

MAGYAR TUDOM. AKADÉMIAI

ALMANACH

CSILLAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL,

MDCCCLXVIII-RA.

PESTEN,

EGGENBERGER FERDINÁND

M. AKAD. KÖNYVTÁRSNÁL.

MAGYAR TUDOM. AKADEMIAI

ALMAZNA

ÉRTÉKES KÖNYVEK

ÁRRA

ADOTT

ESTEN

Nyomatott Emich Gusztáv magy. akad. nyomdászánál, Pesten, 1897.

CSILLAGÁSZATI

ÉS

KÖZÖNSÉGES NAPTÁR

MDCCCLXVIII-ra.

SZERKESZTETTE

KONDOR GUSZTÁV

A M. T. A. L. TAGJA.

OSILLAGASATI

KÖNIGSBERGERS NACHTR.

ABDOLLAH

REINHOLD

KÖNIGSBERGERS NACHTR.

ABDOLLAH

Ünnepszámitás 1868-ra.

Számok és ünnepek	Gergely-féle vagy új naptár	Julius-féle vagy ó naptár
Aranyszám	7	7
Epacta (Holdkules)	VI	XVII
Napkör	I	I
Római adószám	11	11
Vasárnapi betű	E. D.	G. F.
Septuagesima	Februarius 9-én	Januarius 28-án
Hamvazó szerda	Februarius 26-án	Februarius 14-én
Húsvét vasárnap	Aprilis 12-én	Martius 31-én
Áldozó csütörtök	Május 21-én	Május 9-én
Pünkösd vasárnap	Május 31-én	Május 19-én
Első advent vasárnap	November 29-én	December 1-én
I Kántornap	Martius 4-én	Februarius 21-én
II Kántornap	Junius 3-án	Május 22-én
III Kántornap	September 16-án	September 18-án
IV Kántornap	December 16-án	December 18-án

Időszámítás 1868-ra.

Az 1868-ik év a

7376—7377-ik év a byzanci időszak szerint.

7360 " " az alexandriai időszak szerint.

7068 " " a világteremtés óta Eusebius szerint.

6581 " " a Julius-féle időszak szerint.

6046 " " a világteremtés óta a zsidó évrend szerint.

5628—5629 " " a világteremtés óta a zsidó újabb korszámításban.

3883 " " az Ábrahám-időszakban.

2621 " " Róma fölépítése óta Varro szerint.

2615 " " a Nabonassar-féle korszakban.

2191 " " a Philippi évszámban nagy Sándor halála óta.

1916 " " az antiochiai korszakban.

1906 " " a spanyol vagy Caesarok korszakában.

1284—1285 " " a török korszakban.

1913 " " a Julius-féle naptárjavítás óta.

628 " " a papir feltalálása óta.

526 " " a lőpor feltalálása óta.

428 " " a nyomdászat feltalálása óta.

376 " " Amerika fölfedezése óta.

351 " " a Reformatio óta.

286 " " a Gergely-féle naptárjavítás óta.

260 " " a táveső feltalálása óta.

181 " " az általános nehézkedés törvényének Newton által fölfedezése óta.

169 " " a gőzgépnek feltalálása óta.

Időszámítás 1868-ra.

Az 1868-ik év a

- 979-ik év a mai Magyarországnak a nép által Árpád vezérlete alatt
elfoglalásától számítva.
- 874 " " István megkereszteltetése óta.
- 868 " " sz. István megkoronáztatása óta.
- 776 " " Horvátországnak sz. László által elfoglalása óta.
- 766 " " Dalmátországnak Kálmán által elfoglalása óta.
- 651 " " II. Endrének a sz. földre való menetele óta.
- 646 " " az „Arany bulla“ alkottatása óta.
- 630 " " a Kun népnek IV. Béla alatt Magyarországba vándor-
lása óta.
- 627 " " Magyarországnak IV. Béla alatt a mongol-tatárok általi
elpusztítása óta.
- 567 " " III. Endre, az Árpádház utolsó ivadéka halála óta.
- 486 " " Nagy Lajos halálától számítva.
- 424 " " a várnai ütközettől számítva.
- 412 " " Hunyady János halála óta.
- 378 " " Mátyás király halála óta.
- 354 " " a Dózsa György általi pór-lázadástól számítva.
- 342 " " a mohácsi ütközettől számítva.
- 327 " " Budának a törökök által történt végképi elfoglalása óta.
- 302 " " Zrinyi halála óta.
- 233 " " a magyar kir. tudomány-egyetem alapítása óta.
- 182 " " Budának visszafoglalásától számítva.
- 88 " " a magyar kir. tudomány-egyetem újjáalakításától szá-
mítva.
- 66 " " a magyar nemzeti Múzeum alapítása óta.
- 43 " " a magyar tudományos Akadémia alapítása óta.
- 31 " " a nemzeti színház alapítása óta.
- 19 " " a budapesti lánczhíd fölépítése óta.

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-orosz
napja		naptár	naptár	naptár
Szerd.	1	1 Újév, Kis Kar.	Újévnapja	20 1867. Ignác
Csüt.	2	2 Makár apát	Abel és Szet	21 <i>Juliana</i>
Péntek	3	3 Genováva †	Enoch, Dániel	22 <i>Anasztasia</i>
Szomb.	4	4 Titus †	Izabella	23 Krétai 40 vért.
Vas.	5	5 E. Telesphorus	E. Újév v., S.	24 A.A.A.K.e.b.v.
Hétfő	6	6 Vízkereszt	Sz. 3 kir. (Ep.)	25 <i>N. Karács.</i>
Kedd	7	7 Luczián	Izidor	26 B. A. eljegyz.
Szerda	8	8 Szeverin	Erhárd	27 István vért.
Csüt.	9	9 Julián	Márceziál	28 2000 vértanu
Péntek	10	10 Remete Pál †	Remete Pál	29 <i>Aprószentek</i>
Szomb.	11	11 Hygin †	Matilda	30 Anysia
Vas.	12	12 E. 1. Ep. Ernő	E. 1. Ep. Rein.	31 A. Melánia
Hétfő	13	13 Hilár	Vidor	1 Újév. 1868.
Kedd	14	14 Nólai Bódog	Bódog	2 Sylvester
Szerda	15	15 Mór	Mór	3 Malachias
Csüt.	16	16 Marczell	Marczel	4 70 apostol
Péntek	17	17 Remete Antal †	Remete Antal	5 <i>Theophant</i>
Szomb.	18	18 Piroska †	Piroska	6 <i>Epiphania</i>
Vas.	19	19 E. 2. Ep. Jéz. sz. n.	E. 2. Ep. Sára	7 G. 1. Ker. Ján.
Hétfő	20	20 Fábrián és Sebest.	Fábrián	8 Chos. György
Kedd	21	21 Ágnes	Ágnes	9 Polyeutes
Szerda	22	22 Vincze	Vincze	10 Nizai Gergely
Csüt.	23	23 <i>Bold. assz. eljegyz.</i>	Emerentia	11 Theodosius
Péntek	24	24 Timotheus †	Timoté	12 Titiana
Szomb.	25	25 Pál fordulása. †	Pál fordulása	13 Hermilus
Vas.	26	26 E. 3. Ep. Polykarp	E. 3. Ep. Poly.	14 G. 2. Sabbas
Hétfő	27	27 Aranyasz. János	Aranyasz. Ján.	15 Thebai Pál
Kedd	28	28 Nagy Károly	Nagy Károly	16 Vasas Péter
Szerda	29	29 Szalézi Ferencz	Valér	17 Nagy Antal
Csüt.	30	30 Martina	Adelgunda	18 <i>Athanasius</i>
Péntek	31	31 Nólai Péter †	Virgilius	19 Macarius

○ EN. (első negyed) Jan. 3. 3 ó. 32 p. reggel

○ HT. (hold tölte) Jan. 9. 10 ó. 22 p. este.

II.

Januarius 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő. v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Tebet, Sebat		1284. Ramadán, Sevval			
1	6		6		+ 3 35·2	18 41 30·4
2	7		7	Mózes 5. könyve	4 3·5	45 27·0
3	8	Böjt, zs.törv.átf.m.	8	35. pént. (Dsuma)	4 31·6	49 23·5
4	9	14. szombat	9		4 59·2	53 20·1
5	10	Jerus. ostr., Böjt	10		+ 5 26·4	18 57 26·7
6	11		11		5 53·1	19 1 13·2
7	12		12		6 19·4	5 9·8
8	13		13		6 45·2	9 6·3
9	14		14	szerencse napok	7 10·5	13 2·9
10	15		15	36. péntek	7 35·2	16 59·4
11	16	15. szombat	16		7 59·3	20 56·0
12	17		17		+ 8 22·9	19 24 52·6
13	18		18	Jéz.év. küldi a vil.	8 45·9	28 49·1
14	19		19		9 8·3	32 45·6
15	20		20		9 30·0	36 42·2
16	21		21		9 51·1	40 38·8
17	22		22	3 . péntek	10 11·4	44 35·3
18	23	16.sz. ●UH.előtt	23		10 31·2	48 31·9
19	24		24		+ 10 50·2	19 52 28·5
20	25		25		11 8·5	19 56 25·0
21	26		26		11 26·1	20 0 21·6
22	27		27	Mindenható éjje	11 42·9	4 18·1
23	28	Sadduceae.kiz.San.	28		11 59·0	8 14·7
24	29		29	38. pént. Gyászn.	12 11·3	12 11·2
25	1	1Seb.,17.sz.Újh.n.	30		12 28·8	16 7·8
26	2		1	Sevval (Böjtvége)	+ 12 42·5	20 20 4·3
27	3		2	agy Bairam	12 55·4	24 0·9
28	4		3		13 7·5	27 57·5
29	5		4		13 18·7	31 54·0
30	6		5		13 29·1	35 50·6
31	7		6	39. péntek	13 38·7	39 47·1

○ U . (utolsó negyed) Jan. 16. 4 ó. 33 p. e-te.

● UH. (újhold) Jan. 24. 6 ó. 47 p. este.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	o /	o /	ó. p.	ó. p.	o /	o /	ó. p.	ó. p.
1	280 22	γ -23 3	7 51	4 16	350 37	χ - 4 52	11 10r.	10 51e.
2	281 23	" 22 58	51	17	3 0	ν - 0 55	11 35	11 55
3	282 25	" 22 53	51	18	15 42	ν + 3 11	0 0d.	* *
4	283 26	" 22 47	50	19	28 49	ν 7 15	0 30e.	1 2r.
5	284 27	" -22 40	7 50	4 20	42 24	δ +11 6	1 2e.	2 11r.
6	285 28	" 22 34	50	21	56 30	δ 14 28	1 39	3 22
7	286 29	" 22 26	50	22	71 4	□ 17 3	2 24	4 34
8	287 30	" 22 19	50	24	86 2	□ 18 35	3 18	5 44
9	288 31	" 22 10	49	25	101 17	δ 18 47	4 21	6 49
10	289 33	" 22 2	49	26	116 36	δ 17 38	5 31	7 46
11	290 34	" 21 53	48	27	131 50	Ω 15 14	6 47	8 37
12	291 35	" -21 43	7 48	4 28	146 48	Ω +11 49	8 4e.	9 19r.
13	292 36	" 21 34	48	29	161 23	μ 7 46	9 20	9 54
14	293 37	" 21 23	47	30	175 32	μ + 3 23	10 31	10 25
15	294 38	" 21 13	46	31	189 14	π - 1 2	11 41	10 55
16	295 39	" 21 2	45	33	202 29	π 5 15	* *	11 22
17	296 40	" 20 50	44	35	215 21	η 9 6	0 49r.	11 51
18	297 41	" 20 38	43	37	227 56	η 12 27	1 54	0 20e.
19	298 42	" -20 26	7 43	4 38	240 16	ξ -15 10	2 56r.	0 53e.
20	299 43	" 20 13	42	40	250 24	ξ 17 11	3 56	1 30
21	300 45	" 20 0	41	41	264 22	ξ 18 26	4 52	2 10
22	301 46	" 19 47	40	43	276 15	γ 18 51	5 43	2 56
23	302 47	" 19 33	39	44	288 6	γ 18 26	6 29	3 46
24	303 48	" 19 19	38	45	299 56	γ 17 14	7 11	4 42
25	304 49	" 19 4	37	47	311 46	≈ 15 17	7 47	5 40
26	305 50	" -18 50	7 36	4 48	323 38	≈ -12 40	8 18r.	6 39e.
27	306 51	" 18 34	35	50	335 34	χ 9 31	8 48	7 40
28	307 52	" 18 19	34	51	347 39	χ 5 57	9 15	8 43
29	308 53	" 18 3	33	53	359 51	χ - 2 5	9 40	9 45
30	309 54	" 17 47	32	54	12 17	ν + 1 56	10 6	10 50
31	310 54	" 17 30	31	55	25 0	ν 5 56	11 33	11 56

Jan. 1. a nap hossza 8 ó. 25 p.

A nap januariusban 59 p-el nő.

☉ EN. Jan. 3. 3 ó. 32 p. regg.

☉ HT. Jan. 9. 10 ó. 22 p. este.

☉ UN. Jan. 16. 4 ó. 33 p. este.

● UH. Jan. 24. 6 ó. 47 p. este.

IV.

Januarius 1868.

B o l y g ó k							
jegy és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.	
♀ Merkur	2	17 55	—24 2	7 2 r.	11 9 r.	3 16 e.	
	8	18 35	24 24	7 21	11 26	3 31	
	14	19 17	23 58	7 37	11 44	3 51	
	20	19 59	22 39	7 49	0 3 e.	4 17	
	26	20 42	20 25	7 55	0 22	4 49	
♀ Venus	2	20 34	—20 28	9 21 r.	1 48 e.	6 15 e.	
	8	21 4	18 30	9 17	1 55	6 33	
	14	21 34	16 13	9 12	2 1	6 50	
	20	22 3	13 41	9 5	2 6	7 7	
	26	22 31	10 56	8 56	2 11	7 36	
♂ Mars	2	18 50	—23 50	7 57 r.	0 4 e.	4 11 e.	
	8	19 10	23 24	7 52	0 1	4 10	
	14	19 30	22 49	7 44	11 57 r.	4 10	
	20	19 50	22 4	7 35	11 53	4 11	
	26	20 9	21 10	7 26	11 49	4 12	
♃ Jupiter	2	22 29	—10 40	10 29 r.	3 44 e.	8 59 e.	
	10	22 35	10 5	9 59	3 18	8 37	
	18	22 41	9 27	9 31	2 53	8 15	
	26	22 47	8 47	9 3	2 28	7 53	
♄ Saturnus	2	16 0	—18 40	4 37 r.	9 14 r.	1 51 e.	
	12	16 4	18 50	4 3	8 39	1 15	
	22	16 7	18 59	3 28	8 3	0 38	
♅ Uranus	2	6 47	+23 23	4 2 e.	0 1 r.	8 0 r.	
	12	6 45	23 25	3 22	11 21 e.	7 20	
	22	6 44	23 27	2 39	10 39	6 39	
♆ Neptun	2	0 48	+ 3 23	11 44 r.	6 2 e.	0 20 r.	
	12	0 48	3 26	11 4	5 23	11 42 e.	
	22	0 49	3 30	10 25	4 44	11 3	

Merkure hó 24-én a nappal felső együttállásba jő, nem látható. — Venus este látható. — Mars hó elején a nappal együttáll, nem látható. — Jupiter este látható. — Saturnus reggel látható a skorpio csillagzatában. — Uranus hó 2-án a nappal szemben áll, egész éjjel látható. Ez évben az ikrek csillagzatában tartózkodik. — Neptun az éj első felében látható, és ez évben a halak csillagzatában tartózkodik.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
2	0	23 r.	Uranusnak szembenállása a nappal.
	7	23 r.	Marsnak együttállása a nappal.
3	3	32 r.	☉ EN. (Hold az első negyedben.)
	5	23 r.	Nap a földközeli.
	—	—	Neptun negyedfényben a nappal.
6	9	23 r.	Venusnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
7	3	23 e.	Merkur a naptávban
8			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 53 p. este.
9	11	23 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 46 p. este.
9	10	22 e.	☉ HT. (Hold tölte.)
14			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 38 p. este.
16	4	33 e.	☉ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
17	10	23 e.	Merkurnak együttállása Marssal az egyen. emel. Merkur Marstól délre 55'-el tér el.
19	4	23 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
24	3	23 r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
	10	23 r.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
24	6	47 e.	● UH. (Újhold.)
25	0	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 5 ó. 5 p. este.
27	3	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
	10	23 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben . . . . . fűdés.
28	0	23 r.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
30	10	23 e.	Venusnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben.
			Venus Jupiterrel délre 23'-el tér el.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
1	Halak 20	5·5	6 58 e.	23 41 9	— 3 29 44
2	Halak 98 μ	5	9 55 e.	1 23 16	+ 5 27 45
4	Czethal 65 ξ ¹	4·5	6 5 e.	2 6 0	+ 8 13 34
	Kos 24 ξ	5·5	11 29 e.	2 17 45	+10 0 41
5	Névtelen	5	5 56 e.	2 59 9	+12 40 36
7	Bika 54 γ	4	0 35 r.	4 12 17	+15 18 24
	Bika 61 δ ¹	3·5	1 49 r.	4 15 19	+17 13 50
	Bika 64 δ ²	5	2 17 r.	4 16 29	+17 8 8
	Bika 71	5	3 13 r.	4 18 50	+15 18 58
	Bika 77 θ ¹	4	4 6 r.	4 21 2	+15 40 0
	Bika 78 θ ²	4	4 9 r.	4 21 8	+15 34 33
	Bika 104 m	5	7 18 e.	4 59 39	+18 27 54
8	Bika 111	5·5	1 53 r.	5 16 43	+17 15 29
	Bika 119	4·5	4 51 r.	5 24 29	+18 29 36
10	Ikrek 54 f	5·5	4 30 r.	7 31 51	+17 58 22
	Ikrek 81 g	5	6 58 r.	7 38 29	+18 49 46
13	Oroszlán 47 ρ	4	0 50 r.	10 25 51	+ 9 59 6
15	Szűz 15 η	3	0 15 r.	12 13 9	+ 0 4 1
17	Szűz 95	5·5	2 58 r.	13 59 44	— 8 40 59
18	Mérleg 15 ζ ²	5	3 16 r.	14 49 37	—10 52 32
20	Nyilas 44 ρ'	5	5 59 r.	19 14 1	—18 5 35
28	Vízöntő 90 Φ	5	7 23 r.	23 7 29	— 6 45 37
30	Halak 89 f	5·5	10 25 e.	1 11 0	+ 2 55 7

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Szomb.	1 32	Ignác †	Brigitta	20 <i>Euchymius</i>
Vas.	2 33	E.4.Ep.Gy.sz. B.	E.4.Gy.sz. B.	21 G.Triod.Max.
Hétfő	3 34	Balázs	Balázs	22 Timotheus
Kedd	4 35	Cors. András	Veronika	23 Kelemen
Szerda	5 36	Ágota	Ágota	24 Xenia
Csüt.	6 37	Dorottya	Dorottya	25 <i>Gergely hitv.</i>
Péntek	7 38	Romuald †	Richard	26 Xenophon
Szomb.	8 39	Máthai János †	Salamon	27 <i>Aranysz. Ján.</i>
Vas.	9 40	E.Sept.Apollónia	E.Sept.Apoll.	28 G.1.Sept. Ep.
Hétfő	10 41	Skolastika	Gábor, Árpád	29 Ignác
Kedd	11 42	Dezső	Euprosina	30 Nagy Bazil.
Szerda	12 43	Eulália	Eulália	31 <i>Cyrus, János</i>
Csüt.	13 44	Ricsei Katalin	Kastor	1 Febr. Tryph.
Péntek	14 45	Bálint †	Bálint	2 Gyer.sz.B.A.
Szomb.	15 46	Faustin †	Faustin	3 <i>Simeon, Anna</i>
Vas.	16 47	E. Sex. Juliána	E.Sex.Julián.	4 G.2.Sex. Izid.
Hétfő	17 48	Konstánzia	Konstánzia	5 Ágota
Kedd	18 49	Simon	Zsuzsánna	6 Bucolus
Szerda	19 50	Konrad	Gabin	7 Parthenius
Csüt.	20 51	Eleuther	Eucharis	8 Theodor
Péntek	21 52	Eleonóra †	Eleonóra	9 Nicephor.
Szomb.	22 53	<i>Péter székfogl. †</i>	<i>Péter székfogl.</i>	10 Charalam.
Vas.	23 54	E.Quinq.Romana	E.Quinq.Sze.	11 G.3.Quinq.B.
Hétfő	24 55	<i>Szőkő nap</i>	<i>Szőkő nap</i>	12 Meletius
Kedd	25 56	Húsh., <i>Mátyás ap.</i>	Mátyás apost.	13 Márton
Szerda	26 57	<i>Hamv. sz., Valbur.</i>	Valburga	14 <i>Ham.sz., A.</i>
Csüt.	27 58	Sándor	Jónás, Gotthilf	15 Onesimus
Péntek	28 59	Jézus öt sz. sebé†	Leander	16 Pamphilus
Szomb.	29 60	Roman †	Roman	17 Theodor

○ EN. (első negyed) Febr. 1. 5 ó. 45 p. este.

○ HT. (hold tölte) Febr. 8. 9 ó. 4 p. reggel.

II.

Februarius 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Sebat, Adar		1284. Sevval Dsû'l-kade			
1	8	18. szombat	7	Hamsa halála	+13 47'4	20 43 43'7
2	9	Xilophoria	8		+13 55'3	20 47 40'2
3	10		9		14 2'3	51 36'8
4	11		10		14 8'5	55 33'3
5	12		11		14 13'9	20 59 29'9
6	13		12		14 18'4	21 3 26'4
7	14		13	40. péntek	14 22'1	7 23'0
8	15	19. sz. Öröm nap.	14	szerencse napok	14 25'0	11 19'6
9	16		15		+14 27'1	21 15 16'1
10	17		16	Ohudi ütközet	14 28'4	19 12'7
11	18		17		14 29'0	23 9'2
12	19		18		14 28'8	27 5'8
13	20		19		14 27'8	31 2'3
14	21		20	41. péntek	14 26'1	34 58'9
15	22	20.sz. Nisk. hal.e.	21		14 23'7	38 55'4
16	23	Benj.ell.háb.em.ü.	22		+14 20'6	21 42 52'0
17	24		23		14 16'7	46 48'5
18	25		24		14 12'2	50 45'1
19	26		25		14 7'0	54 41'6
20	27		26		14 1'1	21 58 38'2
21	28		27	42. péntek	13 54'6	22 2 34'7
22	29	21. sz. ● UH. el.	28		13 47'4	6 31'3
23	30		29		+13 39'6	22 10 27'9
24	1	Adar, Újh. napja	1	Dsû'l-kade, Böjt	13 31'2	14 24'4
25	2		2		13 22'2	18 21'0
26	3		3		13 12'6	22 17'5
27	4		4	7 alv. a barl. megy	13 2'3	26 14'1
28	5		5	43.pént.Kaabaé.	12 51'6	30 10'6
29	6	22. szombat	6		12 42'2	34 7'2

○ UN. (utolsó negyed) Febr. 15. 8 ó. 46 p. reggel.

● UH. (újhold) Febr. 23. 1 ó. 49 p. este.

Februarius 1868.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.
1 311 55	☿	—17 13	7 30	4 57	38 4	☿	+ 9 46	11 2r. * *
2 312 56	"	16 56	7 28	4 59	51 30	☿	+13 13	11 36r. 1 4r.
3 313 57	"	16 39	27 5	1	65 23	☿	16 2	0 15e. 2 13
4 314 58	"	16 21	26	3	79 41	☿	17 59	1 3 3 21
5 315 59	"	16 3	24	4	94 22	☿	18 47	1 58 4 28
6 316 59	"	15 45	23	5	109 21	☿	18 19	3 4 5 28
7 318 0	"	15 27	21	7	124 30	☿	16 32	4 16 6 22
8 319 1	"	15 8	19	9	139 41	☿	13 35	5 33 7 8
9 320 2	"	—14 49	7 18	5 10	154 41	☿	+ 9 46	6 50e. 7 47r.
10 321 2	"	14 29	17	12	169 26	☿	5 24	8 6 8 21
11 322 3	"	14 10	15	13	183 46	☿	+ 0 59	9 21 8 53
12 323 3	"	13 50	13	15	197 40	☿	— 3 37	10 33 9 22
13 324 4	"	13 30	12	17	211 5	☿	7 45	11 40 9 52
14 325 5	"	13 10	10	19	224 8	☿	11 22	* * 10 22
15 326 5	"	12 50	8	20	236 47	☿	14 21	0 46r. 10 54
16 327 6	"	—12 29	7 7	5 21	249 6	☿	—16 37	1 48r. 11 29r.
17 328 6	"	12 8	5	23	261 11	☿	18 6	2 45 0 9e.
18 329 7	"	11 47	4	24	273 8	☿	18 45	3 37 0 53
19 330 7	☿	11 26	2	26	284 59	☿	18 34	4 26 1 42
20 331 8	"	11 5	7 0	27	296 47	☿	17 35	5 9 2 35
21 332 8	"	10 43	6 59	29	308 36	☿	15 51	5 47 3 31
22 333 9	"	10 21	57	31	320 30	☿	13 24	6 11 4 31
23 334 9	"	— 9 59	6 54	5 33	332 30	☿	—10 23	6 51r. 5 32e.
24 335 9	"	9 37	52	34	344 36	☿	6 53	7 19 6 35
25 336 10	"	9 15	51	35	356 54	☿	— 3 3	7 45 7 39
26 337 10	"	8 53	49	37	9 21	☿	+ 0 57	8 10 8 42
27 338 10	"	8 30	47	39	22 2	☿	5 0	8 38 9 48
28 339 11	"	8 8	46	40	34 57	☿	8 51	9 7 10 55
29 340 11	"	7 45	43	42	48 8	☿	12 22	9 38 * *

Febr. 1. a nap hossza 9 ó. 27 p.
A nap februariusb. 1 ó. 32p-ei nő.

- ☉ EN. Febr. 1. 5 ó. 45 p. este.
- ☉ HT. Febr. 8. 9 ó. 4 p. regg.
- ☉ UN. Febr. 15. 8 ó. 46 p. regg.
- UH. Febr. 23. 1 ó. 49 p. este.

IV.

Februarius 1868.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemc- nete ó. p.
♀ Merkúr	2	21 31	— 16 39	7 58 r.	0 44 e.	5 30 e.
	8	22 12	12 30	7 54	1 1	6 8
	14	22 50	7 49	7 47	1 15	6 43
	20	23 19	3 20	7 31	1 20	7 9
	26	23 32	0 16	7 8	1 10	7 12
♀ Venus	2	23 3	— 7 30	8 46 r.	2 16 e.	7 46 e.
	8	23 30	4 27	8 34	2 19	8 4
	14	23 57	— 1 19	8 24	2 22	8 20
	20	0 23	+ 1 50	8 13	2 24	8 35
	26	0 49	4 58	8 1	2 27	8 53
♂ Mars	2	20 32	— 19 56	7 13 r.	11 44 r.	4 16 e.
	8	20 51	18 45	7 4	11 40	4 16
	14	21 10	17 26	6 52	11 35	4 18
	20	21 29	16 0	6 41	11 31	4 21
	26	21 48	14 29	6 30	11 26	4 22
♃ Jupiter	2	22 54	— 8 11	8 40 r.	2 6 e.	7 32 e.
	10	23 0	7 29	8 11	1 41	7 11
	18	23 7	6 45	7 41	1 17	6 50
	26	23 15	6 0	7 15	0 52	6 29
♄ Saturnus	2	16 11	— 19 7	2 49 r.	7 23 r.	11 57 r.
	12	16 13	19 12	2 13	6 46	11 19
	22	16 15	19 15	1 36	6 9	10 42
♅ Uranus	2	6 42	+ 23 29	1 54 e.	9 54 e.	5 54 r.
	12	6 41	23 30	1 14	9 14	5 14
	22	6 40	23 31	0 33	8 33	4 33
♆ Neptun	2	0 49	+ 3 35	9 43 r.	4 2 e.	10 21 e.
	12	0 50	3 41	9 3	3 23	9 43
	22	0 51	3 48	8 25	2 45	9 5

Merkúr e hó vége felé látható. — Venus este látható. — Mars nem látható. — Jupiter este látható. — Saturnus reggel két óra körül kel fel. — Uranus egész éjjel látható. — Neptun este látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
ó.	p.		
1	5	45 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.) Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása. kimenet: 6 ó. 59 p. este.
5	8	23 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
8	9	4 r.	○ HT. (Hold tölte.)
15	8	46 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
16	0	23 r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
	2	23 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
17			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása. kimenet: 5 ó. 17 p. este.
	7	23 e.	Merkurnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben. Merkur a Jupitertől 93'-el tér el.
20	2	23 e.	Merkur a napközben.
21	2	23 e.	Merkurnak legnagyobb keleti eltérése ... 18° 7'
22	2	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
23	1	49 e.	● UH. (Ujhold).
23			Napfogyatkozás. A napfogyatkozás kezdete 4 ó. 27 p. e. bp. v. idő. vége 5 ó. 48 " " " " Tehát csak a kezdete lesz látható.
24	4	23 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben ..... fődés.
	5	23 e.	Saturnus negyedfényben a nappal.
25	1	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
26	5	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.

VI.

Februarius 1868.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlás °
3	Bika 87 α	1	4 26 e.	4 28 21	+16 14 30
3	Bika 91 σ^1	5 5	5 46 e.	4 31 37	+15 32 14
	Bika 92 σ^2	5 5	5 49 e.	4 31 43	+15 39 15
4	Névtelen	5 5	1 11 r.	4 49 45	+16 56 37
5	Orion 64 α^3	5 5	3 15 r.	5 55 39	+19 41 24
	Ikrek 26	5 5	6 15 e.	6 21 8	+20 17 34
6	Ikrek 81 g	5	6 26 e.	7 38 29	+18 49 46
7	Rák 16 ς	4 5	4 23 r.	8 4 38	+18 2 38
8	Oroszlán 27 v	5 5	9 46 e.	9 51 7	+13 4 26
9	Oroszlán 31 A	5	1 42 r.	10 0 54	+10 38 36
	Oroszlán 32 α	1	1 53 r.	10 1 20	+12 36 41
	Oroszlán 59 c	5	11 33 e.	10 53 55	+ 6 48 36
10	Oroszlán 63 α	5	1 21 r.	10 58 13	+ 8 2 56
	Szűz 5 β	3 5	8 56 e.	11 43 49	+ 2 30 31
15	Mérleg 38 γ	4 5	4 57 r.	15 28 9	-14 20 51
28	Czethal μ	4	9 52 e.	2 37 49	+ 9 33 18
29	Bika 5 f	4	6 52 e.	3 23 35	+12 38 56

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár
Vas. 1 61	D. Quad. 1. b. v. A.	D. 1. Inv. Alb.	18 G. 4. I. b. v. L.
Hétfő 2 62	Simplicius	Simplicius	19 Archippus
Kedd 3 63	Kunigunda	Kunigunda	20 Leo püspök
Szerda 4 64	Kázmér Kánt. †	Adorján	21 Timothe. K. †
Csüt. 5 65	Adorján	Frigyes	22 Eugen
Péntek 6 66	Jézus töviskor. †	Fridolin	23 Polycarpus
Szomb. 7 67	Tamás †	Felicitas	24 <i>Szökő nap</i>
Vas. 8 68	D. 2. bőjt v. Ján.	D. 2. Rem. Ph.	25 F. 5. II. b. v. J.
Hétfő 9 69	<i>Cyrril. Method.</i>	Adel	26 Tarasius
Kedd 10 70	40 vértanu	Sándor	27 Porphyrius
Szerda 11 71	Heraklius †	Rozina	28 Procopius
Csüt. 12 72	<i>Gergely</i>	Gergely	29 Vazul
Péntek 13 73	Rozina †	Ernö, Kriszt.	1 Mart. Eudox.
Szomb. 14 74	Mathilda †	Zakarias	2 Hesychius
Vas. 15 75	D. 3. bőjt v. Long.	D. 3. Ocul. Kr.	3 F. 6. III. b. v.
Hétfő 16 76	Heribert	Czirják	4 Gerasimus
Kedd 17 77	Gertrud	Gertrud	5 Conon
Szerda 18 78	<i>Bőjt közepe, S.</i> †	Anselm	6 42 vértanu
Csüt. 19 79	<i>József</i>	József	7 Vazul
Péntek 20 80	Ambrus †	Nikétas	8 Theophylact.
Szomb. 21 81	Benedek †	Benedek	9 40 vértanu
Vas. 22 82	D. 4. bőjt v. Okt.	D. 4. Laet. K.	10 F. 7. IV. b. v. Q.
Hétfő 23 83	Victorin	Eberhárd	11 Sophronius
Kedd 24 84	Gábor főangyal	Gábor	12 Theophanes
Szerd. 25 85	Gyüm. oltó B. A.	Gy. oltó B. A.	13 Nicephorus
Csüt. 26 86	Manó	Manó	14 Benedek
Péntek 27 87	Rupertus †	Hubert	15 Agapius
Szomb. 28 88	Guntram †	Gedeon	16 Sabinus
Vas. 29 89	D. 5. b. v. Fek. v.	D. 5. Jud. Eus.	17 F. 8. V. b. v. E.
Hétfő 30 90	Quirinus	Guido	18 Cyrillus
Kedd 31 91	Amos pr.	Amos	19 Chrysanthem.

○ **EN.** (első negyed) **Mart. 2. 4 ó. 18 p.** reggel.

○ **HT.** (hold tölte) **Mart. 8. 7 ó. 51 p.** este.

○ **UN.** (utolsó negyed) **Mart. 16. 2 ó. 58 p.** reggel.

II.

Martius 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Adar, Nisan		1284. Dsû'l-kade Dsû'l-hedse			
1	7	Bójt, Móz. hal. n. m.	7	Mózes átm. a Nilf.	+12 28·4	22 38 3·7
2	8	Eső-ünnep	8		12 16·0	42 0·3
3	9		9		12 3·1	45 56·8
4	10		10		11 49·7	49 53·4
5	11	Eszther-bójt	11		11 35·9	53 49·9
6	12		12	44. péntek	11 21·6	22 57 46·5
7	13	23. szombat	13		11 6·9	23 1 43·0
8	14	Kis Purim	14	szerencse-napok	+10 51·9	23 5 39·6
9	15	Nagy Purim	15		10 36·4	9 36·1
10	16		16		10 20·7	13 32·7
11	17		17		10 4·6	17 29·2
12	18		18		9 48·2	21 25 8
13	19		19	45. péntek	9 31·5	25 22·3
14	20	24. szombat	20		9 14·6	29 18·9
15	21		21		+ 8 57·4	23 33 15·5
16	22		22		8 40·1	37 12·0
17	23	Templ. sz. Zor. ál.	23		8 22·6	41 8·6
18	24		24		8 4·9	45 5·1
19	25		25		7 47·0	49 1·7
20	26		26	46. péntek	7 29·1	52 58·2
21	27	25.sz. ●UH.előtt	27		7 10·9	23 56 51·8
22	28	Antioch. rend. v.	28		+ 6 52·8	0 0 51·3
23	29		29		6 34·5	4 47·9
24	1	Nisan Újhold n.	30		6 15·2	8 44·4
25	2	Aron gyermek. hal.	1	Dsu'l-hedse	5 57·9	12 41·0
26	3		2		5 39·5	16 37·5
27	4		3	47. péntek	5 21·1	20 34·1
28	5	26. szombat	5		5 2·7	24 30·6
29	6		5		+ 4 44·4	0 28 27·2
30	7		6		4 26·0	32 23·7
31	8		7		4 7·8	36 20·3

● HN. (újhold) Mart. 24. 6 ó. 28 p. reggel.

○ UE. (első negyed) Mart. 31. 11 ó. 55 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d							
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.				
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.				
1	341 11	☾ —	7 22	6 41	5 44	61 36	☐ —	15 19	10 14r.	0 2		
2	342 11	"	6 59	39	45	75 21	☐	17 28	10 57	1 9		
3	343 11	"	6 36	37	47	89 25	☐	18 38	11 47	2 13		
4	344 11	"	6 13	35	49	103 46	☐	18 38	0 45e.	3 14		
5	345 11	"	5 50	33	50	118 24	☐	17 24	1 53	4 8		
6	346 11	"	5 27	31	52	133 7	☐	15 0	3 6	4 57		
7	347 11	"	5 4	29	53	147 56	☐	11 35	4 22	5 38		
8	348 11	"	—	4 40	6 27	5 54	☐ +	7 27	5 39e.	6 15r.		
9	349 11	"	4 17	25	55	177 17	☐	2 55	6 54	6 48		
10	350 11	"	3 53	23	57	191 35	☐ —	1 41	8 9	7 19		
11	351 11	"	3 30	21	5 59	205 32	☐	6 5	9 20	7 49		
12	352 10	"	3 6	19	6 0	219 5	☐	10 2	10 30	8 20		
13	353 10	"	2 42	17	2	232 12	☐	13 12	11 34	8 52		
14	354 10	"	2 19	15	3	244 57	☐	15 57	* *	9 26		
15	355 10	"	—	1 55	6 13	6 5	257 21	☐	—	17 44	0 36r.	10 5r.
16	356 9	"	1 32	11	6	269 30	☐	18 40	1 31	10 48		
17	357 9	"	1 8	9	8	281 26	☐	18 45	2 22	11 36		
18	358 9	"	0 44	7	9	293 16	☐	17 59	3 6	0 27e.		
19	359 8	"	—	0 20	5	10	305 4	☐	16 28	3 46	1 22	
20	0 8	☐ +	0 3	3	12	316 56	☐	14 14	4 21	2 20		
21	1 7	"	0 27	6 1	14	328 54	☐	11 21	4 53	3 22		
22	2 7	"	+	0 50	5 59	6 15	341 1	☐ —	7 57	5 21r.	4 24e.	
23	3 6	"	1 14	57	16	353 21	☐	4 10	5 48	5 28		
24	4 6	"	1 38	55	18	5 54	☐	—	0 8	6 14	6 33	
25	5 5	"	2 1	53	19	18 43	☐	+	3 59	6 40	7 39	
26	6 4	"	2 24	51	20	31 46	☐	7 59	7 9	8 47		
27	7 4	"	2 48	48	22	45 3	☐	11 40	7 39	9 55		
28	8 3	"	3 2	46	23	58 32	☐	14 47	8 14	11 2		
29	9 2	"	+	3 35	5 44	6 24	72 12	☐	+	17 8	8 55r.	* *
30	10 2	"	3 59	42	26	86 4	☐	18 34	9 42	0 7r.		
31	11 1	"	4 22	40	28	100 4	☐	18 51	10 38	1 9		

Mart. 1. a nap hossza 11 ó. 3 p.
A nap martiusban 1 ó. 45 p.-el nő.

- Mart. 2. 4 ó. 18 p. reggel.
- Mart. 8. 7 ó. 51 p. este.
- Mart. 16. 2 ó. 58 p. reggel.
- Mart. 24. 6 ó. 28 p. reggel.
- Mart. 31. 11 ó. 55 p. reggel.

IV.

Martius 1868.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	23 29	+ 0 20	6 41 r.	0 46 e.	6 51 e.
	8	23 11	— 1 24	6 8	0 5	6 2
	14	22 52	4 22	5 38	11 23 r.	5 8
	20	22 44	6 44	5 18	10 51	4 24
	26	22 50	7 43	5 4	10 33	4 2
♀ Venus	2	1 11	+ 7 32	7 52 r.	2 29 e.	9 6 e
	8	1 37	10 31	7 40	2 32	9 24
	14	2 4	13 21	7 30	2 35	9 40
	20	2 31	16 1	7 20	2 38	9 56
	26	2 58	18 27	7 10	2 41	10 12
♂ Mars	2	22 3	— 13 9	6 17 r.	11 21 r.	4 25 e.
	8	22 21	11 28	6 4	11 15	4 26
	14	22 39	9 44	5 50	11 10	4 30
	20	22 57	7 56	5 36	11 4	4 32
	26	23 14	6 7	5 20	10 57	4 34
♃ Jupiter	2	23 19	— 5 32	6 58 r.	0 37 e.	6 16 e.
	10	23 26	4 47	6 30	0 13	5 56
	18	23 33	4 0	6 2	11 48 r.	5 34
	26	23 40	3 16	5 35	11 24	5 13
♄ Saturnus	2	16 16	— 19 16	1 1 r.	5 34 r.	10 7 r.
	12	16 17	19 16	0 22	4 55	9 28
	22	16 17	19 14	11 43 e.	4 16	8 49
♅ Uranus	2	6 39	+ 23 32	11 57 r.	7 57 e.	3 57 r.
	12	6 39	23 32	11 17	7 17	3 17
	22	6 39	23 32	10 38	6 38	2 38
♆ Neptun	2	0 52	+ 3 55	7 49 r.	2 10 e.	8 31 e.
	12	0 53	4 4	7 10	1 32	7 54
	22	0 55	4 12	6 31	0 54	7 17

Merkur nem látható. — Venus este látható. — Mars nem látható. — Jupiter e hó 10-én a nappal együttáll, nem látható. — Saturnus az éj második felében látható. — Uranus közel egész éjjel látható. Neptun nem látható.

Hó napja	Közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1 10	23 e.		Merkurnak legnagyobb éjszakai napközépi széles.
2 4	18 r.		○ EN. (Hold az első negyedben.)
4	23 e.		Venus az emelkedő pálya-csomójában.
3 1	23 r.		Marsnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
4 4	23 r.		Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
5 6	23 r.		Merkurnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben.
8 11	23 r.		Merkurnak alsó együttállása a nappal.
8 7	51 e.		○ HT. (Hold tölte.)
10 5	23 e.		Jupiternek együttállása a nappal.
14 0	23 e.		Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
16 2	58 r.		○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
17 1	23 r.		Merkurnak együttállása Marssal az egyen. emel.
20 8	23 r.		A nap a kosban . . . . . Tavasz kezdete.
22 9	23 r.		Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
			Merkur a hold középpontj. éjszakra 73'-el áll el.
	6	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. . . . . fődés.
23 11	23 r.		Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. . . . . fődés.
24 6	28 r.		● UH. (Újhold.)
25 10	23 r.		Merkur a leszálló pálya-csomójában.
26 10	23 e.		Mars a napközelen.
27 3	23 e.		Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
29 8	23 r.		Uranus negyedfényben a nappal.
31 10	23 r.		Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
31 11	55 r.		○ EN. (Hold az első negyedben.)

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
1	Bika 71 ¹	5	7 8 e.	4 18 50	+15 18 58
	Bika 77 0 ¹	4	8 4 e.	4 21 2	+15 40 0
	Bika 78 0 ²	4	8 7 e.	4 21 8	+15 34 33
	Névtelen	5	8 55 e.	4 23 0	+15 54 14
	Bika 81	5·5	8 58 e.	4 23 7	+15 24 9
	Bika 87 α	1	11 12 e.	4 28 21	+16 14 30
2	Bika 111	5·5	7 26 e.	5 16 43	+17 15 29
	Bika 119	4·5	10 36 e.	5 24 29	+18 29 36
7	Oroszlán 47 ρ	4	10 52 e.	10 25 51	+ 9 59 6
8	Oroszlán 77 σ	4·5	7 15 e.	11 14 20	+ 6 45 9
9	Szüz 15 η	3	8 44 e.	12 13 9	+ 0 4 1
28	Bika 54 γ	4	9 44 e.	4 12 17	+15 18 24
	Bika 61 δ ¹	3·5	11 3 e.	4 15 19	+17 13 50

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Szerda	1 92 Hugó †	Theodora	20 Megölt sz. Aty.
Csüt.	2 93 Paulai Ferencz	Amália	21 Jakab püsp.
Péntek	3 94 Fáj. szűz, Rich. †	Darius	22 Vazul
Szomb.	4 95 Izidor †	Ambrus	23 Nicon
Vas.	5 96 D. 6. böjtv., Vir. v.	D. 6. Vir. v. Hoz	24 F. 9. VI. b. v. Z.
Hétfő	6 97 Sixtus	Iréne	25 Gy. o. B. A.
Kedd	7 98 Herman	Hegesippus	26 <i>Gabriel</i>
Szerda	8 99 Albert †	Apollónia	27 Matrona
Csüt.	9 100 <i>N. csüt.</i> , Demet. †	Demeter	28 Hilarion
Péntek	10 101 <i>N. pént.</i> , Ezek. †	Nagy péntek	29 Márk.
Szomb.	11 102 <i>N. szomb.</i> , Leo †	Ezékiel	30 Clim. Ján.
Vas.	12 103 D. Husvét vas.	D. Husv. v.	31 F. Husv. v.
Hétfő	13 104 Husvét hétfő	Husvét hétfő	1 Apr. Husv. h.
Kedd	14 105 Tiborc	Tiborc	2 Husvét kedd
Szerda	15 106 Gonz. Péter	Olympia	3 Nicetas
Csüt.	16 107 Anastasia	Aron	4 György
Péntek	17 108 Rudolf †	Rudolf	5 Theodulus
Szomb.	18 109 Apollonia †	Flavian.	6 Euthychius
Vas.	19 110 D. 1. Fehér vas.	D. 1. Quas. T.	7 F. 1. Mil. Gy.
Hétfő	20 111 Victor, Géza	Sulpitius, Abs.	8 Herodion
Kedd	21 112 Anselmus	Adolár	9 Eupsychius
Szerda	22 113 Sotér és Cajus	Sotér és Cajus	10 Terentius
Csüt.	23 114 Béla	György	11 Antipas
Péntek	24 115 Jé. lán., szö., Gy. †	Albrecht	12 Vazul
Szomb.	25 116 <i>Márk. evang.</i>	Márk evang.	13 Artemon
Vas.	26 117 D. 2. Kilit	D. 2. Mis. Kil.	14 F. 2. Márt. p.
Hétfő	27 118 Peregrin	Anasztáz	15 Aristarch
Kedd	28 119 Vitális	Vitályos	16 Agape, Irene
Szerda	29 120 Veronai Péter	Sibylla	17 Symeon
Csüt.	30 121 Sienai Katalin	Eutropius	18 Decap. János

○ HT. (hold tölte) Apr. 7. 6 ó. 46 p. reggel.
 ○ UN. (utolsó negyed) Apr. 14. 10 ó. 4 p. este.

II.

Aprilis 1868.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő- v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Nisan, Ijar	1284. Dsû'l-hedse 1285. Moharrem		
1 9		8 Isten kinyilatkoz.	+ 3 49.6	0 40 16.8
2 10	Böjt, Már. hal. m.	9	3 31.5	44 13.4
3 11		10 48. pént. K. Bair.	3 13.6	48 9.9
4 12	27. szombat	11	2 55.8	52 6.5
5 13		12	+ 2 38.1	0 56 3.0
6 14	Passa ünn. előest.	13	2 20.7	0 59 59.6
7 15	Pas. ün. kezd.	14	2 3.4	1 3 56.1
8 16	Második ünn	15	1 46.4	7 52.7
9 17	Félinnep.	16	1 29.6	11 49.2
10 18		17 49. péntek.	1 13.1	15 45.8
11 19		18 Tó-ünnep	0 56.8	19 42.4
12 20		19	+ 0 40.9	1 23 38.9
13 21	Hetedik ünn.	20	0 25.3	27 35.5
14 22	Passa ünn. vége	21	+ 0 10.1	31 32.0
15 23		22 Béke-ünnep	— 0 4.8	35 28.6
16 24		23	0 19.3	39 25.1
17 25	I. Perek	24 50. péntek	0 33.4	43 21.7
18 26	29. sz. ● UH. e.	25 Ali gyűrűjé. v. a.	0 47.1	47 18.2
19 27		26	— 1 0.3	1 51 14.8
20 28		27	1 13.2	55 11.3
21 29		28	1 25.6	1 59 7.9
22 30		29	1 37.6	2 3 4.4
23 1	Ijar. Újhold nap.	30	1 49.1	7 1.0
24 2		1 Moh. 1858. Újév	2 0.2	10 58.5
25 3	30. szo. II. Per.	2	2 10.8	14 54.1
26 4		3	— 2 20.9	2 18 50.7
27 5		4	2 30.5	22 47.2
28 6	Husv. a. e. bü. m.	5	2 39.6	26 43.8
29 7	Jer. temp. felszen.	6	2 48.3	30 40.3
30 8		7	2 56.4	34 36.9

● UH. (újhold) Apr. 22. 7 ó. 49 p. este.

○ EN. (első negyed) Apr. 29. 5 ó. 47 p. este.

Hó napja	O n a p				C H o l d					
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.		
	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.		
1	12 0	∞	+ 4 45	5 38	6 29	114 14	∞	+ 17 57	11 40r.	2 41.
2	12 59	"	5 8	36	31	128 31	∞	15 57	0 49e.	2 54
3	13 58	"	5 31	34	32	142 50	∞	12 55	2 1	3 35
4	14 57	"	5 54	32	33	157 12	∞	9 6	3 16	4 11
5	15 56	"	+ 6 16	5 30	6 35	171 31	∞	+ 4 46	4 30e.	4 44r.
6	16 55	"	6 39	28	37	185 44	∞	+ 0 11	5 44	5 15
7	17 54	"	7 2	26	38	199 44	∞	- 4 20	6 58	5 46
8	18 53	"	7 24	24	40	213 31	∞	8 31	8 8	6 17
9	19 52	"	7 46	22	41	226 58	∞	12 12	9 16	6 47
10	20 50	"	8 9	20	42	240 7	∞	15 10	10 20	7 21
11	21 49	"	8 31	18	44	252 49	∞	17 19	11 20	7 59
12	22 48	"	+ 8 52	5 16	6 45	265 15	∞	- 18 35	* *	8 40r.
13	23 47	"	9 14	14	47	277 25	∞	18 58	0 14r.	9 26
14	24 45	"	9 36	12	48	289 23	∞	18 29	1 2	10 17
15	25 44	"	9 57	10	49	301 12	∞	17 12	1 43	11 11
16	26 43	"	10 18	8	51	313 2	∞	15 10	2 20	0 9e.
17	27 41	"	10 40	6	53	324 55	∞	12 29	2 53	1 8
18	28 40	"	11 0	4	54	336 56	∞	9 14	3 23	2 10
19	29 38	"	+ 11 21	5 2	6 55	349 10	∞	- 5 33	3 50	3 14e.
20	30 37	"	11 42	5 0	57	1 40	∞	- 1 33	4 16	4 19
21	31 35	"	12 2	4 59	58	14 29	∞	+ 2 37	4 42	5 24
22	32 34	"	12 20	57	6 59	27 34	∞	6 46	5 9	6 33
23	33 32	"	12 42	55	7 1	41 3	∞	10 40	5 40	7 42
24	34 31	"	13 2	54	2	54 46	∞	14 6	6 13	8 52
25	35 29	"	13 22	52	3	68 41	∞	16 47	6 52	10 0
26	36 27	"	+ 13 41	4 50	7 5	82 46	∞	+ 18 30	7 38r.	11 5e.
27	37 26	"	14 0	48	7	96 54	∞	19 5	8 32	* *
28	38 24	"	14 19	47	9	111 4	∞	18 28	9 32	0 2r.
29	39 22	"	14 37	45	10	125 13	∞	16 42	10 39	0 53
30	40 20	"	14 56	44	11	139 21	∞	13 55	11 50	1 37

Apr. 1. a nap hossza 12 ó. 51 p.
A nap aprilisben 1 ó. 36 p.-el nő.

○ Apr. 7. 6 ó. 46 p. reggel.
● Apr. 14. 10 ó. 4 p. este.
● Apr. 22. 7 ó. 49 p. este.
○ Apr. 29. 5 ó. 47 p. este.

IV.

Aprilis 1868.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	23 9	— 7 9	4 52 ^r .	10 24 ^r .	3 56 ^e .
	6	23 32	5 26	4 45	10 24	4 3
	14	0 0	— 2 48	4 38	10 29	4 20
	20	0 32	+ 0 36	4 31	10 37	4 43
	26	1 8	4 39	4 25	10 49	5 13
♀ Venns	2	3 30	+20 58	7 1 ^r .	2 46 ^e .	10 31 ^e .
	8	3 58	22 48	6 53	2 50	10 47
	14	4 26	24 18	6 49	2 55	11 1
	20	4 54	25 26	6 47	2 59	11 11
	26	5 22	26 13	6 45	3 3	11 21
♂ Mars	2	23 34	— 3 56	5 4 ^r .	10 50 ^r .	4 36 ^e .
	8	23 51	2 4	4 49	10 44	4 39
	14	0 8	— 0 11	4 34	10 37	4 41
	20	0 25	+ 1 41	4 19	10 30	4 41
	26	0 42	3 32	4 5	10 24	4 43
♃ Jupiter	2	23 47	— 2 36	5 10 ^r .	11 2 ^r .	4 54 ^e .
	10	23 53	1 52	4 42	10 38	4 34
	18	0 0	1 9	4 15	10 13	4 11
	26	0 7	0 27	3 47	9 48	3 49
♄ Saturnus	2	16 16	—19 10	10 57 ^e .	3 31 ^r .	8 5 ^r .
	12	16 14	19 5	10 16	2 50	7 24
	22	16 12	18 58	9 34	2 9	6 44
♅ Uranus	2	6 39	+23 31	9 55 ^r .	5 55 ^e .	1 55 ^r .
	12	6 40	23 30	9 16	5 16	1 16
	22	6 41	23 29	8 38	4 38	0 38
♆ Neptun	2	0 57	+ 4 22	5 50 ^r .	0 12 ^e .	6 34 ^e .
	12	0 58	4 30	5 2	11 25 ^r .	5 48
	22	0 59	4 39	4 32	10 56	5 20

Merkur nem látható. — Venus este látható. — Mars nem látható. — Jupiter nem látható. — Saturnus este 10 óra körül kel fel. Mozgása jegyellenes, mely augusztusig tart. Uranus az éj első felében látható. — Neptun 4-én a nappal együttáll, nem látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
4	4	23 r.	Neptunnak együttállása a nappal.
	2	23 e.	Merkur a naptávban.
	4	23 e.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése $27^{\circ} 47'$
5	2	23 r.	Venus a napközelben.
7	6	46 r.	○ HT. (Hold tölte.)
8	4	23 e.	Marsnak együttállása Jupiterrel az egyen. emel. Mars Jupitertől éjszakra $1^{\circ} 4'$ -el áll el.
10	8	23 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
	4	23 e.	Merkurnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben. Merkur Jupitertől délre $97'$ -el áll el.
14	10	4 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
17	10	23 e.	Merkurnak együttállásy Marssal az egyenes emelkedésben.
20	7	23 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel. Jupiter a hold középp. $75'$ -el áll el.
	8	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
21	0	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben . . . . .födés.
22	7	49 e.	● UH. (Újhold).
25	0	23 r.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
26	8	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
27	3	23 r.	Venusnak legnagyobb éjszakai napközépi széles.
	5	23 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
29	5	47 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked	elhajlása
			ó. p.	ó. p. mp.	° ' "
1	Rák 16 ζ	4.5	9 8 e.	8 4 38	+18 2 38
3	Oroszlán 31 A	5	9 5 e.	10 0 54	+10 38 36
	Oroszlán 32 α	1	9 17 e.	10 1 20	+12 36 41
4	Oroszlán 59 c	5	7 44 e.	10 53 55	+ 6 48 36
	Oroszlán 63 χ	5	9 36 e.	10 58 13	+ 8 2 56
9	Mérleg 15 ζ ²	5	5 34 r.	14 49 37	-10 52 32
	Mérleg 38 γ	4.5	11. 13 e.	15 28 9	-14 20 51
10	Mérleg 44 η	5.5	3 7 r.	15 36 39	-15 15 1
11	Kígyótartó 8 φ	4.5	0 41 r.	16 23 35	-16 19 21
	Skorpio 24	5.5	5 27 r.	16 33 57	-17 29 2
14	Nyilas 43 d	5	6 20 r.	19 9 55	-19 11 6
25	Bika 87 α	1	10 51 r.	4 28 21	+16 14 30
	Névtelen	5.5	7 44 e.	4 49 45	+16 56 37
26	Orion 64 χ ³	5.5	10 34 e.	5 55 39	+19 41 24
	Orion 62 χ ⁴	5	10 41 e.	5 56 5	+20 8 19
30	Oroszlán 27 ν	5.5	10 54 e.	9 51 7	+13 4 26

Hét, hó és év		Rom. katholikus	Protestans	Görög-orosz
napja		naptár	naptár	naptár
Péntek	1 122	<i>Fülöp és Jakab</i> †	Fülöp, Jakab	19 Paphnutius
Szomb.	2 123	Zsigmond †	Zsigmond	20 Tir. Theodor
Vas.	3 124	D.3.Sz.Jozs.olt.ü.	D.3.Jub.K fe.	21 F. 3. Január.
Hétfő	4 125	Flórián	Flóris, Amália	22 Sien. Theodor
Kedd	5 126	Pius	Gotthard	23 György
Szerda	6 127	Portai János	Detrik	24 Vizszentelés
Csüt.	7 128	<i>Szaniszló</i>	Godofréd	25 <i>Márk evang.</i>
Péntek	8 129	Mihály ark.megj.†	Szaniszló	26 Basileus püsp.
Szomb.	9 130	Naz. Gergely †	Hiob, Hermes	27 Simeon
Vas.	10 131	D.4.Antonin,Izid.	D.4.Cant.An.	28 F.4. Jasen, S.
Hétfő	11 132	Beatrix	Adalbert	29 <i>9 vértanu</i>
Kedd	12 133	Pongrácz	Pongrácz	30 <i>Jakab</i>
Szerda	13 134	Szervác	Servác	1 Máj. Jerem.
Csüt.	14 135	Bonifác	Bonifác	2 Nagy Athanáz
Péntek	15 136	Zsófia †	Zsófia	3 Timotheus
Szomb.	16 137	<i>Nepom. János</i>	Peregrinus	4 Pelagia
Vas.	17 138	D. 5. Paskalis	D.5.Rog.Tor.	5 F. 5. Irene
Hétfő	18 139	Theodot	Liborius	6 Hiob
Kedd	19 140	Coelestin	Potentiana	7 Sz. Ker. feltal.
Szerda	20 141	Bernandin	Anasztáz	8 <i>János hit.</i>
Csüt.	21 142	Ald. csütörtök	Ald. csütört.	9 Ald. csütört.
Péntek	22 143	Julia, Ilona †	Ilona	10 Zelot. Simon
Szomb.	23 144	Dezső †	Dezső	11 Mocius
Vas.	24 145	D. 6. Johanna	D.6.Exau.Zs.	12 F. 6.Epiphan.
Hétfő	25 146	Orbán	Orbán	13 Glyceria
Kedd	26 147	Neri Fülöp	Béda	14 Izidor vt.
Szerda	27 148	János pápa	Lucian	15 Jachomius
Csüt.	28 149	Vilmos	Vilmos	16 Theodor
Péntek	29 150	Maximilian †	Maximilián	17 Andronicus
Szomb.	30 151	Nándor, Bódog †	Nándor	18 Péter és Dénes
Vas.	31 152	D. Pünkösöd vas.	D. Pünk. vas.	19 F. Püük. vas.

○ HT. (hold tölte) Máj. 6. 6 ó. 6 p. este.

○ UN. (utolsó negyed) Máj. 14. 5 ó 14 p. este.

II.

Május 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő- v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Ijar, Sivan		1285. Moharrem Safar			
1	9		8	2. péntek	— 3 4'0	2 38 33.4
2	10	31. szomb. III. P.	9		3 11'1	42 30'0
3	11	Bőjt, frigysz. elr. m.	10	Hussein halála	— 3 17'6	2 46 26'5
4	12		11		3 23'6	50 23'1
5	13		12		3 29'1	54 19'6
6	14	Kishúsvét, IV. Per.	13	{ szerencse-napok	3 34'0	2 58 16'2
7	15		14		3 38'4	3 2 12'7
8	16		15		3. péntek	3 42'1
9	17	32. szombat	16	Jerus. Kibl. hird.	3 45'3	10 5'9
10	18	Lag-B'omer	17		— 3 47'9	3 14 2'4
11	19		18		3 49'9	17 59'0
12	20		19		3 51'4	21 55'5
13	21		20		3 52'2	25 52'1
14	22		21		3 52'5	29 48'6
15	23	Bőjt, Gaza elf. m.	22	4. péntek	3 52'1	33 45'2
16	24	33. sz. ● UH. el.	23		3 51'2	37 41'7
17	25		24		— 3 49'7	3 41 38'3
18	26		25		3 47'6	45 34'9
19	27		26		3 44'9	49 31'4
20	28	Bőjt, Sam. pr. h. m.	27		3 41'7	53 28'0
21	29		28		3 38'0	3 57 24'5
22	1	Sivan Újh. napja	29	5. péntek	3 33'7	4 1 21'1
23	2	34. sz. VI. Perek	30		3 28'9	5 17'6
24	3		1	Safar	— 3 23'6	4 9 14'2
25	4		2		3 17'7	13 10'7
26	5	Hetek ünn. előe.	3		3 11'5	17 7'3
27	6	Hetek ünnepe	4		3 4'7	21 3'9
28	7	Második ünnep	5		2 57'5	25 0'4
29	8		6	6. péntek	2 49'9	29 57'0
30	9	35. szombat	7		2 41'8	32 53'5
31	10		8		— 2 33'3	4 36 50'1

● UH. (újhold)

Máj. 22. 6 ó. 5 p. reggel.

○ EN. (első negyed)

Máj. 28. 11 ó. 11 p. este.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	41 19	☾ +15 14	4 42	7 12	153 24	ny +10 20	1 2e.	2 14r.
2	42 17	" 15 32	40	13	167 23	ny 6 11	2 15	2 48
3	43 15	" +15 49	4 38	7 15	181 17	☾ + 1 44	3 28e.	3 18r.
4	44 13	" 16 7	37	16	195 4	☾ - 2 47	4 39	3 47
5	45 11	" 16 24	35	17	208 41	☾ 7 5	5 50	4 16
6	46 9	" 16 41	33	19	222 6	m 10 58	7 0	4 46
7	47 7	" 16 57	32	20	235 16	m 14 15	8 5	5 17
8	48 5	" 17 14	31	21	248 11	☾ 16 45	9 8	5 53
9	49 3	" 17 30	29	23	260 49	☾ 18 24	10 5	6 33
10	50 1	" +17 45	4 27	7 25	273 10	☾ -19 8	10 57e.	7 17r.
11	50 59	" 18 1	26	26	285 19	☾ 18 57	11 41	8 6
12	51 56	" 18 16	25	27	297 15	☾ 17 57	* *	9 0
13	52 54	" 18 31	24	28	309 6	☾ 16 10	0 20r.	9 56
14	53 52	" 18 45	23	30	320 54	☾ 13 41	0 54	10 54
15	54 50	" 18 59	21	31	332 47	☾ 10 37	1 24	11 55
16	55 48	" 19 13	20	33	344 49	☾ 7 5	1 52	0 57e.
17	56 45	" +19 27	4 19	7 34	357 7	☾ - 3 12	2 18r.	2 1e.
18	57 43	" 19 40	18	35	9 41	☾ + 0 56	2 43	3 7
19	58 41	" 19 53	17	36	22 39	☾ 5 9	3 10	4 13
20	59 39	☐ 20 5	16	37	36 0	☾ 9 13	3 38	5 23
21	60 36	" 20 17	15	38	49 46	☾ 12 57	4 8	6 34
22	61 34	" 20 29	13	39	63 50	☐ 16 1	4 46	7 46
23	62 32	" 20 41	12	40	78 10	☐ 18 10	5 31	8 53
24	63 29	" +20 52	4 11	7 41	92 42	☾ +19 12	6 21r.	9 55e.
25	64 27	" 21 3	11	42	107 14	☾ 18 57	7 22	10 50
26	65 24	" 21 13	10	43	121 43	☾ 17 28	8 28	11 37
27	66 22	" 21 23	9	44	136 4	☾ 14 53	9 39	* *
28	67 20	" 21 33	8	46	150 16	ny 11 25	10 52	0 17r.
29	68 17	" 21 42	6	47	164 15	ny 7 22	0 6e.	0 52
30	69 15	" 21 51	5	48	178 3	ny + 2 58	1 17	1 23
31	70 12	" +21 59	4 5	7 49	191 40	☾ - 1 30	2 27e.	1 52r.

Máj. 1. a nap hossza 14 ó. 30 p.

A nap májusban 1 ó. 14 p.-el nő.

☉ Május 6. 6. ó. 6 p. este.

☉ Május 14. 5. ó. 14 p. este.

● Május 22. 6. ó. 5 p. reggel.

☉ Május 28. 11. ó. 11 p. este.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
6	6	6 e.	○ HT. (Hold tölte.)
7	0	23 e.	Venusnak legnagyobb keleti eltérése ....45° 31'
8	2	23 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
14	0	23 r.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
14	5	14 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
15	6	23 r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
	3	23 e.	Venusnak együttállása Uranussal az egyenes emelkedésben.
18	3	23 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
	1	23 e.	Merkur a napközélben.
19	9	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
22	6	5 r.	● UH. (Újhold.)
	10	23 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
23			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 48 p. reggel.
	8	23 r.	Saturnus szembenállása a nappal.
25	2	23 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 40 p. reggel.
	3	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
28	9	23 e.	Merkurnak legnagyobb éjszaki napközépi széless.
28	11	11 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenés emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
2	Oroszlán 59 c	5	2 19 r.	10 53 55	+ 6 48 36
3	Szűz 5 β	3.5	0 43 r.	11 43 49	+ 2 30 31
4	Szűz 29 γ	3	0 7 r.	12 34 58	- 0 43 30
22	Bika 87 α	1	7 1 e.	4 28 21	+16 14 30
25	Ikek 54 f	5.5	7 26 e.	7 31 51	+17 58 22
	Ikek 81 g	5	10 2 e.	7 38 29	+18 49 46

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-orsz
napja		naptár	naptár	naptár
Hétfő	1 153	Pünkösöd hétfő	Pünk. hétf.	20 Pünk. hétfő
Kedd	2 154	Erasmus	Ephraim	21 Konst. és He.
Szerda	3 155	Klotilda Kánt. †	Erasmus	22 Basil. Kánt. †
Csüt.	4 156	Quirin	Karpáz	23 Mihály püsp.
Péntek	5 157	Bonifác †	Bonifác	24 Simeon
Szomb.	6 158	Norbert †	Benignus	25 János feje
Vas.	7 159	D.1. sz.Hár.vas.	D. Trin. Luc.	26 F. 1. M. sz. v.
Hétfő	8 160	Jéz. sz. vére, Med.	Medárd	27 Helladius
Kedd	9 161	Primus és Felicit.	Primus és Fel.	28 Eutyches
Szerda	10 162	Skoti Margit †	Onuphrius	29 Theodosia
Csüt.	11 163	Ürnapja	Barnabás	30 Izsák szerz.
Péntek	12 164	Fakundai János †	Basilides	31 Hermeiás
Szomb.	13 165	Páduai Antal †	Tóbiás	1 Jun. Justinus
Vas.	14 166	D. 2. Vazul	D. 1. Trin. A.	2 F. 2. Niceph.
Hétfő	15 167	Vitus	Vidos	3 Lucillian
Kedd	16 168	Benno	Justina	4 Metrophan
Szerda	17 169	Adolf	Folmár	5 Dorotheus
Csüt.	18 170	Marcellin	Gerváz	6 Hilarion
Péntek	19 171	Jé. sz. szíve, Jul. †	Szilvér	7 Theodotus
Szomb.	20 172	Silver pápa †	Regina	8 Strat. Theodor
Vas.	21 173	D. 3. Gonz. Alaj.	D.2. Trin. Al.	9 F. 3. Al. Cyr.
Hétfő	22 174	Paulinus	Paulina, Ákos	10 Sándor, Antal
Kedd	23 175	Szidonia	Szidonia	11 Bertalan
Szerda	24 176	Ker. János	János	12 Onuphrius
Csüt.	25 177	Prosper	Eulogius	13 Aquilina
Péntek	26 178	János és Pál †	Jeremiás	14 Elisaeus
Szomb.	27 179	László király †	László	15 Amos próf.
Vas.	28 180	D. 4. II. Leo pá.	D.3. Trin. Leo	16 F. 4. Tichon
Hétfő	29 181	Péter és Pál	Péter, Pál	17 Manó vt.
Kedd	30 182	Pál emlékezete	Pál emlékez.	18 Leontius

○ HT. (hold tölte) Jun. 5. 8 ó. 11 p. reggel.

○ UN. (utolsó negyed) Jun. 13. 11 ó. 30 p. reggel.

II.

Junius 1868.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Sivan, Tamuz	1285. Safar Rebi el-avvel		
1 11		9	— 2 24·5	4 40 46·6
2 12		10	2 15·2	44 43·2
3 13		11	2 5·6	48 39·8
4 14		12	1 55·7	52 36·3
5 15	Makkab. győzel.	13 7. péntek	1 45·4	4 56 32·9
6 16	36. szombat.	14 Szerencse-napok	1 34·8	5 0 29·4
7 17		15	— 1 23·8	5 4 26·0
8 18		16	1 12·6	8 22·5
9 19		17	1 1·1	12 19·7
10 20		18	0 49·4	16 15·6
11 21		19	0 37·4	20 12·2
12 22		20 8. péntek	0 25·2	24 8·8
13 23	37. sz. ● UH. e.	21	0 12·8	28 5·3
14 24	Böjt Jerob. el. m.	22	— 0 0·3	5 32 1·9
15 25		23	+ 0 12·5	35 58·4
16 26		24	0 25·3	39 55·0
17 27		25	0 38·4	43 51·5
18 28		26	0 51·3	47 48·1
19 29		27 9. péntek	1 4·4	51 44·7
20 30	38. szombat	28	1 14·4	55 41·2
21 1	Tamuz Újh. nap.	29 Egek ünnepe	+ 1 30·5	5 59 37·8
22 2		1 Rebi el-avvel	1 43·6	6 3 34·3
23 3		2	1 56·5	7 30·9
24 4		3	2 9·4	11 27·4
25 5		4	2 22·2	15 24·0
26 6		5 10. péntek	2 34·8	19 20·6
27 7	39. szombat	6	2 47·2	23 17·1
28 8		7	+ 2 59·5	6 27 13·7
29 9		8 Medina székv. hir.	3 11·5	31 10·2
30 10		9	3 23·3	35 6·8

● UH. (újhold)

Jun. 20. 4 ó. 1 p. este.

○ EN. (első negyed)

Jun. 27. 7 ó. 7 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.		o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	
1	71 9	☐ +22 8	4 5	7 50	205 4	☐ - 5 51	3 38e.	2 19r.
2	72 7	" 22 15	4 51	218 18	ny 9 50	4 47	2 47	
3	73 4	" 22 23	4 52	231 21	ny 13 18	5 52	3 17	
4	74 2	" 22 30	4 52	244 11	↗ 16 5	6 55	3 51	
5	74 59	" 22 36	3 53	256 49	↗ 18 2	7 56	4 28	
6	75 56	" 22 43	3 54	269 13	↗ 19 7	8 50	5 10	
7	76 54	+22 48	4 3	7 55	281 26	☐ -19 16	9 37e.	5 58r.
8	77 51	" 22 54	3 56	293 29	☐ 18 33	10 18	6 49	
9	78 48	" 22 59	2 57	305 22	☐ 17 1	10 55	7 45	
10	79 46	" 23 3	2 57	317 10	☐ 14 45	11 27	8 43	
11	80 43	" 23 8	2 58	328 58	☐ 11 53	11 55	9 43	
12	81 40	" 23 11	1 59	340 50	☐ 8 32	* *	10 44	
13	82 38	" 23 15	1 59	352 52	☐ 4 47	0 21r.	11 46	
14	83 35	+23 18	4 1	8 0	5 8	☐ - 0 46	0 46r.	0 50e.
15	84 32	" 23 20	1 0	17 43	☐ + 3 22	1 11	1 54	
16	85 29	" 23 22	1 0	30 43	☐ 7 30	1 37	3 2	
17	86 27	" 23 24	1 0	44 9	☐ 11 22	2 7	4 12	
18	87 24	" 23 25	1 1	58 3	☐ 14 46	2 40	5 23	
19	88 21	" 23 26	1 1	72 22	☐ 17 25	3 20	6 33	
20	89 19	" 23 27	1 1	87 0	☐ 18 59	4 8	7 40	
21	90 16	+23 27	4 1	8 2	101 50	☐ +19 17	5 5r.	8 40e.
22	91 13	" 23 27	1 2	116 46	☐ 18 15	6 11	9 32	
23	92 10	" 23 26	2 2	131 36	☐ 15 58	7 23	10 18	
24	93 7	" 23 25	2 2	146 16	☐ 12 40	8 37	10 55	
25	94 5	" 23 24	3 2	160 40	ny 8 40	9 53	11 27	
26	95 2	" 23 22	3 2	175 47	ny + 4 15	11 7	11 56	
27	95 59	" 23 19	4 2	188 35	☐ - 0 17	0 19e.	* *	
28	96 56	+23 16	4 4	8 2	202 4	☐ - 4 42	1 29e.	0 25r.
29	97 53	" 23 13	4 2	215 18	☐ 8 47	2 39	0 53	
30	98 51	" 23 10	5 1	228 15	☐ 12 24	3 44	1 21	

Jun. 1. a nap hossza 15 ó. 45 p.
 A nap jun. 21-ig 16 p.-el nő, in-
 nen pedig jun. végéig 5 p.-el
 fogy. A leghosszabb nap 16 ó,
 1 p.

○ Jun. 5. 8 ó. 11 p. reggel.
 ○ Jnn. 13. 11 ó. 30 p. reggel.
 ● Jun. 20. 4 ó. 1 p. este.
 ○ Jun. 27. 7 ó. 7 p. reggel.

IV.

Junius 1868.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkúr	2	6 6	+25 35	5 7 r.	1 21 e.	9 35 e.
	8	6 47	24 56	5 31	1 39	9 47
	14	7 20	23 27	5 49	1 48	9 47
	20	7 43	21 32	5 59	1 47	9 35
	26	7 56	19 33	6 0	1 37	9 14
♀ Venus	2	7 46	+23 46	7 1 r.	3 2 e.	11 3 e.
	8	8 1	22 33	6 59	2 53	10 47
	14	8 12	21 16	6 53	2 40	10 27
	20	8 18	20 0	6 43	2 22	10 1
	26	8 18	18 47	6 26	1 59	9 32
♂ Mars	2	2 27	+13 54	2 35 r.	9 43 r.	4 51 e.
	8	2 45	15 19	2 21	9 36	4 51
	14	3 2	16 38	2 8	9 30	4 52
	20	3 19	17 52	1 56	9 24	4 52
	26	3 37	18 59	1 44	9 18	4 52
♃ Jupiter	2	0 33	+2 18	1 35 r.	7 42 r.	2 3 e.
	10	0 38	2 47	1 6	7 25	1 38
	18	0 42	3 12	0 36	6 57	1 14
	26	0 46	3 33	0 8	6 29	0 46
♄ Saturnus	2	16 0	-18 26	6 38 e.	11 15 e.	3 52 r.
	12	15 57	18 18	5 55	10 33	3 11
	22	15 54	18 12	5 12	9 51	2 30
♅ Uranus	2	6 49	+23 20	6 6 r.	2 5 e.	10 4 e.
	12	6 51	23 17	5 30	1 28	9 26
	22	6 54	23 14	4 53	0 51	8 49
♆ Neptun	6	1 4	+ 5 7	1 53 r.	8 19 r.	2 45 e.
	6	1 5	5 12	1 14	7 41	2 11
	6	1 6	5 15	0 35	7 2	1 29

M e r k u r este látható. — V e n u s este látható. E hó 9-én legnagyobb fényében ragyog. Fényereje 42-szer nagyobb a Wega álló csillag fényerejénél. — M a r s reggel látható. A kos csillagzatából a bika csillagzatába lép. J u p i t e r az éj második felében látható. S a t u r n u s e hó közepén reggel 3 órakor száll le. — U r a n u s este látható. — N e p t u n reggel látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
4 5	23 r.		Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
5 8	11 r.		○ HT. (Hold tölte)
7			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 14 p. reggel.
8			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 4 p. reggel.
9 2	23 r.		Merkurnak együttállása a Saturnussal az egyenes emelkedésben. Merkur a Saturnustól éjszakra 90'-el áll el.
			Venus a legnagyobb fényében. Fényereje 42, ha a Lant α csillagának (Wega) fényereje 1.
10			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 22 p. reggel.
13 11	30 r.		○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
14 8	23 e.		Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
15			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 58 p. reggel.
17 2	23 r.		Merkurnak legnagyobb keleti eltérése ... 24° 51'
8	23 e.		Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
20 4	1 e.		● UH. (Újhold).
21 5	23 r.		A nap a rákban . . . . . Nyár kezdete.
9	23 r.		Merkur a leszálló pálya csomójában.
1	23 e.		Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
22 5	23 r.		Venus a leszálló pálya csomójában.
10	23 r.		Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
10	23 e.		Venusnak együttállása a holddal az egyen. emelk.
24			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 1 ó. 20 p. reggel.
26			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 26 p. reggel.
27 7	7 r.		○ EN. (Hold az első negyedben.)

VI.

Junius 1868.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
1	Szüz 95	5.5	9 48 e.	13 59 44	— 8 40 59
2	Mérleg 15 ζ^2	5	9 18 e.	14 49 37	— 10 52 32
4	Mérleg 48	5	1 52 r.	15 50 48	— 13 53 46
	Mérleg 49	5.5	2 52 r.	15 52 55	— 16 8 31
	Skorpio 24	5.5	9 50 e.	16 33 57	— 17 29 2
7	Nyilas 43 d	5	10 6 e.	19 9 55	— 19 11 6
8	Nyilas 44 ρ^1	5	0 2 r.	19 14 1	— 18 5 35
	Nyilas 45 ρ^2	5.5	0 6 r.	19 14 9	— 18 33 1
11	Bak 51 μ	5	2 35 r.	21 46 6	— 14 10 18
19	Bika 87 α	1	4 48 r.	4 28 21	+ 16 14 30
24	Oroszlán 32 α	1	3 5 e.	10 1 20	+ 12 36 41
30	Mérleg 38 γ	4.5	9 7 e.	15 28 9	— 14 20 51

Hét, hó és év	Rom. katolikus	Protestans	Görög-orosz
napja	naptár	naptár	naptár
Szerda	1 183 Theodorik	Theobald	19 Judás apost.
Csüt.	2 184 <i>Sarlós B. Asszony</i>	Sarlós B. Assz.	20 Methodius
Péntek	3 185 Kornél †	Heliodor	21 Julianus
Szomb.	4 186 Ulrik †	Udalrik	22 Özséb
Vas.	5 187 D. 5. Domitius	D.4.Trin. S.	23 F. 5. Agripp.
Hétfő	6 188 Izsaiás prof.	Goár	24 <i>Ker. János szül.</i>
Kedd	7 189 Vilibald	Vilibald	25 Febronia
Szerda	8 190 Kilian, Erzsébet	Kilián	26 Thessal. Dáv.
Csüt.	9 191 Lucretia	Luiza	27 <i>Sz. P. b. vége</i>
Péntek	10 192 Amália †	Amália	28 Cyrus és Ján.
Szomb.	11 193 I. Pius pápa †	Eleonora	29 Péter és Pál
Vas.	12 194 D. 6. Henrik	D. 5. Trin. H.	30 F. 6. 12 ap.
Hétfő	13 195 Margit	Margit	1 Jul. Kozm., D.
Kedd	14 196 Bonaventura	Bonaventura	2 B. Assz. ruh.
Szerda	15 197 Apostolok oszlása	Apostolok osz.	3 Hyacinth
Csüt.	16 198 Karmelh. B. Assz.	Ruth	4 Kret. András
Péntek	17 199 Elek †	Elek	5 Athanasius
Szomb.	18 200 Frigyes †	Maternus	6 Sisoe
Vas.	19 201 D. 7. Legsz. megv.	D.6.Trin. R.	7 F.7. Mal.Tam.
Hétfő	20 202 Illés proféta	Illés	8 Procopius
Kedd	21 203 Dániel proféta	Paulina	9 Pancratius
Szerda	22 204 <i>Mária Magdolna</i>	Magdolna	10 <i>45 vértanu</i>
Csüt.	23 205 Apollinár	Apollinár	11 <i>Euphemia</i>
Péntek	24 206 Krisztina †	Krisztina	12 Proclus
Szomb.	25 207 Jakab apostol. †	Jakab apost.	13 <i>Gábor ár.</i>
Vas.	26 208 D. 8. Anna	D.7. Trin. An.	14 F. 8. Aquila
Hétfő	27 209 Pantaleon	Márta	15 Cerycus
Kedd	28 210 Incze, Victor	Pantaleon	16 Athenogenes
Szerda	29 211 Márta	Beatrix	17 <i>Mariana vért.</i>
Csüt.	30 212 Abdon és Szen.	Abdon	18 Aemilian
Péntek	31 213 Lojolai Ignác †	Ernestina	19 Dios, Macrine

○ HT. (hold tölte) Jul. 4. 9 ó. 56 p. este.

○ UN. (utolsó negyed) Jul. 13. 1 ó. 57 p. reggel.

II.

Julius 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. délb. ó. p. mp.
	5628. Tamuz Ab.		1285. Rebî el-avvel Rebî el-accher			
1	11		10		+ 3 34·8	6 39 3·3
2	12		11	Szent éj	3 46·1	42 59·9
3	13		12	11. pént., Mah.sz.	3 57·1	46 56·5
4	14	40. szombat	13		4 7·8	50 53·0
5	15		14	szerencse-napok	+ 4 18·1	6 54 49·6
6	16		15		4 28·1	6 58 46·1
7	17	Sz.böjt.a törv.t.sz.	16		4 37·7	7 2 42·7
8	18		17		4 47·0	6 39·2
9	19		18		4 55·9	10 35·8
10	20		19	12. péntek	5 4·3	14 32·4
11	21	41. szombat	20		5 12·4	18 28·9
12	22		21		+ 5 20·0	7 22 25·5
13	23		22		5 27·2	26 22·0
14	24		23	Mahomed halála	5 34·0	30 18·6
15	25		24		5 40·3	34 15·1
16	26		25		5 46·0	38 11·7
17	27		26	13. péntek	5 51·3	42 8·3
18	28	42.sz. ● UH.előtt	27		5 56·1	46 4·8
19	29		28		+ 6 0·3	7 50 1·4
20	1	Ab, Böjt Áron h. m.	29		6 4·0	53 57·9
21	2		30		6 7·1	7 57 54·5
22	3		1	Rebî el-accher	6 9·6	8 1 51·0
23	4		2		6 11·6	5 47·6
24	5		3	14. péntek	6 12·9	9 44·1
25	6	43. szombat	4		6 13·7	13 40·7
26	7		5		+ 6 13·9	8 17 37·3
27	8		6		6 13·4	21 33·8
28	9	Sz.böjt, Tem.el.	7		6 12·3	25 30·4
29	10		8		6 10·6	29 26·9
30	11		9		6 8·3	33 23·5
31	12		10	15. péntek	6 5·4	37 20·0

● UH. (újhold) Jul. 19. 11 ó. 13 p. este.

○ EN. (első negyed) Jul. 26. 3 ó. 8 p. este.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	99 48	☉ +23 6	4 6 8	1 240 59	☾ -15 21	4 48 e.	1 53 r.	
2	100 45	" 23 1	7	1 253 33	☾ 17 33	5 48	2 28	
3	101 42	" 22 56	8	1 265 52	☾ 18 54	6 43	3 8	
4	102 39	" 22 51	9	0 278 3	☾ 19 21	7 33	3 53	
5	103 37	+22 46	4 9 8	0 290 5	☾ -18 55	8 18 e.	4 43 r.	
6	104 34	" 22 40	10 7 59	302 0	☾ 17 37	8 55	5 37	
7	105 31	" 22 33	11 59	313 48	☾ 15 36	9 29	6 34	
8	106 28	" 22 26	12 58	325 37	☾ 12 55	9 58	7 33	
9	107 25	" 22 19	13 58	337 25	☾ 9 43	10 26	8 33	
10	108 22	" 22 12	14 57	349 18	☾ 6 6	10 49	9 35	
11	109 20	" 22 4	14 57	1 19	☾ -2 13	11 15	10 37	
12	110 17	+21 55	4 15 7 56	13 35	☾ + 150	11 40 e.	11 40 r.	
13	111 14	" 21 47	16 55	26 8	☾ 5 54	* *	0 44 e.	
14	112 11	" 21 38	17 54	39 6	☾ 9 48	0 7 r.	1 52	
15	113 9	" 21 28	18 53	52 29	☾ 13 22	0 37	3 1	
16	114 6	" 21 18	19 52	66 20	☾ 16 19	1 13	4 11	
17	115 3	" 21 8	20 51	80 39	☾ 18 22	1 56	5 18	
18	116 0	" 20 58	21 50	95 21	☾ 19 17	2 47	6 22	
19	116 58	+20 47	4 22 7 49	110 21	☾ +18 52	3 49 r.	7 19 e.	
20	117 55	" 20 35	23 48	125 29	☾ 17 7	5 0	8 9	
21	118 52	" 20 24	25 47	140 47	☾ 14 9	6 14	8 50	
22	119 50	" 20 12	26 46	155 34	☾ 10 16	7 32	9 27	
23	120 47	☉ 20 0	27 45	170 14	☾ 5 50	8 49	9 59	
24	121 44	" 19 47	28 44	184 34	☾ + 1 11	10 5	10 28	
25	122 42	" 19 34	30 43	198 30	☾ - 3 24	11 18	10 56	
26	123 39	+19 21	4 31 7 42	212 2	☾ - 7 41	0 28 e.	11 25 e.	
27	124 36	" 19 7	32 40	225 11	☾ 11 28	1 36	11 57	
28	125 34	" 18 53	33 39	238 2	☾ 14 37	2 40	* *	
29	126 31	" 18 39	35 38	250 36	☾ 17 0	3 42	0 31	
30	127 28	" 18 25	36 37	262 56	☾ 18 35	4 39	1 8	
31	128 26	" 18 10	37 35	275 4	☾ 19 16	5 29	1 51	

Jul. 1. nap hossza 15 ó. 55 p.

A nap júliusban 57 p.-el fogy.

○ Jul. 4. 9 ó. 56 p. este.

○ Jul. 13. 1 ó. 57 p. reggel.

● Jul. 19. 11 ó. 13 p. este.

○ Jul. 26. 3 ó. 8 p. este.

IV.

Julius 1868.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lomenet. ó. p.
♀ Merkur	2	7 58	+17 54	5 47 r.	1 15 e.	8 43 e.
	8	7 49	16 54	5 19	0 42	8 5
	14	7 33	16 47	4 39	0 2	7 25
	20	7 19	17 30	3 59	11 25 r.	6 51
	26	7 15	18 40	3 25	10 58	6 31
♀ Venus	2	8 13	+17 43	6 2 r.	1 30 e.	8 58 e.
	8	8 2	16 50	5 32	0 55	8 18
	14	7 47	16 10	4 58	0 17	7 36
	20	7 31	15 45	4 20	11 37 r.	6 54
	26	7 18	15 35	3 44	11 0	6 16
♂ Mars	2	3 55	+19 59	1 33 r.	9 12 r.	4 51 e.
	8	4 12	20 53	1 22	9 6	4 50
	14	4 30	21 39	1 11	9 0	4 49
	20	4 47	22 18	1 0	8 53	4 46
	26	5 5	22 50	0 51	8 47	4 43
♃ Jupiter	2	0 48	+ 3 47	11 46 e.	6 6 r.	0 26 e.
	10	0 51	4 1	11 15	5 37	11 59 r.
	18	0 53	4 11	10 44	5 7	11 30
	26	0 54	4 15	10 13	4 36	10 59
♄ Saturnus	2	15 52	-18 8	4 30 e.	9 9 e.	1 48 r.
	12	15 50	18 5	3 48	8 28	1 8
	22	15 49	18 4	3 8	7 48	0 28
♅ Uranus	2	6 57	+23 11	4 16 r.	0 14 e.	8 12 e.
	12	6 59	23 7	3 40	11 37 r.	7 34
	22	7 2	23 4	3 4	11 1	6 58
♆ Neptun	2	1 6	+ 5 17	11 56 e.	6 23 r.	0 50 e.
	12	1 6	5 19	11 17	5 44	0 11
	22	1 6	5 18	10 38	5 5	11 32 r.

Merkur nem látható. — Venus e hó közepén a nappal az alsó együttállásba jő, nem látható. — Mars reggel 1 óra körül kel fel, és e hó lefolyta alatt a pleiasok és hyasok között elvonul. — Jupiter este 11 óra körül kel fel, és reggelig látható. — Saturnus az éj első felében látható a skorpio és a mérleg csillagzatok határánál. — Uranus nem látható. — Neptun az éj második felében látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 14 p. reggel.
8	23 r.		Saturnusnak együttállása a holddal az e. emelk. A nap a földtávban.
1	23 e.		Merkur a naptávaan,
4	23 e.		Jupiter negyedfényben a nappal.
4	9	56 e.	○ HT. (Hold tölte.)
5	0	23 r.	Uranusnak együttállása a nappal,
8			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 5 ó. 8 p. reggel.
9			Neptun negyedfényben a nappal.
12	9	23 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. em.
13			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 0 ó. 9 p. reggel.
13	1	57 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
14	0	23 e.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
16	6	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelk.
	6	23 e.	Venusnak alsó együttállása a nappal.
17			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 1 ó. 30 p. reggel.
19	2	23 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. em.
	10	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. em.
	2	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes em.
19	11	13 e.	● UH. (Újhold.)
20			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 59 p. reggel.
21			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 1 ó. 32 p. reggel.
	11	23 e.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
24			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 24 p. reggel.
26	11	23 r.	Venus a naptávban.
26	3	8 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
27	0	23 e.	Merkurnak együttállása Venussal az egyen. emel.
			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 4 ó. 8 p. reggel.
28	11	23 r.	Mars az emelkedő pálya-csomójában.
	0	23 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. em.
31			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 5 ó. 18 p. reggel.

VI.

Julius 1868.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
1	Kígyóartó 8 Φ	4·5	11 12 e.	16 23 35	—16 19 21
5	Nyilas 57	5·5	9 19 e.	19 44 32	—19 22 41
7	Névtelen	5	5 17 r.	20 50 17	—16 32 15
9	Vízöntő 57 σ	5·5	4 36 r.	22 23 40	—11 21 10
10	Vízöntő 90 Φ	5	3 26 r.	23 7 29	— 6 45 37
11	Halak 27	5	2 46 r.	23 51 55	— 4 17 19
	Halak 29	5	4 24 r.	23 55 4	— 3 45 45
13	Halak 98 μ	5	1 54 r.	1 23 16	+ 5 27 45
14	Czethal 73 ξ²	4·5	6 17 r.	2 21 9	+ 7 52 1
16	Bika 87 α	1	2 50 e.	4 28 21	+16 14 30

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Szomb.	1 214	Vasas Péter †	20 Illés próf.
Vas.	2 215	D.9. Porczyunkul.	21 F. 9. Simeon
Hétfő	3 216	István	22 Mária Magd.
Kedd	4 217	Domonkos	23 Phocas vt.
Szerda	5 218	Havi Bold. Assz.	24 Krisztina
Csüt.	6 219	Urunk színe vált.	25 Anna
Péntek	7 220	Kajetán †	26 Hermolaus
Szomb.	8 221	Czirjék, Justin †	27 Pantaleon
Vas.	9 222	D.10. B. Assz. elh.	28 F. 10. Proch.
Hétfő	10 223	Lőrincz	29 Callinicus
Kedd	11 224	Zsuzsánna	30 Silas
Szerda	12 225	Klára	31 Eudocimus
Csüt.	13 226	Hipolyt	1 Aug. B. A. B. K.
Péntek	14 227	Özséb †	2 István
Szom.	15 228	Nagy B. Asszony	3 Izsák és Dal.
Vas.	16 229	D. 11. Rókus	4 F. 11. 7 alvó
Hétfő	17 230	Liberatus, Bertr.	5 Eusignius
Kedd	18 231	Ilona, Agapetus	6 Urukszin. v.
Szerda	19 232	Lajos p.	7 Domitius
Csüt.	20 233	István m. király	8 Aemilián
Péntek	21 234	Franciska †	9 Mátyás apost.
Szomb.	22 235	Timoté †	10 Lőrincz
Vas.	23 236	D. 12. Ben. Fülöp	11 F. 12. Euplus
Hétfő	24 237	Bertalan	12 Phocius
Kedd	25 238	Lajos kir.	13 Maximus
Szerda	26 239	Sámuel próféta	14 Michéus pr.
Csüt.	27 240	Calasanti József	15 N. B. A. Böjt v.
Péntek	28 241	Ágoston †	16 Diomedes
Szomb.	29 242	János fővétele †	17 Myron vt.
Vas.	30 243	D. 13. Örangy. ü.	18 F. 13. Flór., L.
Hétfő	31 244	Rajmund	19 András

○ HT. (hold tölte) Aug. 3. 1 ó. 8 p. este.

○ UN. (utolsó negyed) Aug. 11. 1 ó. 44 p. este.

II.

Augustus 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Ab, Elul		1285. Rebi el-accher Dsemâdi el-avvel			
1	13	44. szombat	11		+ 6 1·8	8 41 16·6
2	14		12	} szerencse-napok	+ 5 57·7	8 45 13·1
3	15		13		5 52·9	49 9·7
4	16		14		5 47·5	53 6·3
5	17		15		5 41·6	8 57 2·8
6	18	Böjt, Lámp. elal. m.	16		5 35·0	9 0 59·4
7	19		17	16. péntek	5 27·9	4 55·9
8	20	45. szombat	18		5 20·0	8 52·5
9	21	Kis fa-ünnep	19		+ 5 12·0	9 12 49·0
10	22		20		5 3·1	16 45·6
11	23		21		4 53·7	20 42·1
12	24		22		4 43·8	24 38·7
13	25		23		4 33·4	28 35·2
14	26		24	17. péntek	4 22·4	32 31·8
15	27	46.sz. ● UH.előtt	25		4 10·9	36 28·5
16	28		26		+ 3 58·9	9 40 24·9
17	29		27		3 46·4	44 21·5
18	30		28		3 33·4	48 18·0
19	1	Elul, Újhold n.	29		3 19·9	52 14·6
20	2		1	Dsemâdi el-avv.	3 5·9	9 56 11·1
21	3	Selihot, 40n. ima k.	2	18. péntek	2 51·5	10 0 7·7
22	4	47. szombat	3		2 36·5	4 4·2
23	5		4		+ 2 21·2	10 8 0·8
24	6		5		2 5·3	11 57·3
25	7	Jerus.falain.felsz.	6		1 49·1	15 53·9
26	8		7		1 32·4	19 50·4
27	9		8	Ali születése	1 15·3	23 47·0
28	10		9	19. péntek	0 57·8	27 43·5
29	11	48. szombat	10		0 40·0	31 40·1
30	12		11		+ 0 21·8	10 35 36·7
31	13		12		+ 0 3·3	39 33·2

● UH. (újhold) Aug. 18. 6 ó. 28 p. reggel.

○ EN. (első negyed) Aug. 25. 2 ó. 3 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	129 23	Ω	+17 55	4 38 7 34	287 4	♏	-19 4	6 16e. 2 39r.
2	130 21	"	+17 39	4 39 7 33	298 58	♏	-18 1	6 56e. 3 31r.
3	131 18	"	17 24	40 32	310 47	♏	16 12	7 31 4 28
4	132 15	"	17 8	42 30	322 35	♏	13 42	8 2 5 25
5	133 13	"	16 52	43 28	334 23	♏	10 38	8 29 6 25
6	134 10	"	16 35	44 26	346 15	♏	7 7	8 55 7 27
7	135 8	"	16 18	46 25	358 11	♏	- 3 19	9 20 8 28
8	136 5	"	16 1	47 24	10 18	♏	+ 0 40	9 43 9 31
9	137 3	"	+15 44	4 48 7 22	22 36	♏	+ 4 41	10 10e. 10 34r.
10	138 1	"	15 26	50 20	35 11	♏	8 35	10 38 11 38
11	138 58	"	15 9	51 19	48 5	♏	12 12	11 10 0 44e.
12	139 56	"	14 51	53 17	61 24	♏	15 17	11 49 1 52
13	140 53	"	14 32	54 15	75 7	♏	17 38	* * 2 59
14	141 51	"	14 14	55 14	89 16	♏	19 1	0 34r. 4 3
15	142 49	"	13 55	57 12	103 49	♏	19 11	1 29 5 3
16	143 47	"	+13 36	4 58 7 10	118 42	♏	+18 2	2 33r. 5 55e.
17	144 44	"	13 17	4 59 9	133 48	♏	15 37	3 46 6 42
18	145 42	"	12 57	5 1 7	148 59	♏	12 6	5 3 7 22
19	146 40	"	12 38	2 5	164 5	♏	7 47	6 22 7 56
20	147 38	"	12 18	3 3	178 57	♏	+ 3 4	7 42 8 27
21	148 36	"	11 58	5 1	193 28	♏	- 1 43	8 57 8 57
22	149 33	"	11 38	7 0	207 35	♏	6 16	10 12 9 26
23	150 31	♏	+11 18	5 8 6 58	221 16	♏	-10 20	11 23r. 9 58e.
24	151 29	"	10 57	9 56	234 30	♏	13 46	0 31e. 10 31
25	152 27	"	10 36	10 54	247 19	♏	16 25	1 34 11 8
26	153 25	"	10 15	11 52	259 50	♏	18 14	2 33 11 49
27	154 23	"	9 54	13 50	272 3	♏	19 9	3 27 * *
28	155 21	"	9 33	14 48	284 5	♏	19 11	4 14 0 35r.
29	156 19	"	9 12	16 46	295 58	♏	18 21	4 58 1 26
30	157 17	"	+ 8 50	5 17 6 44	307 47	♏	-16 44	5 33e. 2 21r.
31	158 15	"	8 29	18 42	319 35	♏	14 23	6 5 3 19

Aug. 1. a nap hossza 14 ó. 56 p.

A nap augusztusb. 1 ó. 32 p.-el fogy.

○ Aug. 3. 1 ó. 8 p. este.

○ Aug. 11. 1 ó. 44 p. este.

● Aug. 18. 6 ó. 28 p. reggel.

○ Aug. 25. 2 ó. 3 p. reggel.

IV.

Augustus 1868.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
☿ Merkur	2	7 31	+19 57	3 7 r.	10 45 r.	6 23 e.
	8	8 0	20 14	3 12	10 52	6 32
	14	8 42	19 9	3 35	11 10	6 45
	20	9 29	16 30	4 12	11 33	6 54
	26	10 16	12 39	4 54	11 56	6 58
♀ Venus	2	7 8	+15 39	3 6 r.	10 23 r.	5 40 e.
	8	7 7	15 53	2 41	9 58	5 15
	14	7 10	16 11	2 19	9 38	4 57
	20	7 19	16 27	2 2	9 23	4 44
	26	7 32	16 38	1 50	9 12	4 34
♂ Mars	2	5 26	+23 17	0 42 r.	8 40 r.	4 38 e.
	8	5 43	23 33	0 35	8 34	4 33
	14	6 0	23 42	0 29	8 28	4 27
	20	6 17	23 43	0 21	8 21	4 21
	26	6 34	23 38	0 14	8 14	4 14
♃ Jupiter	2	0 55	+ 4 16	9 46 e.	4 9 r.	10 32 r.
	10	0 54	4 12	9 15	3 38	10 1
	18	0 53	4 3	8 43	3 5	9 27
	26	0 52	3 50	8 11	2 32	8 53
♄ Saturnus	2	15 49	-18 5	2 24 e.	7 4 e.	11 44 e.
	12	15 49	18 8	1 46	6 25	11 4
	22	15 50	18 14	1 7	5 46	10 25
♅ Uranus	2	7 5	+23 0	2 23 r.	10 19 r.	6 15 e.
	12	7 7	22 56	1 46	9 42	5 38
	22	7 9	22 53	1 10	9 5	5 0
♆ Neptun	2	1 6	+ 5 17	9 54 e.	4 21 r.	10 48 r.
	12	1 6	5 14	9 14	3 41	10 8
	22	1 5	5 10	8 34	3 1	9 28

Merkur nem látható. — Venus reggel látható. E hó 25-én reggel 2 óra körül kel fel, és legnagyobb fényében van, fényereje 44-szer nagyobb a Wega állócsillag fényerejénél. — Mars éjfél körül kel fel, és e hó közepe táján az ikrek csillagzatába vonul be. — Jupiter este 9 órától reggelig látható. Mozgása jegyellenes, mely decemberig tart. — Saturnus este a skorpio csillagzatában látható. — Uranus reggel látható. — Neptun este 9 órától reggelig látható. Mozgása jegyellenes.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 11 ó. 47 p. este.
3	9	23 r.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése. . 19° 15'
3	1	8 e.	○ HT. (Hold tölte.)
8	5	23 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. em.
9			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 1 ó. 41 p. reggel.
11		23 e.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
11	1	44 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
14	1	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelk.
	1	23 e.	Merkur a naptávban.
			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 10 ó. 37 p. este.
15	3	23 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. em.
	5	23 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes em.
16			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 35 p. reggel.
			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 5 ó. 46 p. reggel.
17	0	23 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása kimenet: 11 ó. 2 p. este.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 9 ó. 38 p. este.
18	1	23 r.	Venusnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
18	6	28 r.	● UH. (Újhold.) Napfogyatkozás. Budapesten nem lesz látható.
22			Jupiter II. m. b.-nak fogy., bem.: 1 ó. 12 p. regg.
	7	23 r.	Saturnus negyedfényben a nappal.
23			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 5 ó. 29 p. regg.
24	7	23 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az e. emelk.
	8	23 e.	Merkurnak legnagyobb éjszaki napközépi széless.
			Jupiter I. m. b.-nak fogy., bem.: 11 ó. 58 p. est.
25			Jupiter III. m. b.-nak fogy., bem.: 0 ó. 16 p. reg.
25	2	3 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.) Venus legnagyobb fényében. Fényereje 44, ha a Wega fényereje 1.
28	2	23 e.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
29			Jupiter II. m. b.-nak fogy. bem.: 3 ó. 48 p. reg.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
2	Bak ρ^2	5	9 15 e.	20 21 20	—18 14 51
5	Vízöntő 73λ	4	10 9 e.	22 45 44	— 8 16 53
10	Czethal $65 \xi^1$	4.5	5 59 r.	2 6 0	+ 8 13 34
13	Bika $92 \sigma^3$	5.5	1 6 r.	4 31 43	+15 39 15
18	Oroszlán 32α	1	9 23 r.	10 1 20	+12 36 41
31	Bak 29	5	2 36 r.	21 8 26	—15 43 6

September 1868.

I.

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-ország
napja		naptár	naptár	naptár
Kedd	1 245	Egyed apát	Egyed	20 Samu
Szerda	2 246	Absolon	Absolon	21 Thaddaeus
Csüt.	3 247	Mansvét	Mansvét	22 Agathonicus
Péntek	4 248	Rozália †	Rozália	23 Lupus
Szomb.	5 249	Victorin, Lörin. †	Herkules	24 Eutyches
Vas.	6 250	D. 14. Zak. Mag.	D. 13. Trin. M.	25 F. 14. Titus ap.
Hétfő	7 251	Regina †	Regina	26 Adorján
Kedd	8 252	Kisasszony	Kisasszony	27 Poemen
Szerda	9 253	Gorgon	Gorgon	28 Mózes
Csüt.	10 254	Tolent. Miklós	Jodók	29 János fővét.
Péntek	11 255	Protus, Emil †	Protus	30 Sándor
Szomb.	12 256	Macedonius †	Tóbiás	31 <i>B. Assz. öve</i>
Vas.	13 257	D. 15. B. A. ne. n.	D. 14. Trin. M.	1 Sept. F. 15. S.
Hétfő	14 258	<i>Sz. Ker. felmag.</i>	Sz. Ker. felma.	2 Mamas vt.
Kedd	15 259	Hildeg., Nikomed.	Nikoméd	3 Anthimus
Szerda	16 260	Ludmilla, Kánt. †	Eufemia	4 Babylos
Csüt.	17 261	Lambert	Lambert	5 Zacharias
Péntek	18 262	Tamás †	Titus	6 Mihály árk.
Szomb.	19 263	Január †	Szidonía	7 Sozon
Vas.	20 264	D. 16. Eustach.	D. 15. Trin. F.	8 F. 16. Kisas.
Hétfő	21 265	Máté evang.	Máté	9 <i>Joachim, Anna</i>
Kedd	22 266	Móricz	Móricz	10 Menodora
Szerda	23 267	Tekla, Linus	Tekla	11 Theodora
Csüt.	24 268	Gellért	Gellért	12 Autonomus
Péntek	25 269	Kleofás †	Kleofás	13 Cornelius
Szomb.	26 270	Justina †	Cyprián	14 Ker. felem.
Vas.	27 271	D. 17. Kozma és D.	D. 16. Trin. A.	15 F. 17. Nic.
Hétfő	28 272	<i>Venczel</i>	Venczel	16 Euphemia
Kedd	29 273	<i>Mihály főangyal</i>	Mihály főangy.	17 Zsófia
Szerda	30 274	Jeromos	Jeromos	18 Eum. Kánt. †

○ HT. (hold tölte) Sept. 2. 5 ó. 14 p. reggel.
 ○ UN. (utolsó negyed) Sept. 9. 11 ó. 20 p. este.

II.

September 1868.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő- v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5628. Elul, 5629. Tisri	1285. Dsemâdi el-av. Dsemâdi el-ac.		
1	14	13	— 0 15·6	10 43 29·8
2	15	14 } szerencse-napok	0 34·7	47 26·3
3	16	15 } Ali halála	0 54·1	51 22·9
4	17 Görögök elűzetése	16 20. péntek.	1 13·7	55 19·4
5	18 49. szombat	17	1 33·6	10 59 16·0
6	19	18	— 1 53·7	11 3 12·5
7	20	19	2 13·9	7 9·1
8	21	20 Const. bevétele	2 34·3	11 5·6
9	22	21	2 54·9	15 2·2
10	23	22	3 15·6	18 58·7
11	24	23 21. péntek	3 36·4	22 55·3
12	25 50. sz. ● UH. e.	24	3 57·3	26 51·8
13	26	25	— 4 18·2	11 30 48·4
14	27	26	4 39·2	34 44·9
15	28	27	5 0·3	38 41·5
16	29	28	5 21·3	42 38·0
17	1 Tisri 5629. Újév	29	5 42·4	46 34·6
18	2 Második ünnep	30 22. péntek	6 3·5	50 31·1
19	3 1. szombat	1 Dsemâdi el-acc.	6 24·5	54 27·7
20	4	2	— 6 45·5	11 58 24·2
21	5 Böjt, 20 zsidó h.m.	3	7 6·4	12 2 20·8
22	6	4	7 27·3	6 17·4
23	7 Böjt, az ar. b. i. m.	5	7 48·0	10 13·9
24	8	6	8 8·6	14 10·5
25	9	7 23. péntek	8 29·2	18 7·0
26	10 2. sz., Eng. ünn.	8	8 49·5	22 3·6
8	11	9 Abubekr szül. na.	— 9 9·6	12 26 0·1
	12	10	9 29·6	29 56·7
	13	11	9 49·3	33 53·2
	14 Sátoros ün. előest.	12	10 8·8	37 49·8

● UH. (újhold) Sept. 16. 2 ó. 36 p. este.

○ EN. (első negyed) Sept. 23. 4 ó. 38 p. este.

Hó napja	O n a p				C H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	o ' .	o ' .	ó. p.	ó. p.	o ' .	o ' .	ó. p.	ó. p.
1	159 13	ny	+ 8 7 5	19 6 10	331 24	X	-11 27	6 33e. 4 18r.
2	160 11	"	7 45	21 38	343 17	X	8 1	6 59 5 19
3	161 10	"	7 23	23 36	255 16	X	4 15	7 25 6 21
4	162 8	"	7 1	24 34	7 23	V	- 0 17	7 49 7 24
5	163 6	"	6 38	25 32	19 39	V	+ 3 45	8 14 8 27
6	164 4	"	+ 6 16	5 27 6 30	32 7	X	+ 7 41	8 41e. 9 30r.
7	165 3	"	5 54	28 28	44 50	X	11 21	9 11 10 36
8	166 1	"	5 31	29 26	57 48	X	14 32	9 46 11 42
9	166 59	"	5 8	31 24	71 4	Π	17 5	10 28 0 46e.
10	167 58	"	4 46	33 22	84 39	Π	18 44	11 17 1 50
11	168 56	"	4 23	34 20	98 37	g	19 19	* * 2 50
12	169 54	"	4 0	35 18	113 53	g	18 40	0 17r. 3 44
13	170 53	"	+ 3 37	53 6 16	127 30	Ω	+16 48	1 22r. 4 32e.
14	171 51	"	3 14	37 14	142 20	Ω	13 46	2 35 5 13
15	172 50	"	2 51	39 12	157 19	ny	9 48	3 52 5 50
16	173 49	"	2 27	41 9	172 18	ny	5 12	5 11 6 23
17	174 47	"	2 4	42 7	187 8	⊕	+ 0 20	6 30 6 54
	175 46	"	1 41	43 5	201 44	⊕	- 4 27	7 47 7 24
	176 45	"	1 18	45 3	215 57	η	8 52	9 2 7 55
20	177 43	"	+ 0 54	5 46 6 1	229 43	η	-12 27	10 15r. 8 28e.
21	178 42	"	0 31	47 5 59	243 3	X	15 42	11 21 9 4
22	179 41	"	+ 0 8	48 57	255 57	X	17 51	0 23e. 9 45
23	180 40	⊖	- 0 16	50 55	268 28	X	19 4	1 21 10 30
24	181 38	"	0 39	51 53	280 41	X	19 21	2 11 11 19
25	182 37	"	1 3	52 51	292 40	⊖	18 45	2 56 * *
	183 36	"	1 26	54 49	304 31	≈	17 19	3 33 0 14r.
27	184 35	"	- 1 50	5 55 5 47	316 19	≈	-15 9	4 7e. 1 11r.
28	185 34	"	2 13	57 45	328 7	≈	12 21	4 36 2 9
29	186 33	"	2 36	58 43	340 0	X	9 1	5 4 3 10
30	187 32	"	3 0	6 0 41	352 0	X	5 18	5 28 4 12

Sept. 1. a nap hossza 13 ó. 21 p.

A nap sept.-ben 1 ó. 40 p.-el fogy.

○ Sept. 2. 5 ó. 14 p. reggel.

● Sept. 9. 11 ó. 20 p. este.

● Sept. 16. 2 ó. 36 p. este.

○ Sept. 23. 4 ó. 38 p. este.

IV.

September 1868.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♿ Merkur	2	11 6	+ 7 22	5 43 r.	0 19 e.	6 55 e.
	8	11 45	+ 2 40	6 18	0 34	6 50
	14	12 21	- 1 56	6 52	0 47	6 42
	20	12 55	6 19	7 22	0 57	6 32
	26	13 27	10 22	7 48	1 5	6 22
♀ Venus	2	7 51	+16 38	1 42 r.	9 4 r.	4 26 e.
	8	8 11	16 24	1 40	9 0	4 20
	14	8 31	15 55	1 40	8 57	4 14
	20	8 54	15 9	1 42	8 56	4 10
	26	9 18	14 6	1 48	8 56	4 4
♂ Mars	2	6 53	+23 25	0 7 r.	8 6 r.	4 5 e.
	8	7 9	23 7	0 0	7 58	3 56
	14	7 25	22 44	11 55 e.	7 51	3 47
	20	7 41	22 16	11 49	7 42	3 35
	26	7 56	21 44	11 44	7 34	3 24
♃ Jupiter	2	0 49	+ 3 35	7 42 e.	2 2 r.	8 22 r.
	10	0 46	3 14	7 9	1 27	7 45
	18	0 43	2 51	6 36	0 52	7 8
	26	0 39	2 26	6 3	0 17	6 31
♄ Saturnus	2	15 52	-18 22	0 26 e.	5 4 e.	9 42 e.
	12	15 54	18 31	11 51 r.	4 28	9 5
	22	15 57	18 41	11 16	3 51	8 26
♅ Uranus	2	7 11	+22 50	0 29 r.	8 24 r.	4 19 e.
	12	7 13	22 47	11 51 e.	7 46	3 41
	22	7 14	22 45	11 14	7 8	3 2
♆ Neptun	2	1 4	+ 5 5	7 51 e.	2 17 r.	8 43 r.
	12	1 4	5 0	7 9	1 35	8 1
	22	1 3	4 53	6 31	0 56	7 21

Merkure hó végén reggel látható. — Venus é hó közepén reggel 1½ óra körül kel fel. Közel 4 óra hosszáig látható. — Mars az éj második felében látható, és az ikrek csillagzatában tartózkodik. — Jupiter egész éjjel látható. — Saturnus este látható. Uranus az éj második felében látható. — Neptun egész éjjel látható.

Hó napja	Közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 1 ó. 53 p. e. Jupiter III. mb.-nak fogyatk. bem.: 4 ó. 16 p. r.
2			Jupiter IV. mb.-nak fogyatk. bem.: 0 ó. 21 p. r.
2	5	14 r.	○ HT. (Hold tölte.) Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 8 ó. 21 p. este.
4	8	23 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes em.
8			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 3 ó. 47 p. reg. Jupiter II. mb.-nak fogyatk. bem.: 7 ó. 41 p. este.
9	3	23 e.	Marsnak együttállása Uranussal, Mars Uranustól éjszakra 15'-el áll el. Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 10 ó. 16 p. est.
9	11	20 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
12	5	23 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
13	8	23 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. . . . . fődés.
15			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 5. ó. 42 p. reg. Jupiter II. mb.-nak fogyatk. bem.: 10 ó. 16 p. est.
16	2	36 e.	● UH. (Újhold.)
17			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 0 ó. 11 p. reg.
	8	23 r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
	3	23 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
21	6	23 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
22			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 7 ó. 37. p. reg.
22	7	23 e.	A nap a mérlegben . . . . . Ősz kezdete.
23			Jupiter II. mb.-nak fogyatk. bem.: 0 ó. 51 p. reg.
23	4	38 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
24			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 2 ó. 6 p. reggel.
25			Jupiter I. mb.-nak fogyatk. bem.: 8 ó. 34 p. este.
26	8	23 r.	Venusnak legnagyobb nyugoti eltérése 46° 8'.
27	0	23 e.	Merkur a naptávban.
29			Jupiter III. mb.-nak fogyatk. bem.: 8 ó. 19 p. est.
30			Jupiter II. mb.-nak fogyatk. bem.: 3 ó. 27 p. reg. Jupiternek legnagyobb déli napközépi szélessége.

VI.

September 1868.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
2	Vízöntő 73 λ	4	4 11 r.	22 45 44	— 8 16 53
7	Czethal μ	4	3 26 r.	2 37 49	+ 9 33 18
8	Bika 5 f	4	1 13 r.	3 23 35	+12 28 56
	Bika 54 γ	4	11 24 e.	4 12 17	+15 18 24
9	Bika 61 δ ¹	3·5	0 46 r.	4 15 19	+17 13 50
	Bika 64 δ ²	5	1 17 r.	4 16 29	+17 8 8
	Bika 71	5	1 19 r.	4 18 50	+15 18 58
	Bika 77 θ ¹	4	3 17 r.	4 21 2	+15 40 0
	Bika 78 θ ²	4	3 20 r.	4 21 8	+15 34 33
	Névtelen	5	4 10 r.	4 23 0	+15 54 14
	Bika 81	5·5	4 13 r.	4 23 7	+15 24 9
	Bika 87 α	1	6 13 r.	4 28 21	+16 14 30
10	Bika 111	5·5	3 19 r.	5 16 43	+17 15 29
	Bika 119	4·5	6 34 r.	5 24 29	+18 29 36
11	Ikrek 18 ν	4·5	5 51 r.	6 21 8	+20 17 34
27	Névtelen	5	0 10 r.	20 50 17	—16 32 15
28	Vízöntő 57 σ	5·5	11 23 e.	22 23 40	—11 21 10
29	Vízöntő 90 Φ	5	10 4 e.	23 7 29	— 6 45 37
	Vízöntő 92 χ	3·5	11 23 e.	23 10 0	— 8 26 48
30	Halak 27	5	9 12 e.	23 51 55	— 4 17 19
	Halak 29	5	10 50 e.	23 55 4	— 3 45 45

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-ország naptár
Csüt.	1 275	Remigius	Benignus	19 Tróphimus
Péntek	2 276	Leodegar, Rahel†	Leodegar	20 Eustathius
Szomb.	3 277	Kandid †	Kandid	21 Codratus
Vas.	4 278	D.18. Olvasó ünn.	D.17. Tr. Fer.	22 F. 18. Phocas
Hétfő	5 279	Placidus	Fides	23 <i>Ker. János fog.</i>
Kedd	6 280	Brúnó hitv.	Friderika	24 Thekla
Szerda	7 281	Justina	Amália	25 Euphrosyna
Csüt.	8 282	Brigitta	Pelagia	26 <i>János evang.</i>
Péntek	9 283	Dénes †	Dénes	27 Callistratus
Szomb.	10 284	Borgiai Ferencz†	Gedeon	28 Chariton
Vas.	11 285	D. 19. Burkh., Pl.	D.18. Tr. Bur.	29 F. 19. Cyriac.
Hétfő	12 286	Miksa	Miksa	30 Gergely püsp.
Kedd	13 287	Kálmán	Ede	1 Oct. B. A. sz.
Szerda	14 288	Kalisz t	Kalisz t	2 Cyprian
Csüt.	15 289	Terézia	Hedvig	3 Dénes
Péntek	16 290	Gallus †	Gál	4 Hierotheus
Szomb.	17 291	Hedvig †	Florentina	5 Charitine
Vas.	18 292	D. 20. Lukács év.	D.19. Trin. L.	6 F.20. Tam.ap.
Hétfő	19 293	Alkant. Péter	Nándor	7 Sergius
Kedd	20 294	Vendelin	Vendel	8 Pelagia
Szerda	21 295	Orsolya	Orsolya	9 Alph. János
Csüt.	22 296	Kordula	Kordula	10 Eulampius
Péntek	23 297	Kapiszt. János †	Szeverin	11 Fülöp apost.
Szomb.	24 298	Rafael főangy. †	Ráfael	12 Probus
Vas.	25 299	D. 21. Krizánt	D. 20. Tr. Vil.	13 F. 21. Carpus
Hétfő	26 300	Demeter, Amand	Evarist	14 <i>Paraskevi</i>
Kedd	27 301	Szabina	Szabina	15 Lucian
Szerda	28 302	Simon és Juda	Simon és Juda	16 Longinus
Csüt.	29 303	Narcisz	Narcisz	17 Hoseas
Péntek	30 304	Kolos †	Kolos	18 Lukácsévang.
Szomb.	31 305	Farkas †	Ref.eml.ünn.	19 Joel próféta

○ HT. (hold tölte)

○ UN. (utolsó negyed)

● UH. (újhold)

Oct. 1. 9 ó. 14 p. este.

Oct. 9. 7 ó. 29 p. reggel.

Oct. 16. 0 ó. 27 p. reggel.

II.

October 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.		Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5629. Tisri, Marches.		1285Dsemâdi el-acch. Redseb				
1	15	Sátoros ünn.	13		—10	28·0	12 41 46·3
2	16	Másod. ünnep	14	24. péntek	10	46·9	45 42·9
3	17	3. szombat	15		11	5·4	49 39·4
4	18		16		—11	23·7	12 51 36·0
5	19		17		11	41·5	12 57 32·5
6	20		18		11	59·0	13 1 29·1
7	21	Pálmák ünnepe	19		12	16·0	5 25·6
8	22	Gyülek. zárünn.	20	Fatima szül. napj.	12	32·7	9 22·2
9	23	Törvényör. ün. n.	21	25. péntek	12	48·8	13 18·7
10	24	4. sz. ● UH. előtt	22		13	4·5	17 15·3
11	25		23		—13	19·7	13 21 11·8
12	26		24		13	34·4	25 8·4
13	27		25		13	48·5	29 4·9
14	28		26		14	2·1	33 1·5
15	29		27		14	15·1	36 58·1
16	30	Újhold napja	28	26. péntek	14	27·6	40 54·6
17	1	Marchesv., 5. sz.	29		14	39·5	44 51·2
18	2		1	Redseb, Bárka é.	—14	50·8	13 48 47·7
19	3	Böjt	2		15	1·5	52 44·3
20	4		3		15	11·5	13 56 40·8
21	5		4	Titkok éjje	15	20·9	14 0 37·4
22	6	Böjt, Jer. elp. miatt	5		15	29·7	4 33·9
23	7		6	27. péntek	15	37·8	8 30·5
24	8	6. szombat	7		15	45·2	12 27·0
25	9		8		—15	51·9	14 16 23·6
26	10	Böjt	9		15	57·9	20 20·1
27	11		10		16	3·2	24 16·7
28	12		11		16	7·8	28 13·2
29	13		12		16	11·6	32 9·8
30	14		13	28. péntek	16	14·6	36 6·3
31	15	7. szombat	14	szerencse-napok	16	16·9	40 2·9

○ EN. (első negyed) Oct. 23. 10 ó. 58 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Oct. 31. 0 ó. 21 p. este.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.
1	188 31	<u>p</u> — 3 23	6	15 39	4 10	<u>v</u> — 1 19	5 53e.	5 15r.
2	189 30	" 3 46	2	37	16 31	<u>v</u> + 2 47	6 18	6 19
3	190 29	" 4 9	4	35	29 5	<u>v</u> 6 50	6 44	7 22
4	191 29	" — 4 33	6	55 33	41 51	<u>∞</u> + 10 38	7 13e.	8 28r.
5	192 28	" 4 56	7	31	54 49	<u>∞</u> 14 0	7 47	9 34
6	193 27	" 5 19	8	28	68 0	<u>□</u> 16 43	8 26	10 40
7	194 26	" 5 42	10	26	81 24	<u>□</u> 18 36	9 12	11 44
8	195 26	" 6 5	11	24	95 0	<u>∞</u> 19 27	10 6	0 41e.
9	196 25	" 6 27	12	22	108 51	<u>∞</u> 19 8	11 8	1 38
10	197 24	" 6 50	14	20	122 54	<u>Ω</u> 17 40	* *	2 27
11	198 24	" — 7 13	6	16 5 18	137 11	<u>Ω</u> + 15 3	0 16r.	3 10e.
12	199 23	" 7 35	18	17	151 39	<u>∞</u> 11 29	1 31	3 47
13	200 23	" 7 58	19	14	166 15	<u>∞</u> 7 10	2 46	4 19
14	201 22	" 8 20	20	13	180 53	<u>p</u> 2 25	4 3	4 50
15	202 22	" 8 43	21	11	195 28	<u>p</u> — 2 26	5 20	5 20
16	203 21	" 9 5	23	9	209 52	<u>p</u> 7 6	6 36	5 50
17	204 21	" 9 27	25	7	223 59	<u>m</u> 11 16	7 51	6 23
18	205 21	" — 9 49	6	26 5 5	237 44	<u>m</u> — 14 44	9 2r.	6 58e.
19	206 20	" 10 10	27	3	251 4	<u>∞</u> 17 19	10 8	7 38
20	207 20	" 10 32	29	1	264 0	<u>∞</u> 18 56	11 10	8 21
21	208 20	" 10 53	30	5 0	276 33	<u>∞</u> 19 34	0 4e.	9 9
22	209 20	" 11 14	32	4 58	288 48	<u>∞</u> 19 15	0 50	10 4
23	210 19	<u>m</u> 11 36	34	56	300 48	<u>∞</u> 18 4	1 32	11 0
24	211 19	" 11 56	35	55	312 38	<u>∞</u> 16 6	2 8	11 59
25	212 19	" — 12 17	6	36 4 53	324 26	<u>∞</u> — 13 27	2 39e.	* *
	213 19	" 12 38	38	51	336 15	<u>∞</u> 10 16	3 6	0 59r.
	214 19	" 12 58	40	50	348 12	<u>∞</u> 6 38	3 31	2 0
	215 19	" 13 18	42	48	0 19	<u>v</u> — 2 40	3 55	3 2
	216 19	" 13 38	43	46	12 41	<u>v</u> + 1 28	4 21	4 6
31	217 19	" 13 58	44	44	25 16	<u>v</u> 5 38	4 47	5 11
3	218 19	" 14 17	46	42	38 8	<u>∞</u> 9 38	5 15	6 17

Oct. 1. a nap hossza 11 ó. 38 p.

A nap octoberben 16. 42 p-el fogy.

○ HT. Oct. 1. 9 ó. 14 p. este.

○ UN. Oct. 9. 7 ó. 29 p. reg.

● UH. Oct. 16. 0 ó. 27 p. reg.

○ EN. Oct. 23. 10 ó. 58 p. reg.

○ HT. Oct. 31. 0 ó. 21 p. este.

IV.

October 1868.

B o l y g ó k						
jegy és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
♀ Merkur	2	13 58	—14 0	8 12 r.	1 12 e.	6 12 e.
	8	14 26	17 6	8 32	1 17	6 2
	14	14 51	19 30	8 46	1 18	5 50
	20	15 9	20 56	8 47	1 12	5 37
	26	15 15	20 52	8 29	0 54	5 19
♀ Venus	2	9 42	+12 46	1 53 r.	8 56 r.	3 59 e.
	8	10 7	11 10	2 4	8 58	3 52
	14	10 32	9 19	2 13	8 59	3 45
	20	10 58	7 15	2 24	9 1	3 38
	26	11 23	5 0	2 37	9 3	3 29
♂ Mars	2	8 10	+21 8	11 39 e.	7 25 r.	3 11 e.
	8	8 25	20 29	11 33	7 15	2 57
	14	8 38	19 47	11 27	7 5	2 43
	20	8 52	19 4	11 21	6 55	2 29
	26	9 4	18 20	11 13	6 44	2 15
♃ Jupiter	2	0 36	+ 2 7	5 39 e.	11 51 e.	6 3 r.
	10	0 32	1 42	5 4	11 15	5 26
	18	0 28	1 19	4 30	10 39	4 48
	26	0 25	0 59	3 56	10 4	4 12
♄ Saturnus	2	16 0	—18 53	10 39 r.	3 14 e.	7 49 e.
	12	16 4	19 6	10 5	2 39	7 13
	22	16 8	19 19	9 31	2 4	6 37
♅ Uranus	2	7 15	+22 44	10 35 e.	6 30 r.	2 25 e.
	12	7 16	22 43	9 56	5 51	1 46
	22	7 16	22 43	9 16	5 11	1 6
♆ Neptun	2	1 2	+ 4 47	5 51 e.	0 16 r.	6 41 r.
	12	1 1	4 40	5 12	11 36 e.	6 0
	22	1 0	4 34	4 51	10 55	5 19

Merkur reggel látható. — Venus reggel látható. — Mars este 11 óra körül kel fel, és a skorpio csillagzatában van. — Jupiter e hó 1-én a nappal szembenáll, egész éjjel látható. — Saturnus este látható. — Uranus az éj második felében látható. — Neptun egész éjjel látható. E hó 8-án a nappal szembenáll.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 4 ó. 1 p. reggel. Jupiternek szembenállása a nappal.
8	23 e.		Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
1 9	14 e.		○ HT. (Hold tölte)
3			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 0 ó. 40 p. reggel. Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 10 p. este.
4			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 7 ó. 9 p. este.
7			Jupiter III. m. b.-nak fogy., kim.: 3 ó. 7 p. regg.
8 11	23 e.		Neptunnak szembenállása a nappal.
9 7	29 r.		○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
11	23 r.		Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
10			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.; 2 ó. 35 p. regg.
11	23 r.		Uranus negyedfényben a nappal.
4	23 e.		Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 45 p. este.
11			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 4 p. este.
12 3	23 e.		Venusnak együttáll. a holddal az egy. em. . fődés.
13 8	23 r.		Venus az emelkedő pálya-csomójában.
0	23 e.		Merkurnak legnagyobb keleti eltérése . . . 24° 55'
14			Jupiter III. m. b.-nak fogy. bem.: 0 ó. 26 p. regg.
16 0	27 r.		● UH. (Újhold).
17			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 4 ó. 31 p. regg.
4	23 e.		Merkurnak együttállása a holddal az egyen. em.
10	23 e.		Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
18			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 0 ó. 20 p. regg.
9	23 e.		Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. em.
			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 11 ó. 0 p. este.
23 10	58 r.		○ EN. (Hold az első negyedben.)
24			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 6 ó. 26 p. regg.
25			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 2 ó. 55 p. regg.
26			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 0 ó. 55 p. regg.
27			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 7 ó. 24 p. este.
28 9	23 e.		Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
31 0	21 e.		○ HT. (Hold tölte.)

Csillagfordések

Hó napja	c s i l l a g			együttál- lás ideje ó. p.	c s i l l a g		
	neve és jegye		nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "	
3	Halak	106 ν	5	1 57 r.	1 34 34	+ 4 49	7
4	Czethal	73 ξ^2	4.5	1 2 r.	2 21 9	+ 7 52	1
5	Bika	5 f	4	6 46 r.	3 23 35	+12 28	56
6	Bika	54 γ	4	4 56 r.	4 12 17	+15 18	24
	Bika	61 δ^1	3.5	6 17 r.	4 15 19	+17 13	50
	Bika	87 α	1	0 3 e.	4 28 21	+16 14	30
7	Bika	104 m	5	1 42 r.	4 59 39	+18 27	54
8	Orion	64 χ^3	5.5	1 25 r.	5 55 39	+19 41	24
	Orion	62 χ^4	5	1 36 r.	5 56 5	+20 8	19
18	Rák	16 ζ	4.5	6 11 r.	8 4 38	+18 2	38
29	Halak	89 f	5.5	9 25 e.	1 11 0	+ 2 55	7
31	Czethal	65 ξ^1	4.5	0 44 r.	2 6 0	+ 8 13	34

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-ország	
napja		naptár	naptár	naptár	
Vas.	1 306	D. 22. Mind. sz.	D. 21. T. Msz.	20	22. Artem.
Hétfő	2 307	<i>Halottak emlékez.</i>	Halottak eml.	21	Hilarion
Kedd	3 308	Hubert, Ida	Sylvér	22	Acerbius
Szerda	4 309	<i>Berom. Károly</i>	Károly	23	Jakab apost.
Csüt.	5 310	<i>Imre herczeg</i>	Imre	24	Arethas
Péntek	6 311	Lénárd †	Erdmann	25	Marcian
Szomb.	7 312	Engelbert †	Malachias	26	Demeter
Vas.	8 313	D. 23. Godofréd	D. 22. T. Kol.	27	F. 23. Nestor
Hétfő	9 314	Tivadar	Todor	28	István
Kedd	10 315	Avell. András	Probus	29	Anastas.
Szerda	11 316	<i>Márton</i>	Márton	30	Zenobius
Csüt.	12 317	Emilián	Jónás	31	Stachys
Péntek	13 318	Szaniszló †	Briecius	1	Nov. Koz., D.
Szomb.	14 319	Klementin., Juk.†	Jukund	2	Acindinus
Vas.	15 320	D. 24. B.A. o. Li.	D. 23. T. Lip.	3	F. 24. Acepts.
Hétfő	16 321	Otmár, Edmund	Otmár	4	Joannicius
Kedd	17 322	Gergely, csodate.	Hugo, Florin.	5	Galactiön
Szerda	18 323	Odó, Eugen	Jenő, Roman	6	Pál püsp.
Csüt.	19 324	Erzsébet királynő	Erzsébet	7	Jeromos
Péntek	20 325	Valoisi Bódog †	Edmund	8	Mihály főan.
Szomb.	21 326	<i>B. A. beavatása †</i>	B. A. beavat.	9	Onesiphor
Vas.	22 327	D. 25. Cziczella	D. 24. T. Czic.	10	F. 25. Erast.
Hétfő	23 328	Kelemen	Kelemen	11	Győző
Kedd	24 329	Kereszt. nev. Ján.	Emilia	12	<i>Álam. János</i>
Szerda	25 330	<i>Katalin</i>	Katalin	13	<i>Aranyss. Ján.</i>
Csüt.	26 331	Konrad	Konrád	14	<i>Fülöp apost.</i>
Péntek	27 332	Virgil †	Günter	15	<i>Kar. el. böjt k.</i>
Szomb.	28 333	Sosthenes †	Rufus	16	Máté evang.
Vas.	29 334	D. 1. Adv. Satur.	D. 1. A. Valt.	17	F. 26. Gerg.
Hétfő	30 335	<i>András apost.</i>	András	18	Platon, Rom.

○ UN. (utolsó negyed) Nov. 7. 3 ó. 3 p. este.

● UH. (újhold) Nov. 14. 0 ó. 12 p. reggel.

II.

November 1868.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5629. Marchesvan, Kislev	1285. Redseb Sabân		
1 16		15 szerencse-nap	—16 18·3	14 43 59·5
2 17		16	16 19·0	17 56·0
3 18		17	16 18·8	51 52·6
4 19	Böjt, S. ü. e. b. m.	18	16 17·8	55 49·1
5 20		19	16 16·0	14 59 45·7
6 21		20 29. péntek	16 13·3	15 3 42·2
7 22	8. sz. ● UH. e.	21	16 9·8	7 38·8
8 23	Te. fert. a gör. ált.	22	—16 5·3	15 11 35·3
9 24		23	16 0·1	15 31·9
10 25		24	15 53·9	19 28·4
11 26		25	15 46·9	23 25·0
12 27		26	15 39·1	27 21·6
13 28		27 30. péntek	15 30·3	31 18·1
14 29	9. szombat	28 Moham. próf. elf.	15 20·8	35 14·7
15 1	Kislev Újhold n.	29 Égbe szállás éjje	—15 10·3	15 39 11·2
16 2	Esőérte ima kezd.	30	14 59·9	43 7·8
17 3	Bálv. tiszt. eltörl.	1 Sabân	14 47·0	47 4·3
18 4		2	14 34·0	51 0·9
19 5		3 Hussein szül. nap.	14 20·3	54 57·4
20 6	Böjt, Jer. elég. m.	4 31. péntek	14 5·8	15 58 54·0
21 7	10. sz. Her. hal.	5	13 50·5	16 2 50·6
22 8		6	—13 34·4	16 6 47·1
23 9		7	13 17·5	10 43·7
24 10		8	12 59·9	14 40·2
25 11		9	12 41·5	18 36·7
26 12		10	12 22·5	22 33·3
27 13		11 32. péntek	12 2·7	26 29·9
28 14	11. szombat	12	11 42·2	30 26·4
29 15		13 } szerencse-napok	—11 21·0	16 34 23·0
30 16		14 }	10 59·1	38 19·6

○ EN. (első negyed) Nov. 22. 8 ó. 3 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Nov. 30. 2 ó. 17 p. reggel.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemene.
	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.
1 219 19	m	—14 36	6 47	4 41	51 16	8	+13 15	5 47e.
2 220 19	"	14 55	49	39	64 38	□	16 15	6 24
3 221 19	"	15 14	51	37	78 12	□	18 25	7 9
4 222 20	"	15 33	52	36	91 55	9	19 34	8 0
5 223 20	"	15 51	54	35	105 44	9	19 33	9 0
6 224 20	"	16 9	55	34	119 39	9	18 20	10 6
7 225 20	"	16 27	56	32	133 41	Q	16 1	11 16
8 226 21	"	—16 44	6 58	4 30	147 47	Q	+12 43	* *
9 227 21	"	17 1	7 0	29	161 56	mp	8 40	0 30r.
10 228 21	"	17 18	2	28	176 8	mp	+ 4 8	1 46
11 229 22	"	17 35	3	26	190 20	p	— 0 38	3 0
12 230 22	"	17 51	4	25	204 28	p	5 20	4 14
13 231 23	"	18 7	6	24	218 29	m	9 43	5 28
14 232 23	"	18 23	8	23	232 17	m	13 31	6 40
15 233 24	"	—18 38	7 9	4 22	245 48	↗	—16 31	7 50r.
16 234 24	"	18 53	10	21	259 0	↗	18 35	8 55
17 235 25	"	19 8	12	20	271 51	↘	19 39	9 55
18 236 25	"	19 22	13	19	284 22	↘	19 43	10 45
19 237 26	"	19 36	15	18	296 36	↘	18 50	11 30
20 238 27	"	19 46	16	17	308 36	z	17 7	0 7e.
21 239 27	"	20 3	18	16	320 27	z	14 41	0 40
22 240 28	↗	—20 16	7 19	4 15	332 15	χ	—11 39	1 10e.
23 241 29	"	20 28	20	14	344 4	χ	8 8	1 35
24 242 29	"	20 40	22	13	356 1	χ	4 17	1 59
25 243 30	"	20 52	24	12	8 12	v	— 0 11	2 24
26 244 31	"	21 3	25	12	20 38	v	+ 4 0	2 49
27 245 32	"	21 14	27	11	33 25	χ	8 7	3 15
28 246 32	"	21 25	28	10	46 33	χ	11 58	3 44
29 247 33	"	—21 35	7 29	4 10	60 0	□	+15 19	4 19e.
30 248 34	"	21 45	30	9	73 46	□	17 54	5 2

Nov. 1. a nap hossza 9 ó. 54 p.

A nap novemb. 1 ó. 15 p.-el fogy.

○ Nov. 7. 3 ó. 3 p. este.

● Nov. 14. 0 ó. 12 p. reggel.

● Nov. 22. 8 ó. 3 p. reggel.

○ Nov. 30. 2 ó. 17 p. reggel.

IV.

November 1868.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme- nete ó. p.
☿ Merkur	2	14 56	—17 58	7 28 r.	0 8 e.	4 48 e.
	8	14 29	13 47	6 16	11 17 r.	4 18
	14	14 17	11 28	5 30	10 42	3 54
	20	14 29	12 10	5 21	10 30	3 39
	26	14 55	14 32	5 35	10 32	3 29
♀ Venus	2	11 53	+ 2 11	2 52 r.	9 5 r.	3 18 e.
	8	12 19	— 0 21	3 6	9 8	3 10
	14	12 46	2 57	3 20	9 10	3 0
	20	13 12	5 34	3 34	9 13	2 52
	26	13 39	8 10	3 50	9 17	2 44
♂ Mars	2	9 18	+17 28	11 4 e.	6 30 r.	1 56 e.
	8	9 30	16 44	10 56	6 18	1 40
	14	9 40	16 1	10 47	6 5	1 23
	20	9 50	15 20	10 36	5 51	1 6
	26	9 59	14 43	10 25	5 37	0 49
♃ Jupiter	2	0 23	+ 0 44	3 29 e.	9 35 e.	3 41 r.
	10	0 20	0 32	2 55	9 1	3 7
	18	0 19	0 24	2 22	8 28	2 34
	26	0 18	0 22	1 51	7 56	2 1
♄ Saturnus	2	16 13	—19 33	8 54 r.	1 26 e.	5 58 e.
	12	16 18	19 46	8 20	0 51	5 22
	22	16 23	19 58	7 47	0 16	4 45
♅ Uranus	2	7 16	+22 44	8 33 e.	4 28 r.	0 23 e.
	12	7 15	22 45	7 53	3 48	11 43 r.
	22	7 14	22 47	7 11	3 7	11 3
♆ Neptun	2	0 59	+ 4 28	3 48 e.	10 11 e.	4 34 r.
	12	0 56	4 23	3 9	9 31	3 53
	22	0 57	4 18	2 28	8 50	3 12

Merkur e hó 5-én a nappal az alsó együttállásba jő, és a nap korongja előtt elvonul. — Venus reggel látható. — Mars este 10 óra körül kel fel, és e hó végén az oroszán csillagzatban a Regulus álló csillag közelébe jő. — Jupiter reggel 3 óráig látható. — Saturnus nem látható, 30 án a nappal együttáll. — Uranus egész éjjel látható. Mozgása jegyellenes. — Neptun egész éjjel látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
3			Jupiter I. m. b.-nak fogy., kim.: 9 ó. 20 p. este.
4			Jupiter III. mb.-nak fogyatk., kim.: 7 ó. 32 p. este.
5			Jupiter II. m. b.-nak fogy., kim.: 6 ó. 49 p. este.
			Merkurnak átvonulása a nap korongja előtt.
			Kezdeté Budapesten nem lesz látható.
			Az átvon. kim. belsőérint. 10 ó. 16 p. 13 mp. bp. k. i.
			" " külső " 10 " 18 " 48 " " "
			fog történni.
8	23 r.		Merkurnak alsó együttállása a nappal.
3	23 e.		Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
10	23 e.		Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
7	3 r.	3 r.	☉ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
10	23 e.		Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
10	0	23 e.	Merkur a naptávban.
			Jupiter I. mb.-nak fogyatk., kim.: 11 ó. 15 p. este.
11	6	23 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
			Jupiter II. mb.-nak fogyatk., kim.: 9 ó. 24 p. este.
			Jupiter III. mb.-nak fogyatk., kim.: 11 ó. 14 p. e.
12			Jupiter I. mb.-nak fogyatk., kim.: 5 ó. 44 p. este.
13	6	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
	8	23 e.	Mars negyedfényben a nappal.
14	0	12 r.	☉ UH. (Újhold.)
15	0	23 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
	7	23 e.	Venus a napközélben.
17			Jupiter a napközélben.
18			Jupiter I. mb.-nak fogyatk., kim. 1 ó. 11 p. reggel.
19			Jupiter II. mb.-nak fogyatk., kim.: 0 ó. 1 p. reg.
			Jupiter III. mb.-nak fogyatk., kim.: 3 ó. 16 p. reg.
			Jupiter I. mb.-nak fogyatk., kim.: 7 ó. 40 p. este.
20	8	23 e.	Merkurnak legnagyobb éjszaki napközépi széless.
21	10	23 e.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése 19° 50'
22	8	3 r.	☉ EN. (Hold az első negyedben.)
24			Jupiter IV. mb.-nak fogyatk., kim.: 7 ó. 39 p. este.
25	2	23 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
26			Jupiter I. mb.-nak fogyatk., kim. 9 ó. 36 p. este.
30	2	17. r.	☉ HT. (Hold tölte.)
	3	23 r.	Saturnusnak együttállása a nappal.

VI.

November 1868.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
3	Bika 97 i	4.5	0 40 r.	4 43 39	+18 36 46
	Névtelen	5.5	3 17 r.	4 49 45	+16 56 37
	Bika 104 m	5	7 30 r.	4 59 39	+18 27 54
4	Orion 54 χ^1	5	3 9 r.	5 46 34	+20 15 2
	Orion 64 χ^3	5.5	6 54 r.	5 53 39	+19 41 24
	Orion 62 χ^4	5	7 5 r.	5 56 5	+20 8 19
5	Ikrek 54 f	5.5	10 12 e.	7 31 51	+17 58 22
6	Ikrek 81 g	5	0 55 r.	7 38 29	+18 49 46
18	Nyilas 45 ρ^2	5.5	6 0 e.	19 44 9	-18 33 1
21	Bak 51 μ	5	7 26 e.	21 46 6	-14 10 18
26	Halak 106 v	5	5 54 e.	1 34 34	+ 4 49 7
28	Czethal μ	4	0 41 r.	2 37 49	+ 9 33 18
28	Bika 5 f	4	9 48 e.	3 23 35	+12 28 56
29	Bika 54 γ	4	7 15 e.	4 12 17	+15 18 24
	Bika 61 δ^1	3.5	8 34 e.	4 15 19	+17 13 50
	Bika 64 δ^2	5	9 4 e.	4 16 29	+17 8 8
	Bika 71	5	10 4 e.	4 18 50	+15 18 58
	Bika 77 θ^1	4	11 0 e.	4 21 2	+15 40 0
	Bika 78 θ^2	4	11 3 e.	4 21 8	+15 34 33
	Névtelen	5	11 51 e.	4 23 0	+15 54 14
30	Bika 87 α	1	2 7 r.	4 28 21	+16 14 30

Hét, hó és év		Rom. katholikus	Protestáns	Görög-oroszl
napja		naptár	naptár	naptár
Kedd	1 336	Eligius	Longinus	19 Abadiás
Szerda	2 337	Bibiana †	Aurélia	20 Aurélia
Csüt.	3 338	Xavér Ferencz	Kasszián	21 B. A. beavat.
Péntek	4 339	Borbála †	Borbála	22 Philemon
Szomb.	5 340	Szabbás apát †	Abigail	23 Amphilochus
Vas.	6 341	D.II. Adv. Miklós	D. II. Adv. M.	24 F. 27. Katalin
Hétfő	7 342	Ambrus †	Agathon	25 Kelemen
Kedd	8 343	B. A. fogantatás.	Viola	26 György
Szerda	9 344	Leokádia †	Joakim	27 Jakab
Csüt.	10 345	Judita	Judit	28 István
Péntek	11 346	Damasus †	Damáz	29 Paramon
Szomb.	12 347	Dionisia, Max. †	Otilia	30 <i>András apost.</i>
Vas.	13 348	D.III. Adv. L. Ot.	D. III. Adv. L.	1 F. I. A. v., D. N.
Hétfő	14 349	Spiridion	Nikáz	2 Habakuk
Kedd	15 350	Ireneus	Ignác	3 Sophonias
Szerda	16 351	Etelka Kánt. †	Ananiás	4 Borbála
Csüt.	17 352	Lázár	Lázár	5 Sabbas
Péntek	18 353	Gratian †	Vunibáld	6 Miklós
Szomb.	19 354	Nemesius †	Ábrahám	7 Ambrus
Vas.	20 355	D. IV. Adv. Amon	D. IV. Adv. L.	8 F. II. Adv. v. P.
Hétfő	21 356	Tamás apost.	Tamás apost.	9 B. A. fogant.
Kedd	22 357	Zéno vért.	Beata	10 Menas
Szerda	23 358	Victoria †	Dagobert	11 Dániel
Csüt.	24 359	Ádám és Éva †	Ádám és Éva	12 <i>Spiridion</i>
Pént.	25 360	N. Karácson	N. Karács.	13 Eustratius
Szom.	26 361	István vértanu	István vért.	14 Thyrsus
Vas.	27 362	D. János evang.	D. János év.	15 F. III. Adv. El.
Hétfő	28 363	Aprószentek	Aprószentek	16 Aggaeus
Kedd	29 364	Tamás	Jonathán	17 Ős atyák
Szerda	30 365	Dávid	Dávid	18 Sebestyén K. †
Csüt.	31 366	Szilveszter	Szilveszter	19 Bonifácius

○ UN. (utolsó negyed) Dec. 6. 10 ó. 50 p. este.

● UH. (újhold) Dec. 14. 2 ó. 49 p. reggel.

II.

December 1868.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. dél. ó. p. mp.
	5629. Kislev, Tebet		1285. Sabân Ramadân			
1	17		15	szer. nap, Vizsg.é.	— 10 36·6	16 42 16·1
2	18		16	Mekka Kaab. ny.	10 13·5	46 12·7
3	19		17		9 49·7	50 9·2
4	20	Esőérti ima-nap	18	33. péntek	9 25·3	54 5·8
5	21	12. szombat	19		9 0·5	16 58 2·3
6	22		20		— 8 34·9	17 1 58·9
7	23		21		8 8·8	5 55·5
8	24	Gyertyameg. ünn.	22		7 42·3	9 52·0
9	25	Felavatási ünn.	23		7 15·3	13 48·6
10	26		24		6 47·8	17 45·1
11	27		25	34. péntek	6 19·9	21 41·7
12	28	13.sz. ● UH. előtt	26		5 51·7	25 38·2
13	29		27		— 5 23·1	17 29 24·8
14	30		28		4 54·2	33 31·4
15	1	Tebet, Újhold n.	29		4 25·1	37 27·9
16	2		1	Ramadân	3 55·7	41 24·5
17	3		2		3 26·1	45 21·0
18	4		3	35.pént.Ábrah k.	2 56·4	49 17·6
19	5	14. szombat	4	Korán küldése	2 26·5	53 14·1
20	6		5		— 1 56·6	17 57 10·7
21	7		6		1 26·6	18 1 7·3
22	8	Böjt,zs.törv.átf.m.	7	Mózes öt könyve	0 56·6	5 3·8
23	9	Böjt,Egypt.me.m.	8		— 0 26·6	9 0·4
24	10	Böjt,Jerus. ostro.	9		+ 0 3·3	12 56·9
25	11		10	36. péntek	0 33·1	16 53·5
26	12	15. szombat	11		1 2·8	20 50·0
27	13		12		+ 1 32·4	18 24 46·6
28	14		13	szerecsene-napok	2 1·7	28 43·2
29	15		14		2 30·9	32 39·7
30	16		15		2 59·8	36 35·3
31	17		16		3 28·5	40 32·8

○ EN. (első negyed) Dec. 22. 5 ó. 44 p. reggel.

○ HT. (hold tölte) Dec. 29. 3 ó. 4 p. este.

Hó napja	☉ N a p				☾ H o l d				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemeno.	
	° /	° /	ó. p.	ó. p.	° /	° /	ó. p.	ó. p.	
1 249 35	✕	21 54	7 31	4 9	87 46	☐	+19 29	5 53 ^e .	8 30
2 250 36	"	22 3	32	8	101 56	☐	19 52	6 50	9 31
3 251 37	"	22 11	34	8	116 10	☐	18 58	7 56	10 25
4 252 37	"	22 19	35	7	130 26	☐	16 54	9 7	11 12
5 253 38	"	22 27	36	7	144 37	☐	13 47	10 20	11 52
6 354 39	"	22 34	7 37	4 7	158 46	☐	+ 9 53	11 34 ^e .	0 25 ^e .
7 255 40	"	22 41	38	7	172 49	☐	5 27	* *	0 56
8 256 41	"	22 47	39	7	186 46	☐	+ 0 46	0 48 ^r .	1 25
9 257 42	"	22 53	40	6	200 36	☐	3 54	2 1	1 53
10 258 43	"	22 58	41	6	214 18	☐	8 20	3 14	2 21
11 259 44	"	23 3	42	6	227 53	☐	12 17	4 15	2 52
12 260 45	"	23 8	43	6	241 15	✕	15 34	5 34	3 26
13 261 46	"	23 12	7 44	4 6	254 25	✕	-18 0	6 41 ^r .	4 5 ^e .
14 262 48	"	23 15	45	6	267 18	✕	19 29	7 43	4 50
15 263 49	"	23 18	45	6	280 57	✕	19 56	8 37	5 39
16 264 50	"	23 21	46	6	292 20	☐	19 25	9 24	6 34
17 265 51	"	23 23	47	6	304 29	☐	17 59	10 6	7 32
18 266 52	"	23 25	47	7	316 27	☐	15 47	10 40	8 31
19 267 53	"	23 26	48	7	328 17	☐	12 57	11 11	9 31
20 268 54	"	23 27	7 48	4 8	340 4	☐	- 9 36	11 38 ^r .	10 32 ^e .
21 269 55	"	23 27	49	8	352 52	☐	5 53	0 2 ^e .	11 35
22 270 56	☐	23 27	50	9	3 49	☐	- 1 54	0 26	* *
23 271 58	"	23 26	50	10	16 55	☐	+ 2 14	0 50	0 37 ^r .
24 272 59	"	23 25	51	11	28 20	☐	6 21	1 15	1 40
25 274 0	"	23 24	51	11	41 11	☐	10 19	1 42	2 46
26 275 1	"	23 22	51	12	54 23	☐	13 54	2 14	3 54
27 276 2	"	23 19	7 51	4 12	68 0	☐	+16 52	2 53 ^e .	5 2 ^r .
28 277 3	"	23 16	51	13	82 1	☐	18 57	3 39	6 10
29 278 4	"	23 13	51	14	96 21	☐	19 54	4 34	7 16
30 279 6	"	23 9	51	15	110 56	☐	19 32	5 38	8 15
31 280 7	"	23 4	51	16	125 39	☐	17 51	6 50	9 6

Dec. 1. nap hossza 8 ó. 38 p.

A nap dec. 22-ig 19 p.-el fogy;
innen pedig dec. végéig 6 p.-el
nő. A legrövidebb nap 8 ó. 19 p.

☉ Dec. 6. 10 ó. 50 p. este.

● Dec. 14. 2 ó. 49 p. reggel.

☉ Dec. 22. 5 ó. 44 p. reggel.

☉ Dec. 29. 3 ó. 4 p. este.

IV.

December 1868.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° '	kelte ó. p.	lelése ó. p.	lemeret. ó. p.
♀ Merkur	2	15 27	-17 21	5 58 r.	10 41 r.	3 24 e.
	8	16 3	20 1	6 23	10 53	3 23
	14	16 41	22 15	6 51	11 8	3 25
	20	17 21	23 51	7 17	11 24	3 31
	26	18 2	24 44	7 38	11 41	3 44
♀ Venus	2	14 7	-10 41	4 6 r.	9 21 r.	2 36 e.
	8	14 35	13 6	4 21	9 25	2 29
	14	15 4	15 20	4 37	9 30	2 23
	20	15 34	17 22	3 53	9 36	2 19
	26	16 4	19 8	5 8	9 43	2 18
♂ Mars	2	10 8	+11 10	10 12 e.	5 21 r.	0 30 e.
	8	10 15	13 42	9 58	5 5	0 12 r.
	14	10 21	13 19	9 42	4 47	11 52
	20	10 26	13 4	9 26	4 29	11 32
	26	10 29	12 58	9 6	4 9	11 12
♃ Jupiter	2	0 18	+0 24	1 26 e.	7 32 e.	1 38 r.
	10	0 19	0 31	0 55	7 1	1 7
	18	0 20	0 43	0 25	6 31	0 37
	26	0 23	1 0	11 54 r.	6 2	0 10
♄ Saturnus	2	16 28	-20 10	7 14 r.	11 42 r.	4 10 e.
	12	16 33	20 21	6 39	11 7	3 35
	22	16 38	20 31	6 6	10 33	3 0
♅ Uranus	2	7 13	+22 49	6 32 e.	2 27 r.	10 22 r.
	12	7 12	22 52	5 51	1 46	9 41
	22	7 10	22 55	5 9	1 5	9 1
♆ Neptun	2	0 57	+4 16	1 47 e.	8 10 e.	2 33 r.
	12	0 56	4 14	1 8	7 31	1 54
	22	0 56	4 13	0 28	6 51	1 14

Merkur nem látható. — Venus reggel látható. — Mars este 9 órától reggelig látható. A Regulus állécsillagtól eltávozik. — Jupiter az éj első felében látható. — Saturnus nem látható. — Uranus egész éjjel látható. — Neptun az éj első felében látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
2	8	23 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
5	10	23 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
6			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 3 J p. este.
6	10	50 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
7	8	23 e.	Venusnak legnagyobb éjszakai napközépi széles.
	3	23 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
12			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 57 p. este.
13	1	23 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
	2	23 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
	11	23 r.	Merkurnak együttállása Saturnussal az egyenes emelkedésben. Merkur Saturnustól délre 92'-el áll el. Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 9 ó. 6 p. este.
14	2	49 r.	● UH. (Újhold).
	7	23 r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
19			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 9 ó. 53 p. este.
20			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 42 p. este.
21	1	23 e.	A nap a bakban. Tél kezdete.
22	5	44 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
	0	23 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
24	0	23 e.	Merkur a naptávban. Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 25 p. este.
26			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 49 p. este.
27	1	23 e.	Jupiter negyedfényben a nappal.
28			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 6 ó. 18 p. este.
29	3	4 e.	○ HT. (Hold tölte.)
30	4	23 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
31	11	23 r.	Nap a földközélen.

VI. December 1868.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		együttál- lás ideje ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p. mp.	elhajlása ° ' "
2	Ikrek 18 v	4·5	0 16 r.	6 21 8	+20 17 34
3	Ikrek 81 g	5	6 59 r.	7 38 29	+18 49 46
4	Rák 47 d	4·5	6 33 r.	8 37 11	+18 38 18
6	Oroszlán 47 p	4	4 3 r.	10 25 51	+ 9 59 6
7	Szűz 95	5 5	1 11 r.	13 59 44	— 8 40 59
21	Halak 27	5	9 9 e.	23 51 55	— 4 17 19
	Halak 29	5	10 50 e.	23 55 4	— 3 45 45
25	Névtelen	5	8 23 e.	2 59 9	+12 40 36
27	Bika 87 i	4·5	6 33 e.	4 43 39	+18 36 46
	Névtelen	5 5	9 5 e.	4 49 45	+16 56 37
28	Bika 104 m	5	1 11 r.	4 59 39	+18 27 54
	Orion 54 χ^1	5	8 8 e.	5 46 34	+20 15 2
	Orion 64 χ^3	5·5	11 44 e.	5 55 39	+19 41 24
	Orion 62 χ^1	5	11 54 e.	5 56 5	+20 8 19
29	Ikrek 43 ζ	4	11 23 e.	6 56 17	+20 45 40
31	Rák 16 ζ	4·5	1 46 r.	8 4 38	+18 2 38

Napfogyatkozások és a Merkúr-átvonulása a nap korongja előtt 1868-ban.

1868-ik évben csak két napfogyatkozás lesz, melyek közül környékünkben csak az első, és ez is csak részben lesz látható. A hold ezen évben nem szenved fogyatkozást. Ellenben a Merkúr a nap korongja előtt elvonul.

I. Napfogyatkozás. 1868. febr. 23-án.

Kezdeté a földön általában . . .	dél körül.
A központi (gyűrűs) sötétülés kezdete	1 óra körül délután.
" " " " vége . . .	5 " " "
Vége a földön általában . . .	6 " " "

Ezen napfogyatkozás Európának nagyobb részében, kivéve éjszak-nyugoti Németországot, Britanniát, Skandinaviát és Oroszországot, Áfrikában déli részének kivételével, Ázsiának nyugotra eső keskeny részében, valamint Közép- és Dél-Américában látható lesz.

Budapesten.

A napfogyatkozás kezdete . . .	4 ó. 27 p. e. bp. idő.
A " " vége . . .	5 " 48 " " " "

E szerint csak a kezdete lesz látható.

Azon szög, melyet a nap sugara az érintkezési pontnál a nap középpontjának órákörével képez, a napfogyatkozáskezdetére 193° .

Ezen szög a nap korongján éjszaktól keleten keresztül 360° -ig számíttatik.

A sötétülés nagysága = 1.9 hüvelyk.

II. Napfogyatkozás 1868. aug. 18-án.

Kezdeté a földön általában . . .	4 ór. körül reggel.
Vége " " " " " " " " " " " "	9 " " " " " " " "

Ezen napfogyatkozás az európai Törökországnak déli végében, déli Ázsiában, keleti Áfrikában és csaknem egész Ausztráliában látható lesz.

Tehát Budapesten nem lesz látható.

Merkur átvonulása a nap korongja előtt 1868. nov. 5-én.

A földünk középpontjára nézve lesz az átvonulás bemenetének

külső érintése . . . 6 ó. 40 p. 51 mp. bp. közép időkor.

belső " " " 6 " 43 " 25 " " " "

Az átvonulás közepe legkisebb

déli távolára (12' 14"9") 8 " 29 " 51 " " " "

Kimenetének belső érintése . 10 " 16 " 22 " " " "

külső " " 10 " 18 " 56 " " " "

Ezen égi jelenet egészben vagy részben látható lesz Európában, Ázsiában, Afrikában és Ausztráliában.

Mint hogy a nap nov. 5-én 6 ó. 54 p.-kor kel fel, azért ezen égi jelenet kezdete, azaz a Merkur bemenete a nap korongjába, Budapesten nem lesz látható; de ezen időtől számítva a nap 10 percz múlva felkel, tehát innen az egész égi tűnemény végig látható lesz

Budapestre nézve

az átvonulás kimenetének belső érintése

10 ó. 16 p. 13 mp. bp. k. időkor

az átvonulás kimenetének külső érintése

10 ó. 18 p. 48 mp. bp. k. időkor

fog történni.

A bemenet 166°-al keletre,

a kimenet 144°-al nyugotra a nap korongjának éjszaki pontjától számítva fog történni.

A Merkur látszó átmérőjének minden ívmásodperceze 15"6 időmásodperczet kíván, hogy a nap korongja szélén tovább mozgasson.

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze és sugara, hold látköze és sugara 1868-ra.

Év, hó és nap	pályakör ferdesége		nap irányfer- dülése	nap lát- köze	nap sugara	hold lát- köze	hold sugara
	°	'	"	"	"	"	"
1868. jan. 1	23	27	13·81	20·60	8·72	16	17 55 12 15 4
11			13·94	20·59	8·72		17 61 11 16 42
21			14·11	20·57	8·72		16 54 12 14 47
31			14·32	20·54	8·71		15 56 32 15 26
" febr. 10	23	27	14·53	20·51	8·69	16	13 60 4 16 24
20			14·73	20·47	8·67		11 54 0 14 44
" mart. 1	23	27	14·89	20·42	8·65	16	9 58 0 15 50
11			15·01	20·37	8·63		7 58 15 15 54
21			15·07	20·31	8·61		4 54 36 14 54
31			15·05	20·25	8·58		1 59 0 16 7
" apr. 10	23	27	14·98	20·19	8·55	15	58 56 23 15 23
20			14·86	20·13	8·53		56 55 56 15 16
30			14 71	20·08	8 51		53 59 13 16 10
" máj. 10	23	27	14·56	20·03	8·49	15	51 54 56 15 0
20			14·42	19·99	8·47		49 57 46 15 46
30			14·31	19·96	8·46		47 58 20 15 55
" jun. 9	23	27	14·25	19·94	8·45	15	46 54 11 14 47
19			14·24	19·92	8·44		45 59 41 16 18
29			14·29	19·91	8·44		45 56 51 15 31

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze és sugara, hold látköze és sugara 1868-ra.

Év, hó és nap	pályakör ferdesége				nap irányfer- dülése		nap lát- köze		nap sugara		hold lát- köze		hold sugara	
	" " "				"		"		" "		" "		" "	
1868. jul.	9	23	27	14·41	19·92	8·44	15	45	54	12	14	48		
	19			14·56	19·93	8·44		46	61	3	16	40		
	29			14·74	19·96	8·45		47	55	23	15	7		
" aug.	8	23	27	14·97	19·99	8·46	15	48	54	58	15	0		
	18			15·18	20·03	8·48		50	61	17	16	44		
	28			15·38	20·08	8·49		52	54	24	14	51		
" sept.	7	23	27	15·53	20·13	8·52	15	54	56	17	15	22		
	17			15·64	20·19	8·54		57	60	17	16	28		
	27			15·68	20·24	8·57	16	0	56	39	14	46		
" oct.	7	23	27	15·65	20·30	8·59	16	2	57	49	15	46		
	17			15·57	20·36	8·61		5	58	31	15	58		
	27			15·44	20·42	8·64		8	54	35	14	54		
" nov.	6	23	27	15·30	20·47	8·66	16	10	58	56	16	5		
	16			15·17	20·51	8·68		12	56	36	15	27		
	26			15·05	20·55	8·69		14	55	48	15	13		
" dec.	6	23	27	14·96	20·57	8·71	16	16	59	13	16	10		
	16			14·94	20·59	8·72		17	55	1	15	1		
	26			14·98	20·60	8·72		17	57	29	15	41		

B o l y g ó d o k.

Az 1867-ik évi Almanach megjelenése óta 5 új b o l y g ó d o t fedeztek föl, ú. m.

(87) Sylvia

új bolygódót P o g s o n Madrasban 1866. máj. 16-án fedezte föl, és P e t e r s Altonában 3 észleletből e következő pálya-elemeit számította ki:

Időszak 1866. máj. 16^h 41^m 51^s berl. k. idő:

közép anomalia	=	274° 3' 16.9"
napközel hossza	=	337 21 30.0
emelkedő pálya csomó hossza	=	76 23 41.3
pálya-hajlása	=	10 51 22.0
középkivüliség szöge	=	4 39 22.6
napenkénti középmozgás	=	543.5800
nagyobb féltengely logara	=	0.5431620.

(88) Thisbe

új bolygódót P e t e r s Clintonban 1866. jun. 15-én fedezte föl.

(89) -ik

új bolygódót S t e p h a n Marseilleben 1866. aug. 6-án fedezte föl.

(90) Antiope

új bolygódót L u t h e r Bilkben 1866. oct. 1-én fedezte föl. V o g e l Lipcsében e következő pálya-elemeit számította ki:

Időszak 1866. oct. 18^h 0 berl. k. idő:

közép anomalia	=	52° 6' 9.20"
napközel hossza	=	294 2 27.25
emelkedő pálya-csomó hossza	=	71 0 23.43
pálya-hajlása	=	2 17 25.13
középkivüliség szöge	=	11 39 2.68
napenkénti közép-mozgás	=	632.35913
nagyobb féltengely logara	=	0.4993618.

(91) -ik

új bolygódót *B r u h n s* Lipcsében észlelte, és 11-ed nagyságu csillagnak találta. T i e t j e n 4 észleletből e következő pálya-elemeit számította ki:

Időszak 1866. dec. 8° 0 berl. k. idő:

közép anomalia	=	329 ^o	2'	6''5	} 1866 ^o 0 közép éjnapegyen
napközel hossza	=	71	38	51.2	
emelkedő pálya-csomó hossza	=	11	1	48.7	
pálya-hajlása	=	2	7	58.0	
középkivüliség szöge.	=	6	36	58.0	
naponkénti közép-mozgás	=	848	''418		
nagyobb féltengely logara	=	0.414265.			

Ü s t ö k ö s ö k.

Az 1866-ik évben 2 új üstökös fedeztetett föl, ú. m.

1866. (I) számú üstökös,

melyet *T e m p e l* Marseilleben 1866-ik évi jan. 28-án este 9 órakor a kos csillagzatában fedezett föl. Ezen igen kicsiny üstökösnek átmérője alig volt 3'. Pályáját Oppolczer Bécsben számította ki, mely e következő:

napközel ideje	=	1866. jan. 19 ^o 70995 berl. k. idő
napközel hossza	=	74 ^o 32' 26''5
emelkedő pálya-csomó hossza	=	77 22 59.5
pálya-hajlása	=	18 33 38.7
napközel távának logara	=	0.208288
mozgása		jegymentes.

1866. (II) számú üstökös,

melyet *T e m p e l* Marseilleben 1866. apr. 4-én este fedezett föl. Ez igen gyenge elmosódott üstökös, látszó átmérője 4—5', és a közepén kevésbé sűrűdött.

Alap-csillagok középhelyei 1868-ra.

c s i l l a g o k					
neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése	évi válto- zása az e. emelk. mp.	közép elhajlása	évi válto- zása az elhajlásb'
		ó. p. mp.	mp.	° ' "	" " "
Andromeda	α	0 134·117	+ 3 0863	+28 21 42·60	+19·910
Pegasus	γ	0 6 26·516	+ 3·0821	+14 26 58·81	+20·035
Cassiopea	α	0 33 1·920	+ 3·3602	+55 48 46·94	+19·811
Kos	α	1 59 44·248	+ 3·3666	+22 50 13·21	+17·242
Czethal	α	2 55 22·888	+ 3·1280	+ 3 34 11·95	+14·360
Perseus	α	3 14 54·768	+ 4·2475	+49 23 28·80	+13·184
Bika	α	4 28 20·942	+ 3·4356	+16 14 29·66	+ 7·643
Szekerész	α	5 6 56·511	+ 4·4227	+45 51 37·06	+ 4·182
Orion	β	5 8 11·746	+ 2·8813	— 8 21 23·53	+ 4·479
Bika	β	5 17 56·974	+ 3·7881	+28 29 33·82	+ 3·466
Orion	α	5 48 1·624	+ 3·2476	+ 7 22 46·76	+ 1·047
Nagy kutya	α	6 39 19·746	+ 2·6446	—16 32 14·32	— 4·728
Ikre	α	7 26 10·172	+ 3·8397	+32 10 30·09	— 7·442
Kis kutya	α	7 32 23·466	+ 3·1350	+ 5 33 38·98	— 8·838
Ikre	β	7 37 14·152	+ 3·6820	+28 20 32·53	— 8·315
Vízi kígyó	α	9 21 6·067	+ 2·9492	— 8 5 15·91	—15·387
Oroszlán	α	10 1 20·401	+ 3·2023	+12 36 40·64	—17·416
Nagy medve	α	10 55 33·429	+ 3·7649	+62 27 45·91	—19·356
Oroszlán	β	11 42 19·528	+ 3·0657	+15 18 36·08	—20·097
Szűz	β	11 43 49·154	+ 3·1247	+ 2 30 30·66	—20·286
Nagy medve	γ	11 46 52·623	+ 3·1910	+54 25 43·02	—20·025
Szűz	α	13 18 14 525	+ 3·1514	—10 28 16·84	—18·933
Nagy medve	η	13 42 20·238	+ 2·3733	+49 58 22·89	—18·107
Ökrész	α	14 9 38 486	+ 2·7336	+19 52 16·21	—18·899

Alap-csillagok középhelyei 1868-ra.

c s i l l a g o k

neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése		évi válto- zása az e. emelk. mp.	közép elhajlása	évi válto- zása az elhajlásb.
		ó. p.	mp.			
Mérlég	1α	14 43 23·356	+	3·3051	—15 26 46·92	—15·236
Mérleg	2α	14 43 34·800	+	3·3062	—15 29 28 29	—15·214
Kis medve	β	14 51 7·174	—	0·2525	+74 41 40·18	—14·761
Koszorú(éjszaki)	α	15 29 6·019	+	2·5386	+27 9 39·46	—12·334
Kígyó	α	15 37 46·082	+	2·9502	+ 6 50 35·16	—11·603
Skorpio	α	16 21 19·058	+	3·6671	—26 8 9·67	— 8·391
Herkules	α	17 8 37·813	+	2·7334	+14 32 35·56	— 4·410
Kígyótartó	α	17 28 48·479	+	2·7816	+12 39 31·24	— 2·924
Sárkány	γ	17 53 32 615	+	1·3935	+51 30 19·60	— 0·602
Lant	α	18 32 28·184	+	2·0312	+38 39 45·09	+ 3·118
Sas	γ	19 39 59·077	+	2·8527	+10 17 37·55	+ 8·480
Sas	α	19 44 20·605	+	2·9287	+ 8 31 18·97	+ 9·202
Sas	β	19 48 49 790	+	2·9476	+ 6 4 44·95	+ 8·687
Bak	1α	20 10 19·816	+	3·3307	—12 54 49·57	+10·809
Bak	2α	20 10 43·762	+	3·3340	—12 57 5·99	+10·838
Hattyu	α	20 36 55·934	+	2·0429	+44 48 35·62	+12·685
Cepheus	α	21 15 25·641	+	1·4377	+62 1 35·78	+15·105
Cepheus	β	21 26 56·776	+	0·8006	+69 58 52·32	+15·701
Vízöntő	α	21 59 0·240	+	3·0836	— 0 57 35·47	+17·322
Déli hal	α	22 50 21 084	+	3·3301	—30 19 15·80	+18·970
Pegasus	α	22 58 11·254	+	2 9838	+14 29 45·43	+19·320
Kis medve	α	1 10 36·980	+	19·8320	+88 36 20·28	+19·111
Kis medve	δ	18 14 55·198	—	19·3890	+86 36 17·73	+ 1 324

Pótlék, 25 világos csillag középhelyei 1868-ra.

Csillagok

neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése	évi válto- zása az e. emelk. mp.	közép elhajlása	évi válto- zása az elhajlásb.
		ó. p. mp.	mp.	o. ' ' "	" " "
Czethal	β	0 36 57.738	+3.0133	-18 42 42.77	+19.813
Czethal	γ	2 36 27.826	+3.1025	+ 240 40.30	+15.388
Kos	δ	3 4 5.178	+3.4200	+19 13 31.58	+13.928
Nagy medve	ϵ	8 50 9.472	+4.1428	+48 33 27.00	-13.838
Nagy medve	θ	9 24 0.723	+4.035	+52 16 37.17	-16.150
Oroszlán	γ^1	10 12 41.494	+3.3175	+20 30 29.49	-18.035
Oroszlán	χ	10 58 12.499	+3.1000	+ 8 2 55.75	-19.398
Oroszlán	δ	11 7 5.220	+3.2040	+21 14 47.78	-19.658
Vízi kígyó és serl.	δ	11 12 44.636	+2.9960	-14 3 52.80	-19.450
Szüz közepe	γ	12 34 58.439	+3.0388	- 0 43 29.60	-19.820
Kutya (vadász)	12^2	12 49 51.009	+2.8180	+39 1 54.83	-19.523
Szüz	ζ	13 27 58.259	+3.0543	+ 0 4 49.75	-18.518
Ökrész	η	13 48 24.098	+2.8595	+19 3 38.34	-18.200
Ökrész	ψ	14 58 47.427	+2.5710	+27 27 51.14	-14.243
Kis medve	ζ	15 48 50.125	-2.2925	+78 11 57.18	-10.858
Herkules	ζ	16 36 18.828	+2.2640	+31 50 36.39	- 6.778
Kígyótartó	α	16 51 25.237	+2.8348	+ 9 34 58.09	- 5.835
Sárkány	β	17 27 27.080	+1.3518	+52 24 0.63	- 2.833
Herkules	μ	17 41 17.567	+2.3433	+27 48 0.94	- 2.353
Lant	β^1	18 45 12.397	+2.2130	+33 12 40.13	+ 3.910
Sas	δ	19 18 50.538	+3.0250	+ 2 51 14.68	+ 6.865
Hattyu	61^1	21 0 58.793	+2.6758	+38 6 6.98	+17.475
Halak	γ	23 10 19.330	+3.1080	+ 2 33 41.44	+19.583
Halak	ϵ	23 33 9.807	+3.0858	+ 4 54 39.66	+19.470
Halak	ω	23 52 32.083	+3.0788	+ 6 7 57.28	+19.923

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k											
megnevezése	földirati szélessége			hossza Budától (időben)			keleti hossza Ferro-tól				
	éjszakra +	délre —		nyugotra +	keletre —		(ívben)				
	o	'	''	ó.	p.	mp.	o	'	''		
Abo	+60	26	56·8	—	0	12	56·3	39	56	49·5	
Albany (Dudley sz.)	+42	39	49·6	+	6	11	10·2	303	55	12·6	
Altona	+53	32	45·3	+	0	36	25·8	27	36	18·3	
Ann-Arbor (Éjsz.Am.)	+42	16	48·0	+	6	51	6·8	393	56	3·0	
Armagh (Irland)	+54	21	12·7	+	1	42	47·4	11	0	53·5	
Athene	+37	58	20·0	—	0	18	43·8	41	23	41·6	
Batavia	—	6	7	36·6	—	5	51	0·6	124	27	53·6
Berlin	+52	30	16·7	+	0	22	37·0	31	3	30·0	
Bern	+46	57	6·0	+	0	46	26·2	25	6	10·8	
Bécs (cs. k. egyetemi)	+48	12	35	5	+	0	10	40·6	34	2	36·0
Bécs (józsefvárosi)	+48	12	54	9	+	0	10	47·0	34	1	0·0
Bilk	+51	12	25	0	+	0	49	7·0	24	26	0·0
Bologna	+44	29	47·0	+	0	30	47·3	29	0	55·0	
Bonn	+50	43	45·0	+	0	47	48·0	21	45	45·0	
Breslau (Boroszló)	+51	6	56·5	+	0	7	48·8	34	42	3·7	
Bruxelles (Brüssel)	+50	51	10	7	+	0	58	43·5	22	1	53·1
Buda (volt szemléldé)	+47	29	10·0	+	0	0	0	36	42	45·0	
Cambridge (Ang.)	+52	12	51·6	+	1	15	49·2	17	45	27·3	
Cambridge (Amér.)	+42	22	48·6	+	6	0	42·6	306	32	6·2	
Cape (Jó-remény fok)	—	33	56	3·0	+	0	2	16·9	36	8	31·1
Chicago (Deasb. sz.)	+41	50	1·0	+	7	6	38·4	271	0	10·5	
Christiania	+59	54	43·7	+	0	33	17·7	28	23	19·5	
Clinton (New-York)	+13	3	16·5	+	6	17	49·1	302	15	29·2	
Copenhága	+55	41	13·6	+	0	25	52·7	30	14	34·5	
Danzig	+55	21	18·0	+	0	1	32·5	36	20	52·5	
Dorpat	+5·	22	47	1	+	0	30	41·6	44	23	9·5
Dublin	+53	23	13·0	+	1	41	33·9	11	19	16·0	
Durham	+54	46	6	2	+	1	22	31·7	16	4	49·8
Edinburg	+55	57	23	2	+	1	28	55·5	14	28	52·2
Florentia	+43	46	40	8	+	0	31	9·0	28	55	30·0

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k

megnevezése	földirati szé- lessége			hossza Budá- tól (időben)			keleti hossza Ferro-tól		
	éjszakra +	délre —	0	nyugotra +	keletre —	0	(ívben)	0	0
	°	'	"	°	p.	m..	°	'	"
Genève (Genf)	+16	11	58.8	+ 0	51	34.8	23	49	3.3
Glasgow	+55	52	42.6	+ 1	33	23.7	13	21	49.0
Gotha	+50	56	5.2	+ 0	33	16.1	28	23	43.5
Göttinga	+51	31	47.9	+ 0	36	25.1	27	36	28.5
Greenwich	+51	28	38.0	+ 1	16	11.9	17	39	46.0
Hamburg	+53	33	7.0	+ 0	36	18.2	27	38	11.4
Helsingfors	+60	9	42.3	— 0	23	39.0	42	37	30.0
Kazan	+55	47	24.2	— 2	0	17.0	66	46	59.3
Königsberg	+54	42	50.6	— 0	5	47.0	38	9	30.0
Krakó	+50	3	50.0	— 0	3	38.6	37	37	24.0
Kremsmünster	+48	3	23.7	— 0	19	39.7	31	47	50.1
Leiden (új szeml.)	+52	9	20.3	+ 0	58	15.7	22	8	48.8
Lipce	+51	20	9.8	+ 0	26	38.3	30	3	10.5
Liverpool	+53	24	47.8	+ 1	28	12.0	14	39	44.4
London (Mr. Bish. sz.)	+51	27	11.0	+ 1	17	25.2	17	21	26.5
London (Mr. Barcl. sz.)	+51	4	34.0	+ 1	16	12.7	17	39	34.0
Madras	+13	4	8.1	— 4	4	45.4	97	54	5.6
Manheim	+49	29	12.9	+ 0	42	21.1	26	7	28.5
Marburg	+50	48	46.9	+ 0	41	6.9	26	26	2.1
Marseille	+43	17	49.0	+ 0	54	43.5	23	1	53.0
Melbourne	—37	49	53.4	— 8	23	42.4	162	37	35.1
Milano	+45	28	0.7	+ 0	39	25.8	26	51	17.7
Modena	+44	38	52.8	+ 0	32	29.1	28	35	29.0
Moskau	+55	45	19.8	— 1	14	5.0	55	14	0.5
München	+48	8	45.0	+ 0	29	46.0	29	16	15.0
Nápoly	+40	51	46.6	+ 0	19	13.1	31	54	29.0
New-York	+40	52	45.0	+ 6	12	7.6	283	40	51.6
Nikolajeff	+46	53	20.6	— 0	51	42.2	49	38	18.

A szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k			
megnevezése.	földirati szé-	hossza Budá-	keleti hossza Ferro-tól (ívben)
	lessége	tól (időben)	
	északra + délre — o ' "	nyugotra + keletre — ó. p. mp.	
Olmütz	+49 35 43·0	+ 0 7 4·0	34 56 45·0
Oxford	+51 45 36·0	+ 1 21 14·5	16 24 6 9
Padua	+45 24 2·5	+ 0 28 42·9	29 32 2·3
Palermo	+38 6 44·0	+ 0 22 46·3	31 0 48·6
Paramatta	—33 48 49·8	— 8 47 54·4	168 41 20·1
Páris	+48 50 13·0	+ 1 6 51·0	20 0 0·0
Petersburg	+59 56 29 7	— 0 45 1·6	47 58 8 3
Philadephia	+39 57 7·5	+ 6 16 50·3	302 30 10·7
Prága	+50 5 18 5	+ 0 18 30·6	32 5 5 4
Pulkowa	+59 46 18·7	— 0 45 6·7	47 59 26·1
Róma	+41 53 53·7	+ 0 26 15 8	30 8 48·2
Sant Jago de Chile	—33 26 25·4	+ 5 58 44·9	307 1 31·5
Schwerin	+53 37 38·2	+ 0 30 31·2	29 4 56·7
Senftenberg	+50 5 10 0	+ 0 10 21·3	34 7 25·1
Speyer	+49 18 55·2	+ 0 42 26·0	26 6 15·0
Stockholm	+59 20 34·0	+ 0 3 57·7	35 43 19·5
Sydney	—33 51 40·8	— 8 48 48·0	168 54 45·5
Turin	+45 4 6·0	+ 0 45 23·5	25 21 52·1
Upsala (új szeml.)	+59 51 31·5	+ 0 5 41·9	35 17 16·1
Utrecht	+52 5 10·5	+ 0 55 39·8	22 47 48·0
Velence	+45 25 49·5	+ 0 26 47·1	30 0 58·5
Varsó	+52 13 5·7	— 0 7 55·5	38 41 37 8
Washington	+38 53 38·6	+ 6 24 23·9	300 36 46·1
Wilna	+54 41 0·0	— 0 27 0·0	42 57 45·0

Jegyek és rövidítések magyarázata.

Jegyek és rövidítések.

ó.	óra	bp.	budapesten
p.	percz (idő)	k. idő	középidő
mp.	másodpercz (idő)	v. idő	valódi idő
°	fok	+	északi elhajlás
	percz (ív)	—	déli elhajlás
'	másodpercz (ív)	● UH	újhold
e.	este	○ EN	első negyed
d.	délben	○ HT	hold tölte
r.	reggel.	○ UN	utolsó negyed

Az állatöv jegyei.

0	♈ kos . . .	0 fok	VI	♎ mérleg . . .	180 fok
I	♉ bika . . .	30 "	VII	♏ skorpio . . .	210 "
II	♊ ikrek . . .	60 "	VIII	♐ nyilas . . .	240 "
III	♋ rák . . .	90 "	IX	♑ bak . . .	270 "
IV	♌ oroszlán . . .	120 "	X	♒ vízöntő . . .	300 "
V	♍ szűz . . .	150 "	XI	♓ halak . . .	330 "

A nap, hold és a bolygók jegyei.

☉ Nap		
☾ hold	♂ föld	♄ Saturnus
♀ Merkúr	♂ Mars	♅ Uranus
♀ Venus	♃ Jupiter	♆ Neptun
(1) ♄ Ceres	(31) Euphrosyne	(61) Danaë
(2) ♀ Pallas	(32) Pomona	(62) Erato
(3) ♃ Juno	(33) Polyhymnia	(63) Ausonia
(4) ☽ Vesta	(34) Circe	(64) Angelina
(5) ♀ Astraea	(35) ♀ Leucothea	(65) Cybele
(6) ♀ Hebe	(36) Atalanta	(66) Maja
(7) ☾ Iris	(37) † Fides	(67) Asia
(8) ♀ Flora	(38) Leda	(68) Letó
(9) ☾ Metis	(39) Laetitia	(69) Hesperia
(10) ♀ Hygiea	(40) Harmonia	(70) Panopaea
(11) ♀ Parthenope	(41) Daphne	(71) Niobe
(12) ♀ Victoria	(42) Isis	(72) Feronia
(13) Egeria	(43) Ariadne	(73) Clytia
(14) Iren:	(44) Nysa	(74) Galatea
(15) ♀ Eunomia	(45) Eugenia	(75) Eurydice
(16) Psyche	(46) Hestia	(76) Freia
(17) ♀ Thetis	(47) Aglaja	(77) Frigga
(18) Melpomene	(48) Doris	(78) Diana
(19) Fortuna	(49) Pales	(79) Eurynome
(20) Massalia	(50) Virginia	(80) Sappho
(21) Lutetia	(51) Nemausa	(81) Terpsichore
(22) Calliope	(52) Europa	(82) Alcmena
(23) Thalia	(53) Calypso	(83) Beatrix
(24) Themis	(54) Alexandra	(84) Clio
(25) Phocaea	(55) Pandora	(85) Io
(26) ♀ Proserpina	(56) Melete	(86) Semele
(27) Euterpe	(57) Mnemosyne	(87) Sylvia
(28) ♀ Bellona	(58) Concordia	(88) Thisbe
(29) Amphitrite	(59) Elpis	(89)
(30) Urania	(60) Echo	(90) Antiope
		(91)

Csillagászati és közönséges naptár elrendezése.

Ezen csillagászati és közönséges naptár az ünnep- és időszámításon kívül magában foglal minden óra 6 lapot, melyek I-től VI-ig külön vannak számozva. Az I. alatti lapon van a római katolikus, a protestans és a görög-orosz naptár; a II. alatti lapon a zsidó és a török naptár, továbbá az időegyenlet és a csillagidő; mind a két lapnak alsó részén a hold fényváltozásai vannak följegyezve; a III. alatti lapon a nap és a hold naplója; a IV. alatti lapon a bolygók naplója; végre az V. és VI. alatti lapon az égi jelenetek és a csillagfödések vannak összeállítva. Ezek után következnek a napfogyatkozások külön tárgyalva, és a Merkúr átvonulása a nap korongja előtt. A pályakör ferdesége, a nap irányferdülése, látköze és sugara; a hold látköze és sugara. Az újabb időben fölfedezett bolygódok és üstökösök tárgyalása. Az alapesillagok középhelyei 1868-ra. A szemléldék földirati fekvései, és végre a jegyek és rövidítések magyarázata.

Csillagidő.

Mivel földünk a tengelye körül tökéletesen egyenletes mozgással forog, azért ez az idő mérésére alkalmazható. Azon idő, mely alatt földünk a tengelye körül egyszer megfordul, tehát azon idő, mely ugyanazon állócsillagnak két egymásra következő delelése között elmúlik, *c s i l l a g n a p n a k* neveztetik. Ezt azon időtől szoktuk számítani, melyben a tavaszi éjnap egyen pontja a délkörön átmegy. De tudjuk, hogy a tavaszi pont nem állandó, hanem az egyenlítőn hátrafelé mozog, mely mozgás két más mozgásból van összetéve, melyek közül az egyik az idővel arányos, tehát

az éggömb naponkénti mozgásával van összekötve, a másik pedig szakaszos. Ez utóbbi mozgás okozza azt, hogy a tavaszi pontnak óraszöge nem változik tökéletes egyenletesen, és hogy a csillagidő nem tökéletes egyenletes mérték.

A nap martius 23-án a tavaszi éjnapegyen pontjában van, tehát ezen a napon a nap a délkörön közel 0 óra csillagidőkor megy át. De mivel a nap a pályájában tovább mozog, és szeptember 21-én az őszi éjnapegyen-pontban áll: tehát egyenes emelkedése 12 óra, azért a nap e napon közel 12 óra csillagidőkor delel. A nap delelési ideje s épen úgy annak kelte és lemenete tehát egy évben a csillagnap minden idejét, azaz 0-tól egész 24 óráig, átfutja; azért a minő kényelmes ezen időmérés a csillagászati észleletekre, épen oly alkalmatlan a polgári életben, mert ily csillagnap tavasszal dél körül, nyáron reggel, ősszel éjfél körül, télen este felé kezdődik. A csillagidő e naptárban a 9. laptól egész a 75. lapig a II. alatti lapokon az utolsó rovatban van följegyezve, a budapesti délkörre vonatkozólag.

Időegyenlet.

Minthogy a csillagidő a polgári életben nem alkalmazható, azért maga a nap használtatik időmérőül. A nap mindenkori óraszöge a n a p v a l ó d i i d ő j é n e k, és azon idő, mely a napnak két egymásra következő delelése közé esik, a n a p v a l ó d i n a p j á n a k nevezetetik. Valamely helyen 0 óra valódi idő van, mikor a nap azon helynek délkörén megy keresztül.

A valódi idő használata is kényelmetlen a polgári életben, mert nem halad egyenletesen. A nap ugyanis nem az egyenlítőben, hanem a nappályában mozog, minek következtében egyenes emelkedése egyenlőtlenül nő. De a nap azonkívül még pályájában is egyenlőtlenül mozog, mint az elméleti csillagászat mutatja. Mind a két oknál fogva tehát, a nap egyenes emelkedése, és ezzel egyszersmind annak óraszöge vagyis a valódi napidő, egyenlőtlenül nő. Minthogy azonban óráink egyenletesen mozognak, és így a valódi időt nem mutatják: tehát a valódi idő a polgári életben kényelmesen nem is alkalmazható, és azért a polgári életben az egyenletes idő, a n a p k ö z é p i d ő j e használtatik.

A napnak két egymásra következő, a tavaszi ponton keresztül menő átvonulása között 366.24222 csillagnap múlik el, azaz,

bizonyos állócsillag ezen időben, mely fordulati évnék neveztetik, ennyiszor teszi az éggömbön naponkénti keringését, vagy ennyiszor megy a délkörön keresztül. De mivel a nap a pályában saját mozgása következtében ugyanazon időben az egyenlítő 24 óráját átfutja, azért a nap egy fordulati évben egygyel kevesebbszer fog a délkörön átvonulni, mint állócsillag, tehát $365 \cdot 24222$ -szer. A fordulati év ép annyi napokra osztatik, melyek középnapoknak neveztetnek, melyek közül ismét mindegyikben 24 egyenlő óra van, úgy hogy a fordulati év az 1868-ik évre annyi mint

$$365 \text{ n. } 5 \text{ ó. } 48 \text{ p. } 47 \cdot 4045 \text{ mp.}$$

középidő. Tegyük föl tehát, hogy egy képzelt nap az egyenlítőben egyenlő sebességgel mozog; akkor ezen középnap óraszöge a középidő lesz. A középnap kezdődik, ha a csillagidő a középnaphosszával egyenlő, vagy ha ezen képzelt nap a délkörben van.

A középnape szerint majd a valódi nap előtt, majd az után fog lenni. A középnap és a valódi napidő közti különbség **időegyenletnek** neveztetik, és ennek algebrai jegyét mindig úgy kell venni, hogy ez a valódi időhöz algebrailag hozzáadva, a középidőt adja.

Az időegyenlet az 1868-ik évben 4-szer enyészik el, vagyis a középidő a valódi idővel egyenlő április 15-én, június 14-én, october 31-én és december 24-én. Az 1867-ik évi december 24-ike, és az 1868-ik évi április 15-ike között februarius 11-én az időegyenlet legnagyobb értékét ($+1 \text{ p. } 29 \cdot 0 \text{ mp.}$) éri el, és ezen időközben a valódi nap a középnaptól hátra marad. Az 1868-ik évi április 15-ike és június 14-ike között május 14-én az időegyenlet legkisebb értékét ($-3 \text{ p. } 52 \cdot 5 \text{ mp.}$) éri el, tehát ezen időközben a valódi nap a középnapot elhagyja. Továbbá június 14-ike és october 31-ike között július 26-án az időegyenlet ismét legnagyobb értékét ($+6 \text{ p. } 13 \cdot 9 \text{ mp.}$) éri el, itt a valódi nap a középnaptól ismét hátra marad. Végre october 31-ike és december 24-ike között november 7-án az időegyenlet ismét legkisebb értékét ($-16 \text{ p. } 19 \cdot 0 \text{ mp.}$) éri el, ezen időközben a valódi nap a középnapot ismét túlhaladja.

Az időegyenlet ezen naptárban a 9. laptól egész a 75. lapig a II. alatti lapokon az utolsóelőtti rovatban van följegyezve. Ezen adatok ugyanazon napnak budapesti valódi délére vannak kiszámítva

Lássuk már most, miképen lehet az időegyenletet a közép-idő meghatározására használni. Tegyük fel például, hogy egy jó napóra januarius 15-én épen 12 órát mutat, akkor az időegyenlet szerint a jó zsebórának 12 ó. 9 p. 30 mp-et kell mutatni. Ha pedig a napóra november 21-én delet mutat, akkor a jó zsebóra 13 p. 51 mp.-el kevesebbet mutat, azaz 11 ó. 46 p. 9 mp-et mutat.

Ha pedig az időegyenletet valamely napnak más idejére akarnók kiszámítani, azt egy aránylat használatával elérhetjük. Számítsuk ki az időegyenletet például martius 20. délelőtti 9 órára.

Az időegyenlet martius 19-én a valódi délben = + 7 p. 47.0 mp.

" " " 20-án " " " = + 7 " 29.1 "

a különbség 24 órára . . . . . = + 17.9 "

tehát 24 ó. : 21 ó. = 17.9 mp. : x mp. ; miből x = 15.6 mp.

és így az időegyenlet mart. 20. délelőtti 9 órára = + 7 p. 31.4 mp.

Ha tehát a jó napóra mart. 20. délelőtti 9 órát mutat, akkor a jó zsebórának, mely közép-idő szerint jár, mutatni kell : 9 ó. 7 p. 31.4 mp.-et.

Vegyünk föl még egy példát.

Ha a jó napóra september 25-én délután 2 órát mutat, hány órát kell mutatni egy jó zsebórának, mely közép idő szerint jár ?

Az időegyenlet septemb. 25-én a valódi délben = — 8 p. 29.2 mp.

" " " 26-án " " " = — 8 " 49.5 "

a különbség 24 órára . . . . . = — 20.3 mp.

tehát : 24 ó. : 2 ó. = 20.3 mp. : x mp. ; miből x = 1.7 mp.

tehát az időegyenlet sept. 25. délután 2 órára = — 8 p. 31.1 mp.

Ha tehát a jó napóra september 25-én délután 2 órát mutat, akkor a jó zsebórának 8 p. 31.1 mp.-el kevesebbet, azaz 1 ó. 51 p. 28.9 mp.-et kell mutatni.

A nap és a hold hossza és elhajlása.

A 10. laptól egész a 76. lapig a III. alatti lapokon a nap és a hold hossza és elhajlása alatt földközépit kell érteni, azaz olyant, a minőt földünk középpontjából észlelnénk. Ezek a budapesti közép délre vannak kiszámítva ; ha tehát a nap vagy a hold hosszát vagy elhajlását valamely napnak bármely idejére akarnók kiszámítani, azt egy aránylat segítségével elérhetnők.

A nap és a hold kelte és lemenete.

A 10. laptól egész a 76. lapig a III. alatti lapokon a nap és a hold középpontjának kelte és lemenete Budapesten középídőben van kiszámítva. Az elsőnél a sugártörés, a másodiknál pedig a sugártörés és a látköz is tekintetbe vétetett. A hold kelete és lemenete rovatában néhány napnál két csillaggal (* *) van följegyezve. Ugyanis gyakran megtörténik, hogy a holdnak egymásra következő kelete és lemenete között több mint 24 óra telik el; ha tehát a hold ilyenkor 12 óra előtt este fölkel vagy leszáll, akkor a hold kelete és lemenete a következő nap helyett, erre következő másod napra történik. A két csillaggal tehát azt jelentti, hogy azon a napon a hold nem kel föl vagy nem száll le.

A bolygók egyenes emelkedése és elhajlása.

A 11. laptól egész a 77. lapig a IV. alatti lapokon a bolygók egyenes emelkedése és elhajlása van összeállítva. Az ég ugyanis úgy tűnik elé, mint egy üres gömbfelület, melyre a csillagok vetve látszanak lenni, s melynek középpontjában mi vagyunk. A csillagok helyének fölkeresésére s meghatározására a látszó éggömbön különböző ősrendezők rendszere van. A többek között földünk naponkénti mozgása ily rendszert ad. Azon legnagyobb kör, mely a csillagok helyén és a világsarkokon megy keresztül, tehát az egyenlítőre merőlegesen áll, elhajlási vagy órákörnek neveztetik. Ezen legnagyobb körnek azon része, mely az egyenlítő és a csillag között van, elhajlásnak (declinatio) neveztetik. Ezen elhajlás igenleges vagy nemleges, a szerint, a mint a csillag az egyenlítő és az éjszaki, vagy az egyenlítő és a déli sark között van, mely 0° -tól 90° -ig számíttatik. Ellenben az egyenlítőnek azon része, mely a tavaszi pont, vagyis azon pont, hol a nappálya az egyenlítőt metszi, és az elhajlási kör között van, egyenes emelkedésnek (ascensio recta) neveztetik. Az egyenes emelkedést többnyire időben szoktuk kifejezni, 360° -ra 24 órát, tehát 15° -ra 1 órát számítva.

A bolygók kelte, delelése és lemenete.

A 11. laptól egész a 77. lapig a IV. alatti lapokon a bolygók kelte-, delelése- és lemenetéből, továbbá a nap és a hold kelte és lemenetéből, könnyen meg lehet ítélni, vajjon ezek közül melyik bolygó lesz látható, és mikor: reggel, este, vagy talán egész éjjel? Ugyanazon lapokon alul egy rövid útmutatás van e tekintetben följegyezve.

A bolygók kelte és lemenete épen úgy számíttatott ki, mint a nap és a hold kelte és lemenete.

Égi jelenetek.

A 12. laptól egész a 78. lapig az V. alatti lapokon az égi jelenetek vannak följegyezve: ezek közül legnevezetesebbek a hold fényváltozatai, ú. m. újhold (● UH), első negyed (○ EN), holdtölte (○ HT), és utolsó negyed (○ UN). Ha az égi testeknek egyenlő hosszúságuk van, akkor azt szoktuk mondani, hogy azok együttállásban (conjunctio) vannak, azok azután az ég ugyanazon helyén látszanak lenni. Merkúr- és Venusnál kétféle együttállást különböztetünk meg, ú. m. felsőt és alsót. Ha azok a nap és a föld között vannak, akkor az együttállás alsónak; ha pedig együttállásuk a földünktől legnagyobb távban van, akkor felsőnek nevezetetik. Ha hosszúságaik 180° -ra különböznek egymástól, akkor szembenállásban (oppositio) vannak. Ha végre hosszúságuk különbsége 90° , akkor negyedfényben (quadratura) állanak.

A bolygó legnagyobb eltérésben van, ha a naptól keletre vagy nyugotra legtávolabb látszik lenni.

A bolygó emelkedő pályacsomójában van, ha a nappályakörön keresztül éjszaka felé, leszálló pályacsomójában van, ha a pályakörön keresztül dél felé megyen.

Az égi test legnagyobb éjszakai vagy déli szélességben van, ha a pályakör fölött legmagasabban vagy az alatt legmélyebben fekszik.

A bolygó a naptávban (aphelium), vagy a napközében (perihelium) van, ha a naptól legtávolabb, vagy ahhoz legközelebb áll. Úgy szintén a földtávban (apogaeum) van a

bolygó, vagy a föld közelében (perigaeum), ha a földünkhöz legtávolabb vagy ahhoz legközelebb áll.

Az égi jelenetek közé a nap- és a Jupiter holdjainak fogyatkozásait, továbbá Merkurnak átvonulását a nap korongja előtt is fölvetjük.

Csillagfödések.

Mivel a hold földünkhöz közelebb áll, mint bármely égi test, azért valamennyi égi testet, melyet útjában talál, elföd, és ezen tűnemény csillagfödések neveztetik. A végtelen sok csillagok födései szemeink előtt eltűnnek, mivel gyenge fényüket a hold fénye fölülmúlja. A csillagfödések épen úgy számíttatnak ki mint a napfogyatkozások. Észleleteik igen pontosak. A 13. lapon egész a 79. lapig a VI. alatti lapokon a látható nagyobb csillagok födései össze vannak állítva, különösen azok nagysága, együttállás ideje, egyenes emelkedése és elhajlása.

Napfogyatkozások.

A napfogyatkozások a 80-dik lapon külön vannak tárgyalva.

Merkur átvonulása a nap korongja előtt.

Ha a Merkur együttállás idejekor a pályakörhöz, tehát pályacsomóvonalához is közel áll, akkor azt mint egy kicsiny kerek fekete pontot látjuk a nap korongja előtt elvonulni. Ezt a bolygó átvonulásának nevezzük. A Merkur látszó átmérője ekkor földünkről 13 ívmásodpercnyi szög alatt látszik. Pályacsomóinak jelenlegi fekvésénél fogva ezen átvonulások csak Május és November hónapokban történhetnek. E bolygó átvonulását Kepler számításából legelőször hirdette 1631-re, melyet Gassendi Párisban november 7-én csakugyan észlelt. Ezen időtől fogva már igen sok átvonulás észleltetett, melyek a Merkur pályaelemeinek javítására szolgálnak. Időszakuk rendszeren 13 évre tétetik. E században ezen átvonuláson kívül még négy átvonulás fog lenni, ezek közül a legközelebbi 1878. máj. 6-án fog történni.

Pályakör ferdesége.

A pályakör ferdesége azon szög, mely a pályakör és az egyenlítő síkjától képeztetik. Ezen szög mértéke, a napfordulati

negyedlőnek, azaz a pályakör és az egyenlítő sarkain keresztül menő szélességi körnek azon íve, mely a pályakör és az egyenlítő között van. A pályakör ferdesége tehát azon legnagyobb elhajlás, melyet a nap középpontja az év folyamában elér. Ha tehát a nap a nyári fordulati negyedlő ideje (jun. 21.) körül minden nap, midőn a délkörön átvonúl, észleltetik: akkor, ha a nap fordulati ideje a deleléssel összeesnék, az észlelt legnagyobb elhajlás lenne közvetlenül a pályakör ferdesége. Ha pedig ez nem történnék: akkor a pályakör ferdeségét közbeigatással lehet elérni. Azonban a tapasztalás azt mutatja, hogy a pályakör ferdesége háboroknak van alávetve, melyek visszatérő rövid időszakokhoz (körülbelül 18 év) vannak kötve. Ezen háborok: az éjnap egyenlénymúlása vagyis az éjnap egyen-pontjainak az idővel rendes hátramaradása; továbbá a százas fogyás, vagyis az e pályakör és az egyenlítő síkjától képezett szög változása; végre az ingadozás, azaz mind a két mozgás szakaszos háborai.

A 82. és 83. lapokon a második rovatban a látszó pályakör ferdesége van 10 napról 10 napra följegyezve. Ezen adatok különösen ott használatnak, a hol a látszó hosszát és szélességet a látszó egyenes emelkedésre és elhajlásra kell átváltoztatni.

A nap irányferdülése.

Mivel földünk évi sebessége évi pályájában a nap körül a fény sebességével bizonyos arányban áll: azért a csillagokat mozgó földünkről nem látjuk azon irányban, melyben azok valóban állanak, hanem mindig egy kis szöggel ugyanazon irányban, mely szerint földünk mozog, előre haladva látjuk. Ezen szög a csillag évi irányferdülése. Továbbá földünk naponkénti mozgása a tengelye körül, épen úgy mint évi mozgása a nap körül, irányferdülést okoz, mely naponkénti irányferdülésnek neveztetik. Ez azonban sokkal csekélyebb az évi irányferdülésnél, mivel földünk mozgásának sebessége a tengelye körül sokkal kisebb, mint évi mozgásának sebessége a nap körül.

De ha még a csillagnak is van saját mozgása, mint például a napnak, akkor az állócsillagok irányferdüléséhez még valami hozzájárul. Mivel egy ilyen csillag azon idő alatt, míg fény-sugara a földre jő, helyét változtatja: azért a fény-sugárnak észlelt iránya

nem felel meg a csillag valódi földközépi helyének az észlelés idejére nézve.

Mivel azon idő, a melyben a fény a naptól a földünkig jő, $= 493.2$ mp., és a nap közép mozgása egy nap alatt $= 59' 8'' 33$; azért a nap irányferdülése a hosszban $= 20.255$ mperecznyi ív, melylyel a naphosszak mindig kisebbre vétetnek. A naptávnak és sebességének változása miatt ezen érték az év folytában egy másodpercnek tized részei között ingadozik.

A 82. és 83. lapokon a nap irányferdülése 10 napról 10 napra van följegyezve.

A nap és a hold látköze.

A nap- és a hold helyei a csillagászati táblákban és évkönyvekben úgy vannak kiszámítva, mintha azokat a földünk középpontjából látnók. Hogy tehát ezeket használhassuk, szükséges azon szögöt ismerni, mely azon két egyenestől képeztetik, melyeket a csillag középpontjából földünk középpontjához és az észlelő helyéhez húzunk. Ezen szög *lát kö z n e k* (parallaxis) neveztetik. A látkör felett levő csillagnak látköze *magassági lát kö z n e k* neveztetik.

A napnak és a holdnak látköze változékony, mivel azoknak táva a földünktől változik. A 82. és 83. lapok 1. és 6. rovatában a napnak és a holdnak látkör-látköze 10 napról 10 napra van összeállítva, ezek a magassági látközök kiszámítására használtatnak.

A nap és a hold sugara.

A 82. és 83. lapokon a nap és a hold sugarai 10 napról 10 napra vannak kiszámítva. A nap és a hold sugara alatt azon szögöt kell érteni, mely alatt ezen égi test földünk középpontjából észlelve mutatkozik. Ha a nap vagy a hold magasságát vagy azoknak egymástóli távát észleljük, akkor azoknak sugara mindig tekintetbe veendő, mivel csak széleiket észlelhetjük. Itt a nap és a hold látszó sugarai vannak kiszámítva, vagyis azok, melyek alatt a nap és a hold az észlelő helyéből látszanak.

Bolygók.

A 84. és 85. lapokon azon kis bolygók, melyek Mars és Jupiter között vannak, és az 1867-iki Almanach megjelenése óta fedez-

tettek föl, fölfedezési idejük, helyük, továbbá a fölfedező és kiszámító neve, végre pálya-elem rendszerük, vannak följegyezve.

Üstökösök.

A 85. lapra az 1866-ik évben fölfedezett új üstökösök vannak följegyezve.

Alap-csillagok középhelyei 1868-ra.

A 86. 88. lapokon az alap-csillagok középhelyei 1868-ra vannak összeállítva, évi változásaikkal az egyenes emelkedésben és elhajlásban.

A szemléldék földirati fekvései.

A 89. 91. lapokon össze van állítva: az egész földünkön létező nevezetesebb szemléldék földirati szélessége, továbbá azok hossza Budától időben számítva, végre a szemléldék hossza Ferrótól évben számítva.

Jegyek és rövidítések magyarázata.

A 92. 93. lapokon össze vannak állítva mindazon jegyek és rövidítések, melyek ezen csillagászati és közönséges naptárban előfordúlnak.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ALAPSZABÁLYAI.

A Magyar Tudományos Akadémia

ALAPSZABÁLYAI

A M. T. AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI.

I.

AZ AKADÉMIA CZÉLJA ÉS HATÁSKÖRE.

1. §.

A Magyar Tudományos Akadémia egy Ő cs. k. ap. Felsége különös oltalma alatt álló, tudományos intézet.

Czélja annak a tudomány és szépirodalom *nicelése és terjesztése,* s *egyszersmind* a magyar nyelvnek egész gonddal csinosbítása és gazdagítása.

2. §.

Ezen czélra mind *tudományos vizsgálatok és kísérletek tétéle,* mind eredeti munkák iratása, s régi és új remekirók s egyéb jeles művek fordítása által törekszik.

3. §.

Hasonlókép a történet, nyelv, irodalom s művészet *emlékeit* gondosan felkeresi, s a tudomány gyarapodására szolgálókat köz ismeretbe hozza.

4. §.

Jutalomtételek által úgy a tudományos, mint a szépirodalmi, különösen a drámai munkásság élesztésére és táplálására igyekszik hatni.

A kormány által hasonló végre kiírandó jutalmakra érkező pályamunkákról az akadémia ad bíráló véleményt.

5. §.

Az évenként nyomtatásban megjelenő magyar munkákat osztályonként szoros vizsgálat alá veszi, a legjelesbeket megjutalmazza, s a jutalmazás indító okait közzé teszi.

6. §.

Az akadémia, munkálkodása eredményeit nyomtatásban terjeszti el, és pedig ülési tárgyalásait havonkénti füzetekben megjelenő Értesítője által; történeteit, emlékbeszédeit és értekezéseit Évkönyveiben bocsátja közre.

7. §.

A beadandó kéziratokat az akadémia megvizsgálja, s ha helybenhagyást nyertek, azokat vagy tiszteletdíj mellett kinyomatja, vagy kijövetelöket illő segedelmezéssel támogatja.

8. §.

Tudományos czélok végett, különösen a haza minden tekintetbeni bővebb megismertetésére, ben és a külföldön utazásokat tétet vagy pártol.

9. §.

A tagok óvakodni fognak a vallást, az ország polgári állapotját és polgári kormányát illető, vagy akármely más politikai tárgyak vitatásától.

10. §.

Mindennemű akadémiai nyomtatványok a sajtószabály kívánalmai szerint kezelendők.

II.

AZ AKADÉMIA SZERVEZETE.

Tagok és tisztségviselők.

11. §.

Az akadémia szervezetét alkotják: az elnök, egy alelnök, 25 igazgatósági tag, továbbá tiszteleti tagok, kiknek száma a 24-et meg nem haladhatja, rendes tagok, kiknek száma 42-re van meghatározva, levelező tagok, egy titoknok, egy jegyző, s a szükséges tiszti és szolgáljsemélyzet.

12. §.

Az akadémia munkássága minden tudományra kiterjed, ide nem számlálván mégis a hittudományt; s azoknak következő hat osztálya van megállapítva :

1. a nyelv- és széptudományok,
2. a philosophia,
3. a törvénytudomány,
4. a történettudomány,
5. a matematikai és
6. a természettudományok,

melyek művelésével mindenik osztály terjedelméhez és fontosságához arányzott számú tiszteleti, rendes és levelező tagok foglalkodnak.

13. §.

Az igazgató tanácsot huszonöt tag képezi, kik az ország előkelő és tudányszerető férfai közül választatnak (25. §.), s kiknek kötelessége az akadémia vagyonára ügyelni.

14. §.

Az akadémia közvetlen vezérlete az elnököt illeti, ki az ülésekben elnököl, s az akadémiát a hatóságok és mások irányában képviseli. Távolléte vagy másnemű gátoltatása esetében helyét az alelnök pótolja.

Mindkettőjüket illeti legközelebről az alapszabályok pontos megtartása iránti felelőség.

Osztályülésekben a jelenlevő legidősb tiszteleti, s ilyennek jelen nem létében a legidősb rendes tag is elnökölhet.

15. §.

A *tiszteleti tagok* száma, kik az osztályok által hozatnak javaslatba, a huszonnégyet meg nem haladhatja.

Ezek az összes s az illető osztályülésekben szókkal és szavazattal, az utóbbiakban s a bizottmányokban elnöklési joggal bírnak a 14. §. intézkedése szerint; s osztályuk munkálkodásaiban részt véve, a tudomány javát s az akadémia dízét előmozdítani törekcsenek.

16. §.

A *rendes tagok*, kiknek száma negyvenkettőt nem haladhat meg, a nagygyűlés-, úgy az összes s az illető osztályülésekben szókkal és szavazattal bírnak. Kötelességök az illető szakokat önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által előbbre vinni, s az akadémia mindennemű, alapszabályilag elébe tűzött, czélja létesítésére reájok bízott dolgaiban társas munkásság, véleményezések és udósítások adása által buzgón eljárni.

17. §.

A *levelező tagok*, kiknek száma meghatározva nincsen, az akadémia mindennemű üléseiben szókkal és tanácskozó szavazattal bírnak; s mind önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által szakjokat előbbre vinni, mind az alapszabályilag kitzűzött czélok létesítésére reájok bízott dolgokban segédrészt venni köteleztetnek.

18. §.

A *titoknak* az igazgató tanács, úgy az akadémia mindennemű üléseiben előterjesztői hivatalt visel, azok határozatainak végrehajtásáról gondoskodik, a jegyzőkönyvet viszi, melyet az elnöklővel együtt aláír, az akadémia levelezéseit folytatja, történetét s mindennemű tudósítását írja, Évkönyveit és Értesítőjét szerkeszti, s könyvkiadásaira felügyel.

A titoknoki hivatal *tiszti személyzete* közvetlenül neki van alárendelve.

19. §.

A titoknok gondjaiban osztozik a *jegyző*, ki annak akadályoztatása esetében tisztségét is viseli, s a levéltárra saját felelőssége alatt ügyel.

20. §.

Az akadémia tagjai jogosítva vannak a kineveztetésök szerint őket megillető, igazgató, tiszteleti, rendes vagy levelező tag *címét* viselni.

21. §.

A *taggá választatást* még a legérdekesb tudósnak is tehetségei elismertetésitől kell várnia; esedezőlevéllel s utánajárással keresni azt nem engedtetik.

22. §.

A *fő és alkönyvtárnok*, valamint netán egyéb *gyűjteményőrök*, a reájok bízott ügyeket, külön utasításaik szerint, hit alatt végzik.

23. §.

Pénztárnok és ellenőr a pénztárt, utasításaik s az igazgató tanács határozataihoz képest, szintén hit alatt kezelik, s a bevétel és kiadás felől az igazgatóságnak szorosan számolnak.

Az okmányozott pénztári számadás minden év leteltével az elnöknek benyújtandó.

Az igazgató tanács tisztségéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgáztatása, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztártisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

24. §.

Az *ügyész* az akadémia jogait védi, s a számadásokat vizsgálja.

III.

VÁLASZTÁSOK.

25. §.

Az *igazgató tanács*, üresség támadván kebelében, választással egészíti ki magát, mely Magyarország cs. k. generalkormányzója, mint Ő cs. k. ap. Felsége helytartója, megerősítése alá terjesztendő.

26. §.

Az *elnöki s alelnöki helyre* az igazgató tanács minden három évben, vagy egyébkénti hivatalüresülés esetében, három-három tagját hozza ajánlatba, kiknek kinevezése Ő cs. k. ap. Felségének van fentartva.

Az elnökök legalább egyikének rendesen Budapesten kell laknia.

27. §.

Tiszteleti tagok, az illető osztályok javaslatai alapján, a szavazható tagok összeségének (51. §.) egyszerű többsége által, vagy oly magas állású férfiak közül ajánlatnak, kiknek megnyerése által az akadémia díszé és java örögbedését várja, vagy oly jeles tudósok közül, kik a tudomány előbbre vitele vagy az akadémia körül magoknak érdemet szereztek.

A *belföldi tiszteleti tagok* kinevezése a general-kormányzóra bízott.

28. §.

Az akadémia szavazatos tagjai egyszerű többsége (51. §.) az illető osztályok javaslatára oly tudósokat ajánl mindenik megürült helyre *rendes tagokul*, kik egy vagy több szaki munka által a tudomány és irodalom körül érdemet, s ez által magoknak kitünő nevet és tekintetet szereztek.

Kinevezésük a general-kormányzóra bízott.

29. §.

Levelező tagokul, hasonlóképp az osztályok javaslatára, a szavazatos tagok (51. §.) oly tudósokat ajánlanak, kik osztálybeli jeles

munkálkodásuk által a tudományok terjesztésére sikeresen hatottak, s ekkép az akadémiai célok előmozdítására képességet bizonyítottak.

Kinevezésük a general-kormányzóra bízott.

30. §.

Külső levelező tagok, ugyanazon módon, oly *nem magyarok* sorából választatnak, kik vagy a tudományosság körül érdemeik által elterjedt hírt szereztek magoknak a tudós világban, vagy Magyarországot vagy az akadémiát közelebből érdeklő munkával az akadémia különös kedvezéseire méltókká lettek.

Külföldi csak levelező, vagy tiszteleti taggá nevezhető. Ily kinevezés Magyarország general-kormányzója megerősítése alá terjesztendő.

31. §.

A *titoknok és jegyző* a rendes tagok sorából az igazgató, tiszteleti és rendes tagok elegyes ülésében választatnak.

A véghez ment választás mindannyiszor a cs. k. magyar general-kormányzóságnak megerősítés végett fölterjesztendő.

32. §.

Minden újonnan választott tag, a külsők kivételével, osztályába tartozó dolgozat felolvasásával vagy személyes meg nem jelenhetés esetén beküldésével, legfeljebb egy év alatt, *széket foglal*, különben megválasztása megsemmisülván.

33. §.

Mindenemű akadémiai tag a székfoglalási előadás megtartása után (32. §.) egy, az elnök és titoknok által aláírt *oklevéllel* tiszteltetik meg.

34. §.

A *főkönyvtárnokot* a gróf Teleki-nemzetség alapító ága, az *alkönyvtárnokot*, *könyvtártisztet*, úgy a *gyűjteményőröket* is, az akadémia, szintén tagjai sorából, összes ülésben, szavazatok többsége által választja.

35. §.

Pénztárnokot, *ellenőrt*, *ügyészt* az igazgató tanács nevez, s azok neki vannak kizárólag alárendelve.

36. §.

Írnokokat az elnök nevez, ki egyszersmind *cselédje*ket is fogad a kiszolgált katonai egyének elhelyezése iránt 1853. dec. 19-én kelt legfelsőbb rendeletre való tekintettel.

Számukat az igazgató tanács határozza meg.

IV.

FIZETÉSEK ÉS JUTALMAK.

37. §.

Elnök, alelnök, igazgató és tiszteleti tagoknak a nekik jutott kitünő méltóság és állás szolgál fáradozásaiá díjául.

38. §.

A *rendes tagok* az akadémiai pénzalap erejéhez képest vonnak *munkáikért* fizetéseket; névszerint 800, 500 vagy 300 forintot conv. p., még pedig oly arányban, hogy egy hatoda a fizetett *rendes tagoknak* a legmagasb, két hatoda a közép, három hatoda az alsóbb *évdíj*fokon álljon.

Hány fizetési *rendes tagi* hely létezzék idő szerint, azt az igazgató tanács javaslatára a general-kormányzó határozza el, ki, szintén az igazgató tanács javaslatára, a különböző *évdíj*fokokba léptetendő *rendes tagokat* is megnevezi. A többi *rendes tagok* *munkáikért*, a pénzerőhöz képest, illő *tiszteletdíjakra* bírnak igényt, melyeket, valamint a *tisztviselők* fizetéseit és *tiszteletdíjait* is, az igazgató tanács alapít meg.

39. §.

A *cseléd*ek számára is, szolgálataikhoz képest, az igazgató tanács szab bért.

40. §.

A *jutalomra* érdemesített *könyvek* s *pályairatok* szerzőinek *jutalmuk* az akadémia javaslata szerint folyó vagy *emlékpénzben* adatik ki.

41. §.

Tiszteleti és rendes tag jutalomkérdésekre nem felelhet, kivéven az államkormány által kitűzöttekre.

V.

Ü L É S E K.

42. §.

Az akadémia *székhelye* Pest városa.

43. §.

Az *igazgató tanács*, valahányszor szükséges, az elnök meghívására *összegyűl*, ki annak napját és óráját is meghatározza.

Arra, hogy az igazgató tanács végzéseinek érvényök legyen, legalább kilencz tag jelenléte kívántatik.

44. §.

Ezen gyűlés minden harmadik évben, vagy valamelyik elnöki hely megürülésével, tagjai közül hármat hoz javaslatba az elnöki, és hármat az alelnöki helyre; kebelében támadt üresség esetén kiegészíti magát (25. §.); az akadémia által javaslatba hozott költségek iránt végez, s az összes gazdasági ügyet intézi.

Az igazgató tanács tisztéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgálása, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztártisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

45. §.

Az *osztályok*, egyenként vagy czélszerűen egyesülve, *havonként* egy-egy, vagy a tárgyak úgy kívánván, több, az elnök által bizonyos napra kirendelt *ülést* tartanak.

Ezen *osztálygyűlésekre* az illető tisztoleti és levelező tagok hivatalosak, a Budapesten lakó *rendes tagok* ellenben megjelenni szorosan *köteleztetnek*; gátoltatásuk esetében az utóbbiak az elnöktől felmentést kérvén.

46. §.

Az *osztálygyűlések tárgyai*: mindennemű tudományos előadás és értekeződés, a tagok vagy nem-tagoknak is az akadémia elébe terjesztett dolgozásai s egyéb közlemények olvasása, tudományos indítványok s vállalatok tárgyalása, úgy a jutalomügyi s választási előkészületek.

47. §.

Hogy valamely osztályülés végzéseinek érvényök legyen, legalább *öt szavazható tag* jelenléte (15. 16. §.) kívántatik.

48. §.

Oly ügyek, melyek bővebb átvizsgálást kívánnak, előleges tárgyalás végett *bizottmányokhoz* utasíttatnak. Ilyek vagy

a) *állandók*, melyekre bizonyos folyó munkák vagy kiadások bizattak, s melyek az illető osztály által elégséges számú rendes, és ha szükséges, levelező, sőt tiszteleti tagokból is állíttatnak össze s egészítettnek ki; vagy

b) *ideiglenesek*, melyek bizonyos munkák, pályairatok, fontos indítványok stb. megvizsgálásával minden külön alkalommal külön bizatnak meg, s az illető tárgy kívánalmai szerint több vagy kevesebb, azon vagy más osztályi tagokból állíttatnak össze. Teendőik elvégzésével megbízásuk megszűnik.

Ily bizottmányi ülésekben tiszteleti, s ha olyan belé nevezve nincsen, a legidősb rendes tag elnököl.

49. §.

Az *összes akadémia* havonként az elnök által előre kirendelt napon legalább *egy összes ülést* tart, melyben a tiszteleti és rendes tagok döntő, a levelező tagok értesítő szavazattal vesznek részt.

Tárgyaik: az ülési jegyzőkönyvek olvasása, gyász- és emlékbeszédnek tartása elhunyt tagok felett, az összes akadémiát illető indítványok, úgy az osztályülések által ajánlott vállalatok, jutalmazások, s minden, az igazgatóság intézkedését kívánó dolgok tárgyalása

50. §.

Hogy az összes ülések végzéseinek érvényök legyen, legalább *kilencz szavazatos tag* jelenléte kívántatik.

51. §.

Az akadémia minden évben rendszeren *egy nagygyűlést* tart az elnök vagy alelnök személyes vezetése alatt, melyben a Budapesten kívül lakó rendes tagok is megjelenni *tartoznak*, de fontos okokból az elnök által a megjelenéstől *fölmentethetnek*.

Ezen gyűlés, melyben minden rendes és tiszteleti tag szava-

zattal bír, *új tagokat* hoz javaslatba kinevezés végett, s választ azon helyekre, melyek megerősítés alá terjesztendők; az osztályok által *jutalomra* ajándékozott munkák és megfejtett *pályakérdéseknek* a jutalmat oda ítéli, s az osztályok ajánlására *új jutalomtárgyakat* állapít meg.

52. §.

Az akadémia minden évben a nagygyűlés után *egy ünnepélyes közülést tart*, melybe az igazgató tanács és az akadémia tiszteleti, rendes és levelező tagjai hivatalosak.

Ezen ülésben a titoknok évi jelentése az akadémia munkásságáról olvastatik, emlékbeszédek tartatnak elhunyt tagok felett, tudományos és költői művek adatnak elő, kiosztatnak a jutalmak, az új jutalomfeladások s az új kinevezések és választások kihirdettetnek, emezek, a mennyiben a general-kormányzó megerősítésétől függően ez bekövetkezett.

53. §.

Minden, a mi az elsorolt különféle ülések és gyűlésekben tárgyalatik és végeztetik, a *jegyzőkönyvekbe* pontosan és teljesen felveendő.

Minden ülési jegyzőkönyvek különbség nélkül minden ülés vagy gyűlés megtartása után nyolcz nap alatt a cs. k. general-kormányzósághoz felküldendők tudomás és megvizsgálás végett.

54. §.

Az akadémianak évenként kéthavi *szünidő* engedtetik.

VI.

P É N Z T Á R .

55. §.

A *pénztárréli intézkedés* az alapszabályok értelmében az igazgató tanácsnál van; a közvetlen felügyelést arra, az elnök viszi, ki azt gyakrabban véletlenül megvizsgálván, annak miben létéről az igazgató tanácsot tudósítja.

56. §.

A jövedelem *hatodrésze* évenként tőkésítettik.

57. §.

Alapítóknak a tőkepénzt magoknál megtartani szabad, úgy mindazáltal, hogy ez a törvények értelmében bátorságba helyeztetve legyen, és törvényes kamatait pontosan befizettségnek.

58. §.

A pénztárba befizetett s gyümölcsözés végett kölcsön kiadott tőkepenzeokről, az alapítók szándékához képest, *külön-külön számadás* vitetik.

59. §.

Igazgató tanács tagja az akadémia tőkepenzeiből kölcsön nem vehet.

60. §.

A közigazgatás az alapszabályok és a közönséges egyleti rendeletek pontos megtartása, úgy az akadémia céljaira nézve vont határok figyelmébe vétele felett a felügyelést az erre meghivatott budai cs. k. helytartósági osztály – s a generál-kormányzóság által a helytartósági osztály javaslatára kiküldött *országfejedelmi biztos* által gyakorolja. Az országfejedelmi biztos jogosítva van, az intézet ügyvezetésébe betekinteni, az erre vonatkozó számadásokat s egyéb okmányokat megsemlélni, s az igazgatóság ülései- s a nagygyűlésekben jelen lenni.

Az országfejedelmi biztosnak jogában áll az igazgató tanács vagy a nagygyűlés minden oly végzése ellen tiltakozni, mely által a legmagasb kormány céljait vagy az alapszabályokat megsértve vagy átlépve látja.

Ilyennemű végzés teljesítése iránt a cs. k. generál-kormányzóság útján a belügy-ministerium elhatározása kérendő, melynek megérkezétségig azon végzés életbe léptetése függőben marad.

Azon gyűlések jegyzőkönyvei, mikben az országfejedelmi biztos jelen volt, általa is aláírandók.

Az akadémiai gyűlések bejelentésére, azok előrajzának bemutatására nézve a magyarországi cs. k. generál-kormányzóságnak 1854. jun. 11. 9142. sz. alatti (Kormánylap, 15. sz. II. r.) rendelete szabályzó marad.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ÜGYRENDE.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ÜGYRENDE.

ELSŐ FEJEZET.

Osztályok és tagok.

1. Az akadémia, alapszabályai értelmében, hat tudományos-tályból áll, melyeknek köre következőleg állapítottatott meg:

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

A) *Nyelv és irodalom.*

Általános s különös nyelv- és írástörténet.

Általános és hasonló nyelvtudomány.

Különös nyelvtudomány, ide értve a classicaí és keleti, de főleg a magyar s azzal rokon nyelvtudományt egész terjedelmében, tehát a magyar nyelvtörténetet, hasonlítás, szónyomozást, nyelvtant és szótárírást, a nyelvjárások megismertetését, s a népi és köznyelv emlékeinek gyűjtését, magyarázatát és kiadását.

Nyelvbeli előadás tudománya.

Irodalomtörténet; könyvészet általán, s különösen a hazai és nemzeti; régi magyar jeles írók jó kiadásai.

A nevezetesb magyar munkák bírálata nyelv tekintetében.

Régi és új nemzetek remekíróinak fordítása.

B) *Széptudományok.*

Általános és különös szépműtan; hangzó, képző és mímmező művészetek elmélete.

Műtörténet, műbírálat.

Szóló művészetek : szép prosa, különösen szónoklat.

Költészet.

II. Philosophiai osztály.

Embertan.

Elméleti bölcsészet.

Gyakorlati bölcsészet, névszerint észjog, erkölcs- és tiszta vallástan, történet philosophiája.

Bölcsészet története, bírálata.

Nevelés- és oktatástan, tanulmányok.

III. Törvénytudományi osztály.

Államtudomány.

Közgazdaság tágabb és szűkebb értelemben, tehát ide értve a közrendtant, pénzügytudományt, s a segéd, névszerint kamarai tudományokat és statisticát.

Államtudományok története.

Törvények elmélete.

Nemzetek joga.

Polgári jog egész terjedelmében, tehát bányá-, váltó s kereskedelmi, úgy büntető törvény is.

Egyházi jog.

Oklevél-, pecsét-, idő-, nemzékrendtan, a mennyiben a törvényismeret segéd eszközei.

Törvények története.

Törvénytudomány története.

IV. Történelmi osztály.

Történetírás elmélete.

Emberiség és művelődés története.

Egyetemes és különös történetírás, polgári s egyházi, főleg hazai.

A segédtudományok, névszerint, földírat, nemzékrend- és időtan, úgy régiség-, érem-, oklevél-, czímer- és pecséttan.

A hazai történetek felvilágosítására közirományok, oklevelek

s egyéb történeti emlékek nyomozása, ilyek s egyéb kútfők gyűjtése, kiadása, bármely nyelven legyenek azok írva.

Életírás, s itt is különösen a hazai.

V. Mathematikai osztály.

Tiszta mathesis.

Mechanika; matematikai természettan; csillagászat.

Geodæsia.

Építészet, polgári és vízi; géptan; hajózási tudományok; hadtudományok; műtan; bányászat.

VI. Természettudományi osztály.

Természettan: ásványtan, földisme; földtan; növénytan; állattan.

Kísérleti természettan, vegytan.

Bonez- és élettudomány, növényi, állati, emberi, hasonlító.

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

2. Mindenik osztály tiszteleti, rendes és levelező tagokból áll, kiknek számát az osztályok kiterjedése és korszerinti fontossága határozza.

3. A tiszteleti tagok erkölcsi kötelességeit az alapszabályok 15. §-a határozza meg.

4. A rendes tagok kötelességei, az alapszabályok 16. §-a alapján közelebbről kifejtve, a következők:

a) Legalább minden második évben egy, az illető tudománynak hazánkban előbbvitelére szolgáló értekezést terjesztani elő. Ezen kötelezettség alól csak azok vétetnek ki, kikre az akadémia szokott rendestagi foglalkodásaikon felül még külön más munkák kidolgozását is bízta.

b) A velők véleményadás végett közlött mindennemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, találmányokat, fölfedezéseket, javaslatokat szorosán megvizsgálni, s rólok írott jelentést tenni.

c) Minden egyéb, az osztály által a szabályok értelmében kiszabott munkálatban szorgalmasan eljárni.

d) A szakjokban feltetsző nevezeteseb haladásokról, valamint

a tudományosság előmenetelére szolgálható tények-, adatok- s észleletekről, az illető osztályban tudósítást adni, különösen pedig; mi a hazában a tudományt, illetőleg nemzeti nyelvet s művészetet illető, figyelemre méltó magát előadja, bejelenteni, hogy mind ezek az akadémia közlönyeiben közzé tétethessenek.

e) Akadémián kívüli munkálkodás által is igyekezni, hogy a tudományok magyar nyelven gyarapíttassanak.

5. A levelező tagok az akadémia mindennemű, tehát összes, osztályi és bizottsági üléseiben szókkal és értesítő szavazattal bírnak, az illető osztály által velük véleményadás végett közlött tárgyakról jelentést adnak, valamint minden, a tudományosság előmenetelére szolgálható tények, adatok- s észleleteket az illető osztálylál közölnek, s különösen azt, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelentik; végre irodalmi munkásságuk által a hazai tudományosság előmozdítására törekszenek.

6. A titokok teendőit az alapszabályok 18. §-a határozza meg. Azok közül a) a határozatok végrehajtása mindenkor a jegyzőkönyv átvételétől számítandó nyolcz nap alatt okvetetlenül teljesítendő; akadály esetében az elnök értesítendő levén. E végrehajtásokról a titokok ügyviteli jegyzőkönyvet viszen, melyet az illető osztályi vagy összes ülésben időről időre előterjeszt. b) A levelezésről név: a mennyiben az az akadémia nevében külföldi intézetekkel és tudósokkal folytattatik, két nyelven szerkesztendő, t. i. az eredeti magyar szöveg mellett, mely mint olyan aláíratik, oldallag latinul vagy azon tudományos testületek nyelvén, melyekhez a levél az akadémia nevében intéztetik. — c) A jegyzőkönyv azon szakaszát, melynél fogva valamely ügyben válaszmány bízatik meg, kiíratja, s az illető válaszmányi elnöknek legfeljebb nyolcz nap alatt, sürgetés esetben hamarabb is, saját aláírása alatt, megküldi, hogy ez a kiküldött tagokat egybe hívathassa, s a válaszmány a jegyzőkönyvileg kijelölendő zárnagra jelentését beadhassa. d) A végre nem hajtott vagy függőben levő tárgyakról, melyekre nézve jelentés nem érkezett be, jegyzéket viszen, s azt a havi összes ülésben felolvassa.

7. A jegyző viszi az akadémia mindennemű üléseiben a jegyzőkönyvet, úgy hogy az a) az ülés után legfőlebb három nap alatt készen legyen; ekkor b) az ülés elején, az illető osztályokra

való tekintettel elnökileg kinevezett három, fontosb ügyekben öt tagu bizottmány által hitelesíttetik. E bizottmánynak nyomatékossb indítvány esetében, a mennyiben kívánja, az indítványozó is tagja legyen. c) Az ekkép hitelesített jegyzőkönyvet, a hitelesítő tagokon kívül, az alapszabályok értelmében, az elnök, vagy a ki az ülésben helyette elnökölt, s a titoknak is aláírja. d) A jegyzőkönyvnek az elnöklő s a titoknak által aláírt másolata az alapszabályokban kiszabott idő alatt a kormányhoz fölterjesztetik. e) A jegyző gondoskodik róla, hogy a jegyzőkönyvek az egyik e végett rendelkezésére álló írnok által havonként letisztáztassanak.

8. A j e g y z ő, mint egyszersmind l e v é l t á r n o k, saját felelőssége mellett kezeli az akadémia levéltárát; az ebben levő irományokról pontos leltárt vezet, s abból bármely tagnak csak térítvény mellett ad ki bármely irományt.

9. Hogyha a titoknak vagy jegyző akadályozva volnának tisztokban eljárni, egymást kölcsönösen segítik s helyetteszik.

10. Tartoznak a tagok minden az akadémián kívüli tudományos dolgozásaik jegyzékét évenként a titoknakhoz beadni a végre, hogy magános munkálkodásaikról is állhasson külön pont a Név-könyvben.

11. Minden tag fel van szólítva, küldené be pecsét alatt évenként önbiographiai jegyzékeit, melyek feltöretlenül a levéltárban őriztetnek, míg azokra halál s készülendő életírás vagy emlékbeszéd esetében szükség leszen.

12. Halál által elvesztett tagjainak az akadémia következő végtisztteletet határozott:

a) Ha a halál esete Budapesten adja magát elő: a megholtak rokonai, osztálybeli társai, barátai vagy szomszédaitól várja az akadémia, hogy a temetés napja- és órájáról késedelem nélkül értesítsék a titoknoki hivatalt, mely azt azonnal tudokra adatja valamennyi Budapesten levő tagoknak, hogy az akadémia termeiben összegyűlvén, s innen testületileg indulván a gyász házához, társok temetésén fekete ruhában, minél számosabban megjelenjenek.

b) Ha ülés napján esnék a temetés, az ülés más napra tetetik át.

13. A társaság elhunyt tagjai emlékezetét háromféle módon tiszteli:

a) Rövid g y á s z b e s z é d d e l, melylyel a társ halálát valamely barátja, ki eziránt a titoknokot mindjárt a hír vétele után tudósítja, s ilyennek nem léteben a titoknok, a temetés, vagy ha az elhúnyt vidéken lakott, a vett hír utáni legközelebbi osztályülésben jelenti be. Kiadandó az Értesítőben.

b) É l e t r a j z z a l, mely az elhúnyt életéhez s irói pályájához tartozó adatokat adja. Kiadandó a Névkönyvben.

c) E m l é k b e s z é d d e l, mely az elhúnytnek életét, munkálkodásait és hatását szószoki előadásban terjeszti elő. Különösen, midőn igazgató tagját veszti el a társaság, készül emlékbeszéd, ha erre vállalkozó találkozik.

14. Ha valamely Budapesten lakó vagy tartózkodó tag oly szegénységben halna el, melynél fogva tisztességes, eltakaríttatása sem lenne eszközölhető: e felől értesítettvén, az elnök gondoskodni fog.

15. Általában csak holt tagok képei nyerhetnek a társaság teremében helyet; minden egyes esetben titkos szavazás útján döntenetik el: felfüggesztessék-e valakinek képe vagy se.

MÁSODIK FEJEZET.

Ü l é s e k.

Osztály- és Összes ülések.

16. Az akadémia h e t e n k é n t egyszer, ú. m. hétfőn, délután 5 órakor tart ülést; többször, vagy más napon, csak különös szükség esetében.

17. Minden év vége felé a titoknok a jövő évre szóló Ü l é s s o r t az elnökség elébe terjeszti helybenhagyás végett. Abban az osztályok a szerint váltakoznak, hogy a nyelv- és széptudományi osztály után a philosophiai, törvény- és történettudományi osztályok kapcsolatosau, ezek után a matematikai és természettudományi együtt, s ismét a philosophiai, törvény- s történettudományi egyesült osztályok tartsanak ülést, s minden hónap utolsó osztályülését összes ülés kövesse.

18. Valamennyi helyben levő tag minden akadémiai év kezdetén körlevél által szólíttatik fel az ülések látogatására; külön meghívó csak az Üléssortól történő eltérés esetében küldetik szét.

19. A ki *nem tagja az akadémiának*, ha az ülésekben meg kívánna jelenni, kell hogy valamely tag által a *Vendégkönyvbe* beíras-sék, mi által az egész illető évre bemeneti engedelmet nyer.

20. Valahányszor az elnök az előforduló tárgyak tekintetéből illőnek itéli, az ülést *zártnak* nyilatkoztatja, melyben tehát vendég nem jelenhetik meg, vagy, ha a szokott akadémiai ülés zárttá alakul, abból távozik.

21. Az *osztályok tárgyai* szorosan szakbeli előadások és közlések, mik az illető tudomány előmozdítását eszközölhetik. Ezek minél részletesebbek és kimerítőbbek, annál inkább felelendnek meg a kitűzött czélnek. Különösen tehát :

a) Ily értekezések és emlékiratok az illető osztály köréből, s azok felett szóbeli értekeződés.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok közlése, az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, melyek a tudományok s illetőleg a szépművészetek haladását tárgyazzák, tehát ide vágó figyelemre méltó esetek, vizsgálódások, tapasztalatok, mik akár az eddigi tanok megerősítésére vagy megvilágosítására, akár új nézetek megalapítására szolgálnak.

d) Bármely találmányok bemutatása és fölfedezések bejelentése, ha tudományos szempontból vétettek fel, s az illető szak gyarapítására vannak.

e) Nagyfigyelmet érdemlő bel- és külföldi munkákról tudósítás.

f) Bel- és külföldi nagy hírű, s a tudomány veszteségével elhúnyt férfiak munkálkodásai és hatásuknak méltatása, ha nem voltak is a társaság tagjai.

g) A szótári munkálkodások. Végre

h) Mindennemű osztálybeli munkálatok tárgyalása és elinté-zése, ide tudva a pályamunkák elítélését s a nyomtatandó kézira-tok megvizsgáltatását is.

22. Az *osztályülési tudományos előadásokra* nézve a) az osztá-lyok, értekezleteikben (Lásd: 30.), az Üléssor szerint rájuk eső ül-éseknek előadási tárgyakkal ellátásáról, illetőleg a tagok vállalko-zása útján, jókor gondoskodjanak, s a megállapított *előadásokról* mindig jókorán értesítsék a titoknokot, hogy ez mindegyik ülés tárgyait nyolcz nappal előbb a terem fekete tábláján kihirdethesse.

b) A felolvasó köteles teljesen előadni értekezését a részére engedett egy óra alatt, vagy egészen felolvastván azt, ha terjedelme engedi, vagy vázlatban terjesztvén elő, mutatóványok közlése mellett. A vázlat, mely az egészről fogalmat nyújt, rövid kivonat, vagy szóbeli ismertetés lehet. Az értekezésnek a következő ülésekben folytatása nem engedtetik meg. Köteles továbbá a felolvasott értekezésnek a szerző által elkészített *kivonatát* még az ülés folytán az Értesítő számára beadni; melyért, valamint az önálló tudományos értekezés czímen ki nem adható kisebb előterjesztésekért, mint jelentések, bírálatok, könyvismertetések, rövid necrologok stb. semmi díj nem jár.

c) Nem-akademicusok, kik valamely értekezést az akadémia előtt fel kívánnak olvastatni, azt csak az osztályértekezlet helybehagyásával, s valamely osztálybeli tag útján tehetik, ki, ha a munkát előterjesztésre alkalmasnak tartja, azt idején az előrajzba felvétel végett bejelenti, s az illető ülésben elő is adja.

Ha nem-tag személyesen akar előadást tartani, erre, a munka előleges beküldésével, minden egyes esetben az akadémia engedélyét kell kikérnie, mely az illető osztályértekezlet véleménye alapján adatik vagy tagadtatik meg.

d) Ha a tárgyak halmaza vagy elhalaszthatlansága úgy kíváná, bármely ülés, az elnök által e végre rendelt napon folytatható.

e) Székfoglaló értekezés elővizsgálat nélkül, minden más előadás elnökiileg kirendelt három bíráló szavazata alapján vétetik fel az „Értekezések“ című akadémiai közlönyökbe (Lásd alább). Ha a székfoglaló az Évkönyvekbe adatik be, e gyűjtemény szempontja tekintetéből meggy osztályi vizsgálat alá. Egyébiránt

f) Az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik a szerző. Ha azonban székfoglaló vagy emlékbeszéd az előadó tag által másutt adatnék ki, fentartja magának az akadémia, azt saját közlönyében is adhatni, s ez esetben díj nélkül.

23. Minden tagnak van joga szándéklott előadását bizonyos ülésnapra a titkokokkal bejegyeztetni. Ha az ekkép jelentkezők száma kelletnél nagyobb volna: az előadás idejére nézve intézkedjenek a titkokkal, s a titkoknak, szükség esetén, az osztályértekezlettel.

24. Ha ki valamely fontosabb *indítványt* szándékozik tenni, azt jókor bejelenti a titkoknak, hogy az előrajzba bemehessen,

egyszersmind köteles azt, az Értesítő számára, még az ülés folytán *írásban* is beadni.

25. Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására küldöttség rendeltetnék: az indítványozó ebben mindenkor benne legyen.

26. Minthogy a *hivatalos tárgyalások* gyakran sok időt kívánnak, s miattok ilyenkor a legérdekesb tudományos közlések is csak fáradt figyelemre tarthatnának szímet: minden ülés az e napra tett egy vagy több előadással kezdetik meg; ezt követik a folyó tárgyak közül azok, mik késedelmet nem szenvedhetnek.

27. Az osztályok közül a nyelv- és széptudományi külön, a philosophiai, törvény- és történettudományi, s ismét a matematikai és természettudományi kapcsolatban tartván üléseiket: mindenik tiszteleti és rendes tag csak a maga, egyes vagy egyesült, osztályülésében bír döntő szavazattal; tanácskozó szavazattal azonban minden rendbeli tag bármely osztályban bír, valamint előadási joggal is.

28. Oly kérdésekre nézve, melyek természetöknél fogva több osztályt is érdekelnek, fenmarad az összes ülésre hivatkozás.

29. Midőn az osztályok bizottságilag működnek, minden rendbeli osztályi tagok meghívotnak ülésekbe, s a fölterjesztendő jelentés szerkesztésével keblökből bíznak meg valamely tagot.

30. Minden osztály külön (együtt csupán a matematikai és természettudományi osztályok), saját választott elnöke és jegyzője közreműködésével, havonként legalább egy (szükség esetén több) *osztály-értekezletet* tart, rendszerént a hó első napjai valamelyikén, melyre az osztály Budapesten lakó vagy tartózkodó minden tagja meghívatik.

Ez értekezletek czélja az osztály kebelében szerves munkásságot fejteni ki és ápolni, az osztályüléseket mintegy előkészíteni, az osztály benső, úgyszólván házi, nem különben szakügyeit fesztelen körökben megvitatni, valamint az ülés határozata folytán, tudományos tárgyak körül, bizottságilag eljárni. Jelesül

a) Gondoskodik az értekezlet a következő ülések előadandó tárgyairól. (22. a)

b) Nem-tag által felolvasásra benyújtott értekezést egy tagjával megvizsgáltat, s elfogadás esetében azt elő is adatja. (22. c.)

c) Véleményez, hogy valamely nem-tag olvashat-e az ülésben személyesen.

d) A titoknok által hozzája áttett, vagy a szerző által egyenesen beuyújtott kéziratokat egy tagjával megnézetí; s véleményét ad, érdemes-e azokat az osztályülésben előterjeszteni.

e) Lehetőleg oda törekszik, hogy az osztály tudományszakainak világszerte való haladási főbb mozzanatairól az ülésben minden félév alatt egyszer, vagy többször is, érkekes szemle tartassék.

f) Általában ellenörkődik, hogy az ülésekben a tudomány állásához és méltóságához illő előadások tartassanak.

g) Minden az osztályt illető tudományos és belügyek iránt mint véleményező, előkészítő, javaslattevő lép fel, s tanácskozása eredményét az ülés határozata alá terjeszti.

h) Az osztály által rá bízottakban küldöttségileg eljár; pályamunkáknál bírálókat jelöl, s a hol szükséges, azok véleményeit egyesíti; új tagokat ajánl, szóval mind azt végezi, mit az osztály, midőn *bizottságilag* (l. 29.) működik, teljesíteni szokott.

i) Elnökét és jegyzőjét választja.

k) Határozatairól jegyzőkönyvet visz, melynek azonban fontosabb pontjai az osztályülés jóváhagyása alá terjesztendők.

31. Az *összes ülések* tárgyai: igazgató tagok feletti emlékebeszédek, az akadémia közös ügyeire, szervezeti intézkedéseire vonatkozó kérdések, más tudományos testületekkel viszonyai tárgyalása és küldemények bemutatása.

32. Minden ülés végén a titoknok a következő ülés előrajzát felolvassa, s azt a terem fekete táblájára felfüggeszti.

II. Nagygyűlések.

33. A nagygyűlés teendői levén: tagok választása, a nagy jutalom odaitélése, a pályázatok feletti határozás és új jutalomtárgyak megállapítása: mindezen tárgyak az osztályok által jókor előkészítendők.

34. Ehhez képest tartoznak a vidéki rendes tagok is, a nagygyűlés előtt két nappal, Pesten megjelenni, hogy a velök kiegészített osztályok szavazó tagjai összeülvén, mind a megkoszorúzendó nyomtatott munkák, mind a megállapítandó jutalom-kérdések, úgy a választandó tagok iránt is, a nagygyűlés elébe terjesztendő jelentéseiket minél gyorsabban elkészíthessék.

Különösen a tag-ajánlásra és választásra nézve következő szabályok az irányadók:

a) Bármely akadémiai tag ajánlhat, de *csak saját tudományos szakával* foglalkozó egyéneket megválasztásra.

b) Az ajánlandó egyén minősítvénye, az Alapszabályok 27—30. §§-ainak értelmében, a *szigorú szakképzettség, a tényleges és folytonos szaktudományi búvárkodás* kimutatása által, valamint az ajánlandó tag irodalmi munkálatainak felsorolása által, — az ajánló szakbeli tag részéről írásban indokoltassék. Az irodalmi munkák, a mennyiben netalán kevésbbé volnának ismereteseek, az ajánlathoz mellékeltessenek. — Pusztán gyakorlati, habár tudományos képzettségen alapuló minősítvény, a föntebbi kellékek nélkül, nem tekinthető elegendő képességnek az akadémiai czélok előmozdítására.

Tiszteleti tagságra nézve az Alapszabályok 27. §-a érvényben marad.

c) Az ajánló érintett írásbeli ajánlatát nov. 30-ig bezárólag, az akadémia titoknokának adja át. *E határidőn túl a folyó évre ajánlatok el nem fogadtnak.* A beérkezett ajánlatokat a titoknok átteszi az illető egyes osztályokhoz. Az osztályok külön értekezletben előleges tájékozás végett, tudomásul veszik az ajánlottak minősítvényeit. Egy héttel a nagygyűlés előtt az ajánlatok a titoknok által, hasonló tudomás végett, a többi osztályokkal kölcsönösen közölnetnek.

d) A megérkezett vidéki tagokkal kiegészített osztályok szavazatos tagjai az említett módon ajánlottak közül egyszerű többséggel terjesztenek új tagokat megválasztás végett az összes akadémia elé, a nagygyűlés első napján. Ez alkalommal a nagygyűlés az előterjesztések felett tanácskozik, és az osztályonként megválasztandók számát meghatározza; mely számhoz magát a választó gyűlésben tartani fogja.

35. A nagygyűlés üléseiben vendég nem jelenhetik meg.

III. Köz ü l é s .

36. Az összes ülések kötelessége jókor gondoskodni arról, hogy a köz-ülési előadásra alkalmas munkákban foglalkozás ne legyen. E végre mind az Évkönyvekbe és az „Értekezések“ cz. folyóiratba szánt dolgozatok vizsgálatánál ügyelettel lesznek a vegyes

közönség előtti felolvashatásra, mind megbízás útján is gondoskodnak, hogy érdekes előrajzot adjanak a nagygyűlés elébe, mely azt végkép megállapítja.

IV. Állandó Bizottságok.

1. Történelmi bizottság.

37. Az állandó történelmi bizottság feladása a magyar történelem kútfői felkeresése, gyűjtése, kiadása. E végre a) levelezésbe bocsátkozik nyilvános és magán könyv- és levéltárak birtokosaival, őreivel, egyes gyűjtőkkel s történetkedvelőkkel, az itt-ott fenmaradt kútfőszerű emlékekről tudomás, regesták, hű másolatok, a hol lehet eredetiek szerzése végett; hol ilyek máskép a tudománynak meg nem menthetők, azok megvételeét ajánlja az akadémiának. Különösen b) kötelességének tartja nem csak rögtön kiadandókat gyűjteni, s azok közzétételét azonnal eszközölni, hanem mindent felhalmozni, mi jövődre is a reá bízott célok létesítésére szolgálhat, hogy eképp egy kritikai hűséggel és pontossággal később kiadandó *Egyetemes Magyar Okmánytár* előkészítettessék.

38. Ezek eszközölhetésére, a bizottságnak, az akadémiái pénztárnok kezelése alatt, egy külön pénztár szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az igazgató tanács által e végre kirendelt évi alap; b) a Teleki-alapítvány; c) az általa kiadott könyvek jövedelme; d) egyes hazafiak e célra tett és teendő ajánlatai. A gyűjtött történeti kincseket kiadja:

A) A *Történelmi Tárban*, melynek fő célja a m. tört. kútfők ismeretének előmozdítása s kisebb kútfők közlése. Ilyek különösen: 1. Megyék, kerületek, városok, vidékek s kisebb községek községi életére, jogviszonyaira és szerkezetére vonatkozó iratok, mint statutumok, jegyzőkönyvek, jövedelmi és költség-kimutatások; a tanulás és fontosságához képest egészben vagy kivonatban. 2. Családok, uradalmak, úgy egyházi megyék, káptalanok, szerzetek és egyházi községek történetére vonatkozó iratok, tehát ok- és alapítvány levelek, végintézetek, nemzékrendi jegyzetek, jószágbecsük és jövedelmi kimutatások, egyházlátogatási jelentések, anyakönyvek és necrologiumok kivonatai stb. 3. A földmivelés, műipar és kereskedelem történetére vonatkozó emlékek, mint urbáriumok, czéh-szabályok, árszabások, vásárkiváltságok stb. 4. A törvényhozás, közigazgatás,

országos pénzügy és jogszolgáltatás történetét felvilágosító jelentések, utasítások, magán naplók, összeírások, nevezetesebb pörök és ítéletek, kivált a régibb időkben. 5. A külviszonyokat felderítő állami szerződvények, békekötések s azokra vonatkozó acták, követségi utasítások, jelentések, a régibb időből. 6. Egyes nevezetesebb eseményekre, úgy historiai személyekre vonatkozó okmányok, levelezések. 7. Régi kéziratok- és könyvekben, régi missálék- és naptárakban stb. találtató historiai feljegyzések; továbbá kisebbféle naplók. 8. Tudományos intézetek történeti emlékei. 9. Felírások. 10. Levél-, könyv- és kézirtárak historiai kézíratai és okmányai ismertetése, kivonatai, regesták alakjában. 11. Utasító, ismertető sorozata Magyarországot s annak régi tartományait illető, külföldön megjelenő historiai kútfőknél; úgy szintén külföldi munkákban találtató magyar historiai kútfői közlések kivonatai. 12. Az akadémiához érkező okmányok tartalomjegyzékes folyó sorozata. — Mi e közlemények formáját illeti, az azokat bevezető, követő, berekesztő szöveg nem annyira okoskodó történetnyomozó, mint lényegesen kútfő-ismertető, ezeket csoportozó és összefüggesztő legyen.

B) *A Magyar Történelmi Emlékekben* (Monumenta Hungariae Historica). Ezek fő osztályai: a) *Okmánytárak* (Diplomataria), egyes nagyobb korszakok, vidékek, hatóságok, családok vagy tárgyak szerint, oklevelek- s másnemű hivatalos és történeti érdekű magán irományokból, melyek eddig vagy egészben vagy részeikben kiadatlanok; vagy kézen nem forgó, főleg külföldi munkákban jelenvén meg, írónk előtt nagyobb részt ismeretlenek; vagy ha nálunk megjelentek is, részint nem mentek még be okleveles gyűjteményeinkbe, részint igen hibásan adattak ki. b) *Kútfőszerű Történetírók* (Scriptores) deák, magyar, sőt más nyelveken is. c) *Országgyűlési irományok*: acták, naplók, kiadatlan törvényszövegek. — Külön osztályait e közzétételeknek képzik:

C) *A Török-Magyar Kor Történelmi Emlékei*, melyek gyűjtése, fordítása- s a bizottság ügyelése alatt kiadásáról egy külön e végett megbízott tag gondoskodik.

D) *A Magyar Leveles Tár*, vagyis magyar nyelven írt régibb levelek gyűjteménye, melyek mind az országos és egyházi, mind a miveltségi, beléleti és nyelvtörténetre kútfőül szolgálnak.

39. A tárgyak megvizsgálása-, megbírálása- és összeállítá-

sában a bizottság önállólag jár el; de munkálatairól évenként az összes ülés elébe részletes jelentést ad.

2. Archaeologiai bizottság.

40. E bizottság figyelmének tárgyai a hazában létező és fellelhető, minden ó és középkori, régiségtani becsü műmaradványok, legyenek azok magyar vagy nem magyar eredetűek. Tehát minden régi épületek, vagy olyaknak maradványai; régi kőfaragványok, akár önálló, akár mint régi épületek részei fenmaradtak, ú. m. szentek állóképei s egyéb szoborfélék, kőkoporsók vagy sírfedelelek, dombormunkával vagy régi felirattal faragott czímerképek, keresztelő-medenczék, oltárok; fafaragványok; szobrászati öntvények, ide értve a régi harangokat is; az itt-amott nagyobb csoportozatokban előforduló mesterséges halmok (különösen kúnhalmok); régi festések, templomok és házak falain, vagy önálló is; metszések nyomatai vagy táblái, rézben vagy fában; régi fegyverek, bútorok, eszközök, edények; régi érmek, pecsétnyomók és pecsétek, czímerek sat. műtörténeti tekintetben.

41. A bizottság igyekszik ilynemű régiségek létezéséről tudomást szerezni, azoknak fellelhetése és fenttarthatása módjáról tanácskozik, s ez iránt az akadémia előtt indítványokat tesz, azoknak vagy rajzaiknak gyűjtéséről gondoskodik; mindezek nyomán az említett régiségek ismeretét, és azoknak a tudomány, névszerint az archaeologia, epigraphika, numismatica, sphragistika, heraldica stb. érdekében felhasználását és lehető hasznosítását eszközli és elősegíti.

42. Az archaeologiai bizottság szakértő és szakkedvelő akadémiai tagokból áll; de az akadémián kívül levő oly férfiak segítségével és hozzájárulásával is élhet, kik vagy szaktudományuk, vagy birtokuk, lakhelyöknél fogva, s a régiségtudomány iránti szeretetből a bizottság működését elősegíteni képesek és hajlandók.

43. Kívánatos levén a hazai s nemzeti régiségeknek rendszeres megismertetése s leírása, úgy szintén a mű- és történeti emlékek megőrzése és fentartása, a bizottság körét a következők teszik:

1) Egy hazai archaeologiai *repertorium* készítése, melyben a) mindazon nemzeti régiségeink kimerítő s lehetőleg rendszeres össz-

szeirása és sorozata adassék, melyek eddig egyes leírások által többé vagy kevésbbé köz ismeretre jutottak, a tárgyaknak lehetőleg összes s minden egyes leírásaira sőt rajzaira is utaló pontos idézetekkel, s amennyire lehet, a tárgyaknak, valamint a leírásoknak és rajzaiknak rövid jellemzésével sőt bírálatával. b) Folyó följegyzése minden újabb fölfedezéseknek és leleteknek, melyek akár egyenes bejelentés, akár egyéb magán tudósítás, vagy a napi sajtó útján a bizottság és tagjai tudomására jutottak.

2) A hol szükségesnek mutatkozik, egyes nevezetesebb régiségi tárgyaknak a *helyszínén* történendő *megvizsgáltatása*, tagjai, vagy más szakavatottak által, ásatások, az ország egyes, régiségekben s különösen építészeti műemlékekben dúsabb vidékeinek beutaztatása, s az érdekesebb és nevezetesebb tárgyaknak avatott egyének által fölvétele s lerajzoltatása.

3) Megkeresése a kormánynak és hatóságoknak az iránt, hogy az alattok levő organumoknak a felmerülő régiségi találmányokról és fölfedezésekről minden egyes esetben teendő jelentést hagyják meg; valamint ezen jelentéseknek a bizottsággal leendő haladéktalan közlésére is fölkérése.

4) Minden adandó alkalommal viszonyba lépés mindazon világi és egyházi hatóságokkal, községekkel, egyházi védnökségekkel, vagy egyes birtokosokkal, a kiknek felügyelése alatt vagy birtokukban nevezetesebb mű- vagy csak történeti, különösen pedig építészeti emlékek vannak, hogy így a hazai régiségek s történeti emlékek kellő fentartására hasson, meggátolja azok lerombolását, s befolyjon a netalán előveendő újításokra és változtatásokra. Ezen irányban is kikéri a kormánynak és hatóságoknak fő felügyeletét, melyeknek közbevetése által igényt tart rá, hogy minden egyes felmerülő esetben az ily emlékek fentartását, azoknak változtatását vagy épen megsemmisítését illetőleg eleve értesíttessék; tudta és közbenjárása nélkül semmi ily emlékeket érdeklő nevezetesebb határozatok, munkálatok, változtatások foganaiba ne vétessenek; sőt igyekezni fog kieszközölni, hogy a hol ezen emlékek hasonló eljárás által veszélyeztetve volnának, az ily munkálatok a bővebb tárgyalásig felfüggesztessenek; az újítások- és változtatásoknál minden befolyását oda intézvén, hogy azok a műemlékek lehető leg-

nagyobb kíméletével s mindenkor csupán eredeti stíljének megfelelő idomban történjenek.

5) Feladata egy rövid, közérthetőségű *Utasítás* kidolgozása és minél több példányban közzétévése, mely a romladozásnak leginkább kitett mű- és történeti építészeti emlékeknek, mint régi romváruknak, egyházaknak stb. a lehető legegyszerűbb módon, s legcsekélyebb költséggel való fentartását, vagy csak azoknak a további fenyegető enyészettől megóvását, a mint mindenki által könnyen eszközölhető, előadja stánítsa. Ügyelni fog egyszersmind arra, hogy lehetőleg népszerűen készült iratok által a mű- és építészeti stílusokat a nagy közönséggel megismertesse; s az által ne csak a műismereteket s műirányt terjeszsze, de különösen oda is hasson, miszerint a műépítészeti emlékek újításánál és javításánál azok eredeti idoma és ízlése tekintetbe vétessék, mind pedig a közönséget a régiségek és műemlékek iránt általa teendő jelentéseiben és leírásaiban azok műbecse megismerésére, s kellő megnevezésére és meghatározására utasítsa.

6) Oly kittäinő becsű vagy nemzeti érdekű emlékeknél, melyeknek fentartása veszélyeztetve van, mindent el fog követni a felügyeléssel megbízott hatóságoknál, s különösen azon községeknél és egyeseknél is, kiknek azok birtokukban vannak, hogy azokat az érintett műemlékek kellő fentartására bírja. Hol ez irányban siker nem kíséri lépteit, igyekezni fog az ily emlékeket az illetők birtokából számára kinyerni, azokat tehetsége szerint helyreállítani, javítani, vagy csak fentartani, s a mennyire ez tehetségében nem állana, a nemzet segélyéhez is folyamodni fog, s azokat köz nemzeti birtok és adakozás tárgyává igyekszik tenni.

7) Munkálkodásáról időnként kiadandó *Közeleményeiben* jelentést teend a befolyása és közremunkálása által fentartott, az enyészettől megmentett s kijavított műemlékekről, vagy egyéb régiségekről, valamint e nemű szerzeményeiről, melyeket a nemzeti Muzeumba teszen le. Rendesen vezeti a hazai régiségek összeírását és találmányok följegyzését. Más részt az archaeologia összes szakkaiból a hazai régiségeket minden irányban ismertető leírásokat, tudományos értekezéseket és monographiákat hoz, valamint egyes kisebb figyelmeztetéseket és jelentéseket. Ily figyelem-ébresztésül egyes régiségi tárgyakat érdeklő kérdéseket tesz föl, s megfelel a

mások által tett kérdésekre, s felvilágosításokat ad az ügybarátoknak s a közönségnek. Sőt tekintettel mindig a hazai régiségtanra, figyelemmel kíséri az általános régiségtani buvárlatokat s fölfedezéseket is, az újabb e nembeni ismereteket, valamint minden, körébe vágó, nevezetesebb szakmunkákat megismertet.

8) A nemzeti régiségek bejelentése iránt már előbb az akadémia által 1848-ban, újabban pedig 1859-ben közzétett felhívásoknak igyekszik a lapokban és azokon kívül is minél nagyobb nyilvánosságot eszközölni. E végre különösen az archaeologia minden szakából különös kérdés-sorozatokot fog tagjai által kidolgoztatni s összeállíttatni, melyek minden egyes tárgynál a kevésbbé avatott ügybarátokat is a figyelemre méltóbb mozzanatokra, részletekre s eltérésekre figyelmeztessék, s így mintegy bővebb utasításul szolgáljanak a régiségtan tárgyainak felismerésében.

44. E czélok létesíthetésére a bizottság egyik tagja mint *bizottsági titkár* fog működni. Ez a) bizottsági ülésekben előadói tisztet visel, b) ezek határozatait jegyzésbe veszi és végrehajtja; e szerint c) a bizottság rendeltetése (42. pont) érdekében szükséges felhívásokat, megkereséseket, figyelmeztetéseket, tudakolásokat, jelentéseket írja, szóval az összes levelezést a bizottság nevében viszi; d) utazásokat teszen; e) az Archaeologiai Közleményeket szerkeszti.

45. Mind ezek eszközölhetésére a bizottságnak, az akadémiai pénztárnok kezelése alatt, egy *külön pénztár* szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az igazgató tanács által e végre kirendelendő évi alap; b) a gr. Andrássy Manó bizottsági tag és társai által nyomtatásokra felajánlott kétezer forint; c) a bizottság által kiadott nyomtatványokból befolyó pénzek; d) a tudomány barátjai által, bizottsági felszólításra beküldendő tízforintos adalékok, melyekért azoknak a bizottság által kiadott nyomtatványok járnak ki. — Sürgetős esetekben, bizottsági határozat nyomán, a bizottsági elnök is tehet utalványozásokat.

3. Statistikai bizottság.

46. A statistikai bizottság *feladata* mindennemű statistikai adatokat, melyek a magyar koronához tartozó országok köz viszonyaira vonatkoznak, gyűjteni, rendezni, megbírálni, s más államok

adataival is egybevetve feldolgozni; s azok kibocsátása által Magyarország lehetőleg hű statisztikai ismertetését eszközölni.

47. Felhasználja ugyan a bizottság, kellő bírálat mellett, a más úton is közzé tett adatokat; fő teendőjéről tekintve azonban, a magas kormány, az egyházi és világi hatóságok, testületek, egyesületek és intézetek, úgy magánosok, s ha szükség, a hely színére tett kiküldések útján jutni ez adatok birtokába. A mennyiben pedig hazai viszonyainknak más országok statisztikai adataival egybevetése is kívánatos, az akadémia közbejöttével a külföld rokon irányú társulataival és intézeteivel, kiadásaira nézve, csereviszonyba lép.

48. A bizottság, munkálkodásai eredményeit „Statisztikai és Nemzetgazdasági Közlemények” című, időhöz nem kötött füzetekben bocsátja közre, melyekben, önérthetőleg, nem akadémiai tagok részéről is fogadtatnak el mind adatközlések, mind kidolgozott értekezések is. Mind ezek körül, valamint munkálati módjára s belső szervezetére nézve, a bizottság önállóság jár el. Az akadémiai pénztárnok által kezelt *pénztára* forrásai: a) az igazgatóság által e célra kirendelendő évi alap; b) külön alapítványok és adakozások; c) Közleményei jövedelme.

4. *Mathematikai és Természettudományi bizottság.*

49. E bizottság feladata az összes magyar hazát természettudományi és műtani tekintetben átvizsgáltatni és megismertetni. Ehhez képest működési ágai következők: Természettudományi és közlések, vidékek leírásai állat-, növény- és ásványrajzi tekintetben; földtani, őslénytani közlések; meteorológiai adatok, a meunyre lehet, kiterjesztve a nedvességi, légnyomati, villanyossági stb. viszonyokra; magasságmérések hálózatának létesítése természettudományi és technikai szempontból; vegytani vizsgálatok, gazdasági, földtani és hydrographiai tekintetben; azon iparos eljárások megismertetései, melyek többé-kevésbé honunk sajátjai, megismertetése a honunkban létre jött nagyobb szerű építkezési, ú. m. vasúti, híd-, csatornaépítési, vízszabályozási, lecsapolási, vezetésközl. vállalatoknak.

50. E célok létesítésére a bizottság összeköttetésbe teszi magát oly férfakkal, melyek a tanárok, orvosok, gyógyszerészek, mérnökök, építésszek, iparvállalatok vezetői, bányászok, s általában tudomány- és természetkedvelők, — kiknek segédelmével amaz

adatok, rajzok, leírások birtokába juthat. Továbbá kirándulásokat, utazásokat eszközöl; tárgyakat gyűjt, melyek a nemzeti Muzeumba adatnak be, hol használatul úgy is minden szakember rendelkezésére állanak; sőt a múltakra is kiterjesztve figyelmét, a Magyarországról szóló nyomtatott munkákat és értekezéseket, úgy ily kéziratokat is lajstromoz, gyűjt, s tartalmukat megismerteti.

A bizottság létrehozta eddig a meteorologiai s földdelejeségi észleldét, mely Budán a reál-iskola épületében van elhelyezve; az észleléseket Dr. Schenzl Guido akadémiai tag s azon iskola igazgatója teszi.

Életbe léptette a tudományos munkálkodást az Akadémia physikai termeiben, alkalmat adván a tudósoknak a tudomány magasabb köréhez tartozó feladatok kísérleti keresztülvitelére.

A tudományos szerek felügyelésére szertár-ört választott a rendes tagok sorából évi díj mellett.

51. Kutatásai, levelezései, dolgozásai eredményeit a bizottság saját közlönyében teendi közzé; mely végre s a fentebbi czélokra szolgál neki az akadémiai pénztárnok kezelése alatt egy külön *pénztár*, melynek forrásai a) az igazgatóság által kirendelendő évi alap; b) Közleményei jövedelme.

5. Nyelvtudományi bizottság.

52. A Nyelvtudományi bizottság *feladata* arra van irányozva, hogy az osztály nyelvészeti ügyei, egységes, összevágó, következetes vezérlet és felügyelés, folytonos szemmel-tartás és gyakoribb eszmecsere mellett, élénk, öszhangzó, nyomos előhaladást tegyenek. Ehhez képest a bizottság működési ágai a következők:

A) *Nyelvtaniak*. Ide tartoznak a helyesírás, a nyelvrendszer s a nyelvjárások ügyeinek folytonos figyelemmel tartása.

B) *A szótárügy*. Ide nem értve a nagy szótárt, mely befejezett ténykép áll a bizottság előtt, a tájszótár folytatása, a mesterműszótárról gondoskodás, a műnyelvi kérdések véleményezése, helynevek, szójárások, phraseologia stb. gyűjtése tartoznak e rovatba.

C) *A nyelvtörténet ügye*. A Magyar Nyelvemlékek szerkesztője a bizottságtól veszi utasításait a másolások, kiadások s egyes szerkesztési kérdések körül.

D) Az alapszabályok 3. §-a szerint az *irodalom emlékeinek* fölkeresése, s a tudomány gyarapodására szolgálók megismertetése.

E) A *hasonlító nyelvészet* mind fontosabb, sőt immár mellözhetetlen kiegészítő része levén az összes nyelvtudománynak, a bizottság ez irányban is tért nyit az eszmecsereinek, vizsgálatai körébe bevonván nem csak az összes altai nyelvészetet, hanem a sémi, árja s így a classicus nyelveket is.

53. A nyelvtani, szótári és irodalmi munkálatok körében előállítandó egyes munkákról alkalmilag tesz a bizottság előterjesztéseket az osztály útján az elnökséghez és igazgatósághoz. Állandó rendes, folytonos kiadásai pedig a bizottságnak : 1) A régi nyelv- és irodalmi emlékek folyamatban levő kettős gyűjteménye (Nyelvemlékek és Corpus Grammaticorum). 2) A nyelvjárási, szótári és nyelvemléki anyagok iránti levelezés, másolatok, szerzések költségei. 3) Kisebb anyagok és dolgozatok közzétételére a bizottság saját közlönyt nyor „*Nyelvtudományi Közlemények*” czím alatt, a melybe tételnek által az osztálybeli szorosan nyelvtudományi értekezések és közlések is. (Ehhez képest a nyelv- és széptudományi osztály „*Értekezései*” körének megszorításáról lásd a 62. c.)

54. A *Nyelvtudományi Közleményeket* a bizottság előadója szerkeszti.

55. A bizottság rendes kiadásainak fedezésére az akadémiai pénztárnok kezelése alatt külön pénztár szolgál.

56. A bizottság nem-akadémiai tagok közremunkálását is elfogadja és díjazza, kapcsul szolgálván ekkép az akadémia és az író-közönség közt.

57. Az állandó bizottságok havonként rendszerint egyszer gyűlnek össze ; névszerint az archaeologiai bizottság minden hó első keddjén, a matematikai és természettudományi bizottság a hó első szerdáján, a statistikai minden hó első csütörtökén, a nyelvtudományi minden hó első péntekén, a történelmi minden hó első szombatján, délután 5 órakor, az akadémiai teremben ; rendkívül pedig, valahányszor a szükség kívánván, az illető bizottsági elnök a bizottságok tagjait összehívja.

HARMADIK FEJEZET.

Könyvkiadások.

I. Évkönyvek.

58. Az Évkönyvekbe csak oly értekezések vétetnek föl, melyek vagy új tárgyat adnak elő, vagy, bár ismeretes alapokon, új vizsgálatokba bocsátkoznak, új összevetéseket, összeállításokat, nézeteket, következtetéseket foglalnak magokban, s e mellett tárgyes nyelvbéli előadásra a jelenkor haladási fokának teljesen megfelelnek. Ehhez képest az osztálybeli vizsgálók e tekintetre szoros figyelemmel lesznek, kiknek tudósításai nyomán az értekezések sorát az illető osztály határozza el.

59. Az Évkönyvekbe szánt, s előbb az illető osztályülésben, egész kiterjedésök szerint, vagy ha az nem lehetne, kivonatosan felolvasott, s majd osztályilag megvizsgált és elfogadott értekezések legott elfogadtatásuk után, a mennyiben külön füzetet alkothatnak, egyenkéntes külön czímlappal kinyomatván, kiadatnak, félre tétvén azokból bizonyos példányszám, hogy mikor az ily egyenként közzétett kiadványok 50—60 ívre gyűltek, az akadémiának illető évi v. évek közlési tárgyaival kiegészítve, gyűjtőczím és tartalomjegyzék hozzá adásával, mint évkönyvi kötet újra, és együtt kibocsáttathassanak.

II. Értekezések s Értesítő.

60. Hogy a tagok, s mind azon hazafiak, kiket az akadémia munkálkodásai érdekelnek, ezekről folyvást és részletesen értesülhessenek: mindazon értekezések és tárgyalások, melyek közzétételre alkalmasok, az *Értekezések* és *Értesítő* című folyóiratokban, időrendben adatnak ki.

Ugyanis az akadémiának, eddigi háromosztályu *Értesítője* helyett, 1867. jan. 1-től fogva kétrendű közlönye van:

- 1) *A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője.*
- 2) *Értekezések. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.*

61. A Magyar Tudom. Akadémia *Értesítője* egy oly, apró füzetekben folytonosan megjelenő folyóirat, melyben minden aka-

démiai ülés, időrendben, az osztályok elkülönzése, vagy szak szerinti csoportosítása nélkül, következik egymásra, s így e közlöny egy folytonos egészet alkot, melynek füzetkái a naptári évvel kezdődnek és záródnak, egy évfolyam tevén egy kötetet. A füzetek folyó számot kapnak.

Az Értesítő közép nyolczadívre, részben garmónd, részben petit betűkkel 500 példányban nyomatik, s minden két heti ülés tárgya egy füzetet képez. Szerkesztője mindenkor az akadémiai jegyző.

Tartalmát teszik :

a.) Az osztályülésekben előadott minden értekezés kivonata. Egy-egy kivonat *legfeljebb* 8 nyomtatott lapra terjedhet. Továbbá az ülésen felolvasott könyvismertetések, bemutatások, kisebb előterjesztések, melyek önálló tudományos értekezésnek nem tekinthetők.

b.) A közülésben felolvasott értekezések kivonata, ha szinte maga az értekezés az Évkönyvekben jelenik is meg.

c.) Kisebb emlékbeszédek, necrologok s effélék, melyek nem Évkönyvbe valók. Évkönyvbe szánt emlékbeszéd kivonata csak úgy, ha az emlékbeszédből alkalmas kivonatot lehet készíteni.

d.) Az akadémia mindennemű (osztály-, összes-, és igazgatósági) üléseinek és nagy gyűléseinek tárgyalásai; csupán a közönség elé nem való dolgok elhagyásával. E szerint, az eddig külön kinyomatni szokott jegyzőkönyvek kiadása megszűnván, az egész jegyzőkönyvi tartalom az Értesítőbe vétetik fel; jelesen :

e.) A tisztán személyt érdeklő ügyek mellőztével, minden egyéb, a tagokat és közönséget érdeklő dolgok.

f.) Általánosb érdekű indítványok, melyek vitatást idéznek elő, el nem fogadás esetében is.

g.) A kiadás végett benyújtott művek és értekezések fölötti bírálatok, vagy egészen, vagy tartalmas kivonatban. El nem fogadott művek és értekezések bírálatai azonban csak úgy közöltetnek, ha általánosb irodalmi becsesel bírók, s a közönségre és írókra nézve tanulságosak; az ily el nem fogadott mű és értekezés szerzőjének neve elhallgatandó lévén.

h.) Pályaművek bírálatai, akár osztályok, akár bizottságok

vagy bizottsági előadók által nyújtatnak be, terjedelmesen közlendők.

i) Az akadémiának ajándékozott s külföldi intézetek által cserében küldött könyvek jegyzéke.

k) Minden ülés előtt kitétetik az elnöklő neve, de a jelen voltak névsora elmarad. Az indítványt, jelentést tevők neve sem hallgattatik el; ha pedig valamely tag értekezést ajánl vagy olvas nem-tagtól, annak neve mindig kiteendő.

l) Minden kivonat, indítvány, jelentés s több efféle (lásd 22. b.) még ülés folytán *írásban* beadandó, hogy az Értesítő szerkesztése késedelmet ne szenvedjen.

Az Értesítőhöz semmi rajz, ábralap s ilyenén melléklet nem járul.

Az Értesítő a szaklapok hiányát pótolván némileg irodalmunkban, feladata még a tudományok művelőit könyvészeti adatokkal is ellátni. Ehhezképest minden osztály kebelében két-három tagból álló bizottság állíttatik fel, melyeknek kötelessége a tudomásukra jutott szakbeli munkákról rövid ismertetést, vagy csak egyszerű könyvészeti jelentést adni. E könyvészeti adatok, melyek kiegészítéséhez minden egyes tag járulhat, az Értesítőben időnként közzétételnek.

62. Az *Értekezések* című közlöny, mint neve mutatja, az akadémia ülésein felolvasott, vagy felolvasottnak vett, s bírálók által elfogadott, illetőleg bírálatlan is kiadható (székfoglaló) értekezéseket hozza, a mennyiben ezek nem az Évkönyvekbe szánvák. A szerzők rendelkezési joga azonban munkájokkal, az eddigi határok közt (lásd 22. f.) fenmarad. Részletesebben

a) Az „Értekezések“ az előbbi Értesítő alakjában jelenik meg, azon különbséggel, hogy minden egyes értekezés külön füzetet képez, melynek címlapja a borítékon kettős címet visel; felül, kisebb alakban, egy vízszintes vonallal elválasztva a gyűjtőcím, — alább mint főcím az értekezés címe nagyobb alakban és a szerző neve stb. Minden értekezés önállónak tekintetvén, bent a fehér lapon saját címet visel, s a lapszámozás minden füzettel újra kezdődik. Külön évi vagy félévi címlap sem adatik, nehogy ez a részeket csomkának tüntesse fel, s a kelendőséget akadályozza.

b) Az Értekezések a szükséges ábrákkal s egyéb mellékletekkel jelennek meg.

c) Az Értekezések, az akadémiai osztályok szerint, hat osztályra különítvék; jelesül:

- 1.) Értekezések a nyelv- és széptudományi
- 2.) Értekezések a philosophiai
- 3.) Értekezések a törvénytudományi
- 4.) Értekezések a történettudományi
- 5.) Értekezések a matematikai
- 6.) Értekezések a természesszettudományi osztály köréből.

E felosztás szerint a füzetek külön folyószámot kapnak.

d) Az Értekezések szerkesztőit az illető osztályok maguk választják.

e) A nyelv- és széptudományi osztály szorosan nyelvtudományi értekezései a nyelvtudományi bizottság Közleményeibe tétetvén által (53. §.), az Értekezések körébe tartoznak ezentúl: 1.) a székfoglaló előadások; 2.) a széptudományi és irodalomtörténeti értekezések; 3.) a mit a tagok maguk ide óhajtanak adni; 4.) az osztályi tagok felett tartandó emlékbeszédek.

63. Minden az Értekezésekbe szánt dolgozat, akár olvastott fel az ülésben, akár csak felolvasottnak vétetett, a titoknoki hivatalnak s ez által azonnal az Értekezések osztálya szerkesztőjének adatik által. A szerkesztő az elnöknek jelentést tevén, ez két bíráló tagot nevez ki, fő tekintettel az illető osztályra s a külön esetenbeni illetékességre. Harmadik bíráló csak azon esetben nevezetik ki, ha a két bíráló nézetei eltérők volnának. A többség véleménye alapján vétetik föl a munka az Értekezésekbe, vagy mellőztetik. Ha az értekezés, az 58. pontban előadott minőségekkel bírván, az Évkönyvekbe ajánlatnék fölvétetni: az osztályhoz tétetik át további rendelkezés végett.

64. A székfoglaló előadások a fenebbi pontban érintett bírálat nélkül vétetnek föl az Értekezésekbe. E mellett mindazáltal fenntartatik a szerkesztők ellenőrségi joga, mely felelőségökből foly, s mely szerint semmi olyas nem vétethetik föl az Értekezésekbe, ami az akadémia szabályaiba ütköznék. Oly esetben pedig, midőn valamely székfoglaló értekezés ellen az osztály tagjai nyomas ellenvetéseket emelnek, s ezeket az osztály többsége is magáéivá te-

szi: a székfoglaló előadások után az érintett észrevételek is ki-nyomatnak.

65. Az Értekezésekbe szánt dolgozatok öt ívnél nagyobb terjedelműek nem lehetnek. Szükség továbbá, hogy e dolgozatok kellőleg kidolgozott tudományos értekezések legyenek. Feldolgozatlan anyagghalmaz, csak megérintett s külön mellékletül felhor-dott oklevelek, valamint szintén sajtó alá adandó munkákból köz-lendő mutatóványok az Értekezésekben helyet nem foglalhatnak.

66. Az akadémia megvárja a szerzőktől, hogy előadott érte-kezéseiket, a mennyiben az Értekezésekbe felvételni óhajtják, hi-bátlanul, tisztán és olvashatólag írva, s előadatásuk után azonnal beadják. Csak igen nyomos akadályok teszik megengedhetővé, hogy valamely értekezés időrenden kívül, utólag iktattassék be.

67. Az Értekezések érdekesbbé tétele végett az elnökség az osztályokban egyes tagokat igyekszik megnyerni, hogy a szakuk körébe eső legújabb tudományos mozgalmakról, haladási mozzana-tokról találmányokról és fölfedezésekről, bármi általánosságban tartva s ha csak a főbb irányeszmékre szorítkozva is, legalább fél-évenként tegyenek jelentést. (Lásd 30. e.)

III. Régi Magyar Nyelvemlékek.

68. A Régi Magyar Nyelvemlékek gyűjteményébe a legré-gibb időktől a reformatióig készült irodalmi maradványok vétet-nek be.

69. E gyűjtemény a nyelvtudományi bizottság felügyelete alatt szerkesztetik. (52. pont.)

IV. Tudományos kézikönyvek.

70. A XXI. nagygyűlés *tudományos kézikönyvek* készíttetését határozta el, melyek a különböző szakokat, jelen állásuk színvona-lához mérten, szoros-tudományosan, s elég bőven tárgyalják. A kö-tetek ívszáma 30—40-re van megállapítva, a tiszteletdíj ív szerint 30 forint.

71. Ez ügyben egy tiszteleti tag elnöklete alatt, az osztá-lyok legidősb r. tagjaiból álló bizottág jár el, mely időről időre azon tárgyakat tűzi ki, melyekről ily kézikönyvek megbízás útján készülnek. Az e végett felszólított tag egy bő előrajzot nyújt be a

bizottságnak, mely kitüntesse a tárgy elrendelését, s azon alapnézetet, melyből a szerző kiindulni kíván.

72. Ha az előrajz nem volna kielégítő, vagy a bizottság nézeteivel megegyező, vagy az akadémiában vállalkozó férfiú nem találthatnák: akkor pályázat útján eszközölhető az illető munka elkészítése.

73. A bizottság az összes ülésnek terjeszti elő javaslatait mind a tárgy, mind a szerző választása, vagy a pályáztatás iránt, mely azok nyomán intézkedik.

74. Hogy a kiadandó kézikönyvek nyelv és műszók tekintetében is megfeleljenek az akadémia tekintélyének: az ily művek készítésével megbízott szerzők a műszókat, melyek az egész munkában előfordulnak, eleve közlik mind az illető tudomány e végett kiküldendő szakosztályi képviselőjével, mind a nyelvtudományi osztály ugyane célból kinevezendő tagjával, s ezek bírálatak eredményéről jelentést tesznek.

V. Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása.

75. Az akadémia egyedül oly kéziratokat kíván saját költségén kiadni, melyek akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval felülmúlván a középszert, a literatura bármely ágának díszére, előmenetelére szolgálnak; s vagy hasznosan gyarapítják a már meglevőt, vagy valóságos hiányt pótolnak; végre előadás és nyelv tekintetében is kerünk jobb íróival vételkednek.

76. Különösen a bírálók figyelmébe ajánltatik:

I. Ha a munka *tudományos*, és a) *eredeti*: hogy az, egyfelől tárgyát, a szükséges előkészületek célirányos használása mellett, helyes rendszerrel, mennyire lehet kimerítőleg adja elő; másfelül: bármely grammatikai rendszert követ is, azt híven kövesse; a netalán szükséges műszók pedig a származtatás és összetétel szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a munka *fordítás*: vagy azon megjegyzéssel adatik ki a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a mi szükségünkhöz képesti becséről hozassék ítélet: vagy b) csak a nyelv és fordítás minémüségéről; s itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó általtétel kívántatik.

II. Ha a munka *szépliteraturai*, és a) *eredeti*: ú gy leszen el-

fogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető irodalmi ág-nak, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére s hasznos gyarapítására szolgálhat.

b) Ha *fordítás*: ismét vagy a) az eredetinek becse felől is, vagy b) csak a fordítás milyenségéről óhajtatik ítélet. — Fordítástól azt kívánja az akadémia, hogy az eredetinek, mind értelmét s kifejezése formáját, mind hangját s mennyire lehet egész külső minéműségét tekintve, hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

77. Eredetileg hellen és római mértékben írott munkák fordításai, ha e formától eltérnének, vizsgálat alá sem bocsátatnak.

78. Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott s határozottan kifejezett vélemények váratnak az íránt:

a) Minden észrevétel nélkül kereken elfogadhatónak tartja-e a véleményadó a kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotában is, de óhajtnémely észrevételeket a kézirat szerzőjével közölni, annak tetszése szerint leendő haszonvétel végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek tekintetbe vétele után, s így föltétlesen tartja-e a kéziratot elfogadhatónak? vagy

d) Kereken visszaadandónak?

Végül a véleményeknek olvasható leiratását, s a kitűzött határidőig beküldését várja a titoknoki hivatal; fontos akadályok esetében pedig legalább ezek iránti tudósítást.

79. A föltétellel vagy a nélkül elfogadott kéziratokról a vizsgálók észrevételei használat végett az illető szerzőkkel közöltetnek; a kereken visszamenőkről szólók nem.

80. A mely kézirat eredetiként adatik be, s vizsgáltatásából kitetszenék, hogy fordítás vagy plagium: az akadémia által egyszerűn mellőztetik.

81. Az akadémia minden kiadványaiban az *akadémia helyesírása* használtatik. Nyelvtudományi pályairatokban s kiadás végett beadott s elfogadott kéziratokban szabadságában áll a szerzőnek saját helyesírását követni.

82. A nyomtatás végett elfogadott kéziratok a munka fontossága, sürgetőleg szükséges volta, s az akadémiai pénzerő által

feltételezett sorban mennék sajtó alá, melyet az elnökség határoz el.

83. Ha valamely szerző bizonyos munka kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel biztat, pénzbeli segedelemért folyamodnék : a munka szigorú vizsgálat alá vétetik, s ha jelesnek ítéltetik, s megjelenése az irodalom és tudomány előmozdítására szolgálónak, az igazgatóság segédpénzt rendelhet.

84. Nem akadémiai tagoktól csak úgy fogadtatik el vizsgálat végett bármily munka, ha valamely akadémiai tag által, illetőleg az osztályértekezlet útján, e végett különösen ajánltatik.

VI. Akadémiai Almanach.

85. Az évenként kiadandó Névkönyv tárgyai : a) Astronomiai naptár, az ülések sorával és pályázatok határnapjaival ; b) Alapszabályok ; c) Ügyrend ; d) Személyes állapot ; e) Azon tudományos testületek sora, melyekkel az akadémia csereviszonyban áll ; f) Tagok munkálatai ; g) Elhunyt tagok névsora eleitől fogva ; h) Azok folytatólagos életrajzai ; i) Tagok földirati lajstroma ; k) Az akadémiai nyomtatványok sora ; l) Névmutató.

86. Hogy az elhunyt tagok életrajzai minél kimerítőbbek és alaposabbak legyenek : az akadémia megvárja, hogy tagjai az életrajzok készítésében a titoknokot közremunkálásukkal elősegítik.

NEGYEDIK FEJEZET.

Jutalmak és pályázatok.

87. Minden évben más-más osztály ajánl *akadémiai nagy jutalomra* (kátszáz arany) és másod vagyis *Marczibányi-jutalomra*, köréhez tartozó munkát oly módon, hogy mindig a legközelebb lefolyt hat évi időközben megjelent, illető szakbeli munkák vétesenek tekintetbe, oly módon mindazáltal, hogy a mint a nyelv- és széptudományi osztályra kerül a sor, ez osztály két nagy köre, a nyelv- és széptudományi, külön-külön részesíttetik az egész nagy jutalomban. Az osztályok sorára nézve : 1867-ben (1861—66-ról) külön a nyelv-, és külön a széptudományi, 1868-ban (1862—67-ről) a történettudományi, 1869-ben (1863—68-ról) a természettu-

dományi, 1870-ben (1864—69-ről) a matematikai, 1871-ben (1865—70-ről) a philosophiai, 1872-ben (1866—71-ről) a törvénytudományi, 1873-ban (1867—72-ről) külön a nyelv-, külön a széptudományi osztály körébe eső munkák legjobbika nyeri a nagy jutalmat.

88. Azon osztály, melyre a nagy jutalom kiadásának sora kerül, mindjárt a nagy gyűlés után kihirdeti, hogy milyen szaku, s mely időközben megjelent munkák pályáznak a következő nagygyűlésen a nagy jutalomra és Marczibányi-díjra, felszólítván mindazokat, kiknek e körbe eső munkájok nyomtatásban megjelent, hogy azt bizonyos kitűzött határidőig az akadémiái titoknokhoz küldjék be, följegyezve röviden, a mit munkájok kiváló vonásának tartanak. Megjegyeztetik azonban, hogy e figyelmeztetésnek koránt sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, ne pályázhatna, sőt ha az akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy már beküldetett volna az akadémia könyvtárának, a felszólítás folytán hivatkozás történhetik arra, hogy ilyen meg ilyen munkával kíván levélíró pályázni.

89. Az ötven aranyból álló Marczibányi-jutalom mindenkor azon munkának adandó, mely az akadémiái nagy jutalmat nyert munkához vagy munkákhoz becsben legközelebb állónak fog az illető osztály által ítéltetni; az eljárás e jutalom körül tökéletesen az levén, mely szerint az akadémiái nagy jutalom kezeltetik, kivéven, hogy vég elhatároztatásakor az alapító családjának egy tagja jelen lehet.

90. Ny e r h e t n a g y j u t a l m a t bármely munka, mely a következő (91.) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén *a*) hogy, ha valamely több darabból álló munka kitetsző jelességű volna, darabonként is jutalmaztathatik; azonban többek közt és hasonló körülmények mellett mindenkor a teljes munka nyeri el a jutalmat.

b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott olyféle jeles munkáik is nyerhetnek koszorút, melyek részenként vagy darabonként már ezelőtt megjelentek, ide nem értvén mindazáltal a valóságos második kiadásokat.

c) Oly munkák, melyek valamely nagyobb gyűjtemény ré-

szét tesszik, de külön is megjelentek, szinte vívhatnak a nagy jutalomért.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, és nagy jutalomra érdemesíthető eredeti szűkében.

e) Ha meghalt író munkája íteltetnék legjobbnak, minden különös esetben különösen határoztatik meg: kiadassék-e az elhunyt örököseinek a jutalom, vagy ne?

91. Nem nyerhetnek nagy jutalmat.

a) A több írók dolgozataiból álló gyűjtemények, s az efféle gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok.

b) A külön kijött munkák pusztá második kiadásai. Oly jeles nagyobb munkák azonban, melyek először gyűjteményben jelentek meg, de azután külön is kiadattak, e külön kiadásban nem tekintetnek pusztá második kiadásnak.

c) Az akadémia bármely jutalmáért vívott, s mint olyan már jutalom vagy tiszteletdíjra méltatott munkák.

92. Minden munka azon évben megjelentnek tekintetik, mely év a címlapon áll. Azon esetre, ha valamely munkán kétféle évszám találtatnék, a későbbi tartatik elhatározónak; a mely munkán pedig évszám épen nem fordul elő, az maga zárja ki magát a jutalomért víható munkák sorából.

93. *Sámuel-díj.* A Sámuel-díj évenként 15 aranyban oly *szorosán nyelvészeti értekezésnek* adatik ki a nagygyűlésen, mely a legközelebb lefolyt évi nyelvészeti értekezések közt a nyelvtudományi osztály által legjobbnak íteltetik, akár külön, akár valamely gyűjteményben jelent legyen az meg. Kivétetnek pedig közölök a) a pusztá második kiadások; b) oly dolgozatok, melyekben a dolog ügye a személyével össze van szöve; c) akadémiai vagy más valamely jutalmat nyert pályamunkák.

94. Az akadémia jónak látta a tudományos *jutalomkérdéseknek* évenként két-két osztály részéről való rendes kitűztetését eltörölni; azonban fentartja magának, egyes esetekben, egy vagy más osztály ajánlatára, kérdéseket tűzni ki, s az igazgató tanácsot az akadémiai pénzalapból jutalom rendelésére felhívni.

95. Ilyeneken kívül a következő rendes és megalapított pályadíjak állanak fenn: a) *Marczibányi-jutalomkérdések.* Minden má-

sodik évben (1862, 64, 66, s így tovább), a Marczibányi-alapítványból negyven arany jutalom mellett, egy a magyar-nyelvtudomány köréből választandó kérdés tűzetik ki. A viszonylag legjobb felelet, ha egyszersmind sajtóra is érdemesnek találtatik, mindig megnyeri a jutalmat; ellenben ha abból a tudományra semmi haszon nem háromolnék, jutalom és nyomtatás nélkül marad.

96. A Marczibányi-jutalomtételek meghatározásakor s a jutalmak vég elítélésekor a Marczibányi-család valamely tagja mindenkor jelen lehet: e végre a család idősbike a nagygyűlés mikorlétéről jókor tudósítandó, s a megjelenendő családtag azon ülésekre, melyekben az említett tárgyak felveendő, külön is meghívandó.

97. *b) A Vitéz-jutalomkérdések.* Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Vitéz-alapítványból, negyven arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdettetik ki, mely vagy a történeti, vagy a természettudományi szakból veendő: amannak köre különösen a magyar irodalmi, egyházi és polgári történet, statistica, érem- és régiségtudomány; ezé különösen az ásvány-, növény-, állat-, gazdaság- és műtan levén. A jutalmazás egészen a Marczibányi-jutalomfeleleteknél tett határozat szerint történik. (l. 95. pont.)

98. *c) Gorove-jutalomkérdések.* Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Gorove-alapítványból, harmincz arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdettetik ki, mely váltva az erkölestudomány, széptan- és magyar miveltségtörténetből veendő. E jutalom is a Marczibányi-jutalom szabályát követi.

99. Jutalmat ugyan csak a legjobbnak vallott felelet kaphat: azonban igen becses másod, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett.

100. Tudományos kérdések támasztásakor a feladás okainak előadása vagy elmellőzése ahhoz képest történik, a mint ezt minden külön esetben az akadémia jónak vagy épen szükségesnek látja.

101. A mely pályamunka fordításnak, plagiumnak fog találatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

102. *d) Magyar hölgyek díja.* Negyvennyolcz hazafiúi lelkű nő Balogh Pál rt. által 1860-tól fogva tíz évre évenként 144 darab aranyat kötelezett azon ezélra, hogy pályázás útján évenként négy tudományos *kézikönyv* készítettén, egy évtized alatt negyven, az illető szakok állásának s a művelt rendek szükségének megfelelő,

közhasznú ismereteket tárgyzó, vonzó előadásu, tiszta és szabatos nyelvű, munka birtokába jöjőn a magyar irodalom, s ez által is a köz értelmesség sikeres haladása előmozdítottassék. Az ügy kezelését, s a jutalomtétéleknek egyenként 300 forintig kiegészítését, úgy a korszorúzandó munkák kiadását az akadémia elfogadván, meghatározza e kézikönyvek tárgyát, kiterjedését, s netán formai feltételeit.

103. Az alapítók akaratához képest okvetlenül szükséges, hogy a felvett tárgyak alaposan, a tudomány állásához, a kor érdekeihez, úgy a magyar közönség szükségei s készülletei fokához mértén dolgoztassanak ki; a mi nem zárja ki azt, hogy egyenesen külföldi, angol, francia, német, a czélnak megfelelő ily munkák ne vétessenek fel alapul, de ily esetben a bírálat körül egybevetés végett az eredetiek is hozzacsatoltassanak a pályaműhöz; megjegyeztetvén egyszersmind, hogy hasonbeccsü eredeti mű mégis elsőseget nyer az átdolgozott mű felett.

104. E jutalom pályázati hirdetése oly módon formulázandó, hogy teljesen megfeleljen az alapítvány eredeti szövegének, mely így hangzik: „Hogy a kitűzött magas czél annál sikeresebben eléréssék, szükség, hogy minden kitűzött tárgy alaposan s az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. Ezen két tulajdonságot nélkülhatlan feltételek gyanánt kívánják az alapító nők megállapíttatni, hogy így mind a józan és alapos tudomány, mind a józan ízlés, mind nyelvünknek vonzó alakbani kezelése és gazdagítása, és így a tudományos ismeretek megkedveltetése által az olvasó és tudni vágyó közönség száma naponként szaporítottassék.”

Azon netaláni félreértés kikerülésére, mintha a pályamű 12—15 ívnél terjedelmesb semmi esetre sem lehetne, a pályahirdetésben mindenkor világosan kiteendő, hogy annak kiterjedése *legalább* 12—15 közép 8-rét ívnyi legyen.

105. A határnapig beérkező pályamunkák három-három osztálybeli tagnak adatnak ki vizsgálat végett, kik mindenkor a következő nagygyűlésig terjesztik elő mindenik pályázatról összesített véleményöket. A jutalom csak úgy adatik ki, ha a legjobbnak ítélt könyv egyszersmind a fentebbi minőségekkel (107. p.) bírva, az alapítók czéljának megfelel.

106. A jutalmazott munka az akadémiáé, s ez eszközli kiadását. A pályanyert munkák kelendőségét előmozdítandó, az akadémia úgy intézkedett, hogy kiadója azok árát ívenként 10 krnál magasabbra ne szabja, más részt darabonként 300 frt. helyett csak 200 ft. tiszteletdíjt fizessen az akadémiának. Fentartja továbbá magának az akadémia, hogy a kiadó által e pályaművekért fizetett pénzüsszezből, elnöki jóváhagyás mellett, a kitűzendő 300 ftot, a pályasiker előmozdítása tekintetéből, növelhesse.

107. e) *Gróf Teleki József-féle drámai jutalom.* E száz aranyból álló jutalom évenként adatik ki, még pedig 1865-től kezdve egymást követő két-két évben (1865—1866) az érte pályázó legjobb szomorú, és szintén egymást követő két-két évben (1867—1868) a legjobb vígjátéknak; így tovább 1869—70 szomorú, 1871—72 víg, 1873—74 szomorú játékok pályáznak. Ezek sorában csak valódi tragoediák fogadtatnak el, a középfajok kizárásával; amazokéban tiszta vígjátékok, tehát a bohózatok mellőztével.

108. A Teleki-jutalomért versenyző pályamunkák beadása állandó határnapja december 31-dike; a jutalomosztásé az erre következő mártius 19-ke, a dicsőült alapító névnapja.

109. A pályamunkák megvizsgálásában az alapító végintézetéhez képest egy vegyes bizottság jár el, mely egy akadémiai tiszteleti tag elnöklete alatt két akadémiai s két nemzeti-színházi tagból áll; mely intézkedésből azon vezérnézete tűnik ki a dicsőült alapítónak, hogy a művek a költői beccsel szinszerűséget is kösenek össze.

110. Az ezen jutalomért pályázó szomorújátékok kell hogy versekben irassanak, és pedig lehető gondnal és szigorral; a vígjátékokban is a verses forma, előnyül tekintetik a műnek hason vagy közel hason becsü társak felett.

111. A jutalom a viszonylag legjobb műnek mindig kijár, és pedig megosztatlanul.

112. Oly esetben, midőn a bírálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek: a jutalom odaitéléséről szóló jelentés, mely a bizottság többségét képező tagjainak egyike által szerkesztetik, azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy ha az író, a rosszaló ítélet daczára is fel akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándokát a titoknoki hivatalnál. Ha az író jelentkezik, a nevét rejtő

jeligés levél felbontatván, a jutalomdíj részére azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes író nem jelentkeznék: a nevét rejtő jeligés levél elégettetik, s a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.

113. A jutalmat nyert mű előadás végett a nemzeti színház sajátja, kiadásra az íróé.

114. *f) Gróf Karácsonyi-féle drámai jutalom.* E jutalomdíj ezentúl két évre tüzetik ki mindenkor kétszáz aranyban, oly módon, hogy az első pályázási időszak 1863. december 31-én járt le, s azóta is a pályaművek beadásának állandó határnapja minden második, páratlan számú évi (1865, 1867, 1869, 1871, 1873 stb.) december 31-ke, a jutalomosztásé pedig a következő páros évek martius 31-ke.

115. A jutalomért felváltva egyik versenyzési időszakon komoly drámai művek versenyeznek, — hová nem csak szomorújátékok, hanem másnemű, történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értetnek; — a következő pályázási időszakon viszont vígjátékok.

116. A nyelvtudományi osztálynak joga van mind a két jutalomnemre nézve, minden egyes esetben, annak drámai költségeitünk és színpadunk állapotjaihoz képest szükségesnek vagy kívánatosnak mutatkozó, közelebbi minősítését meghatározni.

117. A pályaművek megbírálásában az osztály által választandó öt akadémiai tag jár el; kik elolvasván azokat, közös értekezletben szótöbbséggel elvégzik, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik, vagy melyek dicsértessenek meg; s ezután választanak magok közül oly tudósítót, a ki a többség nézetét pártolja, s a ki saját felelőssége mellett értekezik az egész pályázatról, s adja elő a köz megállapodás szerint alaposan indokolva ennek eredményét.

118. A jutalom a viszonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egyszersmind színi, drámai és formai tekintetben haladást tanusítónak s ekkép önbecsileg is kitüntetésre méltónak találattatik.

119. Ha ily önbecsileg is kitünő mű nem találtatik, s a jutalom nem adathatik ki: a benmaradt kétszáz arany a legközelebbi jutalomdíjhoz csatoltatik, mely azonban a 114. pont szerint újlag két évre tüzetik ki. Ily esetben 400 darab arany lesz a pályadíj.

1866-ban a vígjátéki jutalom ki nem adatván, e szerint az 1869/70-ki vígjátéki pályadíj 400 arany lesz.

120. Ha az írójogi törvény azon kívánatos módosítást nyelrendi, mely szerint a nyomtatott színművek szerzőinek biztosítva leszen műveik színházi tulajdona: a Karácsonyi-jutalmat nyerő író köteles leszen három hónap alatt a koszorúzott művet kinyomatni; mit ha teljesíteni elmulasztana, az akadémia fogja azt, mint bármely más munkáját kiadni, még pedig külön díj nélkül, s írójogi birtokában tíz évig megmarad.

121. g) Ifj. gróf Nádasdy Ferencz által alapított *époszi Nádasdy Tamás-díj*. Minden páratlan számú évre (1861, 63, 65, 67, 69, 71, 73 stb.) száz aranyból álló jutalom hirdettetik a legjobb elbeszélő költeményre, mely a magyar történetből vagy mondából vett tárgyat úgy kezel, hogy abban történeti vagy mondai személyek cselekvénydús mesében jelenjenek meg, a mű forrástanulmányokra mutasson, s a körfestésre, érdekes feltalálásra, correct compositióra, költői tárgyalásra, választékos nyelvezetre, s a versbeli technika szigorú, tiszta és szabályos megalkotására nézve, költészetünk díszére szolgáljon. Ha ily önálló becsű mű nem találtatnék a pályázók között, a díj ki nem adatik, hanem újra kihirdettetik.

122. A pályaművek beküldésének állandó határnapja május utolsó vasárnapja. A pályázás eredménye pedig mindenkor az akadémia illető évi közülésében tétetik közzé. Ha azonban valamely évben a nagygyűlés elmaradna, a jutalmazás összes ülésben is megtörténhetik.

123. A koszorúzott mű a szerző tulajdona marad, ki tartozik azt egy esztendő alatt közrebocsátni.

124. h) A *Fáy András* nevét viselő alapítvány. A hazai első pesti takarékpénztár, a magyarországi takarékpénztárak, különösen pedig a pesti első hazai takarékpénztár alkotója Fáy András nevének emlékére, s e téren érdemei kegyeltes elismeréséül, Fáy András nevét viselendő 20,000 forintos örökös alapítványt tett. Ezen tőkeösszeg az 1862. évi január 1-jétől kezdve, az évenkénti takarékpénztári tiszta haszonnak két száztólja s ennek 5% kamatai által fog kiegészítettetni; mely húsz ezer forintnyi alapítványi tőke s ennek 5% kamatai, valamint e kamatok időközi kamatai, a hazai

első pesti takarékpénztár által, és minden más vagyonától elkülönítve kezelendő.

125. Ezen alaptőke kamatai, szépirodalmi és szépművészeti munkák egyedül kivételével,

a) magyar nyelven írt oly szaktudományos munkák megjutalmazására fordítandók, melyek az illető szaktudomány európai színvonalát emelik, vagy legalább annak színvonalát fölérvén, a hazai tudományosságnak hasznos szolgálatot tesznek.

b) oly hazai fölfedezések s találmányok megjutalmazására fordítandók, melyek a szaktudományok, vagy a technika valamely ágában tétetnek, s a külföld figyelmét is magokra vonni képesek.

126. E jutalmat abszolút becsü munkák, találmányok s fölfedezések nyerhetik meg; népszerű nyelv a munka előnyéül szolgál; — a jutalmazásra már kijelölt munka, a szerző által legalább 500 példányban kinyomtatandó, s a munka megvétele a közönség részére lehetővé teendő: ellen esetben a jutalom ki nem adatik. Technikai fölfedezések s találmányok csak azon esetben nyerhetnek jutalmat, ha a fölfedező vagy feltaláló kizáró szabadalom által jutalmazva nincs. A jutalmazandó fölfedezés vagy találmány tehát közhasználat végett minden részleteiben közhírré teendő. Fordított munkák e jutalom tárgyai nem lehetnek. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, ki a munkának három nyomtatott példányát a takarékpénztári könyvtár számára díjtalanul átadni köteles. A jutalom összege csupán ezen átadás után lesz fölvehető.

127. A jutalmazás három egymásutáni évfolyam alatt nyomtatásban megjelenendő, s a jelen szabályzat minden feltételeinek megfelelő művekre vagy felmerülendő fölfedezésekre s találmányokra, vagy a hatodik szakasz esetében meghatározandó pályafeladat kitűzésére nézve fogatosítandó.

128. A jutalom 3,000 forintnál sem több sem kevesebb nem lehet, s fel nem osztható. Az alapítványi tőke kamatainak időközi kamatai, az alaptőkének 20,000 forintig leendő kiegészítéséig, ennek javára, azután pedig a pályázat s bírálat költségei fedezésére fordítandók.

129. Ha a jutalom bármely okból ki nem adatik, ez esetben a jutalom összege kamatoztatandó mindaddig, míg a jutalmazás esete e szabályok értelmében előálland. Ha ugyanazon pályázatnak

első s ennek kétszer ismételve meghosszabbítandó határidejére jutalomra képes mű nem találthatnék, ez esetben ugyanazon jutalom valamely más, az alapítólevél 4-ik pontjában foglalt kérdések egyikére tüzendő ki.

130. Ezen esetre azon kérdés elhatározását : vajjon a pályafeladat a szaktudományok melyik ágában tűzessék ki ? a takarékpénztár esetről esetre kizárólag magának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

131. Az előbbi pontbeli korlátozás mellett, a pályakérdések kitűzése, a pályázatok kiírása, a pályaművek átvétele, a megbírálás és a jutalom odaitélésének joga a Magyar Tudományos Akadémiára ruháztatik, mely a jutalom odaitélését maga, vagy belátása szerint szakértők meghívása mellett alakítandó bizottmánya által titkos szavazattal, indokolt határozatban eszközölni, pályázókat a pályabírószágból kizárván.

132. Pályázat esetében, a munkák jeligével ellátva, idegen kézzel írva, lapjaik számozva, bekötve, a szerző nevét tartalmazó lepecsételt, és a jeligével ellátott levél kíséretében nyújtandók be.

133. Míg az első pontbeli takarékpénztári tiszta haszonnak két százalékából s ennek kamataiból a 20,000 forintnyi alaptőke kiegészítve nem leendő : ezen alaptőkéből s kamataiból jutalom ki nem adathatik. — Hogy azonban az alaptőke kiegészítéséig is a takarékpénztár itt kifejezett szándékának sikerét lássa : minden harmadik évben egy 1500 forintos jutalom irandó ki, s ezen 1500 forintnyi jutalmat a takarékpénztár időszakonként azon összletből fogja utalványozni, melyet évenként jótékony és közhasznú célokra szán. Az első 1500 forintos jutalom 1866-ik évre kiirandó. S e jutalomdíj is a jelen szabályzat szerint kezelendő. Ezen 1500 forintos jutalom az alaptőkének 20,000 forintra leendő kiegészítésekor megszűnik.

134. Ha a M. Tudományos Akadémia ezen alapítványt kezelni bármely okból gátolva lenne, ez esetben a 131. pontbeli jogok a hazai első pesti takarékpénztárra viasszaszállandanak. A hazai első pesti takarékpénztár megszűnése, vagy feloszlása esetében a 130-ik s esetleg a 131-ik, továbbá a 135-ik pontbeli jogokról a takarékpénztári utolsó közgyűlés határozand.

135. E szabályok módosításának jogát a takarékpénztár önmagának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

136. i) *Fekesházy-alapítvány.* A m. kir. vallás- és közokt.-ügyi ministerium által az ennek kezelése alá bocsátott F e k é s h á z y - a l a p í t v á n y b ó l a M. Tudom. Akadémia javaslata alapján minden ötödik évben ö t s z á z f o r i n t n y i j u t a l o m fog kiadni egy nem-magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a m a g y a r n y e l v é s i r o d a l o m m e g i s m e r t e t é s é r e r e n d e l t, s nyomtatásban megjelent, t a n, k é z i- vagy o l v a s ó k ö n y v n e k, mire a hazai írók időről időre figyelmesekké tétetnek. Az első ily jutalom 1867-ben adatik ki. Azon esetben, ha az akadémia véleménye szerint ily jutalomra érdemes könyv nem találtatnék, jogában álland a kir. ministeriumnak ily könyvekre az akadémia útján pályázatot hirdetni.

137. k) *Sztrókay-jutalom.* Molnár Jánosné, néhai Sztrókay Luiza asszony által, bold. édes atyja Nemesesői S z t r ó k a y A n t a l a M. Tudom. Akadémia törvénytudományi osztálya rendes tagjának nevére és emlékéül tett 1000 arany alapítvány kamatjából minden két évben 100 a r a n y j u t a l o m t ü z e t i k k i e g y a törvény- és államtudományok körébe tartozó pályamunka készítésére, következő módozatokkal:

a) A jutalomkérdés vagy feladat kihirdetése j ó e l ő r e s o l y módon eszközözendő, hogy országszerte lehető szabad pályázás végett az összes magyar jogtudósoknak idejében tudomására juthasson.

b) Az e szerint kitűzött két év alatt készülendő, s mindenkiben az akadémiai Ügyrend- s általános pályázati szabályokhoz alkalmazva beküldendő magyar munkálatok közül annak adatik ki a jutalom, mely n e m c s a k v i s z o n y l a g, d e s a j á t b e l b e c s é n é l f o g v a i s e r r e, az Akadémia törvénytudományi osztályának véleménye szerint, legmúltóbbnak íteltetik.

c) Az alapítvány letétele óta (1864. jan.) eltelt két évre pályakérdést tűzni már nem lehetvén; az e két évi jutalom oly törvény-, vagy állam-tudományi, nyomtatásban e két év alatt megjelent, munkának lesz a legközelebbi nagygyűlés által kiadandó, melyet az Akadémia törvénytudományi osztálya arra méltónak, illetőleg versenytársai közt legmúltóbbnak ítél.

d) Az 1866—67. évkörre a pályakérdés már kitézetett. Beadási határnap dec. 31. 1867.

e) Ha az Akadémia célirányosnak látná, pályakérdések feladása helyett, a két-két év alatt nyomtatásban megjelent legjobb szakművek jutalmazása rendszerét választani: ezt az alapítvány értelmében mindenkor teheti.

f) Ha az e) alatti esetben jutalomra méltó munka nem találtnék: a hirdetés újra ismételtetik, s a következő évben 150 arany illeti a három év folytán megjelent legjobb munkát.

g) Ha ugyanez esetben a Sztrokay-jutalom 2 vagy 3 éves köre beléesnék az Akadémia törvénytudományi nagy jutalmának 6 éves körébe: a jutalom a másod rendbeli legjobb munkának is kiadható.

h) Ha valamely nagyjutalmi évkörben megjelent törvénytudományi munkák között is hasonlíthatlanul legjelesbnek ugyanazon munka találtatnék, mely már a Sztrokay-jutalmat elnyerte; s ezért annak az Akadémia nagy jutalma sem egészben, sem részben ki nem adatnék: akkor a Sztrokay-féle következő évkör jutalma, pótlólag, ama jeles munka szerzőjét illeti.

i) Ha az Akadémia saját történettudományi nagy jutalmait bármí okból megszüntetné: akkor a S z t r o k a y A n t a l-jutalom mindig az utolsó (e) alatti rendszert követi.

k) Az évenkénti 20 arany kamat-fölösleg a tőkéhez csatoltatik.

138. *Általános pályázási szabályzat.* Minden rendű pályairat a kitett határnapig az akadémia titoknokához küldendő; azon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván. A kitett határnapig kifejezés olyképen lévén értelmezendő, hogy a postán feladott pályaművekre nézve e határnap alatt nem a beérkezés, hanem a postáraadás napja legyen értendő, minden oly pályamű, melynek postai jegye mutatja, hogy a beküldési határnapon már postára volt adva, pályázásra lesz bocsátva, ha később érkeznék is be az akadémiahoz.

139. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyen.

140. A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétés levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétés levélben talán följegyzett kikötések, föltételek, vagy a versenyügy körül régtől fogva bevett szokásos eljárástól való eltérések kívánata, tekintetbe nem vétetnek.

141. Álnév alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

142. Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kezeirása a szerzőnek, műve a jutalomtól esik.

143. Bármely jutalomra egyszer beküldött pályamunkát szerzője vissza többé nem húzhat.

144. A jutalmat nem nyert pályairatok kéziratai az akadémia levéltárában maradnak.

145. Bármely ez Ügyrendben tárgyalt jutalmakért akadémiai minden rendű tagok is versenyezhetnek. (Az Alapszabályok 41. §-a csak az osztályok által az akadémia saját alapjából kitűzetni szokott *rendes* jutalomkérdésekre való pályázástól rekesztvén ki a tiszteleti és *rendes* tagokat).

146. Bármely, ha csak formai szabálynak is elhanyagolása, elejti a pályázót a jutalomtól.

147. A bírálókkal akár levél által, akár máskép közlekedni tilalmas lévén a szerzőknek, ha a jeligés levélkéik felnyitása után mégis kitudódnék a levelezés, az ilyennek kézirata a jutalomtól elmozdítottatik. Egyébiránt a netalán értesített bíráló kötelessége ez iránt jelentését lepecsételt levélben az összes ülésnek beadni, mely jutalom-kiosztáskor felnyittatik.

148. Mindennemű pályamunkák beküldési határnapja után a következő heti ülésben, mely ennélfogva mindannyiszor egyszer-mind összes ülés lesz, a titoknak a pályamunkákat bemutatja; s miután azok formáság tekintetében elfogadtattak, s jeligés leveleik közös boríték alá lepecsételtettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, s ezeket a legközelebbi akadémiai összes ülésnek jóváhagyás végett bejelentik.

149. A vizsgálók mind az általok jutalomra és mellékjutalomra, mind dicsértetésre ajánlott pályamunkákról külön, részletes és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály elébe, s azok az illető szerzőkkel közölhetők is; ellenben a kereken elmulasztottokról szóló részei tudósításaiknak nem adatnak ki.

150. A mely pályamunka fordításnak, vagy plagiumnak fog találtatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

151. Akár első, akár másodrangnak ítelt pályamunka szerzőjének szabadságában áll munkáját, mielőtt kiadná, kijavítani vagy

átdolgozni; de ezt vagy a czímlapon, vagy az előszóban megemlíteni köteles, nehogy megtörténhessenek, hogy másod rangu pályamunka ily kijavított alakban első rangunak ítelt pályatársát becsben felülmúlván, az akadémia bírálatát ál világban tüntesse föl.

152. A jutalmat nyert tudományos pályairatok az akadémia által adatnak ki.

153. Minden egyes esetben, melyben az akadémia valamely pályázat eszközlése vagy kezelése végett megkerestetik, a szükség és körülmények szerint határozza el annak el vagy el nem fogadását, valamint az ily rendkívüli pályázat külön feltételeit és szabályait is.

154. A pályaművekről az osztályok összesített véleményei tetetnek közzé, — a köz ülésben mindazáltal a véleményekből csak kivonatos jelentések olvastatnak fel.

ÖTÖDIK FEJEZET.

E l e g y.

155. *Kézirati-sajátság jog.* Az Évkönyvek és Értekezések számára készült s oda díj mellett bevett dolgozatok, kijövetelöktől számított egy évig kirekesztőleg az akadémia tulajdonai.

156. Minden, az akadémia által tiszteletdíj mellett külön kiadott munka tíz évig az akadémiaé, úgy hogy addig, a kijárt díj s minden egyéb kiadási költségek lehúzása után fenmaradó tiszta haszon egy harmada a szerzőké; azontúl a kézirat-sajátság jog ismét a szerzőkre menvén vissza.

157. Minden irományok, melyek az akadémia által, saját külön használatára s nem kiadásra készültek, annak tudta s megegyezése nélkül ki nem adhatók.

158. Oly közlések, melyeket tagok vagy nem-tagok, felszólításra vagy önként küldenek be, nem kiadás, hanem használás végett, folyvást a szerzők tulajdonai maradnak.

159. A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratai az akadémia levéltárában maradnak ugyan, de a munka sajátság jog, tehát a kiadhatóság, folyvást a szerzőé.

160. *Levél- és kéziratárba tett irások használása.* Magán hasz-

nálakra a 157. 158. pontokban érdeklett iratok rendes tagoknak kiadathatnak, térítvény mellett, a levéltárból; idegeneknek nem.

161. Akadémiai költségen megjelenő munka sem testületnek sem magánosoknak nem ajánlathatik.

162. *A kör négyszegítését, a szög háromfelé metszését, s örök mozgony feltalálását* előadó értekezések vizsgálatlanul visszautasítottak.

163. *Levelezés.* Az igazgatóság végzése szerint megváltva kapja minden tag a hozzá menő hivatalos levelet és csomókat, valamint a hozzá tagok által hivatalosan küldött csomók vitelbérét is az akadémia fedezi.

164. *Könyvtérelbeli kedvezés.* Minden rendbeli tag s tisztviselője az akadémiának, ennek bármely nyomtatványát a bolti ár egy negyede elengedésével kapja.

165. *Ingyen példányok.* Minden rendbeli, tehát a külföldi tag is (ez utóbbi a mennyiben megkérdezve határozottan ohajtaná) ingyen kapja a) az Értesítőt s az Értekezések valamennyi osztályát; b) a „Köz ülések Tárgyait; c) az Almanachot; d) a Nyelvtudományi Közleményeket; e) a Nagy Szótárt, (külföldiek közül csupán a nyelvtudományi osztály tagjai.

166. Az állandó bizottságok tagjai az illető bizottságok kiadásából egy-egy ingyen példányt kapnak, így a pályairatok s egyéb kéziratok vizsgálói az általok vizsgált munkákból, ha kijönnek, egyet; a szerzők minden az akadémia által kiadott munkájukból hat példányt; végre a gyűjteményes munkák illető kötetéből egy példányt mindazon szerzők kik abba dolgoztak.

167. A gyűjteményes munkákba felvett darabokból a szerző, saját költségére, 25 példány külön lenyomatot rendelhet.

168. *Könyvkiadási ügy.* A kiadandó könyvek alakjának, beütiinek, papírjának, példányai számának, nyomtatási költségeinek s a példányok árának meghatározása, az elnökség helybenhagyása mellett, a titoknoki hivatalt s illetőleg a bizottságokat illeti. Azonban az előleges intézkedéseket mindenkor az illető szerkesztő végzi, s egyfelől a bizottságot, melynek meghagyásából jár el, másfelől — a mennyiben nem maga a titoknok a szerkesztő — a titoknoki hivatalt is tudósítja.

169. Mihelyt valamely könyv — kötet vagy füzet — a nyomdában elkészült, erről az illető szerkesztő a titoknoki hivatalt, ez

pedig az akadémiai könyvtárust értesíti, tudatván vele a kinyomott példányok számát is.

170. A könyvtáros azonnal átveszi a könyveket a nyomdából, gondoskodik kellő számú példányok bekötéséről, s a többi példány raktárba tétetik.

171. A megjelent munkák a titoknoki hivatalban e végett készült könyvbe iktattatnak, bejegyeztetvén a címeken s a kötetek és füzetek számán kívül, a nyomott példányok mennyisége s kiállításai költségei is. E végett a nyomdatulajdonos, metsző stb. minden nyomtatványról, mihelyt megjelent, előleges számlát köteles beadni a titoknoki hivatalnak, honnan e számlák, az illető szerkesztő és a titkár láttamozása után a pénztárnokhoz tétetnek által.

172. A bevétel nyilvántartása végett köteles az akadémiai könyvtáros oly könyvet vezetni, melyből bármikor látható legyen minden egyes mű kelendősége. Az év végén szintén oly részletes számadást kíván az akadémia könyvtárusától, melyből minden egyes kiadás kelendősége kitűnjék.

173. Az illető szerkesztők kötelesek azon jelentésekben, melyben a titoknoki hivatal az általok szerkesztett munkák elkészültéről a 169. pont szerint értesítik, a megjelent kötetben vagy füzetben foglalt dolgozásokról s azok terjedelméről is pontos kimutatást tenni. A titoknok e kimutatás alapján utalványozza az írói díjakat, melyek azután, az íróknak megküldött titkári utalvány folytán, a pénztárnál fizettetnek ki.

174. Az akadémiai könyvtáros utalvány nélkül senkinek sem adhat könyvet. A tisztelet- és ingyenpéldányokat a titoknoki hivatal, — a bizottságok külön rendelkezésére adott példányokat pedig az illető bizottságok előadói utalványozzák.

175. A nyomdai, metszői, könyvkötői stb. számlák csak az illető szerkesztő és titkár (171. pontban érintett) láttamozása után fizettetnek ki az akadémia pénztárnoka által.

176. Az akadémia összes kiadásaiból két-két példány az akadémia könyvtárába tétetik, — tíz-tíz példány pedig a raktárban fentartatik, a többi példányok minden munkából kereskedésbe adatván.

177. *A könyvek kelendőségének előmozdítása végett :*

a) Az akadémia gondoskodott, hogy kiadványai a Pesti Napló és Vasárnapi Ujság útján havonként hirdettessenek. Mindazáltal az akadémiai könyvtár kötelezettsége, mely szerint az új könyveket a Buchhändlerblatt című lapban hirdetni tartozik saját költségén, érvényben marad.

b) Az akadémiai könyvtár köteles az akadémia könyveinek kezelésében, szétküldözésében, minél nagyobb pontossággal és buzgósággal járni el, s vidéki bizományosokról gondoskodni országoszerthe.

c) Az új könyvek ára lehető olcsóra tétessék. A régibb munkák pedig leszállított áron árultatnak.

d) Az akadémiai könyvtár az akadémia kiadásairól koronként könyvészeti jegyzékeket tesz közzé. E jegyzékekbe a gyűjteményes kiadások (Értesítő, Évkönyvek, bizottsági Közlemények stb.) részletes tartalma is fölveendő.

e) A bizottságok füzetekinek borítékain is folyvást hirdetendők az illető szakbeli akadémiai kiadások.

f) Oly tagok részére, kik az akadémia által kiadott munkák ismertetésére vállalkoznak, néhány példány minden munkából rendelkezésére áll a titoknoknak. Egyébiránt akadémiai végzés által minden újonnan megjelent akad. kiadvány szerkesztője vagy szerzője fel van híva, azt az illető legközelebbi osztályülésben bemutatni, s rövid ismertetését oly módon elkészíteni, hogy az az Értesítőben s a nagyobb lapokban közzé tétethessék.

g) A gyűjteményes címek, mint szintén akadályai a könyvek kelendőségének, ezentúl az akadémia kiadásaiban lehetőleg kerülendők. A már folyamatban levő munkákra nézve pedig a kötetek borítékain a kötet tartalmát jelentő külön címek tételnek főcímekké, a közös címek felül kisebb címbetűkkel jelöltetvén.

178. *Azon külső tudományos testületek, melyekkel az akadémia csereviszonyt folytat, a következők : s pedig*

a) azok, melyek a népszerű, fordított vagy kézikönyveken kívül mindent kapnak :

Amsterdam : K. Akademie von Kunsten en Wetenschappen.

Bécs : Kais. Academie der Wissenschaften.

Bécs : Bibliothek des geh. Haus- Hof- und Staatsarchivs.

Berlin : K. Preussische Akademie der Wissenschaften.

Brüssel : Académie R. des Sciences et belles lettres.

Göttingen : K. Societät der Wissenschaften.

Krakó : K. Gelehrte Gesellschaft.

London : Royal Society.

München : K. Bairische Akademie der Wissenschaften.

New-Orleans : Academy of Sciences.

Petersburg : Acad. Imp. des Sciences.

Washington : Smithsonian Institution.

b) azok, a melyek *Évkönyveket, Értesítőket, történelmi, archaeologiai, statistikai, geographiai kiadásokat* kapnak :

Bécs : K. k. Geographische Gesellschaft.

Belgrád : Société Savante Serbe.

Berlin : Gesellschaft für allgem. Erdkunde.

Boroszó : Verein für Gesch. und Alterthümer Schlesiens.

Brünn : Bibliothek des mähr. schles. Landes-Ausschusses.

Görlitz : Oberlausitzische Gesellschaft.

Kopenhága : Société des antiquaires du Nord.

Lisabon : Academia Reale.

London : R. Institution of Great Britain.

London : Ethnological Society.

London : Society of Antiquaries.

London : Royal Geographical Society.

Nürnberg : Germanisches Museum.

Páris : Académie des Inscriptions.

Páris : Académie des Sciences morales et politiques.

Páris : Société Géographique.

Petersburg : Soc. Géographique Imp. de Russie.

Prága : K. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.

Prága : Gesellschaft des vaterländ. Museums.

Új-York : Geogr. and Statistical Society.

Velence : Istituto I. R. Veneto delle Scienze ed Arti.

e) azok, melyek az *Évkönyveket, az Értesítő nyelvtudományi füzetét* s a nyelvtudományi kiadásokat kapják :

Calcutta : Asiatic Society of Bengal.

Firenze : Accademia della Crusca.

Helsingfors : Finnlandi Tud. Társaság.

Konstantinápoly : Société orientale.

Lipcse : Deutsche Morgenl. Gesellschaft.

London : Royal Asiatic Society.

London : Philological Society.

Páris : Académie Française.

Páris : Société Asiatique.

d) azok, melyek az *Évkönyvek*, és *Értesítő* math. és természet-tudományi füzetek s a math. és természettud. kiadásokat kapják :

Basel : Naturforschende Gesellschaft.

Bécs : K. k. Zoologisch-botanische Gesellschaft.

Bécs : Geologische Reichsanstalt.

Berlin : Physikalische Gesellschaft.

Bern : Allg. Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften.

Cherbourg : Soc. Imp. des Sciences naturelles.

Dijon : Acad. des Sciences et belles lettres.

Edinburg : Royal Society.

Frankfurt a. M. : Physikalischer Verein.

Genf : Société de Physique et d'Hist. naturelle.

London : Anthropological Society.

London : Geological Society.

London : Museum of practical Geology.

London : Zoological Society.

London : R. Astronomical Society.

London : Practical Society.

Saint-Louis : Academy of Sciences.

Madrid : Acad. Reale.

Manchester : Literary and Philosophical Society.

Ohio : Ohio State Agricultural Society.

Páris : Académie des Sciences.

Philadelphia : American Philosophical Society.

Philadelphia : American Acad. of Natural Sciences.

Stockholm : Acad. R. des Sciences.

e) azok, a melyek csupán az *archaeologiai bizottság* kiadásait kapják kezdetül fogva :

Altenburg : Historische u. antiquarische Gesellschaft.

Augsburg : Historischer Kreisverein im Regierungsbezirke von Schwaben und Neuburg.

Bécs : K. k. Centralcommission zur Erhaltung u. Erforschung der Baudenkmäler.

Bécs : Alterthumsverein zu Wien.

Bécs : K. k. Antikencabinet.

Berlin : Verein für die Kunst des Mittelalters.

Berlin : Numismatische Gesellschaft.

Bonn : Verein der Alterthumsfreunde im Rheinlande.

Brünn : Historisch-Statist. Section der k. k. Mährisch-Schlesischen Gesellsch. für Ackerbau, Natur- und Landeskunde.

Brüssel : Société numismatique Belge.

Darmstadt : Verein f. d. Hessische Gesch. u. Alterthumskunde.

Drezda : Königl. Sächsischer Verein für Erforschung vaterländ. Alterthümer.

Hala : Sächsisch-Thüringischer Alterthumsverein.

Innsbruck : Ferdinandeum für Tyrol.

Kiel : Kön. Schlesvig-Holstein-Lauenburgische Antiquarische Gesellschaft.

Laibach : Historischer Verein für Krain.

Leiden : Musée néerlandais d'antiquités.

Liège : Institut Archéologique Liégeois.

Linz : Museum Francisco-Carolinum.

Lüneburg : Alterthumsverein zu Lüneburg.

Luxembourg : Société Archéologique du Grand-Duché de Luxembourg.

Mainz : Verein für Erforschung Rheinischer Geschichte und Alterthümer.

München : Historischer Verein für Oberbaiern.

Namur : Société Archéologique de Namur.

Nápoly : Reale Accademia di Archeologia.

Wiesbaden : Verein für Nassauische Alterthumskunde.

Paderborn : Verein f. Gesch. u. Alterthumskunde Westphalens.

Regensburg : Historischer Verein für die Oberpfalz.

Riga : Gesellschaft für Gesch. und Alterthumskunde der Russischen Ostsee-Provinzen.

Róma : Istituto di Corrispondenza Archeologica.

Salzburg: Vaterländisches Museum Carolino-Augustum.

Stuttgart: Württembergischer Alterthumsverein.

Ulm: Verein für Kunst und Alterthümer.

Zürich: Antiquarische Gesellschaft.

f) az *akadémia* mindennemű *archaeologiai* kiadásait kapja:

Páris: Société d'Archéologie et d'Histoire.

g) a *történelmi, philosophiai, és jogtudományi* kiadásokat kapja:

Laibach: Juristische Gesellschaft.

h) a *statistikai* kiadásokat kapják:

Berlin: Porosz *statistikai* hivatal.

Berlin: Hübner Ottó intézete.

Jena: Statist. Bureau der Vereinigten Thüringischen Staaten.

i) a *történelmi* kiadásokat kapja:

Gratz: Histor. Verein für Steiermark.

k) *Évkönyveket, értesítőket, történelmi, archaeologiai, statisztikai, geographiai* kiadásokat és *természettudományi* kiadásokat kap:

Brüsszel: Établissement géographique etc. de M. Van der Maelen.

l) a *philosophiai, törvény-, történettudományi osztályok, s a történelmi és archaeologiai bizottságok* kiadásait kapja:

Nápoly: Reale Accademia delle Scienze Morali e Politiche.

m) a *természettudományi és matematikai* kiadásokat:

Bécs: Kais. Mineralien-Kabinet.

n) az *archaeologiai bizottság* kiadásait és a magyar *Történelmi Okmánytárt*:

Meckl.-Schwerin: Verein für Mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde.

179. A magyar korona területén levő tudományos testületek és intézetek, vagy a külföldön levő magyar könyvtárak, melyeknek az akadémia kiadásai megküldését elhatározta; és pedig

a) mindennemű kiadásait:

Az erdélyi országos Muzeum.

A pozsonyi jogakadémia.

A pozsonyi kir. főgymnasium.

A pozsonyi prot. főiskola könyvtára.

A zágrábi jogakadémia.

A zágrábi Muzeum.

- A kassai jogakadémia.
- A kassai kir. fő reáltanoda.
- A nagyváradi jogakadémia.
- Az árvai Csaplovics-könyvtár.
- A debreczeni ref. collegium.
- A sárospataki ref. collegium.
- A losonczy köz könyvtár.
- A kecskeméti r. kath. lyceum.
- A kecskeméti ref. főiskola.
- A máramaros-szigeti r. főtanoda.
- A pápai ref. collegium.
- A késmárki főiskola könyvtára.
- A holdmezővásárhelyi ref. főgymnasium.
- Az eperjesi evang. collegium.
- A kolozsvári ref. collegium könyvtára.
- A kolozsvári r. kath. lyceum.
- A kolozsvári unit. collegium.
- A löcsei kath. főgymnasium.
- A marosvásárhelyi ref. collegium.
- A marosvásárhelyi Teleki-féle könyvtár.
- A nagyenyedi ref. főiskola.
- A hálai magyar tanulók könyvtára.
- A szarvasi evang. főiskola.
- A nagykőrösi ref. lyceum.
- A budai József-műegyetem.
- A budai k. főgymnasium.
- A bécsi akadémiái olvasókör.
- A jénai Bibliotheca Hungarorum.
- A pesti kir. főgymnasium.
- A pesti fő reáltanoda.
- A pesti ágost. hitv. gymnasium.
- A pesti ref. theologiai intézet könyvtára.
- A Matica serbska.
- Az egri érseki lyceum.

b) az Évkönyvek történelmi darabjait, s a történelmi, archaeo-
logiai és statistikai kiadásokat kapják :

Szeben : Verein für Siebenb. Landeskunde.

Zágráb: Déli szláv történelmi- és régiségtani társulat.

c) az *Évkönyvek math. és természettudományi darabjait*, s a *math. és természettudományi kiadásokat* kapják:

Buda: A kir. fő reáltanoda.

Pest: Kir. magyar természettudományi társulat.

Szeben: Siebenbürg. Verein für Naturwissenschaft.

Pozsony: Verein für Naturwissenschaft.

d) az *Évkönyvek történelmi darabjait*, s a *történelmi-, nyelv- és széptudományi kiadásokat* kapja:

A pesti nemzeti színház könyvtára.

e) a *math. és természettud. osztály kiadásait*:

A magyarhoni földtani társulat.

f) a *Magyar Nyelv Szótárát*:

A pesti nemzeti színészeti tanoda.

g) az *Értekezéseket és Közleményeket*:

A szászvárosi ref. gymnasium.

A besztercebányai evang. gymnasium.

h) az *Értesítőt, és a Nyelvtudományi, Philosophiai, Történet-tudományi, Matematikai, Természettudományi Értekezéseket*:

A eperjesi kir. kath. algymnasium.

A székesfejérvári alreáltanoda.

A nagy-becskerekai algymnasium.

i) a *történelmi kiadásokat*:

Zágráb: Déli szláv tud. Akadémia.

180. A külföldi tudományos intézetek és társulatok, s a hazaiak közül azok, melyek csereviszonyban állanak kiadásaikra nézve a M. Tud. Akadémiával, az akadémia könyvtársa által veszik az őket illető küldeményeket.

181. A titoknoki hivatal ügyel föl, hogy e küldeményezés évenként többször pontosan történjék.

182. A könyvküldeményekhez, azon tudományos testületek nyelvét tartva szem előtt, melyekhez a küldemények intéztetnek, magyar-francia, magyar-angol és magyar-német nyelven írt, nyomtatott kísérőlevél és vételi elismervény mellékeltetik. A könyvküldemények csomagai folyó számmal láttatnak el, s a kísérőlevélbe az illető csomag száma s a könyvek címei (egyes esetekben latin vagy francia fordításban is) bejegyeztetnek.

183. Minden könyvküldemény, a csomag számával, tartalmával, s a küldés keletével együtt, e végre nyitott küldeményi könyvbe iktattatik, — a mely könyvben az egyes intézetek, testületek, társulatok számára, a melyekkel az akadémia csereviszonyban áll, külön lapok nyitvák.

184. A csomagolási és szállítási költségeket az akadémia megtéríti a szállítást eszközölő könyvárusnak.

185. A titkári hivatal a visszaérkezett vételi olismervényeket egybegyűjti, s időnként jelentést tesz a csereviszonyról és a könyvküldeményekről.

186. A titoknoki hivatal időközben is jelentést tesz minden nevezetesb küldeményről, kivált ha valamely intézet valamely hiánynak pótlását kívánja.

187. A titoknok intézkedik, hogy a 165-dik pontban érintett ingyen példányok, óhajtásukra, az akadémia külföldi tagjainak is megküldessenek évenként legalább kétszer. S e küldemények költségeit az akadémia viseli.

188. A 179. a) pont alatt elsorolt intézetek, az erdélyi és zágrábi Muzeumot kivéve, magok gondoskodnak az akadémia által részökre megajánlott példányok átvételéről.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIAI
N É V K Ö N Y V.

Elnökség.

B. EÖTVÖS JÓZSEF (Vásáros-Naményi), magyar kir. minister, a M. Tud. Akad. igazgató s tisztt. tagja és elnöke. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér 10. sz. Elnökké választatott mart. 18. 1866.*

LÓNYAY MENYHÉRT (Nagy-Lónyai és Vásáros-Naményi), magyar kir. minister, az első magy. általános biztosító társaság elnöke, tiszaszabályozási osztályelnök, a M. Földhitelintézet elnöke, a békési ref. egyházmegyének gondnoka, a M. Tud. Akadémia igazgató s tisztt. tagja és alelnöke. *Budán, a várban, Sz. Háromság-tér, a kincstári épületben. Alelnökké választatott apr. 15. 1866.*

Igazgató tanács.

1830. nov. 17-én az akadémia alaprajzának országgyűlési megerősítésekor kihirdetett tagok :

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY (Csik-Szent-Királyi és Krasznahorkai), ő cs. k. ap. Felsége aranykulcosos híve, valós. belső titkos tanácsosa, sz. István ap. k. rendének vitéze, Magyarország főpohárnokmestere, a Magy. Tud. Akad. tisztt. tagja, a cs. k. szab. tiszai vaspálya- s a felsőmagyarországi bányamivelő egyesület elnöke. *Pesten, Lipót-város, Nádor-utca 14. sz.*

HG. BATTHYÁNY FÜLÖP (Batthyányi), Németújvár örököse, Strattmanni gróf, ő cs. k. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcosos híve, Leopold cs. rendének középkeresztese és Vas vármegye örökös főispánja. *Bécsben.*

GR. KÁROLYI GYÖRGY (Nagy-Károlyi), val. belső titkos tanácsos, koronaőr, Szatmár megye főispánja, a M. Tud. Akad. tisztt. tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-utca, saját házában.*

1853. mart. 16-án vál.

BARTAKOVICS ADALBERT (Kis-Apponyi), ő cs. k. ap. Felsége val. belső titkos tanácsosa, egri érsek, Heves vármegye örökös főispánja, s a Szent-István-Társulat alapító-tagja. *Egerben.*

GR. CZIRÁKY JÁNOS (Cziráki és Dénesfalvi), ő cs. k. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, Sz. István ap. m. király jeles rendének vitéze, a vaskoronarend másodosztályu lovagja, stb. *Lovas-Berényben.*

GR. KÁROLYI ISTVÁN (Nagy-Károlyi), a Krisztusrend vitéze, s a Sz. István-Társulat elnöke. *Pesten, belváros, Zöldfa-utca, saját házában, és Fóton Pest mellett.*

KUBÍNYI ÁGOSTON (Felső-Kubíni és Nagy-Olaszi), ő cs. kir. ap. Felsége aranykulcsos híve és tanácsosa. a m. nemzeti Múzeum igazgatója, a bács-szerémi ág. vall. esperesség felügyelője, a porosz sz. János lovagrend tiszt., a portugál sz. Mária-fogantatási lovagrend harmadik osztályu, a hessen-darmstadti Lajos-lovagrend első osztályu vitéze, a M. Tud. Akad. tiszt.tagja, a magyar képcsarnoki egylet s az állatkerti társulat másodelnöke, a m. természettud. társulat pártoló, s több más hazai tudományos és művészi társulatok, úgy a regensburgi füvészet, a nassaui természettud., az amsterdami „Natura artis magistra“ nevű zoologiai társulatok tiszt., a majnarajnai, szászaltenburgi, jászvásári természettud. társulatok levelező, a luxenburgi régészeti társulat tiszt., a kopenhágai éjszaki s a római archaeologiai társulat lev. tagja, a görliczi tudományos társulat, a bécsi cs. k. birodalmi földtani intézet és a bécsi geographiai társulat tagja. *Pesten, Ország-út, a m. nemzeti Múzeumban.*

B. SENNYEY PÁL (Kis-Zsennyei), val. belső titkos tanácsos. *Dukán, utolsó posta Vác.*

1855. apr. 19-én vál.

DEÁK FERENCZ (Kehidai), a M. T. Akadémia tiszt. tagja. *Pesten, belváros, Nagyhid-utca, az „Angol királyné“ szállodában.*

B. EÖTVÖS JÓZSEF, I. Elnökség.

SZÖGYÉNY LÁSZLÓ (Magyar-Szögyényi), ő cs. k. apostoli

Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsosa, Fehér-megye főispánja. *Csóron, Fehér vármegyében.*

GR. TELEKI DOMOKOS (Széki), a M. T. Akadémia tiszt. tagja. *Gernyeszege, ut. posta Maros-Vásárhely.*

1858. dec. 19-én vál.

GR. APPONYI GYÖRGY (Nagy-Apponyi), ő. cs. kir. apostoli felsége aranykulcsos híve, valós. belső titk. tanácsos. *Bécsben.*

B. SINA SIMON (Kizdiai és Hodosi), valós. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

1860. oct. 11-én vál.

B. VAY MIKLÓS (Vajai), ő cs. k. ap. Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsos, Borsod megye főispánja, a tiszántúli reform. superintendentia főgondnoka. *Golopon, ut. posta Tülya.*

1863. jan. 14-én vál.

MAILÁTH GYÖRGY (Székhelyi), Magyarország országbírája, ő cs. k. ap. Felsége val. belső titkos tanácsosa. *Bécsben.*

MARCZIBÁNYI ANTAL (Puchói és Csókai), ő cs. kir. ap. Felsége aranykulcsos híve. *Pesten, Lipót-város, Háromkorona-utca, saját házában.*

1865. jan. 26-án vál.

GR. MIKÓ IMRE (Hidvégi), ő cs. k. ap. felsége aranykulcsosa és val. belső titkos tanácsosa, magy. k. minister, az erdélyi országos Muzeum elnöke, a M. Tud. Akadémia tiszt. tagja. *Pesten, Lipót-város, Bálvány-utca 11. sz.*

1866. jan. 21-én vál.

GR. FESTETICS GYÖRGY (Tolnai), magyar kir. minister, a magyar Gazdasági Egyesület elnöke, hg. Hohenzollern-becsületrend és Sz. István rend vitéze, cs. k. kamarás. *Bécsben.*

GR. SZÉCSEN ANTAL (Temerini), val. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

LÓNYAY MENYHÉRT L. Elnökség.

1867. mart. 17-én vál.

SIMOR JÁNOS esztergomi érsek, Magyarország hercegprimása, fő- és titkos kancellára, az apostoli sz. szék szül. követe,

ő csász. és ap. kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, Esztergom vármegye örökös főispánja, a főmlgu hétszemélyes tábla közbírája, római gróf, a sz. hittannak a magy. k. tudományegyetemnél bekebelezett tudora.

1868. mart. 17-én vál.

HAYNALD LAJOS, Isten és az apostoli szentszék kegyelméből a kalocsai és bácsi törvényesen egyesült egyházmegyek érseke, pápai trónálló, Lipót császár jeles rendének nagykeresztese, ő császári királyi apostoli Főlségének valóságos belső titkos, s a rendkívüli egyházi ügyek vezetésével s a könyvvizsgálóval megbízott római szent gyülekezetek tanácsosa, római gróf, Róma város nemes polgára, császári királyi tiszteletbeli udvari káplán, hittudor, a katholika religio római Akadémiájának, a magyar tudományos Akadémiának igazgató és természettudományi osztályának tiszteleti, a természetvizsgálók Lipót-Károly-féle császári német akadémiajának Gerbert névvel, a magyar természetbúvárok pesti egyesületének, a francia császári chérbourgi, az erdélyi nagy-szebeni természettani, a berlini növénytani, a bécsi állat- és növénytani társulatoknak, a pesti magyar királyi egyetem hittani karának bekebelezett és a triesti állatvédtársulatnak tagja, papi arany érdemkereszt. *Kalocsán.*

GR. WALDSTEIN WARTENBERG JÁNOS cs. kir. aranykulcsos, és val. belső titkos tanácsos; sz. István magy. kir. rendvitéze; Guadeluppi szűz Mária rend főtisztje; jeruzsálemi sz. János uralkodó rend — valamint Lipót belga király rend commendatora, bölcselkedés és jogok tudora, a római Academia del Pantheon valamint a bécsi Museum levelező tagja. *Palotán, Veszprém megyében.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND (Gyerő-Monostori), a Kisfaludy-Társaság elnöke, a M. Tud. Akadémia tiszteleti tagja. *Pesten, Ferenchezek tere 7. sz. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., tiszteletivé a törvényt. osztályban dec. 29. 1847., a nyelvtud. osztályba áttétetett dec. 15. 1858.*

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

DEÁKY ZSIGMOND, caesaropoli felszentelt püspök, kácsi sz. Péter és Pál apostolok apátja, a pápa házi praelatusa, hittantu-

dor, a győri káptalan nagyprépostja, a pesti hittud. kar tagja. *Győrött, Lev. taggá vál. sept. 1. 1832. tiszteletivé dec. 15. 1858.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND, 1. Igazg. Tanács.

LUKÁCS MÓRICZ (Vizmai), a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Széchenyi-tér, Frohner-szálloda 9. szám. Lev. taggá vál. nov. 23. 1839. tiszteletivé dec. 15. 1858.*

PULSZKY FERENCZ (Csalfalvai és Lubóczi), Szentés városa országgyűlési képviselője, a képzőművészeti társaság elnöke, a római Istituto di Corrispondenza Archeologica levelezője, az eperjesi ev. Collegium tiszteletbeli gondnoka, az éjszaki vaspálya igazgató tanácsnoka, a „Haza“ életbiztosító bank alelnöke. *Pesten, belváros, Sütő-utca 3. sz. Vél. sept. 3. 1841., a törtt. osztályból áttétett január 29. 1867.*

Rendes tagok.

TOLDY FERENCZ, kir. tanácsos, bölcsészeti és orvostudor, szemészet mestere, a m. k. egyetemi könyvtár igazgatója, s azon egyetemen a magyar nyelvészet és irodalom-történet nyilvános rendes tanára, a kir. gymnasium tanárvizsgáló bizottság tagja és id. hely. elnöke, a Magy. Tud. Akadémia rendes, a tud. cs. akadémiájának lev., a buda-pesti kir. orvosegyesület tisztt., a k. m. természettud. társulat rendes, a pesti orvosi kar, a berlini kritikai egyesület, a drezdai természettud. és orvosi, a würzburgi philos. és orvosi, a nagyszombati országismertető társaságok lev. tagja, a m. szépirodalmi intézet (Kisfaludy-Társaság) alelnöke. *Pesten, belváros, Lipót-utca 45. sz. Vél. nov. 18. 1830.*

FÁBIÁN GÁBOR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Aradon. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 14. 1835.*

NAGY JÁNOS, hittudor, szombathelyi egyházmegyei áldor, a püspöki Lyceumban a keleti nyelvek s bibliai hittudományok tanára, szentszéki bíró, zsinati vizsgáló, a házasság és szerzeti fogadalmak védője. *Szombathelyen. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

BALLAGI MÓR, bölcsészettudor, a pesti helv. hitv. fötanodánál a keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanára. *Pesten, belváros, Lipót-utca 39. sz. Lev. taggá vál. sept. 5. 1840., rendessé dec. 15. 1858.*

HUNFALVY PÁL, a M. Tud. Akadémia könyvtárnoka, a

Kisfaludy-Társaság tagja, a pesti evang. magyar-német iskola felügyelője. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

LUGOSSY JÓZSEF, a debreczeni reform. collegium nyugalmozott tanára s könyvtárnoka. *Felsőbányán. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

ARANY JÁNOS, a Kisfaludy-Társaság tagja, a M. Tud. Akadémia titoknok. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. és rendes taggá vál. dec. 15. 1858. titoknokká jan. 26. 1865.*

JÓKAI MÓR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Ország-út, 18. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé dec. 20. 1861.*

Megválasztott rendes tag :

GYULAI PÁL, a magyar írók segélyegyletének ideig. titkára; a Kisfaludy-Társaság tagja. a nemzeti színház színészeti tanodájának aligazgatója s egyszersmind egyik tanára. *Pesten, József-város, Főhg. Sándor-utca 17. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

Levelező tagok.

JAKAB ISTVÁN, bölcsészettudor. *Budán, a várban, Sz. György tere 7. sz. Vál. nov. 15. 1833.*

KOVÁCS PÁL, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Győrött. Vál. nov. 15. 1833.*

MÁTRAY GÁBOR, a m. nemzeti Múzeumnál a Széchényi országos könyvtár öre. *Pesten, a nemzeti Múzeum épületében. Vál. nov. 15. 1833.*

ÁRVAY GERGELY, csornai prépostságbeli premontrei kano-
nok és könyvtárnok. *Csornán, Sopron vármegyében. Vál. nov. 8. 1834.*

BARABÁS MIKLÓS (Markosfalvi), cs. kir. akadémiai kép-
író. *Pesten, Lipót-város, József-tér, 17. sz. Vál. sept. 10. 1836.*

SZÉKÁCS JÓZSEF, bölcsészettudor, az ág. hitvallásnak bá-
nyakerületi superintendense, pesti magy. ev. predikátor, a Kisfaludy-
Társaság tagja. *Pesten, Deák-Ferencz-tér, az ev. gymn. épül. Vál. sept. 10. 1836.*

SZABÓ ISTVÁN, rozsnymegyei áldor, plebános, a Kisa-
ludy-Társaság tagja. *Kázáron, ut. posta Pásztó. Vál. nov. 23. 1839.*

SZIGLIGETI EDVÁRD, a Kisfaludy-Társaság tagja, a

nemz. színháznál dramaturg. *Pesten, Teréz-város Aréna-utca, 2. sz. Vél. sept. 5. 1840.*

KRIZA JÁNOS, erdélyi unitar. püspök, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kolozsvárt, Vél. sept. 3. 1841.*

FRANKENBURG ADOLF, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Bécsben. Vél. nov. 22. 1845.*

GONDOL DÁNIEL. Minist. hivatalnok. *Buda pesten. Vél. nov. 22. 1845.*

SZILÁGYI ISTVÁN, a máramaros-szigeti r. főtanoda igazg. tanára. *M.-Szigeten. Vél. dec. 18. 1846.*

SZVORÉNYI JÓZSEF, ciszterci szerzetbeli áldor, az egri főgymnasium igazgatója. *Egerben. Vél. dec. 18. 1846.*

FÁBIÁN ISTVÁN, győri kanonok, a finn irodalmi társaság l. tagja. *Sopron-Süttörön, ut. posta Eszterháza. Vél. dec. 15. 1858.*

FINÁLY HENRIK, az erdélyi Muzeum régiség- és érem-tárnoka. *Kolozsvárt. Vél. dec. 15. 1858.*

IMRE SÁNDOR, a debreczeni reform. iskolában könyvtárnok, s a magyar irodalom tanára. *Debreczenben. Vél. dec. 15. 1858.*

MÁTYÁS FLÓRIÁN. *Budán, Halászáros, 84. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

PODHORSZKY LAJOS. *Párisban. Vél. dec. 15. 1858.*

RIEDL SZENDE, bölcsészettudor, a magyar k. tudományegyetemnél a német nyelv és irodalom rendkívüli s az összehasonlító nyelvészet magán-tanára, a gymnasiumi tanár-vizsgáló bizottság tagja, a finn irodalmi társaság külső tagja, a budapesti tanári egyeslet titkára. *Pesten, Lipót-város, Nádor-utca 27. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZÁSZ KÁROLY, a m. k. vallás- és közoktatási minisztériumnál osztálytanácsos. *Pesten, Ferencz-város, Üllői-út. 7. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZEPESI IMRE, kegyes tanítórendi áldozár, bölcsészeti tudor, a m. k. tudományegyetemben a római classica philologia helyettes tanára, a bécsi tudományegyetem bölcsészeti karának bekeblezett, a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, Városház-tér 2. sz. a Kegyes tanítórend épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF, egri érsekmegyei áldor, Pápa Ö Szentsége t. kamarása, és plebános. *Egyeken, ut. posta Tisza-Füred. Vél. dec. 15. 1858.*

TOMPA MIHÁLY, ref. lelkész, a Kisfaludy-Társaság tagja.
Hamva, ut. posta Putnok. Vál. dec. 15. 1858.

VASS JÓZSEF, kegyes tanítórendi áldor, a kolozsvári róm. kath. felgymnasiumban a magyar nyelv s nemzeti irodalomtörténet tanára, lyceumi könyvtárnok, az erdélyi országos muzeum-egylet levelező tagja. *Kolozsvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

ENGEL JÓZSEF, orvostudor. *Kolozsvárt. Vál. dec. 16. 1859.*

LICHNER PÁL, a pozs. evang.-lyceum tanára. *Pozsonyban. Vál. dec. 16. 1859.*

B. PODMANICZKY FRIGYES. *Pesten, belváros, Országút 25. sz. és Aszódon. Vál. dec. 16. 1859.*

POMPÉRY JÁNOS. *Pesten, belváros, Uri-utca 3. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

VÁMBÉRY ÁRMIN, a magyar k. egyetemnél a keleti nyelvek és irodalmak nyelv. rendes tanítója, a németországi, párisi és londoni keleti társaságok s a magyar k. természettudományi társulat tagja. A persa király „Sirü Khursid“ (Nap és Oroszlány), a mexicói császár „Notre Dame de Guadalupe“ rendjelek tisztikeresztje, nem különben Ö. cs. kir. Apost. Felsége a Tudomány és Művészet éretti nagy arany éremnek birtokosa. *Pest, József-város, Ösz-utca, 14. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

BUDENZ JÓZSEF, a M. T. Akad. alkönyvtárnoka. *Pesten, az akadémia palotájában. Vál. dec. 20. 1861.*

ORMÓS ZSIGMOND. *Temesvárott. Vál. dec. 20. 1861.*

SZILÁDY ÁRON, ref. lelkész. *Halason. Vál. dec. 20. 1861.*

TÓTH KÁLMÁN, a Kisfaludy-Társaság segéd titoknoka és tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 34. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

LÉVAY JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja, Borsod m. főjegyzője. *Miskolczon. Vál. jan. 12. 1863.*

SZEMERE MIKLÓS. *Lasztócson, Zemplén vármegyében. Vál. jan. 13. 1863.*

TÉLFY IVÁN, a bölcsészet tudora, a magy. kir. egyetemenél a classica philologia nyilvános, és a bölcsészet magántanára, a páduai akadémia, a görögországi archaeologiai társaság és a gymnasiumi tanárjelölteket vizsgáló kir. bizottmány tagja, köz- és váltótörvényszéki ügyvéd. *Pesten, belváros, Reáltanoda-utca, 6. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

GR. KUUN GÉZA. *Pest, Lipót-város, Nádor-utca, Tigris-szálloda. Vél. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok :

JOANNOVICS GYÖRGY, ministeri államtitkár. *Pesten, Téréz-város Király-utca 52. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

BARNA FERDINÁND, muzeumi segéd ör. *Pesten, a m. nem. Muzeum épületében. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi lev. tagok.

BOWRING JÁNOS, baronet, szabad művészetek tudora, az angol kir. tudós társaság, a németalföldi kir. intézet, a friezlandi, gröningeni, párisi, leydeni, leuwardeni, athénei, turini, sheffieldi stb. tudóstársaságok tagja. *Londonban. Vél. mart. 10. 1832.*

GABELENTZ (von der) JÁNOS. *Poschwitzban, Altenburg mellett. Vél. dec. 16. 1858.*

POTT ÁGOSTON FRIGYES, a hálai porosz kir. egyetemen az egyetemes nyelvtudomány tanára. *Hálában. Vél. dec. 16. 1858.*

RAWLINSON CRESWICKE HENRIK baronet, angol kir. őrnagy, az angol kir. tudóstársaság tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

SCHOTT VILMOS, a tud. porosz kir. akadémiájának rendes tagja. *Vél. dec. 16. 1858.*

WATTS TAMÁS, a britt muzeum könyvtárnoka. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

AHLQUIST ÁGOST, phil. magister. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

EWALD HENRIK, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. dec. 16. 1859.*

LÖNNROT ILLYÉS, phil. mag. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

RENAN ERNŐ, az Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1859.*

STIER THEOPHIL, gymnasiumi igazgató. *Colbergben. Vél. oct. 9. 1860.*

BENFEY TIVADAR, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. jan. 13. 1863.*

SCHLEICHER ÁGOST, weimari udvari tanácsos, s jénai egyetemi tanár. *Jénában. Vél. jan. 20. 1864.*

RÁJENDROLÁLA MITTRA (babu) a bengali Asiatic Society alelnöke, s több európai tudós egyletek tagja. *Calcuttában. Vél. dec. 10. 1865.*

Báró SCHLECTA OTTOKÁR, es. k. követségi tanácsos, a es. k. keleti akadémia igazgatója. *Bécsben. Vél. dec. 10. 1865.*

OPPERT GYULA, az Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 10. 1865.*

II. Philosophiai Osztály.

Tiszteleti tagok.

DANIELIK JÁNOS, bölcsészettudor, vál. prisztinai püspök, az egri főkaptalan örkanonokja, saájó-szent-péteri cz. prépost, a pápa ő szentsége titkos kamarása, a Sz. István- és László-társulatok alelnöke. *Egerben. Vél. dec. 15. 1858.*

HOVÁNYI FERENCZ, nagyváradi kanonok. *Nagy-Váradon. Vél. dec. 15. 1858.*

HORVÁTH CYRILL bölcsészettudor, kegyes tanítórendi áldozár, a m. k. tudományegyetemben a bölcsészet ny. rendes tanára, a bécsi földtani társulatnak levelező, és a gymnasiumi tanár-vizsgáló bizottságnak tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér a kegyes tanítórendiek épületében. Lev. taggá vál. nov. 8. 1834., rendessé sept. 10. 1836., tiszteletivé dec. 10. 1865.*

Rendes tagok.

GREGUSS ÁGOST, a Kisfaludy-Társaság titkára, s helyettes igazgatója. *Pesten, Al-Dunasor 22. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. rendessé jan. 13. 1863.*

BRASSAI SÁMUEL, az erdélyi országos Muzeum igazgatója. *Kolozsvárt. Lev. taggá vál. sept. 7. 1837. A matematikai osztályból át-tétetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. dec. 10. 1865.*

RÓNAY JÁCZINT, sz. Benedek rendbeli áldor, bölcsészettudor, több bel- és külföldi tudományos társaság tagja. *Pesten, az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. dec. 29. 1847., rendessé január 30. 1867.*

Levelező tagok.

PÉTERFY KÁROLY (Kibédi), volt marosvásárhelyi ref. pred. *Maros-Vásárhelyen. Vél. nov. 8. 1834.*

ILLÉS PÁL (Edvi), kiszolgált evang. esp. és lelkész. *Pesten, József-város, Stáció-utca 7. sz. Vél. sept. 14. 1835.*

WARGA JÁNOS (Szigeti), a nagy-körösi ref. nagygynasium tanára, a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület és a kecskeméti ref. egyházmegye tanácsbírája, a cs. kir. birod. földtani intézet lev. tagja. *Nagy-Körösön. Vél. sept. 14. 1835.*

HEREPEI KÁROLY, vizaknai ref. predikátor. *Vizaknán, ut. posta Nagy-Szeben. Vél. sept. 7. 1838.*

WARGHA ISTVÁN. *Nagy-Váradon. Vél. sept. 5. 1840.*

PEREGRINY ELEK, bölcsészettudor, a pesti tudományegyetem bölcsészeti karának tagja, s egy finevelő intézet tulajdonosa. *Budán a várban, Urak utcája, saját házában. Vél. sept. 3. 1841.*

NAGY MÁRTON, kegyes tanítórendi kormánysegéd, házfőnök, a rend könyvtárnoka s tanügyi biztosa, a k. m. természettudományi és a bécsi földtani társulat tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyes tanítórendiek épületében. Vél. dec. 24. 1844.*

SZÖNYI PÁL, a kir. m. természettud. társulat tagja, s egy tan- és nevelő intézet tulajdonosa. *Pesten, belváros, Czukor-utca 6. sz. saját házában. Vél. dec. 18. 1846.*

VANDRÁK ANDRÁS, bölcsészettudor, az eperjesi ev. collegiumban a bölcsészet, római és magyar irod. r. tanára. *Eperjesen. Vél. dec. 29. 1847.*

NEY FERENCZ, a pesti főreáltanoda igazgatója, a magyar nyelv és irodalom rendes tanára, a m. term. tud. társulat rendes, a kisdédóvó intézeteket Magyarországon terjesztő egyesület örökös választmányi és tanbizottmányi, a Sz.-István társulat választm. tagja, az alsó tiszai tankerület tanítói karának tiszteletbeli kartársa, a reáltanárokat vizsgáló bizottmány és a pestvárosi tanodai bizottmány tagja, a budapesti tanári egylet alelnöke. *Pesten, belváros, Reáltanoda-utca, a főreáltanoda épületében. Vél. dec. 15. 1858.*

SOMOGYI KÁROLY, Esztergom főmegyei áldor, hittudor, a pozsonyi káptalan kanonokja. *Pesten, Ferencz-város, Márton-utca 1. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZALAI ISTVÁN, ref. predikátor. *Szentesen. Vél. dec. 15. 1858.*

HEGEDÜS LÁSZLÓ, a sárospataki ref. collegiumban tanár. *Sáros-Patakon. Vél. oct. 9. 1860.*

MIHÁLYI KÁROLY, tanár. *Nagy-Engeden. Vél. dec. 10. 1865.*

MOLNÁR ALADÁR, a vallás és közoktatási ministeriumnál titkár. *Budán, a várban, Dísz-tér 13. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

HABERERN JONATHÁN, a bölcsészet és a görög irodalom tanára sz. k. a berlini nyelvbuvár-társulat rendes tagja. *Pesten, belváros, Borz-utca 3. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

Külföldi levelező tagok:

JANET PÁL, az Institut tagja. *Párisban. Vél. mart. 18. 1868.*

STUART MILL JÁNOS, parlamenti tag. *Londonban. Vél. mart. 18. 1868.*

III. Törvénytudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

GR. KÁROLYI GYÖRGY, l. Igazg. Tanács. *Vél. mart. 10. 1832.*

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY, l. Ig. Tanács. *Vél. dec. 8. 1833.*

DEÁK FERENCZ, l. Igazg. Tanács. *Vél. nov. 23. 1839.*

LÓNYAY MENYHÉRT, l. Elnökség. *Lev. taggá. Vél. dec. 15. 1858., tisz. taggá dec. 20. 1861.*

GOROVE ISTVÁN (Gattájai), földmivelési ipar- és kereskedelmi minister. *Pesten, belváros, Lipót-utca 10. sz. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., tiszteletivé jan. 30. 1867.*

TREFORT ÁGOSTON. *Pesten, Fő-út Ganz-ház, és Csaba-Csüdön, utolsó posta Szarvas. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., tiszteletivé jan. 30. 1867.*

HORVÁT BOLDIZSÁR, igazságügyi minister. *Pesten, Lipót-város, József-tér, 5. sz. Lev. taggá vál. dec. 20. 1861., tiszteletivé mart. 18. 1868.*

Rendes tagok.

ZSOLDOS IGNÁCZ, udvari tanácsos, a m. kir. hétszemélyes tábla ülnöke, a bécsi „*Volkschriften-Verein*“ tisz. tagja, — a párisi „*Institut pour l'abolition de la Traite et de l'Esclavage en Afrique*“ tiszteletbeli elnöke. *Pesten, belváros, Lipót-utca 8. sz. Vél. sept. 7. 1837., rendessé nevezte az Igazgatóság sept. 8. 1838.*

FOGARASI JÁNOS (Alsó-Viszti), a. m. kir. hétszemélyes tábla bírása. *Pesten, belváros, régi Posta-utca 2. sz. Lev. taggá vál. sept. 7. 1838., rendes taggá nev. az. Igazg. által sept. 3. 1841.*

TÓTH LÖRINCZ, ministeri tanácsos, az első m. ált. biztosító társaság jogtanácsosa, a Kisfaludy-Társaság tagja, s a M. Tud. Akad. s a Kazinczy-alapítvány pénztárnoka. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. taggá vál. sept. 10. 1836., rendessé dec. 15. 1858.*

PAULER TIVADAR, kir. tanácsos, a cs. Lipót-rend vitéze, bölcsész- és jogtudor, a m. kir. tud. egyetemnél az ész- és büntető-jog nyilv. rend. tanára, az elméleti államvizsgálati bizottság bírósági osztályának, s a gráci Károly-Ferencz egyetem törvénytud. karának tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Lev. taggá vál. nov. 23. 1845., rendessé dec. 15. 1858.*

KAUTZ GYULA, jogtudor, a pesti tudomány egyetemnél a magyar államjog, s a közigazgatási és pénzügyi törvényisme ny. r. tanára. *Pesten, belváros, Meszáros-utca 8. sz. Lev. taggá vál. oct. 9. 1860., rendessé dec. 10. 1865.*

KONEK SÁNDOR, jogtudor, a pesti egyetemen a statistika, egyházjog stb. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *Pest, belváros, Reáliskola-utca 9. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. A történettudományi osztályból áttétetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. jan. 30. 1867.*

Levelező tagok.

GR. BENYOVSZKY ZSIGMOND (Benyói és Urbanói) *Solton, Vál. mart. 9. 1832.*

BERTHA SÁNDOR (Felső-Eőri), a M. Tud. Akad. pénztári ellenőre. *Pesten, belváros, Ország-út 26. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

CSATSKÓ IMRE, bölcsész- és jogtudor, hites ügyvéd, a kir. ítélőtáblánál előadó bíró, az államvizsgálat jogosztálya bizottmányának tagja. *Pesten, Váci-út 6. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND (Komjátszegi), a pesti k. m. természettud. társulat rendes s a bécsi geológiai intézet levelező tagja, nyug. országos bányakapitány. *Kolozsvárt. Vál. nov. 22. 1845.*

KARVASY ÁGOST, jogtudor, a pesti tud. egyetemnél a politikai tud. s a keresked. és váltójog nyil. r. tanára, a bírósági államvizsgálati bizottmány alelnöke, az államtudományi vizsgálati bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Duna-utca 12. sz. Vál. dec. 18. 1846.*

SZÜCS ISTVÁN, királyi táblai segéd előadó. *Pesten, Józsefváros, József-utca 24. sz. Vdl. dec. 18. 1846.*

UDVARDY IGNÁCZ, hittudor, veszprémi székesegyházi kanonok, a pesti egyetemi hittud. kar. tagja, szentszéki bíró. *Veszprém. Vdl. dec. 15. 1858.*

FALK MIKSA, bölcsészettudor, a bécsi takarékpénztár titkára. *Bécs. Vdl. dec. 20. 1861.*

HOFFMANN PÁL, jogtudor, hit. ügyvéd, a magyar kir. tudomány-egyetemben a római jog ny. r. tanára, az ottani államvizsgálati bizottság jogtörténelmi osztályának tagja, a jog- és államtudományi kar jegyzője. *Pesten, Mészáros-utca, 2. sz. Vdl. jan. 13. 1863.*

KALLÓS LAJOS, a debreczeni ref. főiskolában ny. r. jogtanár. *Debreczenben. Vdl. jan. 13. 1863.*

B. KEMÉNY GÁBOR. *Pesten, Lipót-város, Három-korona-utca 30. sz. Vdl. jan. 20. 1864.*

SUHAYDA JÁNOS, az igazságügyi ministeriumnál osztálytanácsos. *Budán a várban, Országház-utca 85. sz. Vdl. jan. 20. 1864.*

BAINTNER JÁNOS, egyetemi tanár. *Pesten, Józsefváros, Ósz-utca 24. sz. Vdl. dec. 10. 1865.*

TANÁRKY GEDEON, államtitkár a vallás és közoktatási ministeriumnál, a dunamelléki helv. hitv. egyház-kerület ülnöke. *Budán a várban, Országház-utca 89. sz. Vdl. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok :

KELETI KÁROLY, ministeri osztálytanácsos. *Pesten, Aldunásor, 20. sz. Vdl. mart. 18. 1868.*

ÖKRÖSS BÁLINT, ministeri osztálytanácsos. *Pesten, belváros, Kecskeméti-utca 13. sz. Vdl. mart. 18. 1868.*

Külföldi levelező tagok.

LABOULAYE EDUARD, a francia Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

LORD OVERSTONE. *Londonban. Vdl. dec. 16. 1858.*

RAU KÁROLY HENRIK, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vdl. dec. 16. 1858.*

VANGEROW ADOLF, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vdl. dec. 16. 1859.*

WELCKER KÁROLY TIVADAR, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1859.*

ROSCHER VILMOS, a lipcsei egyetemen tanár. *Lipcseben. Vél. dec. 20. 1861.*

IV. Történettudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

B. EÖTVÖS JÓZSEF, I. Elnökség. *Lev. taggá vél. sept. 14. 1835., tiszteletivé nov. 23. 1839.*

GR. MIKÓ IMRE I. Igazgató Tanács. *Kolozsvárt. Tiszt. taggá vél. dec. 15. 1858.*

GR. TELEKI DOMOKOS, I. Igazg. Tanács. *Tiszteleti taggá vél. dec. 20. 1861.*

Rendes tagok.

ÉRDY JÁNOS, jogtudor, hites ügyvéd, a magyar nemzeti muzeumi kincs- és régiségtár őre, a pesti egyetemi törvénytud. kar tagja. *Pesten, a magyar nemzeti Muzeumban. Lev. taggá vél. febr. 17. 1831., rendes taggá nevezte az Igazgatóság sept. 9. 1832.*

HORVÁTH MIHÁLY, püspök, bölcsészettudor, a magyar történelmi társulat alelnöke. *Pesten, belváros, Kalap-utca 2. sz. Vél. sept. 3. 1841.*

PODHRADCZKY JÓZSEF (Nemes-Podharadi) nyug. m. k. udv. kamarai számvevő tiszt. *Budán, Krisztina-város, Fő-utca, 367. sz. Lev. taggá vél. nov. 18. 1834., rendes taggá dec. 15. 1858.*

WENZEL GUSZTÁV, k. tanácsos, bölcsészet- s jogtudor, a pesti egyetemnél a magyar magán- és bányajog s a jogtörténet ny. r. tanára, a déli-szláv történeti és régiségtani, a felső luzsiczai tudós társaságok, a morva-sziléziai cs. k. társulat történeti és statist. osztályának, s az erdélyi országismertető egyesületnek tagja. *Pesten, Al-Dunasor, 9. sz. Lev. taggá vél. dec. 18. 1846., rendes taggá dec. 15. 1858.*

CSENGERY ANTAL, a Kisfaludy-Társaság s a k. magyar természettud. társulat r. tagja, a M. Földhitelintézet titoknok. *Pesten, Lipót-város, Két-sas-utca 9. sz. Lev. taggá vél. dec. 29. 1847., rendes taggá dec. 15. 1858.*

IPOLYI ARNOLD, egri főegyházi kanonok, borsmonostori apát, pápai kamarási hittudor, a magyar történelmi társulat másod

alelnöke, a Kisfaludy-Társaságnak, az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottságnak, a morva-sziléziai cs. k. társulat hist. és statistikai osztályának Brünnben, ugyanott a tartományi rendek levéltári intézetének, a bécsi archaeologiai társaságnak, a k. dániai éjszakai archaeologiai intézetnek Kopenhágában, a germán nemzeti muzeum választmányának Nürnbergben, és a birodalmi geologiai intézetnek Bécsben levelező tagja. *Egerben. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendes taggá dec. 20. 1861.*

HUNFALVY JÁNOS, a k. József-műegyetemen r. tanár, a statistikai szakosztály s a stat. tanács tagja. *Budán, Vízi-város, Fő-utca 198. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858. rendessé dec. 10. 1865.*

Levelező tagok.

KARÁCSON MIHÁLY, jogtudor, kir. tanácsos, kir. táblai közbíró, a bírói állam-vizsgálati bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Üri-utca 2. sz. Vál. mart. 9. 1832.*

SZILÁGYI FERENCZ, nyugalmazott iskolatanácsos. *Budán, a várban, Urak-utcája 58. sz. Vál. nov. 15. 1833.*

ZSIVORA GYÖRGY, a kir. hétszemélyes tábla közbírája. *Pesten, Teréz-város, Kerepesi-út 5. sz. Vál. nov. 15. 1833.*

FÉNYES ELEK. *Pesten, Teréz-város, Nyár-utca 21. sz. Vál. sept. 7. 1837.*

HENSZLMANN IMRE, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Teréz-város, Ó-utca, 2. sz. Vál. sept. 3. 1841.*

KOVÁCS ISTVÁN (Nagy-Ajtai), udvari tanácsos. *Nagy-Ajtán. Vál. nov. 22. 1845.*

BOTKA TIVADAR. *Kis-Vezekényen, Aranyos-Marót mellett. Vál. dec. 29. 1847.*

GR. ANDRÁSSY MANÓ (Krasznahorkai és Csik-Szentkirályi), *Pesten, Lipótváros, Mársa-utca 3. sz. és Pásztón, ut. p. Gálszécs. Vál. dec. 15. 1858.*

CZINÁR MÓR, bölcsészettudor, pannonhegyi szent Benedek-rendi áldor, házi lelkész, termény-, érem-, könyv-, és levéltárnok, a Ferencz-József-rend kiskeresztése, a néh. Király József pécsi püspök ösztöndíji alapítványának felügyelője, és sz. mártoni szentszéki ülnök. *Pannonhalmán, ut. posta Győr-Sz.-Márton. Vál. dec. 15. 1858.*

KNAUZ NÁNDOR, Esztergom főmegyei áldor, s a primási könyvtár őre. *Esztergom. Vál. dec. 15. 1858.*

MAGYAR LÁSZLÓ (Öttömösi), portugall kir. hajóhadnagy. *Bengueldában, Nyugat-Afrikában. Vál. dec. 15. 1858.*

NAGY IVÁN (Felső-Győri) a pesti egyetemi könyvtár első őre. *Pesten, Mészáros-utca 8. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

PAUER JÁNOS, székesfehérvári székesegyházi kanonok, budai főesperes, a pápa tiszt. káplánja, a püspöki lyceumban az egyházi törvények és történelem r. tanára, a helybeli nagygymnasiumban vallásiakban és erkölcsiakban püspöki biztos, zsinati vizsgáló, és szentszéki tanácsos. *Székesfehérvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

PAÚR IVÁN, a Széchenyi grófok nemzetségi levéltárnoka; a Rómában székelő Instituto di corrispondenza archeologica levelező tagja; az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottság Magyarországoni levelezője. *Sopronban. Vál. dec. 15. 1858.*

SOMHEGYI (SCHRÖCK) FERENCZ, bölcsészettudor, kegyesrendi áldor. *Pesten, belváros, Városház-tér. a kegyes tanítórendiek épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

SZABÓ KÁROLY, az erdélyi Muzeum könyvtárnoka. *Kolozsvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

SZALAY ÁGOSTON, udvari tanácsos, s a pesti m. kir. választótörvényszék elnöke. *Pesten, belváros, Újvilág-utca 19. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

SZILÁGYI SÁNDOR, vallás és közoktatási m. k. ministeri titkár. *Budán, a várban, Uri-utca 58. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

KERKAPOLY KÁROLY, a pápai reform. collegiumban a bölcsészettan tanára. *Pápán. Vál. dec. 16. 1859.*

PESTY FRIGYES, az első magyar iparbank titkára, a magyar történelmi társulat választmányi tagja és pénztárnoka, a stájerhoni gazdasági egyesület és a párisi Institut d'Afrique tagja. *Pesten, Teréz-város, István-tér 4. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

RÉVÉSZ IMRE, debreczeni reform. lelkész, a tiszántúli ref. egyházkerület levéltárnoka. *Debreczenben. Vál. dec. 16. 1859.*

SALAMON FERENCZ, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pest, Magyar-utca, 7. sz. Vál. dec. 16. 1859. A nyelv- és széptud. osztályból áttétellett jan. 13. 1863.*

KUKULYEVICS másképen **BASSANI DE SACHI IVÁN**, az orosz sz. Vladimirrend commandeurje, az éjszaki archaeologiai társaságnak Kopenhágában, a cs. orosz tudományos akadémiának Petersburgban, a cs. kir. tud. akadémiának Krakóban, a quiriti-k akadémijának Rómában, a kraini és karántföldi történettudományi — s a szerb irodalmi társaságnak Belgrádban, a cs. kir. geologiai intézetnek Bécsben, a krakói egyetemnek s a prágai akadémiának levelező tagja; a zágrábi délszláv történet- és régiségtudományi társaság elnöke, a horvátországi és szlavoniai építészeti emlékek conservatora, a sz. Jeromos-féle illyr congregatiónak Rómában tiszteleti tagja, Zágráb és Eszék városok tiszteletbeli polgára. *Zágrábban. Vál. oct. 15. 1860.*

RÓMERFLÓRIS, k. tanácsos, pannonhegyi sz. Benedek rendi áldozár, bölcsészet és szépművészetek tudora, a m. kir. egyetemenél a régiség- és éremtan rendkívüli tanára, a M. Tud. Akadémia kéziratos és éremtárának őre és az archaeologiai bizottság előadója és szerkesztője; a m. kir. természettudományi és földtani, a m. történelmi társulat, valamint a bécsi archaeologiai, szebeni, pozsonyi természettudományi, a bécsi zoologico-botanicus és cs. k. geologiai társulatok rendes tagja; a bécsi cs. kir. mű- és ipar muzeumnak, és az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő cs. kir. középponti bizottságnak, úgy szintén a római Instituto di Corrispondenza archeologica és a párisi archaeologiai és anthropologiai, s a görlitzi és szászaltenburgi természettudományi társulatok levelezője. *Pesten, Lipót-város, Színház-tér 1 sz. Vál. oct. 9. 1860. A természettudományi osztályból áttételt jan. 19. 1864.*

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD, h. ügyvéd, sz. kir. Pest-város nyug. tanácsnoka, a magyar k. tud. egyetemen Magyarország történelmének ny. r. tanára, és a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottság tagja. *Pesten, belváros, Képiró-utca 9. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

ROSTI PÁL. *Pálhalmán, ut p. Duna-Pentele. Választ. dec. 20. 1861.*

TORMA KÁROLY, Belső-Szolnok megye főispánja, a római Instituto di Corrispondenza archeologica levelező tagja, az építészeti műemlékek fentartására ügyelő bécsi cs. kir. középponti bi-

zottság levelezője, az archaeologiai bizottság tagja, stb. *Dézsén. Vél. dec. 20. 1861.*

ÚRHÁZY GYÖRGY. *Pesten, József-város, Ósz-utca 14. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

HORNYIK JÁNOS, Kecskemét városának főjegyzője. *Kecskeméten. Vél. jan. 13. 1863.*

FABÓ ANDRÁS, lelkész. *Agárdon, utolsó posta Vác. Vél. jan. 20. 1864.*

THALY KÁLMÁN (Szécsi-Szigeti), a pesti reform. főgymnasium rendes tanára, s a magyar történelmi társulat titoknoka, a milánói tudományos akadémia levelező tagja. *Pesten, belváros, Zöldfa-utca 4. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

Külföldi levelező tagok.

PERTZ HENRIK GYÖRGY, a porosz kir. könyvtár igazgatója, a tudom. porosz kir. akadémiajának r. tagja. *Berlinben. Vél. nov. 15. 1833.*

PALACKY FERENCZ, a tudom. bécsi cs. akadémiaja s a cseh királyi tudóstársaság rendes tagja, a cseh rendek historiographusa. *Prágában. Vél. nov. 8. 1834.*

CANTU CAESAR. Több tudományos társaság tagja. *Milano. Vél. dec. 16. 1858.*

HG. DEMIDOFF ANATOL. *San-Donato-ban, Olaszországban. Vél. dec. 16. 1858.*

FLEGLER SÁNDOR, bölcsészettudor és tört. tanár. *Nürnbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

GUIZOT FERENCZ, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

MIGNET FERENCZ, az erkölcsi és polit. tud. francia akadémiajának titoknoka. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

GR. MONTALEMBERT KÁROLY, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

RANKE FERENCZ LIPÓT, a tudom. porosz kir. akadémiajának tagja. *Berlinben. Vél. dec. 16. 1858.*

RAUMER FRIGYES, por. kir. udv. tanácsos, s a tud. porosz kir. akadémiajának tagja. *Berlinben. Vél. dec. 16. 1858.*

THEINER ÁGOSTON, a vaticani levéltár első őre. *Rómban. Vél. dec. 16. 1858.*

THIERRY AMADE, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

VALENTINELLI JÓZSEF, a velencei sz. Márk könyvtárának igazgatója, s a tudom. velencei kir. akadémiájának tagja. *Velenczében. Vél. dec. 16. 1858.*

B. PROKESCH OSTEN ANTAL, cs. k. internuncius, ő cs. k. felsége val. titkos tanácsosa. *Konstantinápolyban. Vél. jan. 13. 1863.*

GROTE ARTHUR, a bengali Asiatic Society elnöke. *Calcuttában. Vél. jan. 13. 1863.*

SÜPHY BEY, a török államlevéltár igazgatója. *Konstantinápolyban. Vél. jan. 13. 1863.*

DUDIK BÉDA FERENCZ, a raigerni sz. Benedek rendű káptalan tagja Morvában, Morvaország történetírója, a cs. kir. Ferencz-József rend lovagja s több külföldi rendjelek birtokosa, számos külföldi tudományos társulatok és egyetek tagja. *Brünnben. Vél. jan. 20. 1864.*

THIERS ADOLF, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. jan. 20. 1864.*

HUILLARD-BRÉHOLLES, J. L. A. a francia császári egyetemi levéltár főtisztje. *Párisban. Vél. dec. 10. 1865.*

MOMMSEN TIVADAR, tanár. *Berlinben. Vél. jan. 30. 1867.*

V. Mathematikai osztály.

Tiszteleti tag.

BITNICZ LAJOS, bölcsészettudor, a Komárom feletti monostrai B. Sz. M. apátja, a szombathelyi főegyház nagyprépostja és kanonokja, székesegyházi főesperes, helyettes és főügyhallgató, a házassági törvényszék elnöke, zsinati vizsgáló, a szentszék közbírája, az Adelfi-Kelcz-féle árvaház igazgatója, a boroszlói tud. társaság tiszt., s a pesti philos. kar. tagja. *Szombathelyen. Rendes taggá vál. nov. 17. 1830., tiszteletivé dec. 23. 1847.*

Rendes tagok.

GYÖRY SÁNDOR, hites mérnök. *Pesten, József-város, Nap-utca 7. sz. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 1. 1832.*

FEST VILMOS, a közmunka- és közlekedési ministeriumnál osztálytanácsos, hites mérnök, Kassa sz. kir. városa tiszt. polgára. *Budán, Krisztina-város, Attila-utca, 413. sz. Lev. taggá vál. dec. 24. 1844., rendessé nevezte az Igazgatóság nov. 22. 1845.*

PETZVAL OTTÓ, bölcsészettudor, okleveles mérnök, a pesti egyetemenél a felsőbb mennyiségtan nyilv. r. tanára, a gymnasiumi tanárjelöltek vizsgáló-bizottságának tagja. *Pesten, Teréz-város, István-tér 4. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

SZTOCZEK JÓZSEF, a kir. József-műegyetem igazgatója, ugyanott a technikai természettan tanára, okleveles mérnök, a magyar tudományos akadémia math. és természettudományi osztályának és a magyar kir. természettudományi társulatnak elnöke, a magyar mérnöki egyesület alelnöke, a reáltanodai tanárjelöltek, úgy a gőzgépi kezelő személyzet állandó vizsgáló bizottságának elnöke, a magy. ipar-egyesület tagja. *Budán, a várban, Országház-utca 121. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé oct. 9. 1860.*

HOLLÁN ERNŐ, a közmunka- és közlekedési ministeriumnál államtitkár. *Pesten, belváros, Hatvani-utca, gr. Pálffy-ház. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé dec. 20. 1861.*

Megválasztott rendes tag :

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN, hites mérnök, a budai magy. k. József-műegyetemben a felsőbb mennyiségtan és a leirati mértan r. tanára. *Pesten, Lipót-város, Árpád-utca 5. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé mart. 18. 1868.*

Levelező tagok.

UDVARDY CHERNA JÁNOS, hites mérnök, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszt. tagja. *Egerben. Vél. mart. 9. 1832.*

TAUBNER KÁROLY, bölcsészettudor, a cs. k. II-ik hadsereg evang. őrségi s táborigazgatója, consist. tanácsos, a kir. m. természettud. társulat, a berlini philologiai seminarium, s több olaszországi tud. egyesület tagja, a cs. kir. aranyéremjegy tulajdonosa, a hesseni nh. Lajos-lovagrend keresztjének első, a hannoveri k.

Guelf-lovagrend negyedik osztályu vitéze. *Veronában. Vdl. sept. 5. 1840.*

KORPONAY JÁNOS, Abaúj vármegye levéltárnoka. *Kassán. Vdl. dec. 24. 1844. a hadi tudományok részére.*

ARENSTEIN JÓZSEF, bölcészettudor, a bécsi philos. kar tagja s volt decánja, a cs. k. Ferencz-József és a francia díszrend vitéze, több bel- és külföldi tud. társ. és egyletek tagja. *Badacson-Tornán (Zala) és Gloggnitzban (Alsó Ausztria). Vdl. dec. 20. 1847.*

KRUSPÉR ISTVÁN, a budai m. k. József-műegyetemben gyakorlati mér- és iparműtan r. tanára, a kir. m. természettud. társulat rendes tanára. *Budán, vízi-város, fő-utca 47. sz. Vdl. dec. 15. 1858.*

TOMORI ANASZTÁZ, hites mérnök, a nagykőrösi nagygymnas. tiszt. tanára. *Pesten, belváros, Régi posta-utca 3. sz. és Gombán, u. posta Monor. Vdl. dec. 15. 1858.*

LUTTER NÁNDOR, bölcészettudor, a budai királyi főgymnasium igazgatója s a kir. magyar természettud. társulat r. tagja. *Budán, a várban, Iskola-tér 186. sz. Vdl. dec. 16. 1859.*

WENINGER VINCZE, technicus, a pénzügyi ministeriumnál ministeri tanácsos, a magyar természettudományi társulat rendes tagja, az államtudományi vizsgálati bizottmány tagja. *Budán, a várban, Országház-utca 9. sz. Vdl. oct. 9. 1860.*

KONDOR GUSZTÁV, bölcészettudor, hites mérnök, a pesti főreáltanodánál a mennyiségtan rendes, és a magyar k. tudományos egyetemenél a csillagászat magán-tanára, a k. magyar természettudományi társulat, az országos közéletanodai tanáregylet, a magyar mérnök-egyesület, és az „Astronomische Gesellschaft“ rendes tagja. *Pesten, Fel-Dunaszor 1. sz. Vdl. dec. 20. 1861.*

MARTIN LAJOS, távirdai gondnok, a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, a távirda épületében. Vdl. dec. 20. 1861.*

ASBÓTH LAJOS. *Lugoson. Vdl. jan. 13. 1863.*

CORZÁN-AVENDANO GÁBOR, a pesti k. főgymnasiumban mennyiségtan tanára, a természettudományi társulat tagja. *Pesten, József-város. Sándor-utca 15. sz. Vdl. jan. 20. 1864.*

REITTER FERENCZ, a közmunka- és közlekedési minis-

teriumnál osztálytanácsos. *Budán, a várban, Fortuna-utca 126. sz. Vél. dec. 10. 1865.*

SZILY KÁLMÁN (Nagy-Szigethi), a k. József-műegyetemen a kísérleti természettan ideiglenes tanára, a magyar mérnök-egyesület titkára, a k. magyar természettudományi társulat rendes tagja, a statisztikai tanács tagja. *Budán, Vízi-város Fő-út 60. sz. Vél. dec. 10. 1865.*

HUNYADY JENŐ, göttingai bölcsészeti tudor, műegyetemi magán tanár, a m. természettudományi társulat rendes és a magyar mérnök-egylet székhelyi tagja. *Pesten, belváros, Uri-utca 3. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok :

SZKALNITZKY ANTAL építész. *Pesten, belváros, Hatvani-utca, gr. Pálffy-ház. Vél. dec. 10. 1865.*

DR. AKIN KÁROLY, akadémiai physicus, *Pesten, az akadémia bérházában. Vél. mart. 18. 1868.*

Külföldi levelező tagok.

BABBAGE KÁROLY, az angol kir. tudós társaság s több tudom. akadémiának tagja. *Londonban. Vél. nov. 15. 1833.*

ETTINGSHAUSEN ANDRÁS lovag, bölcsész- és orvostudor, cs. k. kormánytanácsos, a bécsi egyetemnél a természettani intézet igazgatója, számos külföldi akadémia és tudós társaságok tagja. *Bécsben. Vél. dec. 16. 1858.*

HERSCHEL JÁNOS, az angol k. tudóstársaság tagja. *Collingwoodban. Vél. dec. 16. 1858.*

QUETELET ADOLF JAKAB LÁMPERT, a belga kir. csillagda igazgatója, a brüsseli kir. akad. állandó titoknoka, a francia Institut lev. és számos akadémia és tudóstársaságok tagja. *Brüsszelben. Vél. dec. 16. 1858.*

VÁLLAS ANTAL, bölcsészettud., neworleansi akad. titoknoka. *New-Orleansban. Rendes taggá vál. sept. 9. 1837. A külső lev. tagok közé áttételt dec. 16. 1858.*

GRUNERT JÁNOS ÁGOST, egyetemi tanár. *Greifswaldban. Vél. oct. 9. 1860.*

VI. Természettudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

KUBÍNYI ÁGOSTON, I. Igazg. Tanács. *Vál. oct. 7. 1843.*

KUBÍNYI FERENCZ (Felsőkubínyi és Nagyolaszi) *Pesten, Országút 17. sz. Lev. taggá vál. sept. 3. 1840., tiszteletivé dec. 15. 1858.*

BALASSA JÁNOS, k. tanácsos, orvos-sebésztudor, a m. k. egyetemen a gyakorl. sebészet nyilv. r. tanára, a műtő-intézet igazgatója, a budapesti kir. orvosgyesület, a bécsi cs. k. orvosi egy-let rendes tagja, és a m. k. Lipót-rend ker. vitéze. *Pesten, Teréz-város, Váci-út 8. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

KORIZMICS LÁSZLÓ, m. kir. helytartósági tanácsos, a m. gazd. egyesület alelnöke, a Magyar Földhitelintézet igazgatója. *Pesten, Üllői-út, a Köztelken. Vál. dec. 15. 1858.*

HAYNALD LAJOS, I. Igazg. Tanács. *Tiszt. taggá vál. mart. 18. 1868.*

Rendes tagok.

GEBHARDT FERENCZ, k. tanácsos, Ferencz József j. rend lovagja, félszázados orvostudor, szülész-mester, nyugalmazott egyetemi orvostanár, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszteleti, a cs. k. bécsi orvosi egyesület I. és a m. k. természettudományi társulat r. tagja. *Pesten, belváros, Hatvani-utca 5. sz. Kinevezte az Igazgató-ság nov. 17. 1830.*

FRIVALDSZKY IMRE (Frivaldi), orvostudor, a m. nemzeti Muzeum nyug. öre, a pesti orvosi kar tagja, a k. m. természettud. társulat választmányi, a m. földtani társulat r., a párisi, londoni, firenzei, regensburgi, altenburgi, stettini és lipcei természettudományi társulatok tiszt. és lev. tagja. *Pesten, belváros Servita-tér 3. sz. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

TARCZY LAJOS, a dunántúli ref. főtanodában a természettud. r. tanára, a k. m. természettudományi társulat tagja. *Pápán. Levelező taggá vál. sept. 7. 1838., rendessé kinevezte az Igazgató-ság Pozsonyban, sept. 7. 1840.*

PÓLYA JÓZSEF, orv. dr. a pesti orvosi kar, kir. orv. egyesület, természettud. földtani társulat, orsz. gazdasági egyesületnek rendes, a cs. k. bécsi orvosok társaságának lev. tagja, Pest megye tiszteleti főorvosa; hajdan pestvárosi physicus és kórházi főorvos, az 1849-diki magyar ministeriumnál egészségügyi tanácsos. *Pesten, belváros, Magyar-utca 35. sz. Levelező taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé dec. 15. 1858.*

TÖRÖK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, a debreczeni reform. főtanodában vegytan és természetrajz r. tanára, a k. m. természettudományi társulat, a budapesti k. orvosegyesület s a pesti orvosi kar tagja. *Debreczenben. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., rendessé dec. 15. 1858.*

NENDTVICH KÁROLY, orvostudor, szemész- és szülésmester, a budai m. k. József-műegyetemben a műipari vegytan r. tanára, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat választmányi, a pesti magyar s bécsi birodalmi földtani, a jénai ásványtani és a pfalzi gyógyszerészi és iparműi társulatok lev. tagja. *Budán, a várban, Disztér 116. sz. Levelező taggá vál. nov. 22. 1845., rendessé dec. 15. 1858.*

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN, k. tanácsos, sz. Benedek-rendi áldor, bölcsészettudor, a pesti egyetemen a természettan ny. r. tanára, a k. m. természettud. társulat rendes tagja, a gymnasiumi és reáltanodai tanárvizsgáló bizottságok tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-tér, az egyetem épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

SZABÓ JÓZSEF, bölcsészettudor; Ferencz József j. rendvitéze; a m. k. egyetemnél az ásványtan r. tanára; a kir. tanulmányi bizottság tagja, a budai h. bányabíróság ülnöke, a magyarországi földtani társulat másodtitkára, a k. m. természettudományi társulat rendes, a cs. birodalmi földtani intézet levelező tagja, a párisi Académie nationale agricole, manufacturière et commerciale külf. tiszt. alelnöke. *Pesten, Lipót-város, Fő-út, Ganzház. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

Levelező tagok.

KACSKOVICS LAJOS, h. ügyvéd. *Pesten, belváros, Lipót-utca 20. sz. Vál. sept. 7. 1837.*

FLÓR FERENCZ, orvos és sebésztudor, szülésmester,

pesti orvosi kar s a budapesti k. orvosegyesület tagja. *Pesten, belváros, Servita-tér 4. sz. Vél. sept. 7. 1838.*

BALLA KÁROLY. *Pót-Harasztyán. u. p. Monor. Vél. nov. 23. 1839.*

TÖRÖK JÁNOS, a m. gazd. egyesület s a sz. István-Társulat alapító, a m. földtani, a magyar kertészeti, a bécsi cs. k. gazd. egyesület, a württembergi k. középponti földészeti intézet rendes, a Schweidnitz és Jauer herczegségek hazafiúi egyletének tisz. tagja és érdempénzese, a stájerhoni, morva-sziléziai, a karantán cs. k. s az orosz. cs. moszkvai gazdasági társulatok, az osterlandi természetvizsg., a morva-sziléziai, a frauendorfi kertmivelő egyletek lev. tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 14. sz. Vél. sept. 3. 1841.*

ARÁNYI LAJOS, orvos-sebész tudor, szemész- és szülészmester, a pesti egyetemen a kórboncztan nyilván. r. tanára, a jogi karban a törvényszéki orvostan magán tanára, az orvosi kar s a k. m. természettudományi társulat és a budapesti k. orvosegyesület tagja. *Pesten, Kerepesi-út, 5. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

BERDE ÁRON (Laborfalvi), a természettud. r. tanára a kolozsvári unit. collegiumban. *Kolozsvárt. Vél. dec. 15. 1858.*

DORNER JÓZSEF, a pesti ev. gymnasiumban a természet-tud. tanára. *Pesten, Lipót-város, Két-sas-utca 24. sz. Választ. dec. 15. 1858.*

ENTZ FERENCZ, orvostudor, több tudós és gazdasági társulatok r. és tisz. tagja, a m. gazd. egyesület budai fa- és szőlőiskolájának felügyelője. *Budán, az orsz. szőlőiskolában. Vél. dec. 15. 1858.*

GALGÓCZY KÁROLY, h. ügyvéd, a m. gazd. egyesület és földtani társulat rendes, a Heves megyei gazdasági egyesület tisz. tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 45. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

GÖNCZY PÁL, a vallás- és közoktatási ministeriumnál osztálytanácsos, a pesti ref. egyház iskolaigazgatója, magán fővelde-tulajdonos, a k. m. természettudományi s a földtani társulat r., a magyar gazdasági egyesület alapító tagja. *Pesten, Szénatér 6. sz. Vél. dec. 15. 1858.*

KÉRY IMRE, orvostudor, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat s a budapesti orvosi egyesület tagja. *Boros-Sebesen, Arad megyében, ut. post. Butyin. Vél. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS GYULA (Kézdi-szent-léleki), a m. nemz. Museum természettud. osztályának öre, a m. kir. egyetemen a fűvésztan ny. r. tanára, a magyar földtani társulat első titkára, a cs. k. bécsi földtani intézet levelezője, a m. gazdasági egyesület választmányi, és számos bel- s külföldi tudományos egyesületek tagja. *Pesten, Ország-út, a m. nemz. Muzeum épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS SEBESTYÉN ENDRE, k. tanácsos, orvos sebész-tudor, közkórházi főorvos, a budapesti m. k. orvosegylet első elnöke, az orvosi kar tagja. a m. k. természettudományi társulat tiszteletbeli, a magyar földtani társulat stb. rendes tagja. *Pesten, Lipót-város, József-ter, 17. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

MORÓCZ ISTVÁN, orvostudor, a m. gazdasági egyesület titoknok. *Pesten, Üllői-út, a Köztelken. Vál. dec. 15. 1858.*

NAGY JÓZSEF, orvostudor, szülésmester, Nyitra vármegye főorvosa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a bécsi állat- és növénytani, s a pozsonyi természettudományi egyesület tagja. *Nyitrán. Vál. dec. 15. 1858.*

SCHIRKHUBER MÓRICZ, kegyesrendi áldor, bölcsészettudor. *Pesten, belváros, Városház-ter, a kegyes tanítórendiek épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

BENKŐ DÁNIEL (Árkosi), gazdasági tanácsos, a m. országos gazd. egyesületnek r., az erdélyinek tiszt., a bécsinek lev. tagja. *Pesten, Mészáros-utca 2. sz. Vál. dec. 15. 1859.*

XANTUS JÁNOS, több tudományos társaság tagja, a pesti állatkert igazgatója. *Pesten, az állatkertben. Vál. dec. 15. 1859.*

MARGÓ TIVADAR, sz. mm. és bölcsészeti, orvos- és sebész-tudor, szülésmester, a m. k. tud. egyetemen az állat- és összehasonlító boncztan nyilvános rendes tanára, az egyetemi állattani s állatboncztani intézet- és gyűjteménytár igazgatója, az orvosi karnál a szövettan r. k. tanára, a M. Tud. Akadémia matematikai és természettudományi állandó bizottságának tagja, a budapesti kir. orvosegylet rendes, — a m. kir. természettudományi társulat választmányi, — a bécsi cs. k. állat- és növénytani társulat levelező tagja. *Pesten, Országút 18. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

B. PRÓNAY GÁBOR, Magyarország ág. hitv. superintendenciáinak főfelügyelője. *Pesten, Lipót-város, Bálvány-utca 15. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

THAN KÁROLY, vegytudor, a m. k. tudomány-egyetemnél a vegytan ny. r. tanára, ugyanazon egyetem bölcsészeti karának ez id. prodekánja, a M. Tud. Akadémia math. és természettudományi állandó bizottságának tagja, a m. k. természettudományi társulat alelnöke, a budapesti k. orvosegylet rendes tagja. *Pesten, belváros, Vármegye-ház-utca 2. sz. Vél. oct. 9. 1860.*

CHYZER KORNÉL, orvostudor, szülész, Bártfa városi főorvos, a budapesti k. orvosegylet levelező, a k. m. természettudományi, a magyarhoni földtani, a bécsi cs. k. állatnövénytan társulat, a pozsonyi, s nagyszombati természetvizsgáló egyletek rendes tagja. *Bártfán. Vél. dec. 20. 1861.*

PETTKÓ JÁNOS, cs. k. bányatanácsnok és a selmeczi bányakadémiaánál tanár. *Selmeczbányán. Vél. dec. 20. 1861.*

GR. WASS SÁMUEL. *Pesten, Lipót-város, Dorottya-utca 2. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

DUKA TIVADAR, orvostudor. *Keletindában. Választ. jan. 13. 1863.*

HALÁSZ GEJZA, orvos-sebésztudor, pest belvárosi főorvos, az első magyar általános biztosító társaság központi orvosa, a pesti egyetemi orvoskar tagja stb. *Pesten, belváros, Himző-utca 1. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

HAZSLINSZKY FRIGYES, az eperjesi collegiumban a mathesis és természettudomány tanára és igazgató. *Eperjesen. Vél. jan. 13. 1863.*

HOLLÓSY JUSZTINIÁN, sz. Benedek rendbeli áldor, bölcsészettudor, és főapátsági titoknok. *Győr-Szentmártonban. Vél. jan. 13. 1863.*

JENDRÁSSIK JENŐ, bölcsészeti és orvos-sebésztudor, szülészmester és mítő, a m. k. egyetemen az élet- és felsőbb boncztan ny. r. tanára, a m. k. természett. társulat tagja. *Pesten, belváros, Kéményseprő-utca 2. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

MARKUSOVSKY LAJOS, orvostudor. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér, 10. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

PREYSZ MÓRICZ, vegytanár a pesti főreáltanodánál. a reáltanszaki tanítójelölti vizsg. bizottság tagja, a m. k. természettudományi társulat választmányi tagja, a hegyaljai bormivelő egyesület tiszteletbeli, az orsz. m. gazd. egyesület rendes tagja, a pesti

vízvezetési társulat titkára. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca 12. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

BALOGH KÁLMÁN, orvostudor, a m. k. egyetemenél az élet-, kór- és gyógyszer-tan (a sebészek számára) nyilvános rendes tanára, a budapesti k. orvosegylet, az erdélyi országos muzeumegylet és a magyar k. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, Ferencz-város, Malom-utca 1. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

DIVALD ADOLF. *Vukováron. Vél. jan. 20. 1864.*

ÉRKÖVY ADOLF, a közös pénzügyi ministeriumnál osztálytanácsos, tiszteleti tagja a hevesi, szolnoki és győri gazdasági egyesületnek, s a „Royal Agricultural Society of England“ tagja. *Bécsben. Vél. jan. 20. 1864.*

GREGUSS GYULA, pesti ev. gymnasiumi tanár. *Pesten, Al-Dunasor 32. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

HANTKEN MIKSA, a pesti kereskedelmi akadémiánál a természetrajz tanára, a magyarhoni földtani társulat első titoknok, a bécsi állat- és növény-tani társulat rendes, és a birodalmi geologiai intézet levelező tagja. *Pesten, Lipót-város, Fő-út 5. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

KALKBRENNER KÁROLY, ev. lelkész. *Szepes-Olasziban. Vél. jan. 20. 1864.*

LENHOSSÉK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, szemész és szülésmester, a magyar k. pesti egyetemenél a leíró és tájbonecztan nyilvános rendes tanára; a bonecz-tani intézet igazgatója; a német orvostársulat tiszteletbeli és valódi tagja Párisban, a csehországi orvostársulat tiszteletbeli tagja, a k. magyar természettudományi, és a budapesti k. orvosegylet rendes, a bécsi cs. k. állattani füvészeti egylet, a nagy-szebeni természettudományi társulat, és a bécsi orvosi egylet levelező tagja. *Pest, belváros, Gránátos-utca 7. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

POOR IMRE, orvostudor, szülész; magántanár a k. magyar tudomány-egyetemenél, főorvos a pesti közös kórházban, a budapesti k. orvosegylet s a k. m. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

RÓZSAY JÓZSEF, orvostudor, szülésmester, Ferencz József jeles rend vitéze, sz. k. Pest városa (Elisabethinum) aggyá-moldai, és dologházi rendes főorvosa, a magy. k. egyetemi orvosi

kar rendes, a budapesti orvos-egylet választmányi, a magy. k. természettudományi társulat, a magy. földtani társulat rendes, az erfurti k. porosz tud. akadémia, az erlangi orvosi és természettani társulat levelező tagja. *Pesten, Teréz-város, Deák-Ferencz-tér, Gyertyánffy-ház, 54. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

SCHVARZ GYULA, a londoni „Geological Society“, „Ethnological Society“, és „Anthropological Society“ fellowja, a párisi „Société Géologique de France“ tagja stb. jénai bölcsészettudor stb. az országos magyar köznevelési egyesület elnöke, a magyarhoni földtani társulat és a k. magyar természettudományi társulat alapító tagja. *Székes-Fehérvárott. Vél. jan. 20. 1864.*

ZLAMÁL VILMOS, egyetemi állatgyógyászati tanár. *Pesten. Vél. jan. 20. 1864.*

B. MEDNYÁNSZKY DÉNES, kamara-gróf. *Selmeczen. Vél. dec. 10. 1865.*

FRIVALDSZKY JÁNOS (Frivaldi), a m. n. Muzeum természet- és kézmű-osztályának öre, a k. m. természettudományi társulat, a magyarhoni földtani társulat, a pozsonyi természetvizsgáló egyesület, a bécsi cs. k. állat- növénytan társulat s a stettini rovarászati társulat rendes tagja.

GR. LÁZÁR KÁLMÁN. *Pesten, belváros, Zöldfa-utca 26. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

SCHENZL GUIDÓ, bölcsészettudor, stíriai admonti sz. Benedekrendű áldozár, a budai k. főreáltanoda k. igazgatója és a természettan tanára, a k. magyar természettudományi társulat és a budapesti tanáregylet tagja, a cs. k. birodalmi földtani társulat levelező, s az austriai meteorológiai társulat rendes tagja, a reáltanodai tanárjelöltek k. vizsgáló bizottságának tagja, a magyar akadémiai magneto-meteorológiai észlelde vezetője. *Budán, Vízi-város, Új-utca, a reáltanoda épületében. Vél. jan. 30. 1867.*

Megválasztott lev. tagok.

Dr. BATIZVALVY SOMA, orvostudor. *Pesten, Teréz-város, Király-utca, saját ház. Vél. márcz. 18. 1868.*

Dr. ZSIGMONDY VILMOS, bányamérnök. *Pesten, Teréz-város, Tükör-utca 1. sz. Vél. márcz. 18. 1868.*

Külföldi lev. tagok.

BAER KÁROLY ERNŐ, orosz. csács. államtanácsos, a tud. petersburgi cs. akadémiájának r. tagja. *Petersburgban. Választ. dec. 16. 1846.*

MANDL LAJOS, orvostudor, a francia becsületrend vitéze, s a bécsi cs., a müncheni s pesti k. orvosi társaságok, a tudományok nápolyi k. akadémiája lev., a párisi boncztudományi társulat s a pesti orvosi kar tagja, a párisi egyetemen rendkív. tanár. *Párisban. Vdl. dec. 18. 1846.*

BELL TAMÁS, a londoni King's college-ben a zoologia tanára, az angol k. tudós társaság tagja. *Londonban. Vdl. dec. 16. 1858.*

BUNSEN RÓBERT VILMOS, bölcészet- és orvostudor, bádeni nagyhercegi tanácsos, a heidelbergi egyetemen a vegytan r. tanára, számos tudományos társaságok tagja. *Heidelbergben. Vdl. dec. 16. 1858.*

DUMAS KER. JÁNOS, a francia Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

B. LIEBIG JUSZT, a müncheni egyetemen a vegytan tanára, a bajor kir. tudom. akadémia r. tagja. *Münchenben. Vdl. dec. 16. 1858.*

MILNE-EDWARDS HENRIK, orvostudor, a párisi természetrajzi muzeumnál tanár, a francia Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 16. 1858.*

BOUÉ AMI, a bécsi cs. tudom. akadémia r. tagja. *Bécsben. Vdl. dec. 9. 1860.*

LYELL KÁROLY, baronet, az angol kir. tudóstársaság stb. tagja. *Londonban. Vdl. dec. 20. 1861.*

MURCHISON RÓDERIK (Impey) baronet, a londoni k. földirati társaság elnöke. *Londonban. Vdl. dec. 20. 1861.*

REGNAULT HENRIK VICTOR, a francia becsületrend vitéze, a Collège de France-ban tanár, az Institut tagja. *Párisban. Vdl. dec. 20. 1861.*

AGASSIZ LAJOS, a cambridgei egyetemen tanár. *Cambridgeben (Boston mellett). Vdl. jan. 13. 1863.*

ATKINSON N. A. a 'Public Instruction of Bengal' igazgatója, s az 'Asiatic Society' tagja. *Calcuttában. Vdl. jan. 13. 1863.*

CASSIN JÁNOS, a természettudományok philadelphiai akadémiájának öre; az amerikai Philosophical Society elnöke, s a philadelphiai ornithologiai társulat alelnöke. *Philadelphióban. Vél. jan. 13. 1863.*

DANA JAKAB, a massachusettsi geologiai társulat elnöke. *New-Havenben, (Connecticut) Észak-Amérikában. Vél. jan. 13. 1863.*

SPENCER F. BAIRD, a Smithsonian Institution titkára, a National Institut alelnöke, s az American Literary Society elnöke. *Washingtonban. Vél. jan. 13. 1863.*

HAIDINGER VILMOS, cs. k. udvari tanácsos, a bécsi tud. akadémia tagja, a cs. k. birodalmi földtani intézet igazgatója, sat. *Bécsben. Vél. jan. 20. 1864.*

HÖRNES MÓRICZ, a bécsi cs. k. ásványtani muzeum igazgatója. *Bécsben. Vél. dec. 10. 1865.*

HAUER FERENCZ, bányatanácsos, a birodalmi cs. k. földtani intézet első geologja. *Bécsben. Vél. dec. 10. 1865.*

NEILREICH ÁGOSTON, országos főtörvényszéki tanácsos. *Bécsben. Vél. jan. 30. 1867.*

OWEN RÓBERT, tanár. *Londonban. Vél. jan. 30. 1867.*

Dr. CZERMAK NEP. JÁNOS, tanár. *Jenában. Vél. mart. 18. 1868.*

Dr. PANČIČ JÓZSEF, az országos lyceum muzeumának igazgatója. *Belgrádon. Vél. mart. 18. 1868.*

ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK.

I. Nyelvtudományi bizottság.

(Felállítatott 1856. évben.)

Az elnökség üres.
Arany János r. t.
Ballagi Mór r. t.
Budeniz József l. t.
Fogarasi János r. t.
Hunfalvy Pál r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
Lukács Móricz t. t.
Mátyás Flórián l. t.
Riedl Szende l. t.
Toldy Ferencz r. t. bizottsági ideiglenes elnök.
Vass József l. t.
Vámbéry Ármin l. t.

Régi magyar nyelvemlékek gyűjtője s szerkesztője (rendszeresített 1834.)

Toldy Ferencz r. t.
Magyar Nagy Szótár szerkesztősége (rendszeresített 1844.)
Fogarasi János r. t.

II. Történettudományi bizottság.

(Felállít. 1854.)

B. Eötvös József ig. és t. t. bizottsági elnök.
Csengery Antal r. t.

Érdy János r. t.
 Horváth Mihály r. t.
 Nagy Iván l. t.
 Podhradczy József r. t.
 Salamon Ferencz l. t.
 Szilágyi Sándor l. t.
 Toldy Ferencz r. t. bizottsági előadó és szerk.
 Thaly Kálmán l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

III. Archaeologiai bizottság.

(Felállít. 1858.)

Kubínyi Ágoston ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Gr. Andrássy Manó l. t.
 Arányi Lajos l. t.
 Érdy János r. t.
 Henszlmann Imre l. t.
 Ipolyi Arnold r. t.
 Kubínyi Ferencz t. t.
 Mátray Gábor l. t.
 Paúr Iván l. t.
 Pauer János l. t.
 Pulszky Ferencz t. t.
 Rómer Flóris l. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Rónay Jácint r. t.
 Szalay Ágoston l. t.
 Toldy Ferencz r. t.
 Torma Károly l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

IV. Statistikai bizottság.

(Felállít. 1860.)

Lónyay Menyhért ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Korizmic László t. t. bizottsági alelnök.
 Dr. Barsi József.

Gr. Bethlen Farkas.
 Csengery Antal r. t.
 Galgóczy Károly l. t.
 Hunfalvy János r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Dr. Kautz Gyula r. t.
 Keleti Károly. l. t.
 B. Kemény Gábor l. t.
 Dr. Konek Sándor r. t.
 Szathmáry Károly.
 Dr. Tormay Károly.
 Trefort Ágoston t. t.
 Weninger Vincze l. t.

V. Matematikai és természettudományi bizottság.

(Felállít. 1860.)

Kubinyi Ferencz t. t. bizottsági elnök (öslénytan, emlősök)
 Frivaldszky Imre r. t. (állattan.)
 Gönczy Pál l. t. (növénytan).
 Jedlik Ányos r. t. (meteorologia).
 Jendrássik Jenő l. t. (élettan).
 Kovács Gyula l. t. (növénytan, öslénytan, és általános).
 Kruspér István l. t. (magasságmérések).
 Margó Tivadar l. t. (összehasonlító boncztan).
 Nendtvich Károly r. t. (vegytan).
 Petzval Ottó r. t. (építészet).
 Schenzl Guido l. t. (meteorologia).
 Szabó József r. t. (ásvány- és földtan), bizottsági előadó
 és szerkesztő.
 Sztoczek József r. t. (meteorologia).
 Than Károly l. t.

Tisztviselők.

Titoknok.

Arany János. *Vál. jan. 26. 1865.*

Jegyző és levéltárnok.

Rónay Jácint. *Vál. jan. 30. 1867.*

Könyvtárnok.

Hunfalvy Pál. *Kinevezetett a gr. Teleki család alapító ága által jun. 27. 1851.*

Alkönyvtárnok.

Budenz József. *Vál. febr. 24. 1862.*

Érem- és kéziratár-őr.

Rómer Flóris. *Vál. jul. 1. 1861.*

Pénztárnok.

Tóth Lőrincz. *Kinevez. az Igazgatóság által mart. 16. 1853.*

Ellenőr.

Bertha Sándor. *Kinevez. az Igazgatóság által mart. 16. 1853.*

Pénztártiszt.

Szöke János. *Pesten, Reáltanoda-utca 4. szám. Kinevezetett az Igazgatóság által 1861.*

Tiszti ügyész.

Hinka József. *Pesten, Lipót-utca, 32. sz. Kinevezetett az Igazgatóság által nov. 21. 1858.*

I r o d a.

Sasku Károly. Főjavítnok. *Pesten, József-város, József-utca 23. sz. Kinevezetett javítnoknak a másodelnök által januar. 1. 1860., főjavítnoknak az elnök által jan. 26. 1865.*

Takács István. Kiadó. *Pesten, Teréz-város, Síp-utca 5. sz. Kinevezetett javítnoknak az elnök által februar. 9. 1863., kiadónak az elnök által jan. 26. 1865.*

Ring Adorján. Írnok. *Pesten, József-város, József-utca 24. sz. Kinevezetett az elnök által junius 22. 1844.*

Potemkin Ödön. Javítnok. *Pesten, Teréz-város, Nyár-utca 26. sz. Kinevezetett a másodelnök által mart. 15. 1861.*

Mészáros Péter. Javítnok. *Pesten, József-város, Stáció-ut-
cza 6. sz. Kinevezetett másodszor az elnök által nov. 15. 1862.*

Nyomdász.

Emich Gusztáv.

Könyvtáros.

Eggenberger Ferdinánd.

Szolgaszemélyzet.

Emödy Mihály. *Kinevezte az elnök 1854. Lakik az Akadémia
palotájában.*

Mészáros János. *Kinevezte a másodelnök 1858. Lakik az Aka-
démia palotájában.*

Molla Izsák. *Kinevezte az Igazgatóság jan. 21. 1866. Lakik
Pesten, belváros, Lipót-utca 46. sz.*

Hellebrant Ágoston. *Kinevezte az Igazgatóság jan. 27. 1867.
Lakik Pesten, Ferencz-város, Soroksári-út 38. sz.*

Deim Ferencz. *Kinevezte az alelnök apr. 4. 1868. Lakik Pes-
ten, belváros, Zöldfa-utca 32. sz.*

Kapus.

Házi szolga.

Szobatisztító.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJAINAK

MUNKÁLATAI.

НАУКА И ПРОСВЕЩЕНИЕ

МУНИКАЛИ

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK MUNKÁLATAI 1867—68.

I. Nyelv- és Széptudományi osztály.

PULSZKY FERENCZ (Csselfalvai és Lubóczy).

Hírlapi czikkek.

TOLDY FERENCZ.

a) Önálló.

1. A Magyar Költészet Története az ősidőktől Kisfaludy Sándorig. Második, javított, kiadás egy kötetben. Pest, 1867.

2. Magyar Irodalomtörténeti Olvasókönyv. Második kötetül a Magyar Irodalom egy kötetes Történetéhez. Pest, 1867.

b) Kútfőkiadások.

1. Brutus János Mihály m. kir. történetíró Magyar Historiája 1490—1552. Második kötet. Pest, 1867. (Monum. II. Oszt. XIV. kötet).

2. Marci Chronica de Gestis Hungarorum, ab origine gentis ad A. 1330. producta. E codice omnium, qui exstant, antiquissimo, bibliothecae palatinae Vind. picto, abhibitis in usum ceteris tam MSS. quam impressis chronicis, genuino nunc primum restituto textu recensuit, varias lectiones annotavit, praefatus est Fr. T. Pest, 1867. fol.

c) Akadémiai előadás.

A magyar Margitlegenda iratása koráról (Jul. 22.).

BALLAGI MÓR.

a) Önálló munka.

1. A protestantismus hareza az Ultramontanismus ellen. Pest, 1867.

2. Bibliatudományi tanulmányok 2-ik füzet A Profetismus. Pest, 1867.

3. A magyar nyelv teljes szótára 7 füzet. Pest, 1866—67.

b) Szerkesztés.

1. Protestans képes naptár 1867. és 1868. évre. Pest.

2. Protestans egyházi és iskolai lap, számos saját dolgozattal.

HUNFALVY PÁL.

Megjelentek :

1. Némely újabb nyelvtudományi jelenség, s

2. „A rumun nyelv és nép.“ (A Nyelvtudományi Közlemények VI. köt. I. füzetében.)

3. A „Siebenbürgen“ országnévről s általában az erdélyi helynevekről, s

4. „Az oláh fejedelemség kezdete.“ (A Nyelvtudományi Közlemények VI. köt. II. füzetében).

Szerkesztés.

A Nyelvtudományi Közleményeket szerkesztette.

Készülőben.

A Vogl nyelv szótára.

LUGOSSY JÓZSEF.

Kéziratban levő következő két munkáját folytatta és egészítette : Családrendi magyar szótár, a három főnyelvűk törvényei párhuzamában. Hasonlító magyar Csillagisme.

ARANY JÁNOS.

Összes költeményei. Pest, 1867. Hat kötetben kis 8r. Ugyanaz egy kötetben 4r.

Fordítások.

Hamlet, dán királyfi. (Shakspere Minden Munkái. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. VIII-dik kötet). Pest, 1867.

János király. (Shakspere Minden Munkái. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. XIV-dik kötet). Pest, 1867.

1864-ben.

A Szent-Iván-éji Álom. (Shakspere Minden Munkái. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. I-ső kötet) Pest, 1864.

GYULAI PÁL.

Önálló.

Vázlatok és képek. Két kötet. Pest, 1867.

Folyóiratokban.

A Budapesti Szemlében, Budapesti Közlönyben bírálatok,
Vasárnapi Ujságban költemények, Pesti Naplóban politikai czikkek.

SZIGLIGETI EDVÁRD.

Kedv és hivatás. Eredeti vígjáték 3 felv.

Az üldözött honvéd. Eredeti dráma 4 felv.

SZVORÉNYI JÓZSEF.

1. Magyar Nyelvtan, tanodai s magán használatra, írta Szvo-
rényi József. Harmadik, javított kiadás. Pest, 1866. Kiadta He-
ckenast.

2. Magyar irodalmi szemelvények. Kézi-könyvtől a felgym-
nas. V—VIII-ik osztályi ifjuságnak a magyar nyelv- és irodalom-
ban oktatására. A szónoklat s költészet elméletének és a magyar
irodalom történetének vázlatával. Pest, 1867. Kiadta Heckenast.

3. Ékesszólástan, vezérletül a remekírók fejtegetése- s a
szép-írásművek kidolgozásában. Részben átdolgozott hatodik ki-
adás. Pest, 1867. Kiadta Heckenast.

4. Olvasmányok a gymnasiumi s ipartanodai alsóbb osztá-
lyok számára. I. köt. Ötödik, átnézett kiad. — III. köt. Tetemesen
módosított harmadik kiad. — IV. köt. Tetemesen módosított har-
madik kiadás. Pest, 1867. Kiadta Heckenast.

5. Kisebb Magyar Nyelvtan, az algymnasiumi s ipartanodai
I. és II. osztály használatára. Első rész Szótan. Második kiadás.
Pest, 1867. Kiadta Heckenast.

FÁBIÁN ISTVÁN.

1. Iromák (epigrammák) a „Syllabus“ tételeire, melyek foly-
tatólag az „Idők Tanuja“ című ujság Tárczájában, 1866-ki Augus-
tus—September hónapokban jelentek meg.

2. A „Kalevala“ című finn eposz L-ik rúnjának magyar
fordítása. (U. o. 1867. Január hóban).

3. A. M. Átokminta ismertetése, s története. (Megjelent a
„Magyar Sion“ egyháztörténelmi havi folyó irat 1866-ki decem-
beri füzetében.)

4. Újabb kutatások a magyar szóképzés terén. (Kéziratban).

FINÁLY HENRIK.

1. „A régi magyar súlymérték, adalék a hazai pénzverés történelméhez“, értekezés. (Megjelent az Erdélyi muzeum-egylet évkönyvei 4-dik kötetében és külön lenyomatban is).

2. „Az erdélyi vasút építésére a hajdani Apulum helyén tett ásások alkalmával lelt régiségek leírása.“ (Megjelent ugyanott).

3. Munka alatt: „Magyar-Latin szótár“ egy része már sajtó alá van elkészítve. (Ebből mutatványczikkek jelentek meg a Nyelv-tudományi Közleményekben).

4. Írt még egyes apró cikkeket a kolozsvári lapok számára.

MÁTYÁS FLÓRIÁN.

1. Anonymus időkoráról. II. Értekezés. Jan. 7-én.

2. Hildegund. XII-ik századi történet. Pesten, Kertész J. nyomdájában.

SZÁSZ KÁROLY. 1866—67.

a) Önálló.

1. Gr. Desseffy Emil emléke az Akadémiában. (Az Akadémia Évkönyveiben).

2. Egy képviselő Naplójegyzetei az 1865—66-ki országgyűlésen. Három füzet. (Névtelen).

3. Néhány szó alkotmányunk visszaállításáról és a közügyekről. Két füzet. (Névtelen).

4. Losárdi Zsuzsána. Költői beszély, hat énekben. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. (Névtelen).

5. Két Színmű. (Heródes és A lelencz). Kiadja a Kisfaludy-Társaság.

6. A Nibelung-ének. Első rész: Szigfrid halála. Németből. (Kézirat).

b) Folyóiratokban.

1. Egyházi s gyász-beszédek és imák. (A Papi dolgozatokban).

2. Vegyes, politikai s irodalmi cikkek. (A B. P. Szemlében, B. P. Közönyben, Pesti Naplóban, Esti lapokban, Vasárnapi Ujságban).

3. Költemények (eredeti és fordított) a P. Naplóban, Honban, Föv. Lapokban, Vasárnapi Ujságban, Nefelejtsben, Családi Körben.

c) Szerkesztés.

A Vasárnapi Ujság fő munkatársa volt.

SZEPESI IMRE.

a) Ode honoribus Illustrissimi ac Reverendissimi domini Ladislai Biró Cathedralis Ecclesiae Szathmariensis Episcopi, quum munus suum solemniter auspicaretur, XIV. Calendas Maias. 1867.

b) Mélt. Zalka János győri püspök ünnepélyes beiktatására írt latin Sapphoi Óda.

c) Mélt. Jekelfalussy Vincze székesfehérvári püspök ünnepélyes székfoglalására írt latin alkai Óda.

d) Főméltóságu Simor János esztergomi érsek és Magyarország herceg primása ünnepélyes fogadása alkalmából írt latin asklépiadi Óda.

e) Mélt. Pankovics István ungvári egyesült görög püspök tiszteletére hason alkalommal kiadott latin alkai Óda.

f) Nagymélt. Haynald Lajos kalocsai érsek ünnepélyes székfoglalása alkalmából kiadott latin alkai Óda.

g) Ode ad Sacratissimam Maiestatem Franciscum Josephum Austriae Imperatorem quum ritu solemni et stato Rex Hungarorum apostolicus Budae inauguraretur, Sexto Idus Junias, 1867.

h) Memoria praeteritorum XVIII Seculorum a glorioso Martyrio SS. Apostolorum Petri et Pauli a Scholis Piis Provinciae Hungariae et Transilvaniae repetita. III. Calendas Julias. 1867. Alkai Óda.

i) Ode piae memoriae SS. Petri et Pauli apostolorum a districtu literario Budensi devotissime sacrata. III. Calendas Julias. 1867. Sapphoi versalakban.

k) Ode ad Reverendos Patres Ordinis Scholarum Piarum ad dandos magistratus in Concilio Trieterico Pestini congregatos XI. Calendas Septembres 1867. Alkai versmértékben írt Óda.

l) Ode honoribus Magnifici Domini Gabrielis Báthory Caesaro-Regii Consilarii Ministerialis rude donati. Calendis Octobribus 1867. Alkai versmértékben.

m) Elemi latin nyelvtan gyakorlatilag előadva. 10 dik kiadás Emich Gusztáv betűivel.

A sajtó alól legközelebb kikerülnek:

Régibb és újabb egyházi énekek négy szerepre alkalmazva.

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF.

1. *Keresztény Öreges Gyámola.* Kathol. Imakönyv Pest, 1867.
2. *Lelki Manna.* Imádságos és énekes könyv a kath. ifjúság számára. 16-ik kiadás. Eger. 1867.

TOMPA MIHÁLY.

Az olajág.

Halotti emlékbeszédek. Miskolcz, 1867.

VASS JÓZSEF.

a) Önálló.

A magyar középkori történelem egy fontos kérdése önállólag kidolgozva kéziratban sajtó alá készen áll s kiadásra vár.

b) Gyűjteményekben :

Kalászat az erdélyi egyháztörténelem mezején. (Magyar Sion. Ötödik Évfolyam. Esztergom, 1867. V. köt. 415—426. és : 497—513. ll.).

A Szent-István-Társulat Egyetemes Magyar Encyclopaediájába egyes tárgyú erdélyi cikkeket, főleg erdélyi tudósok s jeles személyiségek életrajzeit dolgozta.

VÁMBÉRY ÁRMEN.

Önálló munkák.

1. Čagataische Sprachstudien, enthaltend Grammaticalischen Umriss, Chrestomathie und Wörterbuch der Čag. Spr. Leipzig 1867. Unter Auspicien der kön. Asiat. Gesellsch. von Grossbritannien in Irland.
2. Vándorlásaim és Élményeim Persiában. Heckenast. 1867.
3. Ugyanaz német kiadásban.
4. Eine Kaside in uigurischer Schrift und Seprache. Lipésében, a Német keleti társaság költségén. Photographirozott szöveg, átírás fordítás és jegyzetekkel.
5. Die Englisch russische Rivalität in Mittelasien. Brockhaus, Leipzig 1867.

Cikkek.

Részint politikai, részint ethnographiai tartalommal a magyar, osztrák, német, angol, és amerikai sajtóban.

BUDENZ JÓZSEF.

Szótaglalások és valami a magyar szóképzés iskolai tanításáról.

Az az ez mutatónévmásokról.

A magas-magnus-féle magyar-árja hasonlat.

Török (jakut) szófejtegetések bírálata.

Az ime végű eszköznevekről a finn nyelvben. (Mindezek a Nyelvtudományi Közlemények VI. kötetében jelentek meg).

ORMÓS ZSIGMOND.

Urbinoi Santi Rafael. Nyomatott Temesvárott Steger Ernő-nél 1867. (nagy 8-adrét 130 lap.)

TÉLFY IVÁN.

1. Tacitus Agricolája és Germaniája (magyar fordításban). Második kiadás. Pest, 1867. Kiadja Lampel Róbert.

2. Συναγωγή τῶν Ἀττικῶν νόμων. Corpus Juris Attici Graece et Latine. Fasciculus I. Pestini et Lipsiae 1867. Sumtibus Guilelmi Laufferi.

3. Miller Károly görög codex-fölfedezéseiről. (Kivonatosan az 1867-iki Értesítő 3-dik számában, 64. lap).

4. Szepesi Imre latin ódáinak bírálata. (A Nyelvtudományi Közlemények VI. köt. 1. füzetében).

GR. KUUN GÉZA.

1. Hogyan fejeztetik ki az örökkévalóság a sémi nyelvekben. (Megjelent a Nyelvtudományi Közlemények IV. köt. 2. füzetében).

2. Az új arab nyelvről, és annak különbségeiről az ó-arabtól. (A Nyelvtudományi Közlemények IV. köt. 3. füzetében).

3. Assyr szók hasonlítása. (A Nyelvtudományi Közlem. V köt. 1. füzetében).

4. A sémi öt particula. (A Nyelvtudományi Közlem. VI. köt. 1. füzetében).

5. A gyökök elmélete. Székfoglaló értekezés. (A Nyelvtud. Közlem. VI. köt. 1. füzetében).

6. A harari nyelvről.

Kéziratban.

A sémi névszó számviszonyairól.

II. Philosophiai osztály.

HORVÁTH CIRILL.

1. A philosophiai módszerek akadályai.

2. Subjectivismus és objectivismus a philosophiában.

3. Bevezetés a philosophia történetébe.

ERDÉLYI JÁNOS.

1. *A bölcsészet Magyarországon*, folytatva a Budap. Szemlében.

2. *Költők* cím alatt a „Magyarország“ Tárczájában irodalmi czikkek.

3. *A Világirodalom Története*, nyomtatás alatt Bécsben Holzhausen nyomdájában. Kiadja Ráth Mór.

GREGUSS ÁGOST.

a) Önállóak.

Athéni Timon. Shaksperetől. Kiadta a Kisfaludy-Társaság (a magyar Shakspeare IX-dik kötetében). Pest, 1867.

b) Lapokban, folyóiratokban, gyűjteményekben.

Széptani, társadalmi és politikai értekezések.

c) Szerkesztés.

1. Az 1866/7-diki országgyűlési ülőszak Naplója. Három kötet. Hiteles kiadás. Pest, 1867.

2. A magyar országgyűlés képviselőháza által a közös viszonyok tárgyában kiküldött hatvanhetes bizottság tárgyalásai. Egy kötet. Pest, 1867.

RÓNAY JÁCSINT.

a) Önállóak.

1. Mutatvány a tapasztalati Lélektan köréből. Győr, 1846.

2. Jellemisme. Az angol, francia, magyar, német, olasz, orosz, spanyol nemzet, nő és férfiú, s az életkorok jellemzése lélektani szempontból. Győr. 1847.

3. A tűzimádó bölcs, az ősvilágok emlékeiről. Pest, 1860.

4. Fajkeletkezés, az ember helye a természetben és régisége. Pest, 1864.

5. Jellemrajzok az angol színvilágból. Pest, 1865.

b) Folyóiratokban és Lapokban.

Indulat és szenvedély. Tudománytár. 1844.

Koponya- és arczisme. Győri „Hazánk.“ 1846.

Londoni levelek. Pesti Napló, 1850.

A törökországi magyar menekültekre vonatkozó diplomati-
kai levelezés. A „Blue-book“ után angolból. Pesti Napló. 1851.

Magyar László áfrikai levelei, angolra fordítva. A londoni
kir. geographiai társulat évkönyveiben. 1855.

- Livingstone és Magyar László. (Magyar Sajtó, 1857.)
 Kean Edmund és Macredy Vilmos. (A m. színházi lapb. 1860.)
 A külföldön meghalt magyar menekültek. (M. Sajtó, 1861.)
 A Földtannak újabb haladása. (Magyar Sajtó, 1861.)
 A Nil forrásának felfedezése. (Győri Közlöny, 1863.)
 Dahomey királya és amazonjai. (Győri Közlöny, 1863.)
 Az emberfajok kihalása. (Hazánk és a Külföld, 1865.)
 Az ősemlék. Csontbarlangok. (Hazánk és a Külföld, 1865.)
 Irodalmi siker. (Új-korszak, 1865.)
 Reguly Antal hagyományai, angolra fordítva. (The British Association, Nottingham, 1866.)

c) Kéziratban.

Emlékiratok.

Az élet története.

A lélektan rendszere, természettani szempontból.

A philosophia története.

Magyar nyelvtan, angol nyelven.

Shakspeare Vilmos élete.

PÉTERFI KÁROLY.

Egyháztóli búcsuzó beszéd. Maros-Vásárhelyt 1867.

Ezenkívül Népszerű Filozofája, és Filozofia története II-ik része, kéziratai, s egyházi beszédei újra átnézésével foglalkozott.

ILLÉS PÁL (Edvi).

Dömölki krónikák, azaz: nyomatlan politikai emlékeztetések Vas megyéből 1848—1852-ig. Kézirat, az Akadémiánál bírálatban.

WARGA JÁNOS.

1. A Bölcsészeti tudományok rendszerének alapvonalai: Első füzet. Lélektan, harmadik egészen átdolgozott kiadás.

2. Magyar Olvasókönyv, az algymnasiumok és reáliskolák számára. Első kötet. Ötödik javított kiadás.

WARGHA ISTVÁN.

a) Angol lapokban hazánk érdekében cikkeket írt.

b) „A szellem tusája az anyaggal“ című munkája kéziratban kész.

c) „Az anyák könyve“ című neveléstani munkáját befejezte.

d) Egy bölcsélet-államtani munkán folyvást dolgozik.

e) Hazai hírlapokban cikkeket írt.

NAGY MÁRTON.

1. A nevelészet története. (Készülőben).

2. A gyermek fokozatos fejlődése. (Phil. Értekezések V. sz.)

3. A gymnasiumok és lyceumok szervezése. (Kivonata az akadémiái Értesítőben).

VANDRÁK ANDRÁS.

Logikáját átnézve kiadta 3-ik kiadásban ily cím alatt: Tiszta Logika felgymnasiumi tanulók számára. Eperjes 1867.

Krajczell András eperjesi tanár Nekrologja. (A protestans Egyházi s Iskolai lapban.)

Ugyanezen tanár emlékére a gyászünnepély alkalmával tartott gyászbeszéd.

Az eperjesi evang. Collegium történeteinek vázlata, a 200 éves jubilaum alkalmából. Eperjes, 1867.

SZALAI ISTVÁN.

A mai idöben gyakran előforduló örültségek legfőbb okai, gyógy- és óvszerei, lélektanilag fejtegetve. (A Sárospataki F. számára.)

MOLNÁR ALADÁR.

a) Önállóul megjelentek:

1. *A gépek jelentősége az emberiségre és a mezei gazdaságra nézve.* A Deáki alapítvány értelmében koszorúzott pályamű. Pápán, 1859.

2. *A philosophia szükséges alkatrésze a theologiának.* A Deáki alapítvány értelmében koszorúzott pályamű. Pápán, 1860.

3. *Kazinczy élete és hatása a magyar irodalomra.* Jutalmazott pályamű. Pápán, 1859.

4. *A magyar alkotmány történeti kifejlődése.* Első k. Pápán, 1862.

5. *A psychologia vázlata.* Dr. Erdmann J. Edvárd alapján tanításaihoz vezérfonalul. Pest, 1864. Kiadja Oszterlamm K.

6. *Az erkölcs bölcsészet alapvonalai.* Dr. Martensen H. koppenhágai tanár után magyarították Haberern Jonathán és Molnár Aladár. Pest, 1864. Kiadja Oszterlamm K.

7. *A keresztyén hitfelekezetek tanrendszere.* Előadásaihoz vezérfonalul. Pest, 1864. (Könyomat).

8. *A bölcsészet története az újkorban.* Baco és des Cartes-től Hegelig. Előadásaihoz vezérfonalul. Pest, 1864. (Könyomat.)

9. *Közművelődési dolgozatok.* Első kötet. Pest, 1866. Kiadja Oszterlamm Károly.

10. *Az apostolok.* Írta Renan Ernő. Fordította Molnár Aladár. Bécs, 1866. (Holzhausennél)

11. *A bölcsészet története főbb vonalaiban* előadva. Első kötet. Pest. 1867. Kiadja Oszterlamm Károly.

12. *Az apa gyermekei között.* Abbót János amerikai lelkész után angolból fordították Dallos Gyula és Molnár Aladár.

b) *Lapokban és folyó iratokban jelentek meg.*

Beszélyek ; (a Győri Közlöny 1860—1861 folyamában és a Thaly Kálmán által szerkesztett Nemzeti Ujságban), és egyéb apróbb dolgozatok. A többek között :

1. A „Hon“ 1864. évi folyamában „*Psychologiai levelek*“ E. után.

2. A „Koszoru“ 1865. téli folyamában. „*Psychologiai képek.*“

3. A Protestans Egyházi és Iskolai Lapban.

a) „*A protestantismus és catholicismus viszonya egymáshoz.*“ (1862. évben).

b) Villers-nek „*Essai sur l'esprit et l'influence de la réformation de Luther*“ című művéről. (1863.)

c) Apologiai tanulmányok. (1864.)

d) *Az idősb és ifjabb Kanti iskola Jenában.* Fischer Kunó után (1864.)

e) Több könyvismertetés és bírálat, különösen az 1864 és 1865-ik évi folyamában.

4. Az „Ország Tükré“-ben „*Képek a szobrászatköréből.*“ (1865.)

c) *Kéziratban :*

1. A pápai ref. önképző társulat érdemkönyvében több *beszély és cikk.* 2. *Az ó, középi és új kor közötti különbség művészet, vallás és tudomány tekintetében.* (Jutalmazott pályamű 1859.) 3. *A nemzetiség-jelentősége s az egyeseknek iránta való kötelessége.* (Jutalmazott pályamű 1860.) 4. Erdmann *Psychologiai leveleinek*, 5. a Bölcsészet történetének, és 6. a közművelődési dolgozatoknak folytatása.

Jelenleg a „Népiskolai Könyvtár“ szerkeszti.

HABERERN JONATHÁN.

Élet- és természetképek. Szepesből.

a) Szepesi idiotismusok. Értekezés. Berlin, 1850.

b) Molitorisz Adolf emlékére. Beszéd, Szarvas. 1856.

1. Melanchthon Fülöp. Élet- és korrajz. Pest, 1860.
2. Erkölcsbölcsészet alapvonalai Martensen után Molnár Aladárral. Pest, 1864.
3. Aristoteles három könyve a lélekről. Pest, 1865.
4. Többféle bölcsészeti munkálat kéziratban.
5. Aristoteles Metaphysikája. 1866—1867. Készülőben van a Commentar is.

III. Törvénytudományi osztály.

ZSOLDOS IGNÁCZ.

Törvényjavaslat: a személy- s vagyonbiztonságról honunkban. (A Jogtudományi Közlönyben.)

FOGARASI JÁNOS.

A Magyar Nyelv Szótára készítését és nyomtatását folytatta.

A székely népköltészet, nyelvészeti tekintetben. (Folytatás a Nyelvtudományi Közlemények IV. kötetében.)

Az „ilyen” névmás a mongol nyelv után. (Megjelent a Nyelvtudományi Közlemények V. kötetében.)

Némely nyelvhibák az irodalom terén. (A Magyarország című hírlapnak 1867. évi több számában.)

PAULER TIVADAR.

Emlékbeszéd Récsi Emil fölött. (A M. T. Akadémiai Értesítő. Philos. Törv. és Tört. osztály V. kötet, 3. füzetében. Pest. 1867.)

Emlékbeszéd idősb Bartal György fölött. (A M. T. Akadémia Évkönyvei XI. kötete VIII. darabjában. Pest, 1867.)

Köz és büntetőjogi czikkek a Magyar Egyetemes Encyclopaedia V. kötetében, Pest, 1866.

KAUTZ GYULA.

Az államadóssági ügy elmélete. Székfoglaló értekezés.

Néhány folyóirati és hírlapi czikk, jelesen a „Pénzkezelést” illetőleg. (a Pesti Napló 1867-ki folyama 21. 24. és 26. számaiban.)

CSATSKÓ IMRE.

A francia polgári törvénykezés, különösen a bírósági szervezet és annak alapelvei, Pest, 1867. 132 lap. — Ebből részleteket olvasott fel a M. Tud. Akadémiának 1867. mart. 4-ki ülésében.

Nézetek a semmitő udvarról. Kéziratban.

Büntető eljárásunk hiányai. Kéziratban. Ebből egy részlet megjelent a Jogtudományi Közlönynek 1867-ki 18-ik számában.

A bírósági szervezésnél, különösen a felebbviteli törvény-székek felállításánál figyelembe veendő viszonyok s érvek. Kéziratban.

Folytatása a törvénykezési gyakorlatban előforduló esetek-ről jegyzeteknek. Kéziratban.

KARVASY ÁGOST.

Népszerű Nemzetgazdászati Tudomány. Harmadik javított és újolag bővített kiadás.

A Magyar Váltóeljárás. Második bővített kiadás.

FALK MIKSA.

„A magyar király koronáztatása“ Közjogi tanulmány. (Meg-jelent a „Koronázási album“-ban és németül az Österr. Revue 1867. évi 5. kötetében.)

Politikai és nemzetgazdászati czikkek a Pesti Napló, Ma-gyarország és Pesti Hetilap számára.

SZINOVÁ CZ GYÖRGY.

Értekezés: Az uzsora-törvényekről.

HOFFMANN PÁL.

„A római jog történelme és institutiói“ I. kötete (Pesten. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1866.) befejezése. A második kötete részben sajtó alatt.

Értekezések jogtudományi folyóiratokban.

KALLÓS LAJOS.

1. Igazgatói elfogadó beszéd tanári beigtatás alkalmával, a debreczeni ref. főiskolában. Debreczen 1866.

2. Értesítvény a debreczeni ref. főiskoláról az 1866/7-ik év-ről, tisztvársi közösségben szerkesztve. Debreczen, 1867.

Rendezte, s javította a következő két iskolai tanulmányt, ú. m. Törvénykezési Eljárás, és Törvénytörvényi Irály.

Készülőben.

Igénytelen nézetek, a jogreform tárgyában, tekintettel ha-zánkra.

TANÁRKY GEDEON.

a) Őnálló.

Magyarország helyzete az európai államszerkezetben. Pest, 1867.

b) Folyóiratokban.

Vezérczikkék a Pesti Naplóban.

Apróbb czikkék a Protestans Egyházi s Iskolai Lapban.

IV. Történettudományi osztály.

HORVÁTH MIHÁLY.

A tizenkilenczedik század jelleme a tudományok szelleme, a vallásos válság, a társadalom s erkölcsök, az újkori művészet, az újkori állam, az emberi nem s a nemzetiségek tekintetében. (Kézirat.)

Williams Roger, az éjszak-amériikai Providence állam alapítójának s a „szabad egyház a szabad államban“ elv első gyakorlati alkalmazójának élete. (Kézirat.)

A magyar egyház történelme. (Munka alatt).

Kisebb történelmi munkáinak gyűjteménye négy kötetben. Szent István első összeköttetései az egyetemes keresztény egyházzal. (A „Századok“-ban).

Megnyitó beszéd a Magyar Történelmi Társulat alakító gyűlésén. (A „Századok“-ban).

A magyarok története. Kézikönyvvül a közép iskolák használatára.

A „Huszonöt év Magyarország történelméből“ című munka új kiadás alá készítése.

PODHRADCZKY JÓZSEF.

1. Szent István király története, egykoru és közeli írók és oklevelek szerint kidolgozva. (Megvette könyvtára részére az esztergomi főkáptalan.)

2. Az emberi, és egyéb véres áldozatok ismeretlen okáinak felfedezése.

3. Rogerius spalatói érsek élete.

IPOLYI ARNOLD.

Műrégészeti Kalauz, különös tekintettel Magyarországra. Ismertetés a P. Napló Tárczájában 1866. 222. és következő számokban.

Adalékok a Magyar Domonkosok történetéhez. (A Magyar Sion 1867. Julius, Aug. Sept. és Okt. füzetében.)

Magyar Okmány-érdekességek. A Magy. Tört. Társulat közlönyében (Századok). 1867. Julius—Octóberi füzet.

Részt vesz: A Codex Diplomaticus Patrius (Hazai Okmánytár) IV. kötete kiadásában, hol gyűjteményéből neve alatt több okmány is közöltetik.

Előadás a sz. László Társulat 1867. sept. 24. közgyűlésén: Az egyházi művészetnek hazánkban emeléséről. S e mellett: Javaslatok az egyházi művészetnek hazánkban emelése és terjesztése iránt.

Készülőben van: A Magyar Akadémia által kiadott Műregészeti Kalauz III-dik kötete.

HUNFALVY JÁNOS.

Az osztrák birodalom rövid statistikája, különös tekintettel Magyarországra. Pest, Emich Gusztávnál 1867.

Hazánk közlekedési eszközeiről, székfoglaló értekezés. 1867.

Die Theisz. (Oesterreichische Revue 1867-diki évfolyam I. kötet.)

Die klimatischen Verhältnisse des ungarischen Laendercomplexes. (Zeitschrift der Oesterr. Gesellschaft für Meteorologie, 1867-diki folyam).

Szerkesztés.

Gömör vármegye leírása, a magyar orvosok és természetvizsgálók XII. közgyűlésére, Coburg hg. költségén, Pest, 1867.

Stat. és Nemzetgazdasági Közlemények, kiadja a M. T. Ak. stat. bizottsága.

Értekezések a történettudományi, törvénytudományi, és philosophiai osztályok köréből.

SZILÁGYI FERENCZ.

Folyóiratokban.

Az 1784-beli Horavilág Erdélyben hivatalos kútfők után (a Budapesti Szemle 1866 és 1867-ik évi folyamaiban öt füzetben.)

Metternich kora. (Budapesti Szemle 1867. II. f.)

Önálló.

Egy lap Erdély legújabb történelméből. Emlékbeszéd Tu-

nyogi Cs. József, kolozsvári ref. jogtanár fölött. (Az akadémiai Értesítőben. Pést, 1867.)

KNAUZ NÁNDOR.

a) Önálló.

Lányi Károly magyar egyháztörténelme, átdolgozza és jegyzetekkel kíséri Knausz Nándor. Most jelenik meg a 3-ik füzet.

b) Szerkesztés.

Magyar Sion, egyháztörténelmi havi folyóirat. Eddig öt év-folyam jelent meg.

c) Folyóiratban

A magyar egyház régi szokásai. II. Régi szerkönyveink. (Magyar Sion V. 1. 81. l.) III. A ritus különfélesége (U. o. 161. l.) IV. A keresztség. (U. o. 241. 321. ll.)

A pozsonyi káptalan kéziratai (U. o. minden füzetben).

A milkói püspökség (U. o. 401. l.).

A nápolyi margitlegenda, felolvastatott a Magyar T. Akadémia 1867. júl. 15-iki ülésében (U. o. 562. l.).

RÁTH KÁROLY.

a) Önálló.

1. A magyar királyok és erdélyi fejedelmek hadjárat, utazási és tartózkodási helyei. I. és II. füzet 1000—1452-dik évig. 192. lap. (Második kiadás).

2. Dallos Miklós győri püspöknek politikai és diplomatiái iratai. (1618—1626.) VIII és 244 lap. (Frankl Vilmossal).

3. Hazai Okmánytár. III. kötet. VIII és 480 l. (Többekkel).

b) Folyóiratok s lapokban.

1. Lóssy Imre esztergomi érsek származásáról. (Magyar Sion IV. 664—667 l.)

2. A Szent-Margitról nevezett bélai benczés apátság, Körös vármegyében. (Magy. Sion IV. 913—922.).

3. A Dunántúli történetkedvelők IX—XI. összejeveteleiről. (A Pesti Napló- és Hon-ban).

c) Sajtó alatt.

1. A Hazai Okmánytár IV. és V. kötete.

2. A Győri Történelmi és Régészeti Füzetek XV-dik darabja.

d) Kéziratban.

1. A győri ágostai evang. gyülekezet rövid története. Oskolai használatul.

2. IV. László (Kun) király halála napjáról.
3. A Hédervári családról. (N. Toldy Ferencz úr kezei között).
4. Hatszáz regesta hazánk különféle levéltáraiból. (ugyanott).
5. A Hazai Okmánytár VI. és VII-dik kötetéhez megkíván-
tató okmányok.

SZABÓ KÁROLY.

a) Önállóok.

1. Márk krónikája a magyarok viselt dolgairól, az ős idők-
től 1320-ig. Fordította Szabó Károly. (Kiadta az eredeti latin szö-
veg mellett. Pest, 1867.)
2. Az erdélyi Muzeumi könyvtár többszörös példányainak
jegyzéke. Kolozsvárt. 1867.

b) Folyóiratban.

1. A régi hún-székely írásról. III-dik közlemény. (Buda-
pesti Szemle, új folyam XX-dik füzet. 1866.)
2. Huszár Gál életéről és nyomdájáról. (Századok. 1867. 2-
dik füzet).

SZILÁGYI SÁNDOR.

a) Önállóok.

Vértanúk a magyar történetből. Történeti Tanulmányok.
Pest, 1867.

Zrinyi Péter és társai ligája s a rendkívüli törvényszékek.
Lipcse, 1867.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem története. Pest, 1867.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem trónfoglalása. Pest, 1867.
(Az Akadémiai Értesítőben).

b) Kiadások.

Kösziklán épült ház ostroma. Kocsi Csergő Bálint eredetije
után fordította Bod Péter. Lipcse, 1867.

c) Folyóiratokban.

Bethlen Gábor fejedelem utolsó tervei s halála. (A Budapesti
Szemle 1867-diki évfolyama II. füzetében.)

Verbőczy, Kemény János, Bocskay, Bethlen Gábor, jellem-
rajzok. (A Magyar és Erdélyország képekben című folyóiratban.)

II. Rákóczy György fejedelemmé választatása. (A Vasárnapi
Ujság 1867. II. ik évf.)

Tanárky „Magyarország helyzetének“ bírálata. (A Pesti Nap-
ló 1867. 1. és következő számaiban.)

A magyar történeti forrásokról. (Magyarország 1867. I. f.)
 Prot. Egyház történelmi adatok. (Sárospataki Füzetek. 1867.)
 Rákóczy György fejedelem trónfoglalása. (Budapesti Közlöny. 1867. II. f.)

Könyvismertetések, apróbb cikkek a Budapesti Közlöny, Hazánk s a Külföld, Magyar Polgár, Pesti Napló, és Magyarország hasábjain.

PESTY FRIGYES.

Önálló munka.

A perdöntő bajvívások története Magyarországon. Pest, 1867. Eggenberger. (A Magyar T. Akad. kiadványa).

Sajtó alatt.

Világtörténelmi napló. Két kötet.

Folyóiratban.

Magyarország vízhálózata a régi korban. (A „Századok“ 1-ső füzetében).

Temesvár, mint közsiklán épült fellegvár. (A „Századok“ 2-ik füzetében).

Készülőben.

A magyar városok eredete. Temes vármegye monographiája. Magyarország régi geographiája. Az oláhok közjogi, és nemzetiségi állása a magyar birodalomban.

Bírálatok, és levelezések különféle folyóiratokban.

RÉVÉSZ IMRE.

Önálló.

Egyházi Beszédek Robertson nyomain. Első füzet. Második javított kiadás.

Egyházi gyászbeszéd Csányi Dániel debreczeni főiskolai tanár s magyar akadémiai tag felett. Debreczen. 1867.

Folyóiratokban.

A népnevelés ügye Debreczenben. (Cikksorozat a „Hortobágy“ 1867. januári számaiban).

Magyar protestans egyháztörténelmi adatok a Sárospataki Füzetek 1867. évi folyamában.

Kéziratban.

Lelkészi és egyházjogi dolgozatok.

RÓMER FLÓRIS.

Szerkesztés.

Az „Archaeologiai Közlemények“ VI. köt. II-ik és a VII. kötöt I-ső füzetét szerkesztette.

Értekezések.

1. Az újabb időben Ó-Szőnyön kiásott régiségekről. (Az „Archaeologiai Közlemények“ VI. kötete II-ik füzetében).

2. A Margit-féle házi oltárról. (Az „Archaeologiai Közlemények“ VII. kötete I. füzetében).

3. Magyar régészeti krónika, régészeti irodalom, archaeologiai mozgalmak. (Az Archaeologiai Közlemények“ VI. kötete II. füzetében és VII. köt. I. füzetében).

4. Der Hausaltar der h. Margaretha. (A bécsi „Mittheilungen der k. k. Central-Commission für Baudenkmale“-ban).

5. Traján szikla-felirata. (A „Magyarország Képekben“ 1-ső füzetében).

6. A párisi világtárlaton kiállított régészeti tárgyak Catalogue raisonné-je francia nyelven.

7. Magyarországi kutatásoknak a történelem előtti korszakbani vázlata, francia nyelven. (A párisi anthropologiai congressus munkálataiban).

8. „Párisi levelek.“ (A Pesti Naplóban).

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD.

Önálló munka.

Magyarország történetének kézikönyve, I. II. III. rész. A magyarok beköltözésétől III. Ferdinánd király haláláig. 889—1657. Pest, 1867. Kiadja Heckenast Gusztáv.

TORMA KÁROLY.

a) Folyóiratokban.

1. Gróf Bethlen Elek úti naplója 1795—1797. (Kolozsvári Nagy Naptár, III-ik évi folyam. Kolozsvár, 1867. 79—101. l.).

2. Római feliratok Erdélyből. III. Közlemény. (Archaeologiai Közlemények, VI. köt. 145—150. l.).

3. Okmányok az 1607. és 1608. évek történetéhez (Magyar Történelmi Tár, XIII. k. 91—162. l.).

b) Önálló.

Késmárki Tököly Imre naplója 1676—1678. évekből. Pest, 1866. (Magyar Történelmi Emlékek, II. osztály, XVIII. k.).

FABÓ ANDRÁS.

Közlemények és könyvismertetések a „Budapesti Szemle“-
„Pesti Napló“- és „Prot. egyházi és isk. lap“-ban.

THALY KÁLMÁN.

1. A M. Tud. Akadémia 1867. feb. 4-ki ülésén a „Dunántúli levéltárakról“ értekezett fötekintettel „II. Rákóczi Ferencz korára.“ Mart. 18-án ugyanott „II. Rákóczi Ferencz levéltárát,“ octóber 14-én pedig „Gr. Bercsényi Miklós levelezését Károlyi Sándorral“ külön értekezésekben ismertette.

2. Önállólag megjelentek tőle 1867 folytán:

a) „Rákóczi Tár. Történelmi érdekű naplók, emlékiratok, levelezések, pátensek, hadi-szabályok, országgyűlési diariumok és törvényczikkek gyűjteménye, II. Rákóczi Ferencz korához. Második kötet. Gróf Bercsényi Miklós levelei b. Károlyi Sándorhoz 1703—1711. Bercsényi arczképével. Pest, 1868. Kiadja Lauffer Vilmos. Nagy 8-ad rét XXXII és 376 l.

b) „Dunántúli levéltárak ismertetése, különös tekintettel II. Rákóczi Ferencz korára.“ Pest, 1867. Kiadja a Magy. Tudom. Akadémia. (Értekezések a történettudományi osztály köréből. III. szám.)

3. Hírlapokban, folyóiratokban megjelent történelmi cikkek:

a) „Báró Zay András kurucz ezredes.“ (1685—1734). Életrajz. (Megjelent a Vasárnapi Ujság 1866. nov. 25-ki sz.)

b) „II. Rákóczi Ferencz.“ (1676—1735). Életrajz. (Megjelent a Vasárnapi Ujság 1867. jan. 6-iki számában, és a „Magyarország Képekben“ című folyóirat 1867. szeptemberi füzetében.

c) „Csábrág vára.“ Történeti rajz. (Megjelent a „Magyarország és a nagy világ“ című hetilap 1867. január 20 és 27-diki számaiban).

d) A Kőszegen talált „Kurucz csákó-süveg címer“ ismertetése és történeti meghatározása. (A Vasárnapi Ujság 1867. május 5-iki számában).

e) „A francia-magyar huszárokról“ (Fővárosi Lapok 1837. július 12-ki szám.)

f) „Károlyi Sándor hadi előterjesztése, és észrevételei az 1717-ki tatárjárásról.“ (Megjelent a „Századok“ első, 1867. júliusi füzetében 55—68. l.).

g) „Az 1867-diki koronázási menet, különösen heraldikai szempontból.“ (Megjelent a Fővárosi Lapok 1867. aug. 9, 10. 13 és 15-iki számaiban).

h) „Bottyán tábornok haláláról s temető helyéről.“ (A „Századok“ 1867. októberi füzetében).

4. *Sajtó alatt* vannak azon Thökölyi-féle naplók és iratok, melyeket Thaly a gr. Erdődy-levéltárban fölfedezvén, az Akadémia 1867. január 21-diki ülésében ismertetéssel kísérve bemutatott, s melyek a történelmi bizottság által kiadás végett elfogadtatván, a Monumenták egyik kötetét képezendik.

5. *Levéltári munkásság*: 1867 folytán a volt kir. kamarai archivumban, a gr. Károlyi-nemzetség levéltárában, valamint számos felső-magyarországi és a jász levéltárban búvárkodott.

6. *Szerkesztés*: A „Századok“-at, a Magyar Történelmi Társulat közlönyét szerkesztette.

7. *1867. folytán megjelent költeményei*. Trencsény, Zsibó, Koronczó... „(Hazánk s a Külföld 13. sz.) „Bezerédi, Balogh Ádám...“ (Vasárnapi Ujság 15. sz.) „Thökölyi sírja“ (Fővárosi Lapok 104. sz.) „Az aleppói sír.“ (Fővárosi Lapok 149. sz.) „A kurucz.“ (Hazánk s a Külföld 33. sz.) „Bercsényi indulója“ (Emich G. nagy nap-tára 1868-ra). „Bujdosó kurucz dala“ (Fővárosi Lapok 230. sz.) „Óh ne mond hogy...“ (Családi Kör 2. sz.) „Éljen Fiume!“ Olasz-ból. (Fővárosi Lapok 49. sz.) „Ciego que apuntas...“ Spanyolból. (Családi Kör 29. sz.).

V. Matematikai osztály.

GYÖRY SÁNDOR.

1. Az egyenletek gyökerei határainak feltalálásáról. Rövidített mód számos példákkal felvilágosítva. Olvastatott az Akadémiában.

2. Az egyenletek gyökereinek kiszámításáról, és az elkövet-hető hiba számba vételéről. Olvastatott az Akadémiában.

PETZVAL OTTÓ.

Felsőbb Mennyiségtan. Pest. 1867.

SZTOCZEK JÓZSEF.

A légsúly mérővel történő magasságmérés képletéről. (Megjelent a Természettudományi Társulat közlönye VII. kötetének 1-ső füzetében).

KRUSPÉR ISTVÁN.

Az Akadémia Matematikai és Természettudományi Közleményeinek IV. kötetében megjelent:

Magnetikai hely-meghatározások Magyar- és Erdély országban: a csillagászati rész.

Légtűneti észleletek I. kötete.

A Természettudományi Társulat közlönyében megjelent: *az 1867-ik évi mart. 6-diki napfogyatkozás, különösen a napfogyatkozási számítások ösmertetése.*

A Mérnöki-Egyesület közlönyében megjelent: *a Stampfer-féle lejt mérőn tőle eredő javításnak ösmertetése.*

A Poggendorfs Annalen 1866-iki év folyamában: *Bemerkungen zum Aufsatz des Herrn C. Bohn über das Stampfersche Nivellir-Instrument.*

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN.

Ertekezés a „biztosítási kölcsönről“, mint az életbiztosítás egy új neméről.

KONDOR GUSZTÁV.

1. Az égi testek színeképelemzéseinek eredményeiről. (Megjelent a k. magyar Természettudományi Társulat közlönyében, VI. kötet II. füzet. 1867).

2. A hullócsillagok és az üstökösök összefüggéséről. (Megjelent a k. magyar Természettudományi Társulat közlönyében, VII. kötet I. füzet 1867.)

3. Csillagászati és közönséges naptár. (Megjelent a magyar tudományos akadémiai Almanachban, 1868.

ASBÓTH LAJOS.

Tárgy.

1. Az észak-amerikai polgár háború ismertetése.

2. Görgei.—Czáfolat Assermann védiratára.

3. Észrevételek Görgei „Gazdátlan levelei“-re.

SZILY KÁLMÁN.

1. A hatványláról (Potential). A k. m. Természettudományi Társulat közlönyének III. kötetében 22. lap.

2. A Laplace-féle hangsebességi képlet elemi lehozatala. (A k. m. Term. tud. Társulat közlönyének V. kötetében).

3. A melegség mechanikai egyenértékének pontos kiszámításáról. (Közlemény.) A k. m. Term. tud. Társ. közl. VI. kötetében.

4. A november 13—14-ki csillagfutásról. A k. m. Term. tud. Társ. közl. VII. kötetében.

5. A mechanikai hő-elmélet egyenleteinek általános alakjáról. (Székfoglaló értekezés.) Sajtó alatt.

6. A telített vízgőz feszélyéről. (Előlegesen bejelentetett 1867. február 25-kén, az akadémiai ülésben).

Kisebb czikkek a „Pesti Napló“-ban.

Szerkesztések.

1. Értekezések a matematikai osztály köréből. Kiadja a M. Tud. Akadémia.

2. A m. Mérnök-Egyesület közlönye.

HUNYADI JENŐ.

a) Önálló.

Über die fundamentalen Eigenschaften der algebraischen Curven und eine Eintheilung der Linien 3. und 4-ter Ordnung. Inaugural-Dissertation zur Erlangung der philosophischen Doctorwürde, Göttingen 1864.

b) Folyóiratok és gyűjteményes munkákban.

1. A harmad rendű vonalak tulajdonságairól. (Math. Értesítő IV. és V. kötet.)

2. Egy harmad rendű felületről. (Term. tud. Társ. közlönye. VI. kötet.)

3. Note über zwei geometrische Probleme. (Schlömilch Zeitschrift für Mathematik und Phys. XI. kötet.

4. Note über einen Satz der algebraischen Curven. (Ugyanott).

5. Über Volumina von Tetraedern. (Ugyanott).

6. Über tetraedral-symmetrische Flächen. (Ugyanott).

7. Über ein Product zweier Determinanten. (Ugyanott.)

8. Über einige Identitäten. (Schlömilch Zeitsch. f. Math. u. Phys. XII. kötet).

9. Über die Auflösung des sphärischen Dreiecks, wenn die drei Höhen desselben gegeben sind. (Ugyanott.)

10. Sur une espèce particulière de surfaces et de courbes algébriques, et sur des propriétés générales des courbes du quatrième ordre. (Comptes-Rendus LXIV. kötet.)

11. Sur les courbes du quatrième ordre. (Comptes-Rendus LXV. kötet.)

VI. Természettudományi osztály.

BALASSA JÁNOS.

1. Adatok az agysértések bírálatához. *Orr. Hetilap.*

2. Az állandó vízfördő hatása zúzott sebeknél. *Orr. Hetilap.*

3. Jó sikerrel végzett petefészkek kiirtásának egy esete. *Orr. Hetilap.*

4. Újabb adatok a gége-felhasítási műtét értékesítéséhez. *Orr. Hetilap.*

Ezekhez járul a M. Tud. Akad. *Érkönyveiben* szinte ez évben megjelent értekezés.

5. A képző műtétekről.

PÓLYA JÓZSEF.

Értekezések.

A choleraügyben. (A Gyógyászatban.)

A marhavészről, (az Akadémiában).

A francia tized rendszer. (A „Hon“-ban).

NENDTVICH KÁROLY.

Értekezéseket tartott a m. természettudományi társulat üléseiben.

A Cruel-féle légvilágításról.

A noszlopi közsén vegybontásáról.

A pázmándi mészko vegybontásáról.

Egy, hazánkra nézve új, a harsányi hegyen, Baranya megyében feltalált „crocus“ fajról.

Az oraviczai Paraffingyár terményeinek előállításáról gra-

phice összeállítva Maderspach Aurél ugyan e gyár tisztviselője által.

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN.

Értekezés a villamszedőnek (leydeni palaczknak) általa eszközölt akképi módosításáról, melynek folytán az villamfoghatóságra nézve a különben egyenlő nagyságu és falvastagságu közönséges leydeni palaczkot többszörösen annál inkább felülmúlja, minél nagyobb mérvben készítették el, s a nagy mennyiségben kifejlődő, de csekély feszültséggel bíró villamosság összegyűjtésére is alkalmazható. (Megjelenik a magyar orvosok és természetvizsgálók 1867-dik évben Rimaszombatban tartott XII. nagygyűlésének munkálatai között).

BALLA KÁROLY.

Hírlapi czikkeek- s az *Időtan* befejezésén dolgozott.

DORNER JÓZSEF.

Az Akadémia szakgyűléseiben néhány ritka magyarországi növényfajokról értekezett, névszerint az általa feltalált *Anthemis Neilreichii*-féle új speciesről, mely Alsó-Austriában taláztatott fel legelőször néhány év előtt; *Cuscuta obtusiflora* Humb. et Bonpl. amerikai arankáról, mely az alsó Tisza vidékén taláztatott *Janka* és *Ascherson* által.

„*Magyarország Cuscutái*“, újabb adatokkal kiegészített értekezés, mely *Ascherson*, a berlini kir. muzeum őre által a magyar kéziratból németre fordítva, a *Linnaea* czímű botanikai folyóirat 35. kötetének 2-ik füzetében (1867.) jelent meg.

Sajtó alá készül: A vegytan elemei felsőbb tanodák számára.

ENTZ FERENCZ.

Több értekezéseken kívül, melyek szaklapjainkban megjelentek, megjelenik épen most „Az újabb kori magyar gazda“, mely az orvosok és természetvizsgálók rimaszombati nagygyűlése alkalmával a kitűzött pályadíjt elnyerte.

GÖNCZY PÁL.

Európa fali abrosza, metszés alatt. Kiadja Justus Perthes.

XÁNTUS JÁNOS.

1. A magyarországi gőzhajózás érdekében, 8-rét Pest, Fanda és társainál.

2. Egy vadászati kirándulás nyugoti Mejjikóban. (Természetbarátok és vadászok évkönyve. 1867.)
3. New-Yorktól Granadáig, képekkel. (Hazánk s a Külföld 1866.)
4. Amériikai vadászkalandok. (Vadász és versenylap 1867.)
5. Über den Amerikanischen Bison. (Zoolog. garten nevű folyóirat. Frankfurt a.M. 1867.)
6. Der Pester Thiergarten in 1867. (Ugyanott 1867. 3. 4. 5. f.)
7. On the breeding of the Curassaws in captivity. Transactions of the Philosophical Society. Philadelphia. 1867.
8. Több apróbb cikkek az időszaki sajtóban.

MARGÓ TIVADAR.

1. A tudományos Állattan kézikönyve. Első kötet : Általános Állattan. I. Rész. (Általános elvek-, sejtek és szövetek-, általános véd- és támszervek-, a mozgás- és érzés szervei.). 202. fametszettel. A szerző sajátja. Pest. Lampel Róbert bizománya. Nyomatott Emich G. m. akad. nyomdásznál 1867.

2. Több folyamatban levő állattani és összehasonlító bonczatani buvárlatok.

THAN KÁROLY.

A szénélegkéneg, előleges jelentés ezen általa felfedezett légnemről. (Akadémiai értekezés.)

BALOGH KÁLMÁN.

1. Tanulmányok a bujakórtan köréből. (Az Orvosi Hetilap 1866-iki 34. 35. 36. 38. továbbá 1867-iki 1. 2. és 4-dik számaiban.)

2. Adatok a hashártyalob oktanához. (Az Orvosi Hetilap 1867-ki 21. 22. 23 és 37-dik számaiban.)

3. Genyedő csigolyalob. Kórbonczolási közlemény. (Az Orvosi Hetilap 1867-diki 24-dik számában.)

4. Elsőleges vastagbéli gümösödés. Kórbonczolási közlemény. (Orvosi Hetilap 1867-diki 35-ik sz.)

5. Törvényszéki orvostani esetek. (A „Közegésségügy és törvényszéki orvostan“ (az Orvosi Hetilap melléklete) 1867-diki 4 és 5-dik számaiban.)

6. Erdélyország kórházai 1866-ban. A „Közegésségügy és törvényszéki orvostan“ 1867-diki 35-ik számában.)

7. Életbiztosítás. Fordítás Alfred Swaine Taylor „The Principles and Practice of Medical Jurisprudence“ nagy munkájából. (A „Közegészségügy és törvényszéki orvostan“ 1867-diki 2, 4, 5, és 6-ik számaiban.)

8. Könyvismertetések és lapszemelvények az angol, francia, holland, német és más művelt nemzetek irodalma köréből. (Az Orvosi Hetilap 1867-diki folyamában.)

9. Tárcazcikkek és vegyesek (az Orvosi Hetilap 1867-ki folyamában.)

GREGUSS GYULA.

A tapasztalati képletek egy általános alakjáról.

A Duna vize hőmérséke az 1866-dik évben.

(Mind a kettő előadatott a m. t. Akadémia szakülésében.)

Humanismus és realismus a közléptanodában. (A Budapesti tanáregylet közlönyében.)

A természettan tárgyalásáról. (A pesti ág. hitv. gymnasium 1866/7-diki Értesítőjében.)

Folyóiratokban s lapokban : A takarékoság elve a természetben ; több apró czikk a természettudományok köréből.

Az 1867-dik év július hava óta szerkeszti a m. tud. Akadémia természettudományi szakosztályának értekezéseit.

KALKBRENNER KÁROLY.

1. A Táttra sziklazuzadékaíró. Székfoglaló az 1866-ki m. t. akadémiai Értesítőben.

2. A Szepesi moszatok jegyzéke. A Math. és Természettud. Közlemények IV-ik kötetében.

3. A Szepesi gombák jegyzéke. II. (A Math. és Természettudományi Közlemények V. kötetében.)

4. Notiz über die neue Polyporengattung „Boletinus“. (Botanischē Zeitg. von Mohl und de Bary. 1867. 23. sz.)

5. Számos értekezések a „Szepesi Értesítő“-ben.

LENHOSSÉK JÓZSEF.

1. A nemző részek rendkívüli kifejlődése egy négy éves fiúnál. (Orvosi Hetilap 34. sz.)

2. A közép idegrendszer szürke állományának és az egyes idegyűkök eredeteinek tájviszonyai. Székfoglaló értekezés. (Természettudományi Értekezések II-dik sz.)

RÓZSAY JÓZSEF.

1. A Pest városi „*Elisabethineum*“ Szegény-gyámoldának történeti vázlata. (Pesten Emich Gusztávnál 1867.)

2. Ziltz Mór „Kol Simrah“ (Öröm szózat) című héber költeményének, és Deutsch Henrik „Izrael könyörgései“ című imakönyvének megismertetése. (Magy. tud. akad. Értesítő első évfolyam 5. sz.)

SCHVARCZ GYULA.

I. Önálló művek nyomtatásban.

1. Befejezte a „*Közzoktatási reform*“ című művet. (Stolp.) 4-rét, 540 lap.

2. Magyarország összes elemi tanodáinak részletes statisztikája. 8-rét (Stolp.) 1867. I. füzet.

3. Kitűnő, gymnasiumi és reáltanodai tanulóink statisztikája. 4-rét (Stolp) 1867.

4. Tanító-képezdénk statisztikája. 8-rét (Stolp) 1867.

II. Kéziratban.

5. On the Internal Heat of the Earth. (A kivonat nyomtatásban.)

6. On the Future of Civilisation in Eastern Europe. (Olvasandó a londoni Anthropological Society előtt).

7. Ember-kövületekről.

8. A haladólagosság öslényntani elméletéről tanulmányait folytatta.

9. Voltaire's Verhältniss zur Geologie.

10. Nagy Sándor terveiről.

11. A magyar tudományos irodalom helye a világirodalomban.

12. A világegyetem jövőjéről.

III. Az időszaki sajtóban.

Bírálatokat írt angol tudományos folyóiratokba, és vezércikkeket a Bösörményi László által szerkesztett „*Magyar Újság*“-ba.

ZLAMÁL VILMOS.

1. „A keleti marhavészért behozandó kezességről.“ — Megjelent a „Gazdasági Lapok“ 1866. évi 51 és 52. számában.

2. „Az állattenyésztés fontossága s jelenlegi állapota ho-

nunkban". Székfoglaló értekezés, (megjelent a „Természettud. Értekezések“ közt. 1867. III. szám.

FRIVALDSZKY JÁNOS.

1. Adatok a magyarhoni barlangok faunájához. (A m. tud. akad. Mathem. és Természettud. Közlemények III. kötetében, 1865.)

2. Rövid vázlata azon szerzeményeknek, melyekkel Xántus János a m. n. Museum állattani osztályát gazdagította. (A magyar orvosok és természetvizsgálók X. nagygyűlésének, 1865-ben nyomtatott munkálatai között).

3. A magyarországi Téhelyröpiék (Coleoptera) műszavainak magyarázata, rövid boncz- s élettani ismertetéssel. (A m. tud. akad. Mathem. és Természettud. Közlemények V. kötet. 1867.)

4. A magyarországi Egyenesröpiék (Orthoptera) magánrajza. (Székfoglaló értekezés, — felolvasatott 1866. decemb. 17. — Sajtó alatt.)

GR. LÁZÁR KÁLMÁN.

Önállóul megjelentek.

1. *Magyar menekvők törökföldön*. Kolozsvár 1851. E munka az 1849-ki magyar menekülteknek Törökországban tartózkodásáról szól.

2. *A lég urai*. Képek a madárvilágból. 10 nagy színnyomatu képpel és számos könyomatu ábrával. Pest. Emich G. tulajdona. 1866.

3. *Körút az állatkertekben*. Pest. Laufer. 1867. (Sajtó alatt).

4. *A szabad sajtó története*. Pest, 1867. (Sajtó alatt).

5. *Vadászok és természetbarátok évkönyve*. Pest. Emich G. tulajdona 1867.

Szerkesztések.

a) Szerkesztette 1865. Julius—november havában az „Új Korszak“ című hetilapot a tudomány, tanügy, művészet és társasélet köréből.

b) 1867-ben a „Pesti Hírlap“ című politikai napilapot márczius elejétől május végéig.

Tudományos értekezések :

a) Az Erdélyi Muzeum-egylet Évkönyvei I. kötetében. 1861. 69. lap : „Amadarokról, különös tekintettel az Erdélyben honos fajokra.“

Ugyanott 153. lap :

„Aquila pennata és minuta.“

Ez évkönyv II. kötetében 50. lapon :

„Erdély madarainak jegyzéke.“

Ugyanott III. kötet 68. l.

„Kétes távoztyú“ (Kalandócz, Syrhaptes paradoxus) leírása.

b) A magyar kir. Természettudományi Társulat Évkönyvének 1865. évi folyamában „Brehm emlékezete“ című értekezés.

Ugyanannak 1866-ik évi folyamában, 58. lap. „A madarak vándorlásának okairól.“

c) A Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften 1861—63-ki évfolyamaiban : „Ornithologische Mittheilungen.“

Természetrajzi népszerű dolgozatok a „Hazánk s a Külföld“ „Magyarország és a nagyvilág“ „Országútkre“ „Fővárosi Lapok“ „Vasárnapi Ujság“ „Családi Kör“ „Jó Barát“-ban, végre a „Pesti Napló“ és „Pester Lloyd“ tárczájában.

Publicistikai dolgozatok, vezér cikkek s hasonneműek a „Pesti Napló“ 1864—1867. „Magyar Sajtó“ 1861. „Kolozsvári Közöny“ 1858—1867. „Korunk“ 1861. „Pesti Hirlap“ 1867. „Új Kor-szak“ 1865. évi folyamaiban.

Novellák, beszélek a következő lapokban :

Pesti Divatlap, Honderű, Életképek, Hazánk (Györi), Délibáb, Hölgyfutár, Családi Kör, Kolozsvári Közöny tárczája (Emma. regény).

Évkönyvekben :

Muzeum album.

Délibáb naptár.

SCHENZL GUIDÓ.

1. Analyse der Bleispeise von Oeblarn in Obersteiermark. (Jahrbuch der k. k. geologischen Reichsanstalt I. Jahrgang.)

2. Einige Nickel-Salze. Dargestellt im chemischen Laboratorium des Joanneums in Gratz. Értekezés.

3. Analysen von Schlacken und Hüttenprodukten als künstlichen Mineralien. Értekezés, megjelent a budai kir. egyetemi gymnasium Értesítőjében.

4. Az akadémiai földdelejjességi budai észlelde leírása ; az Akadémia által kiadandó munka.

5. Magnetikai hely-meghatározások Magyar- és Erdélyországban. Együttesen Kruspér István tanárral. 1864. (A Matematikai és természettudományi Közlemények IV. füzetében).

Megjelent ennek kivonata német nyelven.

6. A napmelegség terjedése a föld mélyébe. Egy táblával. A Mathemat. és természettudományi Közlemények V. kötetében.

Megjelent ennek is kivonata német nyelven, „Bodentemperaturen in Ofen“ cím alatt.

7. „A magnetikai lehajlás megméréseéről.“ Székfoglaló értekezés.

8. A Budán tett légtűneti és delejességi észleletek eredményei. 1863—1866-ki évfolyam.

Készülőben.

9. Magnetikai hely-meghatározások Magyarország keleti részében. 1867. Kruspér István tanárral együtt.

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

által 1862. octóber óta közrebocsátott

NYOMTATVÁNYOK LAJSTROMA.

A Magyar Tudományos Akadémia Évkönyvei. *Tizedik kötet.* X-dik darab : A Magyar Tud. Akadémia 1863. jan. 17-dikén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1863. 42 l. 4-edr. XI. darab : Emlékbeszéd id. Székelyi Mailáth György ig. tag felett, Lonovics József t. tagtól. Pest, 1863. 19 l. 4-edr. XII. darab : Emlékbeszéd Fallmerayer Fülöp külső lev. tag felett, Trefort Ágoston lev. tagtól. Pest, 1863. 10 l. 4-edr. XIII-dik darab : A középkori szobrászat Magyarországon, Ipolyi Arnold r. tagtól. Pest, 1863. 80 l. 4-edr. XIV-dik darab : A temesi bánság földje, gazdasági és műipari tekintetben, Nendvich Károly r. tagtól. Pest, 1863. 17 l. 4-edr. *Tizenegyedik kötet.* I-ső darab : A vegyelemek paránsúlyáról, Thán Károly l. tagtól. 12 l. 4-edr. II-dik darab : Adalékok Éjszaknyugoti Dácia föld- és helyiratához, Torma Károly l. tagtól. 3 tábl. Pest, 1864. 40 l. 4-edr. III-dik darab : „A középkori magyar festészet emlékeiből,” Ipolyi Arnold r. tagtól. Pest, 1864. 19 l. 4-edr. IV-dik darab : Jellemző adatok Magyarország Faunájához, Frivaldszky Imre r. tagtól. Képtáblákkal. Pest, 1866. 27 l. 4-edr. V-ik darab : A Magyar Tud. Akadémia 1865. dec. 11-én tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1866. 70 l. 4-edr. VI. darab : A képző-műtétek (Operationes plasticae).

Balassa János t. tagtól. Pest, 1867. 46 l. 4-edr. 18 kömetszettel. VII-ik darab: Néhaj Gróf Dessewffy Emil akadémai elnök emlékezete, elnök Báró Eötvös Józseftől és Szász Károly lev. tagtól. Pest, 1867. 22 l. 4-edr. VIII-dik darab: A M. Tud. Akadémia 1867. jan. 31-dikén tartott ünneplés közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1867. 62 l. 4-edr. *Tizenkettedik kötet.* I-ső darab. *Reguly hagyományai.* Kiadta Hunfalvy Pál. I. rész: „A Vogul föld és népe.“ Pest, 1864. VI. és 364 l. 4-edr.

A Magyar Tudományos Akadémia Jegyzőkönyvei. 1863.

A M. Tud. Akadémia rendeletéből közzé teszi Csengery Antal akad. jegyző. *Első kötet.* Pest, 1863. 171 l. 8-adr. *Második kötet.* Pest, 1864. 164 l. 8-adr. *Harmadik kötet.* Pest, 1865. 207 l. 8-adr. *Negyedik kötet.* Pest, 1866. 153 l. 8-adr.

Magyar Tudományos Akadémiai Almanach csillagászati és közönséges naptárral MDCCCLXIII-ra. Pest, 1862. VI és 328 l. 8-adr. MDCCCLXIV re, Pest, 1863. 302 l. 8-adr. MDCCCLXV-re. Pest, 1864 288 l. 8-adr. MDCCCLXVI-ra. Pest, 1865. 254 l. 8-adr. MDCCCLXVII-re. Pest, 1866. 333 l. 8-adr..

Magyar Akadémiai Értesítő 1859-ről. Nyelv- s Széptudományi, Philosophiai, Történeti- és Törvénytudományi osztályok. Az Akadémia rendeletéből kiadta Toldy Ferencz titoknok. Harmadik kötet. Pest, 1859. (1863.) 272 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő. (Új folyam.)

a) *A Nyelv- és Széptudományi Osztály Közölye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Toldy Ferencz, r. t. II. kötet. Pest, 1863. 449 l. 8-adr. III-dik kötet. Pest, 1865. 425 l. 8-adr.

b) *A Philosophiai, Törvény- és Történettudományi Osztályok Közölye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Csengery Antal akad. jegyző. III-dik kötet. Pest, 1863. 460 l. 8-adr. IV-ik kötet. Pest, 1864. 434 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1865. 436 l. 8-adrét.

c) *A Matematikai és Természettudományi Osztályok Közölye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Györy Sándor r. tag.

III-dik kötet. Pest, 1864. 384 l. 8-adr. IV-dik kötet. Pest, 1864. 387 l. V. kötet. Pest, 1865. 389 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1866. 397 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. Első évfolyam 1867. 1—273 l. 8-adr. — Második évfolyam 1868. 1—7. számok 1—151 l. 8-adr.

Értekezések. *A nyelv és széptudományi osztály köréből* I. szám. *A philosophiai osztály köréből* I—VIII. számok. *A törvénytudományi osztály köréből* I—V. számok. *A történettudományi osztály köréből* I—VI. számok. *A matematikai osztály köréből* I, II. számok. *A természettudományi osztály köréből* I—XII. számok. Pest, 1867. 1868. 8-adr.

Nyelvtudományi Közlemények. Kiadja a M. Tud. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I. kötet. Pest, 1863. 476 l. 8-adr. II-dik kötet. Pest, 1863. 478 l. 8-adr. III-dik kötet. Pest, 1864. 480 l. 8-adr. IV. köt. Pest, 1865. 480 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1866. 480 l. 8-adr. VI. köt. 1, 2. füzet. Pest, 1867. 320 l. 8-adr.

Archaeologiai Közlemények. A hazai műemlékek ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága. *Harmadik kötet.* Pest, 1863. 179 l. 4-edr. Képtáblákkal és fametszetekkel. *Negyedik kötet.* Pest, 1864. 177 és IV l. *Ötödik kötet.* Pest, 1865. 154 l. 4-edr. Réztáblákkal és fametszvényekkel. *Hatodik kötet.* Pest, 1866. 213 és XXV l. 4-edr. Képtáblával és fametszetekkel. *Hetedik kötet* 1. füzet. Pest, 1867. 86 l. 4-edr. Két képtáblával.

Statistikai Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Statistikai Bizottmánya. Szerkeszti Hunfalvy János. *Negyedik kötet.* Pest, 1863. 319 l. 8-adr. *Ötödik kötet.* Pest, 1863. 318 l. 8-adr. *Hatodik kötet.* Pest. 1864. 319 l. 8-adr.

Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a Magyar Tudomá-

nyos Akadémia Statistikai Bizottsága. I. kötet. Pest, 1865. IV és 334 l. 8-adr. Egy térképpel. II. kötet. Pest, 1866. 320 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1867. 311 l. 8-adr. Egy térképpel. IV. kötet. Pest, 1867. 255 l. Két térképpel és hat táblával.

Mathematikai és Természettudományi Közlemények, vonatkozólag a hazai viszonyokra. Szerkeszti Szabó József. II. kötet. Pest, 1863. 240 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1865. XXVI. és 444 l. 8-adr. Több táblával. IV. kötet. Pest, 1866. XIV és 511 l. 8-adr. Táblákkal és egy térképpel.

Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Historiae Hungarica.) Kiadja a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága. **Második Osztály. Írók.** *Hetedik kötet.* Gr. Illésházy István nádor följegyzései 1592—1603., és Hidvégi Mikó Ferencz historiája 1594—1603. Biró Sámuel folytatásával. Közli Kazinczy Gábor. Pest, 1863. XI és 331 l. 8-adr. — *Nyolczadik kötet.* Rozsnyay Dávid történeti maradványai. Kiadta Szilágyi Sándor. Pest, 1867. 1—463 l. 8-adr. *Kilenczedik kötet.* Verancsis Antal m. k. helytartó, esztergami érsek Összes Munkái. Közli Szalay László m. akad. r. tag. VI. köt. Vegyes Levelek. Pest, 1860. VI és 368 l. 8-adr. — *Tizedik kötet.* Verancsis Antal Összes Munkái. Közli Szalay László m. akad. r. t. VII. köt. Vegyes Levelek. Pest, 1865. VII és 369 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Altorjai B. Apó Péter munkái. Közli Kazinczy Gábor. Pest, 1863. IX és 484 l. 8-adr. — *Tizenkettedik kötet.* Brutus János Mihály magyar kir. történetíró Magyar Historiája 1490—1552. Közli Toldy Ferencz. I. kötet. Pest, 1863. CIX és 461 l. 8-adr. *Tizenharmadik kötet.* Brutus János Mihály Magyar Historiája. Közli Toldy Ferencz. Pest, 1867. I—X és 1—195 l. 8-adr. *Tizenötödik kötet.* Kés-márky Tököly Imre naplója 1693—1694. évekből. Az eredeti kéziratból közli Nagy Iván a m. akad. l. tagja. Pest, 1863. VIII és 701 l. 8-adr. — *Tizenhatodik kötet.* Ghymesí Forgách Ferencz Magyar Historiája. Közli Majer Fidél. Pest, 1866. LXXXVIII és 555 l. 8-adr. — *Tizenhetedik kötet.* Baronyai Decsi János Magyar Historiája. Közli Toldy Ferencz m. akad. r. t. Pest, 1866. LXXI és 328 l. 8-adr. — *Tizennyolczadik kötet.* Kés-

márki Tököly Imre Naplója 1676—1678. évekből. Közli Torma Károly. Pest, 1866. I—XII és 1—199 l. 8-adr. — *Tizenkilencedik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. Levelek. Közli Szalay László és Wenzel Gusztáv. Pest, 1868. I—XII és 1—373 l. 8-adr. **Első Osztály. Okmánytárak.** *Tizedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv, Pest, 1864. 336 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1867. I—XXXVI és 1—578 l. 8-adr.

Török-magyarokori történelmi emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi bizottsága. Első osztály. Okmánytár a hódoltság történetéhez Magyarországon. Nagy-Körös, Czegléd, Dömsöd, Szeged, Halas levéltáraiból. Összegyűjték Szilády Áron és Szilágyi Sándor. Pest. 1863. I. k. XXX és 458 l. 8-adr. II. k. 480 l. 8-adr.

Magyar Történelmi Tár. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága, *Tizenegyedik kötet.* Pest, 1862. VIII és 340 l. 8-adr. *Tizenkettedik kötet.* Pest, 1863. VIII és 292 l. 8-adr. *Tizenharmadik kötet.* Pest, 1867. 1—252 l. 8-adr.

A Magyar Nyelv Szótára. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János, m. t. akad. r. tagok. *Első kötet.* 5-dik füzet. Pest, 1862. 1281—1326 és 1—164. l. N8-adr. *Második kötet.* Pest, 1862—64. 1—1774 l. N8-adr. *Harmadik kötet.* Pest, 1864—65. 1—1584 l. N8-adr. *Negyedik kötet.* Pest, 1866—67. 1—1312 l. N8-adr.

A Magyar Birodalom Természeti Viszonyainak Leírása. A M. T. Akadémia megbízásából készítette Hunfalvy János, a M. Tud. Akadémia lev. s a magyar Természettudományi Társulat r. tagja. I. kötet. Pest, 1863. VI és 539 l. 8-adr. II. kötet. Pest, 1864. 689 l. 8-adr.

A Hunyadiak Kora Magyarországon. Írta gr. Teleki József. Hatodik k. I. rész. Pest, 1863. I—V és 1—320 l. 8-adr.

A Strategia Elvei. Károly főherceg után Kiss Károly. II-dik és III-dik kötet. Pest, 1863. 265 és 280 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Munkálódásairól és Pénztára mibenlétéről 1863-ban Jelentése az Igazgató Tanácsnak. Pest, 1864. 26. l. 8-adr. — 1865-ben 24 l. 8-adr. — 1866-ban 20 l. 8-adr. — 1867-ben 20 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia által kiadott Nyomtatványok Lajstroma. Kapható Pesten, Eggenberger Ferdinánd magyar akadémiai és minden hiteles hazai könyvárusnál, Pest, 1862. 27 lap.

Petényi S. János hátrahagyott munkái. Szerkeszti Kubinyi Ferencz. 1. füzet. 4 képtábl. Pest, 1864. 130 l. 8-adr.

Leirati Mértan. I. Rész. A Vetülettan. Írta Vész János Ármín. I. Fél. Pest, 1865. 175 l. 22 kömetszetű táblával.

Euklides Elemei. Fordította Braßsai Sámuel, m. t. akadémiai r. tag. Pest, 1865. XIV és 635 l. 8-adr.

A Régi Magyar Nyelvészek Erdősítől Tsétsiig (Corpus Grammaticorum Linguae Hungaricae Veterum). A M. Tud. Akadémia megbízásából kiadta Toldy Ferencz M. Akad. r. t. Pest, 1866. XVIII és 717 l. 8-adr.

Fejér György Magyarországi Okmánytárának betűrendi Tárgymutatója (Index Codicis Diplomatici Hungariae per Georgium Fejér editi). A M. T. Akadémia megbízásából készítette Czínár Mór, a M. T. Akadémia l. tagja. Pest, 1866. XVI és 549 l. 8-adr.

Légtüneti észleletek. Kiadja a M. T. Akadémia Matematikai és Természettudományi Bizottsága. Szerkeszti Kruspér István. Pest, 1866. 225 l. 4-adr.

Felsőbb Mennyiségtan. Írta Petzval Ottó. *Első Rész.* Külzeléki hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1867. 381 l. 8-adr. *Második Rész.* Egészleti hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1868. 503 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályainak tervezete. Bizottsági munkálat. Pest, 1868. 1—10 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Személyzete. Január 1-jén 1868. Pest, 1868. 1—8 l. 8-adr.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA HALOTTJAI

1830–1868.

1830.

1. Kisfaludy Károly, rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel, rt. † máj. 17.
3. Kazinczy Ferencz, rt. † aug. 22.
4. Tittel Pál, rt. † aug. 26.
5. Gr. Teleki Ferencz, tt. † dec. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz, tt. † jan. 18.
7. Imre János, rt. † máj. 12.
8. B. Zach Ferencz, külf. lt. † sept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf, lt. † jul. 14.
10. Görög Demeter, tt., † sept. 7.

1834.

11. Kovács János, tt. † apr. 12.
12. B. Berzeviczy Vincze, tt. † apr. 15.
13. Végh István, ig. t. † sept. 30.

1835.

14. Horváth János, tt. † jan. 16.
15. Horváth Elek, lt. † jan. 20.
16. B. Humboldt Vilmos, külf. lt. † apr. 8.

17. Forgó György, lt., † jul. 17.
18. Georch Illés, tt., † jul. 31.
19. Klaproth Gyula külf. lt., † aug. 27.
20. Gr. Kornis Mihály, ig. t. † nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre, külf. lt., † jan. 21.
22. Ercsey Dániel, lt., † febr. 23.
23. Berzsényi Dániel, rt., † febr. 24.
24. Petrovics Frid., rt., † apr. 12.

1838.

25. Gelei József, lt., † mart. 1.
26. Schuster János, rt., † máj. 19.
27. Perger János, rt., † máj. 25.
28. B. Szepessy Ignác, tt., † jul. 16.
29. Gr. Illésházy István, ig. t. † jul. 30.
30. Kölcsey Ferencz, rt., † aug. 24.
31. Nyíry István, rt., † aug. 27.

1839.

32. B. Prónay Sándor, ig. t., † febr. 5.
33. Horvát Endre, rt., † mart. 7.
34. Goröve László, lt., † mart. 11.
35. Angyalffy Mátyás, lt., † mart. 17.
36. Guzmics Izidór, tt., † sept. 1.
37. Buczy Emíl, lt., † oct. 28.
38. Fessler Ignác, külf. lt., † dec. 15.
39. Tanárky Sándor, rt., † dec. 29.

1840.

40. Gombos Imre, tt., † jan. 12.
41. Thaisz András, lt., † jul. 9.
42. Márton József, lt., † jul. 26.
43. Baricz György, lt., † dec. 27.

1841.

44. Csató Pál, lt., † febr. 15.
45. Hofner József, lt., febr. 16.
46. Péchy Imre, ig. t., † apr. 30.
47. Kossovich Károly, rt., † jan. 19.
48. Budai Ézsaiás, tt., † jul. 14.
49. Magda Pál, lt., † jul. 23.

1842.

50. Farkas (Bölöni) Sándor, lt., † febr. 2.
51. Gr. Dessewffy Aurél, lt., † febr. 9.
52. Kassai József, lt., † mart. 15.
53. Vass László, tt., † mart. 24.
54. Csoma (Körösi) Sándor, lt., † apr. 11.
55. Kolosváry Sándor, ig. s tt., † dec. 7.

1843.

56. Gr. Dessewffy József, ig. és tt., † máj. 1.
57. B. Lakos János, tt., † jun. 27.

1844.

58. Hegedűs Sámuel, lt., † apr. 29.
59. B. Mednyánszky Alajos ig. s tt., † jun. 17.
60. Tessedik Ferencz, lt., † jan. 17.
61. Gegő Elek, lt., † oct. 9.
62. Kisfaludy Sándor, tt., † oct. 28.
63. Filinger Leopold., lt., † dec. 6.

1845.

61. Bacsányi János. lt., † máj. 12.
65. Döme Károly, tt., † máj. 22.
66. Hoblik Márton. lt., † máj. 26.
67. Gévay Antal lt., † jun. 9.
68. Horváth Zsigmond, lt., † oct. 17.

1846.

- 69. Gr. Csáky Károly, ig. t.
- 70. Vajda Péter, lt., † febr. 10.
- 71. Kis János, rt., † febr. 19.
- 72. Vásárhelyi Pál, rt., † apr. 8.
- 73. Jankowich Miklós, tt., † apr. 18.
- 74. Sárvári Pál, lt., † dec. 19.
- 75. Duponceau Péter, külf. lt.

1847.

- 76. JÓZSEF FÖHG. NÁDOR PÁRTFOGÓ † jan. 13.
- 77. Klauzal Imre, lt., † mart. 5.
- 78. Fülep József, lt., † jul. 17.
- 79. Csécsi Imre, lt., † jul. 23.
- 80. Kopácsy József, tt., † sept. 18.
- 81. Kiss Pál, tt., † oct. 31.
- 82. Schedius Laj. ig. s tt., † nov. 12.
- 83. Pyrker László, tt., † dec. 2.

1848.

- 84. Szegedi Ferencz, ig. t., † máj. 24.
- 85. Gyurikovics György, lt., † jan. 25.
- 86. Kovács Mihály, lt.
- 87. Szalay Imre, tt., † sept. 17.

1849.

- 88. Mezzofanti József, külf. lt., † mart. 14.
- 89. Bárány Ágoston, lt., † apr. 11.
- 90. Stáhly Ignác, tt., † apr. 28.
- 91. Péczely József, rt., † máj.
- 92. Gr. Somssich Pongrácz, ig. t., † aug. 26.
- 93. Hanák János, lt., † sept. 2.
- 94. B. Perényi Zsigmond, ig. t., † oct. 24.
- 95. Degérando Ágost, külf. lt., † dec. 8.
- 96. Dohovics Vazul, lt., † dec. 13.
- 97. Viola József, lt.

98. Ragályi Tamás, tt.

99. B. Wesselényi Miklós, ig. t., † apr. 21.

1850.

100. Antal Mihály, lt., † jun. 20.

101. Horváth József, rt.

102. Sztrokay Antal, rt., † jul. 9.

103. Kerekes Ferencz, lt., † jul. 29.

104. Beudant Ferencz Szulpicz, külf. lt., † dec. 10.

1851.

105. Horváth Lázár, lt., † febr. 5.

106. Bresztyenszky Adalbert, lt., † febr. 15.

107. Döbrentei Gábor, rt., † mart. 28.

108. Gr. Nádasdy Ferencz, ig. t., † jul. 22.

109. Fraehn Keresztély Márton, külf. lt., † aug. 16.

1852.

110. Lassu István, lt., † jan. 19.

111. Gr. Cziráky Antal, ig. t., † febr. 22.

112. Széchy Ágoston, lt., † mart. 6.

113. Méhes Sámuel, lt., † mart. 29.

114. Beszédes József, lt., † jul. 21.

115. Helmezy Mihály, szavazatos pénztárnok, † dec. 1.

116. Jászay Pál, rt., † dec. 29.

1853.

117. Kiss Bálint, lt., † mart. 25.

118. Hetényi János, rt., † jul. 26.

119. Szász Károly, rt., † oct. 21.

120. Garay János, lt., † nov. 5.

121. Kriebel János, külf. lt.

1854.

122. Nagy Ignác, lt., mart. 19.

123. Gr. Geglevich Gábor, ig. t., † jun. 14.

124. Schelling Frigyes Ágoston, külf. lt., † aug. 20.

125. Czeh János, rt., † nov. 1.

1855.

126. Gr. TELEKI JÓZSEF, ELNÖK, † febr. 16.

127. Gauss Károly Frigyes, külf. lt., † febr. 23.

128. Repiczky János, lt., † mart. 25.

129. Gr. Vay Ábrahám, ig. t., † mart. 3.

130. Schueler Gusztáv, külf. lt., † jul. 13.

131. Somossy János, lt., † aug. 21.

132. Vecsey József, lt., † sept. 11.

133. Gr. Kemény József, tt., † sept. 12.

134. Petényi Salamon, lt., oct. 5.

135. Deáki Fülöp Sámuel, lt., † oct. 21.

136. Vörösmarty Mihály, rt., † nov. 19.

137. Jerney János, rt., † dec. 21.

1856.

138. Ferenczy István, lt., † jul. 4.

139. Bólyai Farkas, lt., † nov. 20.

140. B. Hammer-Purgstall József, külf. lt., † nov. 23.

141. Szlemenics Pál, rt., † dec. 26.

1857.

142. Heckel Jakab, külf. lt., † jan. 3.

143. Szenvey József, lt., jan. 22.

144. Nagy Pál, ig. t., † mart. 26.

145. Balásházy János, rt., † nov. 19.

1858.

146. Ürményi Ferencz, ig. t., † febr. 12.

147. Bajza József, rt. † mart. 3.

148. Schoepf Ágost, lt., † mart. 12.

149. Fabriczy Sámuel, lt. † mart.

150. Bártfay László, lt., † máj. 12.

151. Szontagh Gusztáv, rt., † jun. 7.

152. Bene Ferencz, tt., † jul. 2.
153. Császár Ferencz, tt., † aug. 17.
154. Tunyogi Csapó József, lt., † aug. 27.
155. Reguly Antal, lt., † aug. 28.
156. Mészáros Lázár, lt., † nov. 6.
157. Csorba József, lt., † nov. 23.
158. Chmel József, külf. lt., † nov. 28.
159. Bright Richárd, külf. lt., † dec. 15.

1859.

160. Tocqueville Elek, külf. lt., † apr. 17.
161. B. Hunboldt Sándor, külf. lt., † máj. 24.
162. Kiss Ferencz, lt., † jul. 25.
163. Gáthy István, lt., † sept. 24.
164. Ritter Károly, külf. lt., † sept. 29.
165. Szilasy János, tt., † nov. 4.
166. Lord Macaulay Tamás, külf. lt., † dec. 30.

1860.

167. Szenczy Imre, lt., † febr. 2.
168. Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN, ig. és tt., † apr. 8.
169. Markó Károly, lt., † nov. 19.

1861.

170. Kállay Ferencz. rt., † jan. 1.
171. Szemere Pál, rt., † márt. 14.
172. Vachott Sándor, lt., † apr. 9.
173. Fallmerayer J. Fülöp, külf. lt., † apr. 26.
174. Gr. Teleki László, tt., † máj. 8.
175. Márkfi Sámuel, lt., † jun. 2.
176. Tasner Antal, lt., † aug. 25.
177. Ötvös Ágoston, lt., † oct. 25.
178. Savigny Károly Frigyes, külf. lt., † oct. 25.
179. Geoffroy-Saint-Hilaire Izidór, külf. lt., † nov. 10.

1862.

180. Mailáth György ig. t., † apr. 11.
181. Gr. Reviczky Ádám, ig. t., † apr. 21.

182. Vághy Ferencz, ig. t., † apr. 22.

183. Egyed Antal, lt., † aug. 27.

184. Tóth Sándor, lt., † nov. 22.

1863.

185. Chlumecky Péter, külf., lt., † mart. 29.

186. Béély Fidél, lt., † jun. 30.

187. Grimm Jakab külf. lt., † sept. 20.

188. Waltherr László, lt., † oct. 23.

189. Sauer Ignác, lt., † nov. 20.

190. Láng Adolf, lt., † nov. 23.

1864.

191. Kazinczy Gábor, lt., † apr. 18.

192. Récsi Emil, lt., † jun. 1.

193. Szalay László, rt., † jul. 17.

194. Fáy András, ig. t., † jul. 26.

195. Kúthy Lajos, lt., † aug. 27.

196. Madách Imre, lt., † oct. 5.

197. Rafn Keresztély, külf. lt., † oct. 20.

1865.

198. B. Jósika Miklós, ig. és tt., † febr. 27.

199. Torkos Sándor, lt., † jul. 5.

200. Bugát Pál, rt., † jul. 9.

201. Baumgartner András, külf. lt., † jul. 30.

202. Bartal György, ig. és tt., † sept. 20.

203. Mészáros Imre, lt. † sept. 25.

1866.

204. Gr. DESSEWFFY EMIL, ELNÖK, † jan. 10.

205. Kiss Károly, rt. † febr. 17.

206. Gaal József, lt., † febr. 28.

207. Hg. Esterházy Pál, ig. t., † máj. 21.

208. Zsarnay Lajos, lt., † jun. 13.

209. Zádor György, rt., † aug. 17.
210. Czuczor Gergely, rt., † sept. 9.
211. Scitovszky János hg. primás ig. t., † oct. 19.
212. Palugyai Imre lt., † dec. 7.

1867.

213. Csányi Dániel, lt., † jan. 20.
214. Pákh Albert, lt., † febr. 10.
215. ISTVÁN FŐHERCZEG volt NÁDOR s PÁRTFO-
GÓ, † febr. 19.
216. Lonovics József ig. és tt., † mart. 13.
217. Purgstaller József, rt., † apr. 11.
218. B. Prónay Albert. ig. t., † aug. 14.
219. Faraday Mihály, külf. lt. † aug. 25.
220. Mittermayer Károly, külf. lt., † aug. 19.
221. Almási Balogh Pál, rt., † sept. 11.
222. Almási Balogh Sámuel, lt., † oct. 15.
223. Bopp Ferencz külf., lt., † oct. 19.
224. Dósa Elek, tt., † nov. 19.
225. Flourens Péter, külf. lt., † dec. 5.
226. Bérczy Károly, lt., † dec. 11.
227. Poncelet János, külf. lt., † dec. 22.
228. Szinovácz György, lt., † dec. 25.

1868.

229. Erdélyi János, rt., † jan. 23.
230. Nagy Károly, rt., † mart. 2.
231. Ráth Károly, lt., † apr. 12.
-

AZ AKADÉMIA TAGJAI FÖLDIRATI RENDBEN.

---

1. MAGYARORSZÁG.

Abauj megye.

Korponay János lt. *Kassán.*

Arad megye.

Fábián Gábor rt. *Aradon és Kurticson.*

Kéry Imre lt. *Boros-Sebesen.*

Bars megye.

Botka Tivadar lt. *Kis-Vezekényn.*

Bihar megye.

Hoványi Ferencz tt. *N.-Váradon.*

Imre Sándor lt. *Debreczenben.*

Kallós Lajos lt. *Debreczenben.*

Révész Imre lt. *Debreczenben.*

Török József rt. *Debreczenben.*

Wargha István lt. *N.-Váradon.*

Borsod megye.

Lévay József lt. *Miskolczon.*

Csongrád megye.

Szalai István lt. *Szentesen.*

Esztergom megye.

Knauz Nándor lt. *Esztergomban.*

Simor János hg. primás ig.t. *Esztergomban.*

Fehér megye.

Gr. Cziráky János ig. t. *Lovas-Berényben.*

Gondol Dániel lt. *Baracskán, u. p. Martonvásár.*

Pauer János lt. *Székesfehérvárt.*

Rosti Pál lt. *Pálhalmán, u. p. Duna-Pentele.*

Schvarcz Gyula lt. *Székes-Fehérvárt.*

Szőgyény László ig. t. *Csórón.*

Gömör megye.

Tompá Mihály lt. *Hamván, u. p. Putnok.*

Győr megye.

Czinár Mór lt. *Pannonhalmán, u. p. Győr-Sz.-Márton.*

Deáky Zsigmond tt. *Győrött.*

Fábián István lt. *Győrött.*

Hollós Jusztnián lt. *Pannonhalmán, u. p. Győr-Sz.-Márton.*

Kovács Pál lt. *Győrött.*

Heves megye.

Bartakovics Adalbert ig. t. *Egerben.*

Danielik János tt. *Egerben.*

Ipolyi Arnold rt. *Egerben.*

Szvorényi József lt. *Egerben.*

Tárkányi Béla József lt. *Egerben.*

Udvardy Cherna János lt. *Egerben.*

Hont megye.

B. Mednyánszky Dénes, lt. *Selmeczbányán.*

Pettkó János lt. *Selmeczbányán.*

Kis-Kunság.

Szilády Áron lt. *Halason.*

Krassó megye.

Asbóth Lajos lt. *Lugoson.*

Máramaros megye.

Szilágyi István lt. *M.-Szigeten.*

Nógrád megye.

Fabó András lt. *Agárdon.*

Kacsikovics Lajos lt. *Balassagyarmaton.*

B. Sennyey Pál ig. t. *Dukán.*

Szabó István lt. *Kazáron.*

Nyitra megye.

Nagy József lt. *Nyitrán.*

Pest megye.

Buda.

Entz Ferencz lt.

Fest Vilmos rt.

Hunfalvy János rt.

Jakab István lt.

Kautz Gyula lt.

Kruspér István lt.

Gr. Kuun Géza lt.

Lónyay Menyhért alelnök.

Lutter Nándor lt.

Mailáth György ig. t.

Mátyás Flórián lt.

Molnár Aladár lt.

Nendtvich Károly rt.

Peregriny Elek lt.

Podhradezky József rt.

Reitter Ferencz lt.

Schenzl Guidó lt.

Suhayda János lt.

Szilágyi Ferencz lt.

Szilágyi Sándor lt.

Szily Kálmán lt.

Sztoczek József rt.

Tanárky Gedeon lt.

Vass József lt.

Weninger Vincze lt.

Pest.

I g a z g a t ó t a g o k.

Deák Ferencz.

B. Eötvös József elnök.

Gr. Károlyi György.

Gr. Károlyi István.

B. Kemény Zsigmond.

Kubinyi Ágoston.

Marczibányi Antal.

Gr. Mikó Imre.

Tiszteleti tagok.

Balassa János.
 Gorove István.
 Horvát Boldizsár.
 Horváth Cyrill.
 Korizmics László.
 Kubinyi Ferencz.
 Lukács Móricz.
 Pulszky Ferencz.
 Trefort Ágoston.

Rendestagok.

Arany János.
 Ballagi Mór.
 Csengery Antal.
 Érdy János.
 Fogarasi János.
 Frivaldszky Imre.
 Gebhardt Ferencz.
 Greguss Ágost.
 Györy Sándor.
 Gyulai Pál.
 Hollán Ernő.
 Horváth Mihály.
 Hunfalvy Pál.
 Jedlik Ányos István.
 Jókai Mór.
 Kautz Gyula.
 Konek Sándor.
 Pauler Tivadar.
 Petzval Ottó.
 Pólya József.
 Rónay Jácint.
 Szabó József.
 Toldy Ferencz.
 Tóth Lőrincz.
 Vész János Ármin.

Wenzel Gusztáv.
 Zsoldos Ignác.

Levelező tagok.

Akin Károly.
 Gr. Andrássy Manó.
 Arányi Lajos.
 Baintner János.
 Balogh Kálmán
 Barabás Miklós.
 Barna Ferdinánd.
 Batizfalvy Soma.
 Benkő Dániel.
 Bertha Sándor.
 Budenz József.
 Corzan-Avendano Gábor.
 Csatskó Imre.
 Dorner József.
 Fényes Elek.
 Flór Ferencz.
 Galgóczy Károly.
 Gönczy Pál.
 Greguss Gyula.
 Haberern Jonathán.
 Halász Gejza.
 Hantken Miksa.
 Henszlmann Imre.
 Hoffmann Pál.
 Hunyady Jenő.
 Illés Pál.
 Jendrássik Jenő.
 Joannovics György.
 Kacs Kovics Lajos.
 Karácson Mihály.
 Karvasy Ágost.
 Keleti Károly.
 B. Kemény Gábor.

Kerékgyártó Árpád.
 Kondor Gusztáv.
 Kovács Gyula.
 Kovács Sebestyén Endre.
 Lenhossék József.
 Margó Tivadar
 Markusovszky Lajos.
 Martin Lajos.
 Mátray Gábor.
 Morócz István.
 Nagy Iván.
 Nagy Márton.
 Ney Ferencz.
 Ökröss Bálint.
 Pesty Frigyes.
 B. Podmaniczky Frigyes.
 Pompéry János.
 Poor Imre.
 Preysz Móricz.
 B. Prónay Gábor.
 Riedl Szende.
 Rómer Flóris.
 Rózsay József.
 Salamon Ferencz.
 Schirckhuber Móricz.
 Somhegyi Ferencz.
 Somogyi Károly.
 Szalay Ágoston.
 Szász Károly.
 Székács József.
 Szepesi Imre.
 Szigligeti Edvárd.
 Szkalnitzky Antal.
 Szőnyi Pál.
 Szűcs István.
 Téli Iván.
 Thaly Kálmán.

M. Akad. Almanach.

Than Károly.
 Tomori Anasztáz
 Tóth Kálmán.
 Török János.
 Urházy György.
 Vámbéry Ármin.
 Gr. Wass Sámuel.
 Xantus János.
 Zlamál Vilmos.
 Zsigmondy Vilmos.
 Zsivora György.

Balla Károly lt. *Pót-Harasztyán.*
u. p. Monor.

Gr. Benyovszky Zsigmond lt.
Solton.

Haynald Lajos ig. t. *Kalocsán.*
 Hornyik János lt. *Kecskeméten.*
 Warga János lt. *Nagy-Kőrösön.*

Pozsony.

Lichner Pál lt.

Sáros megye.

Chyzer Kornél lt. *Bártfán.*
 Hazslinszky Frigyes lt. *Eperjesen.*
 Vandrák András lt. *Eperjesen.*

Sopron megye.

Árvay Gergely lt. *Csornán.*
 Paúr Iván lt. *Sopronban.*

Szatmár megye.

Lugossy József rt. *Felsőbányán.*

Szepes megye.

Kalkbrenner Károly lt. *Szepes-Olasziban.*

Temes megye.

Ormós Zsigmond lt. *Temescvárott.*

Vas megye.

Bitnicz Lajos tt. *Szombathelyt.*

Nagy János rt. *Szombathelyt.*

Veszprém megye.

Kerka-poly Károly lt. *Pápán.*

Tarczy Lajos rt. *Pápán.*

Udvardy Ignác lt. *Veszprémben.*

Gr. Waldstein Wartenberg János. ig. t. *Palotán.*

Zala megye.

Arenstein József lt. *Badacson-Tormajon.*

Udvardy Ignác lt. *Mura-Keresztúron, u. p. Kottori.*

Zemplén megye.

Hegedüs László lt. *S.-Patakon.*

Szemere Miklós lt. *Lasztócson.*

B. Vay Miklós ig. t. *Golopon, u. p. Tállya.*

II. ERDÉLY.

Kolozsvár.

Berde Áron lt.

Brassai Sámuel rt.

Engel József lt.

Finály Henrik lt.

Kriza János lt.

Szabó Károly lt.

Szentkirályi Zsigmond lt.

Herepei Károly lt. *Vizaknán.*

Kovács István lt. *Nagy-Ajtán.*

Mihályi Károly lt. *Nagy-Enyeden.*

Péterfi Károly lt. *M.-Vásárhelyt.*

Gr. Teleki Domokos ig. és tt.

Gernyeszezen, u. p. M.-Vásárhely.

Torma Károly lt. *Dézsén.*

III. HORVÁT ÉS TÓTORSZÁG.

Divald Adolf lt. *Vukováron.*

Kukulyevics Iván lt. *Zágrábon.*

IV. AUSZTRIA.

Bécs.

Gr. Andrássy György ig. és tt.

Gr. Apponyi György ig. t.

Hg. Batthyány Fülöp ig. t.

Boué Ami k. lt.

Érkövy Adolf lt.

Ettingshausen András k. lt.

Falk Miksa lt.

Gr. Festetics György ig. t.

Frankenburg Adolf lt.

Haidinger Vilmos k. lt.

Hauer Ferencz k. lt.

Hörnes Móríc k. lt.

Neilreich Ágoston k. lt.

B. Schlechta Ottokár k. lt.

B. Sina Simon ig. t.

Gr. Szécsen Antal ig. t.

V. CSEH- ÉS MORVAORSZÁG.

Dudik Béda k. lt. *Brünnben.*

Palacky Ferencz k. lt. *Prágában.*

VI. SZERBORSZÁG.

Dr. Pančič József k. lt. *Belgrádon.*

VII. BADEN NAGYHERCZEG-SÉG.

Heidelberg.

Bunsen Róbert Vilmos k. lt.

Rau Károly Henrik k. lt.

Vangerow Adolf k. lt.

Welcker K. Tivadar k. lt.

VIII. WEIMARI NAGYHERCZEGSÉG.

Dr. Czermak Nep. János k. lt.
Jénában.

Schleicher Ágost k. lt. *Jénában.*

IX. SZÁSZ ALTENBURG.

Gabelentz János k. lt. *Poschwitz-ban, Altenburg mellett.*

X. SZÁSZORSZÁG.

Roscher Vilmos k. lt. *Lipcsében.*

XI. BAJORORSZÁG.

Flegler Sándor k. lt. *Nürnberg-ben.*

B. Liebig Juszt k. lt. *München-ben.*

XII. HANNOVER.

Benfey Tivadar k. lt. *Göttingában.*

Ewald Henrik k. lt. *Göttingában.*

XIII. POROSZORSZÁG.

Berlin.

Mommsen Tivadar k. lt.

Pertz H. György k. lt.

Ranke F. Lipót k. lt.

Raumer Frigyes k. lt.

Schott Vilmos k. lt.

Grunert J. Ágost k. lt. *Greifswaldban.*

Pott Ágost Frigyes k. lt. *Haldában.*

Stier Theophil k. lt. *Colbergben.*

XIV. OLASZORSZÁG.

Cantu Caesar k. lt. *Milano-ban.*

Hg. Demidoff Anatol k. lt. *San-Donato-ban.*

Taubner Károly lt. *Veronában.*

Theiner Ágoston k. lt. *Rómában.*

Valentinelli József k. lt. *Velen-czében.*

XV. FRANCZIAORSZÁG.

Páris.

Dumas Ker. János k. lt.

Guizot Ferencz k. lt.

Huillard-Bréholles k. lt.

Janet Pál k. lt.

Laboulaye Edvárd k. lt.

Mandl Lajos k. lt.

Mignet Ferencz k. lt.

Milne-Edwards Henrik k. lt.

Gr. Montalembert Károly k. lt.

Oppert Gyula k. lt.

Podhorszky Lajos lt.

Regnault Henrik Victor k. lt.

Renan Ernő k. lt.

Thierry Amade k. lt.

Thiers Adolf k. lt.

XVI. BELGIUM.

Quetelet A. J. Lámperk k. lt.
Brüsselben.

XVII. ANGLIA.

London.

Babbage Károly k. lt.
 Bell Tamás k. lt.
 Bowring János baronet k. lt.
 Lyell Károly k. lt.
 Murchison Roderik baronet k. lt.
 Lord Overstone k. lt.
 Owen Róbert k. lt.
 Rawlinson Henrik baronet k. lt.
 Stuart Mill János k. lt.
 Watts Tamás k. lt.

Herschel János k. lt. *Collingwoodban.*

XVIII. FINNHON.

Ahlquist Ágost k. lt. *Helsingforsban.*
 Lönnrot Illyés k. lt. *Helsingforsban.*

XIX. OROSZORSZÁG.

Baer K. Ernő k. lt. *Petersburgban.*

XX. TÖRÖKORSZÁG.

B. Prokesch-Osten Antal k. lt.
Konstantinápolyban.

Süphy bey k. lt. *Konstantinápolyban.*

XXI. KELETINDIA.

Atkinson N. A. k. lt. *Calcuttában.*
 Duka Tivadar lt. *Monghyrban a Ganges mellett, (Bengala).*
 Grote Arthur k. lt. *Calcuttában.*
 Rájendrolála Mittra (babu) k. lt. *Calcuttában.*

XXII. ÁFRIKA.

Magyar László lt. *Benguelában.*

XXIII. AMÉRIKA.

Agassiz Lajos k. lt. *Cambridgeben (Boston mellett).*
 Cassin János k. lt. *Philadelpfiában.*
 Dana Jakab k. lt. *New-Havenben (Connecticut).*
 Spencer F. Baird k. lt. *Washingtonban.*
 Vállas Antal k. lt. *New-Orleansban.*

Az akadémiai személyzet létszáma.

Elnökség és igazgató tanács (köztök 9 tisz. tag.) 25

Tiszteleti tag helyben 17, vidéken 6, összesen	23
Rendes tag " 32 " 7 "	39
Levelező tag " 101 " 66 "	167
Külső levelező tag.	73

302

I. A nyelv- és széptudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 3, vidéken 1, összesen	4
Rendes " " 6 " 3 "	9
Levelező " " 19 " 20 "	39
Külső levelező tag.	16

68

II. A philosophiai osztályban.

Tiszteleti tag helyben 1, vidéken 2, összesen	3
Rendes " " 2 " 1 "	3
Levelező " " 8 " 8 "	16
Külső l.	2

24

III. A törvénytudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 7, vidéken —, összesen	7
Rendes " " 6 " — "	6
Levelező " " 11 " 5 "	16
Külső l.	6

35

IV. A történettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 2, vidéken 1, összesen	3
Rendes " " 6 " 1 "	7
Levelező " " 16 " 15 "	31
Külső l.	20

61

I. A matematikai osztályban.

Tiszteleti tag helyben —, vidéken 1, összesen	1
Rendes „ „ 6 „ — „	6
Levelező „ „ 12 „ 5 „	17
Külső l.	6
	30

IV. A természettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 4, vidéken 1, összesen	5
Rendes „ „ 6 „ 2 „	8
Levelező „ „ 35 „ 13 „	48
Külső l.	23
	84

Alapszabályilag az igazgató tagok teljes száma 25 levén, üres hely nincsen.

Alapszabályilag a tiszteleti tagok teljes száma 24 levén, üres hely van . . . . . —1

Alapszabályilag a rendes tagok teljes száma 42 levén, üres hely van . . . . . —3

N É V M U T A T Ó.

Agassiz Lajos	205	Bertha Sándor	187 210
Ahlquist Ágost	183	Bitnicz Lajos	194
Akin Károly	197	Botka Tivadar	190
Gr. Andrássy György	175, 186	Boué Ami	205
Gr. Andrássy Manó	190, 208	Bowring János baronet	183
Gr. Apponyi György	177	Brassai Sámuel	184
Arany János	180, 207, 209	Budenz József	182, 207, 210
Arányi Lajos	200, 208	Bunsen Róbert Vilmos	205
Arenstein József	196	Cantu Caesar	193
Árvay Gergely	180	Cassin János	206
Asbóth Lajos	196	Chyzer Kornél	202
Atkinson N. A.	205	Corzan-Avendano Gábor	196
Babbage Károly	197	Csatskó Imre	187
Baer Károly Ernő	205	Csengery Antal	189, 207, 209
Baintner János	188	Czermak Nep. János	206
Balassa János	198	Czinár Mór	190
Balla Károly	200	Gr. Cziráky János	176
Ballagi Mór	179, 207	Dana Jakab	206
Balogh Kálmán	203	Danielik János	184
Barabás Miklós	180	Deák Ferencz	176, 186
Barna Ferdinánd	183	Deáky Zsigmond	178
Bartakovics Adalbert	176	Hg. Demidoff Anatol	193
Batizfalvy Soma	204	Divald Adolf	203
Hg. Batthyány Fülöp	175	Dorner József	200
Bell Tamás	205	Dudik Béda Ferencz	194
Benfey Tivadar	183	Duka Tivadar	202
Benkő Dániel	201	Dumas Ker. János	205
Gr. Benyovszky Zsigmond	187	Eggenbergér Ferdinánd	211
Berde Áron	200	Emich Gusztáv	211

Engel József	182	Halász Gejza	202
Entz Ferencz	200	Hantken Miksa	203
B. Eötvös József 175, 176, 189,		Hauer Ferencz	206
207		Haynald Lajos	178, 198
Érdy János	189, 208	Hazslinszky Frigyes	202
Érkövy Adolf	203	Hegedűs László	185
Ettingshausen András	197	Henszlmann Imre	190, 208
Ewald Henrik	183	Herepei Károly	185
Fábián Gábor	179	Herschl János	197
Fábián István	181	Hinka József	210
Fabó András	193	Hoffmann Pál	188
Falk Miksa	188	Hollán Ernő	195
Fényes Elek	190	Hollósy Jusztnián	202
Fest Vilmos	195	Hornyik János	193
Gr. Festetics György	177	Horvát Boldizsár	186
Finály Henrik	181	Horváth Cyrill	184
Flegler Sándor	193	Horváth Mihály	189, 208
Flór Ferencz	199	Hoványi Ferencz	184
Fogarasi János	187, 207	Hörnes Móríz	206
Frankenburg Adolf	181	Huillard-Bréholles J. L. A.	194
Frivaldszky Imre	198, 209	Hunfalvy János	190, 209
Frivaldszky János	204	Hunfalvy Pál	179, 207, 210
Gabelentz János	183	Hunyady Jenő	197
Galgóczy Károly	200, 209	Illés Pál	185
Gebhardt Ferencz	198	Imre Sándor	181
Gondol Dániel	181	Ipolyi Arnold	189, 208
Gorove István	186	Jakab István	189
Gönczy Pál	200, 209	Janet Pál	186
Greguss Ágost	184	Jedlik Ányos István	199, 209
Greguss Gyula	203	Jendrássik Jenő	202, 209
Grote Arthur	194	Joannovics György	183
Grunert J. Ágost	197	Jókai Mór	180
Guizot Ferencz	193	Kacs Kovics Lajos	199
Győry Sándor	195	Kalkbrenner Károly	203
Gyulai Pál	180	Kallós Lajos	188
Haberern Jonathán	186	Karácson Mihály	190
Haidinger Vilmos	206	Gr. Károlyi György	175, 186

G. Károlyi István	176	Magyar László	191
Karvasy Ágost	187	Mailáth György	177
Kautz Gyula	187, 209	Mandl Lajos	205
Keleti Károly	188, 209	Marczibányi Antal	177
B. Kemény Gábor	188, 209	Margó Tivadar	201, 209
B. Kemény Zsigmond	178, 179	Markusovszky Lajos	202
Kerékgyártó Árpád	192	Martin Lajos	196
Kerkapoly Károly	191	Mátray Gábor	180, 208
Kéry Imre	200	Mátyás Flórián	181, 207
Knauz Nándor	191	B. Mednyánszky Dénes	204
Kondor Gusztáv	196	Mészáros Péter	211
Konek Sándor	187, 209	Mignet Ferencz	193
Korizmic László	198, 208	Mihályi Károly	186
Korponay János	196	Gr. Mikó Imre	177, 189
Kovács Gyula	201, 209	Milne-Edwards Henrik	205
Kovács István	190	Molnár Aladár	186
Kovács Pál	180	Mommsen Tivadar	194
Kovács-Sébestyén Endre	201	Gr. Montalembert Károly	193
Kriza János	181	Morócz István	201
Kruspér István	196, 209	Murchison Roderik baronet	205
Kubínyi Ágoston	176, 198, 208	Nagy Iván	191, 208
Kubínyi Ferencz	198, 208, 209	Nagy János	179
Kukulyevics Iván	192	Nagy József	201
Gr. Kuun Géza	183	Nagy Márton	185
Laboulaye Edvárd	188	Neilreich Ágoston	206
Gr. Lázár Kálmán	204	Nendtvich Károly	199, 209
Lenhossék József	203	Ney Ferencz	185
Lévay József	182	Oppert Gyula	184
Lichner Pál	182	Ormós Zsigmond	182
B. Liebig Juszt	205	Overstone lord	188
Lónyay Menyhért	175, 177, 186, 208	Owen Róbert	206
Lönnrot Illyés	183	Ökrös Bálint	188
Lugossy József	180	Palacky Ferencz	193
Lukács Móricz	179, 207	Pančič József	206
Lutter Nándor	193	Pauer János	191, 208
Lyell Károly	205	Pauler Tivadar	187
		Paúr Iván	191, 208

Peregríny Elek	185	Schenzl Guidó	204, 209
Pertz Henrik György	193	Schirklhuber Mórícz	201
Pesty Frigyes	191	B. Schlechta Ottokár	184
Péterfi Károly	184	Schleicher Ágost	183
Pettkó János	202	Schott Vilmos	183
Petzval Ottó	195, 209	Schvarcz Gyula	204
Podhorszky Lajos	181	B. Sennyey Pál	176
Podhradczky József	189, 208	Simor János hg. primás	177
B. Podmaniczky Frigyes	182	B. Sina Simon	177
Pólya József	199	Somhegyi Ferencz	191
Pompéry János	182	Somogyi Károly	185
Poor Imre	203	Spencer F. Baird	206
Potemkin Ödön	210	Stier Theophil	183
Pott Ágoston Frigyes	183	Stuart Mill János	186
Preysz Mórícz	202	Suhayda János	188
B. Prokesch-Osten Antal	194	Süphi bey	194
B. Prónay Gábor	201	Szabó István	180
Pulszky Ferencz	179, 208	Szabó József	199, 209
Quetelet Adolf J. Lámpert	197	Szabó Károly	191
Rájendrolála Mittra (babu)	184	Szalai István	185
Ranke Ferencz Lipót	193	Szalay Ágoston	191, 208
Rau Károly Henrik	188	Szász Károly	181
Raumer Frigyes	193	Gr. Szécsen Antal	177
Rawlinson Henrik baronet	183	Székács József	180
Regnault Henrik Victor	205	Szemere Miklós	182
Reitter Ferencz	196	Szentkirályi Zsigmond	187
Renan Ernő	183	Szepesi Imre	181
Révész Imre	191	Szigligeti Edvárd	180
Riedl Szende	181, 207	Szilády Áron	182
Ring Adorján	210	Szilágyi Ferencz	190
Rómer Flóris	192, 208, 210	Szilágyi István	181
Rónay Jácint	184, 208, 210	Szilágyi Sándor	191, 208
Roscher Vilmos	189	Szily Kálmán	197
Rosti Pál	192	Szkalnitzky Antal	197
Rózsay József	203	Szőgyény László	176
Salamon Ferencz	191, 208	Szőke János	210
Sasku Károly	210	Szőnyi Pál	185

Sztoczek József	195, 209	Udvardy Cherna János	195
Szűcs István	188	Urházy György	193
Szvorényi József	181	Valentinelli József	194
Takács István	210	Vállas Antal	197
Tanárky Gedeon	188	Vámbéry Ármin	182
Tarczy Lajos	198	Vandrák András	185
Tárkányi Béla József	181	Vangerow Adolf	188
Taubner Károly	195	Vass József	182, 207
Gr. Teleki Domokos	177, 189	B. Vay Miklós	177
Télffy Iván	182	Vész János Ármin	195
Thaly Kálmán	193, 208	Gr. Waldstein Wartenberg	
Than Károly	202, 209	János	178
Theiner Ágoston	194	Warga János	185
Thierry Amade	194	Wargha István	185
Thiers Adolf	194	Gr. Wass Sámuel	202
Toldy Ferencz	179, 207, 208	Watts Tamás	183
Tomori Anasztáz	190	Welcker Károly Tivadar	189
Tompai Mihály	182	Weninger Vince	196, 209
Torma Károly	192, 208	Wenzel Gusztáv	189, 208
Tóth Kálmán	182	Xantus János	201
Tóth Lőrincz	187, 210	Zlamál Vilmos	204
Török János	200	Zsigmondy Vilmos	204
Török József	199	Zsivora György	190
Trefort Ágoston	185, 209	Zsoldos Ignác	186
Udvardy Ignác	188		

TARTALOM.

<i>Csillagászati és közönséges naptár.</i>	Lap.
Ünnepszámítás	5
Időszámítás	6
Gergelyféle naptár. . . . . I.	8—74
Juliusféle naptár . . . . . I.	8—74
Zsidó-naptár . . . . . II.	9—75
Török-naptár . . . . . II.	9—75
Időegyenlet . . . . . II.	9—75
A nap hossza, elhajlása, kelte és lementé . . . III.	10—76
A hold „ „ „ „ „ . . . III.	10—76
A bolygók egyenes emelkedése, elhajlása, kelte, delelése és lementé . . . . . IV.	11—77
Égi jelenetek. . . . . V.	12—78
Csillagfödések . . . . . VI.	13—79
Nap-fogyatkozások	80
Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze, és sugara, hold látköze és sugara	82
Bolygódok	84
Üstökösök	85
Az alap-csillagok középhelyei	86
A szemléldék földirati fekvései	89
Jegyek és rövidítések magyarázata	92
Csillagászati és közönséges naptár elrendezése . . .	94
A. M. T. Akadémia alapszabályai	105
A. M. T. Akadémia ügyrende	119
Osztályok és tagok	121
Ülések és bizottságok	126
Könyvkiadások	141
Jutalmak és pályázatok	148
Elegy	161

	Lap.
<i>Magyar akadémiai névkönyv</i>	173
Elnökség és igazgató tanács	175
Nyelv- és széptudományi osztály	178
Philosophiai osztály	184
Törvénytudományi osztály	186
Történettudományi osztály.	189
Mathematikai osztály	194
Természettudományi osztály	198
Állandó bizottságok	207
Tisztviselők	209
Iroda	210
Nyomdász. Könyvtár	211
Szolgák	211
<i>A tagok munkálatai 1866—67.</i>	213
<i>Az Akadémia által 1862. octóber óta közrebocsátott nyomtatványok</i>	
<i>lajstroma</i>	246
<i>Az Akadémia halottjai 1830—68</i>	253
<i>Az Akadémia tagjai földirati rendben</i>	262
<i>Az akadémiai személyzet létszáma</i>	269
<i>Névmutató</i>	271
